

HERA CIGARETTES
PAON

ΑΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΑΘΗΝΩΝ

255

Handwritten Arabic calligraphy, likely a library or archival stamp, located in the bottom right corner of the page.

ΕΙΣΒΑΙΟΘΗΚΗ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΑΘΗΝΩΝ

10007

Handwritten signature

Handwritten notes:
10007
10007
10007
10007

Handwritten signature

Handwritten signature

3.255

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

3150

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΥΠΟ

ΛΟΥΚΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

« Αἱ δεύτεραι σκέψεις σοφώτεραι »

Ἐκδοσις τρίτη μετὰ πολλῶν βελτιώσεων καὶ μεταρρυθμίσεων

Ἄδεια τοῦ Ἑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαίδευσεως.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Α. ΚΟΡΩΜΗΛΑ.

1883

3150

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

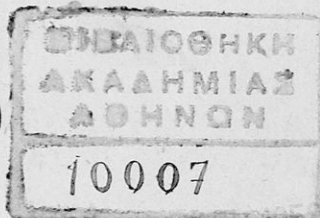
ΥΠΟ

ΛΟΥΚΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

« Δι' δεύτεροι σκέψεις σοφώτεροι »

Ἐκδοσις τρίτη μετὰ πολλῶν βελτιώσεων καὶ μεταρρυθμίσεων

Ἐκδοσις τοῦ Ἑπιτελείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Α. ΚΟΡΟΜΠΛΑ.

1883

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

1991

ΛΟΓΑΡΙΘΜΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

1991

Τοῖς φίλοις Συναδέλφοις

Ἐξαντληθείσης καὶ τῆς δευτέρας ἐκδόσεως, ἐκδίδωμι τὸ τρίτον τὸ ταπεινόν μου τοῦτο πόνημα μετὰ πολλῶν βελτιώσεων καὶ μεταρρυθμίσεων πρὸς τὰ κρείττω. Πέπεισμαι δέ, ὅτι οἱ κύριοι Συναδελφοί, οἷς μυρίας χάριτας ἀποδίδωμι, θέλουσι δεχθῆ καὶ τὴν τρίτην ταύτην ἔκδοσιν μετὰ τῆς αὐτῆς εὐμενείας, μεθ' ἧς καὶ τὰς προτέρας, ἅτε διεσκευασμένην ἐπὶ τὸ μεθοδικώτερον καὶ ἀκριβέστερον καὶ συνοπτικώτερον.

Ἐγγραφον ἐν Θήβαις τῇ 25 Ἰουλίου 1882.

ΛΟΥΚΑΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

§ 1. *Συντακτικόν* λέγεται τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, ὅπερ διδάσκει τοὺς κανόνας, καθ' οὓς γίνεται ἡ σύνταξις· *σύνταξις* δὲ ἡ κατὰ κανόνας ὀρθὴ ἐπιπλοκὴ τῶν λέξεων πρὸς ἀπαρτισμὸν τελείου λόγου· λόγος δὲ ἡ πρὸς ἄλλους ἔκφρασις τῶν ἡμετέρων διανοημάτων ἢ βουλημάτων ἢ αἰσθημάτων.

§ 2. Ὁ λόγος δυνατὸν νὰ εἶνε μέγας ἢ μικρὸς· ὁ μικρότατος δὲ πάντων λέγεται *πρότασις*· *πρότασις* δὲ εἶνε ἡ ἔκφρασις μιᾶς κρίσεως τοῦ νοῦ ἡμῶν καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς διὰ τοῦ οὐ, καὶ εἶνε *ἀπλῆ* ἢ *σύνθετος*.

Σημ. Ὁ μέγας λόγος διαιρεῖται εἰς παραγράφους, ἡ δὲ παράγραφος εἰς περιόδους, ἡ δὲ περίοδος εἰς κῶλα, τὸ δὲ κῶλον εἰς προτάσεις· φέρονται δὲ ταῦτα συνδεδεμένως διὰ τῶν συνδέσμων ἢ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ μορίων. Δυνατὸν δὲ ἡ περίοδος νὰ ἔχη καὶ ἓν κῶλον, ἢ μίαν πρότασιν, τὸ δὲ κῶλον νὰ ἔχη καὶ μίαν πρότασιν. Αἱ δὲ προτάσεις εἶνε κύρια ἢ ὑποταγεῖς (§ 283 σημ.).

ΠΕΡΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ.

α. Ἀπλῆ πρότασις.

§ 3. Ἡ ἀπλῆ πρότασις συνίσταται ἐκ τριῶν μερῶν ἅπαξ θεσιμένων εἰς αὐτήν, ἧγουν *ὑποκειμένου*, *κατηγορουμένου* καὶ *συνδετικού*. Καὶ *ὑποκείμενον* μὲν λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ὑπόκειται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ νοῦ ἡμῶν· *κατηγορούμενον* δὲ ἡ ποιότης ἢ ιδιότης, ἧτις κατηγορεῖται κατὰ τοῦ ὑποκειμένου· *συνδετικόν* δὲ τὸ ῥῆμα *εἰμί*, ὅπερ συνδέει τὸ ὑποκείμενον μετὰ τοῦ κατηγορουμένου· οἶον, *ἐγὼ εἰμι εὐδαίμων*, ὁ θεὸς οὐκ ἔστι θνητός. Τῶν προτάσεων τούτων ἡ μὲν πρώτη λέγεται *καταφατικὴ*, ἡ δὲ δευτέρα *ἀποφατικὴ*.

§ 4. Τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ συνδετικὸν συνηθέστατα συγχω-
 νεύονται εἰς ἓν ῥῆμα, ὅπερ διὰ τοῦτο ὀνομάζεται *κατηγορηματι-
 κόν*, καὶ ἡ πρότασις τότε σύγκεται ἐκ δύο μερῶν, ὑποκειμένου καὶ
 ῥήματος (*κατηγορήματος*)· οἷον, *ἐγὼ εἰμι εὐδαίμων* = ἐγὼ εὐδαι-
 μονῶ, *σύ εἶ σώφρων* = σύ σωφρονεῖς, *τὸ ῥόδον ἐστὶν εὐώδες* =
 τὸ ῥόδον εὐωδιάζει, *ὁ θεὸς οὐκ ἔστι θνητός* = ὁ θεὸς οὐ θνήσκει.
 Ὅθεν πᾶν σχεδὸν κατηγορηματικὸν ῥῆμα δύναται νὰ ἀναλυθῆ εἰς τὸ
 συνδετικὸν ῥῆμα καὶ εἰς τὸ σύστοιχον αὐτοῦ ἐπίθετον ἢ μετοχήν·
 οἷον, *ἐγὼ εὐδαιμονῶ* = ἐγὼ εἰμι εὐδαίμων ἢ εὐδαιμονῶν· οὕτω καὶ
ἔστι θεός = ὁ θεός ἐστὶν ὢν.

Σημ. Ὅσαι μὲν προτάσεις ἔχουσι τὸ κατηγορούμενον χωριστὸν τοῦ
 συνδετικοῦ καλοῦνται *ἀνεπτυγμένα*, ὅσαι δὲ ἔχουσιν αὐτὸ συγκε-
 χωνευμένον μετὰ τοῦ συνδετικοῦ καλοῦνται *συνεπτυγμένα*. Σημειω-
 τέον δὲ ὅτι ἡ ἀνεπτυγμένη πρότασις δὲν εἶνε πάντοτε ἀκριβῶς ἰσοδύνα-
 μος τῇ συνεπτυγμένῃ· πολλοὶ δὲ τούτων δὲν ἐπιδέχονται σύμπτυξιν, ἡ-
 γουν, τὸ· ἐγὼ εἰμι πατήρ, δὲν γίνεται ἐγὼ πατρῶζω.

Παράλειψις τῶν τριῶν συστατικῶν μερῶν τῆς προτάσεως.

ἀ Τοῦ ὑποκειμένου.

§ 5. Τὸ ὑποκείμενον παραλείπεται·

α) Ὅταν τὸ ῥῆμα εἶνε ἀ ἢ β' προσώπου καὶ δὲν ἀπαιτῆται ἔμ-
 φασις ἢ ἀντιδιαστολή· διότι τότε ἐννοοῦνται ἐκ τῆς προσωπικῆς κα-
 ταλήξεως αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι (ἐγὼ, σύ, ἡμεῖς, ὑμεῖς)· οἷον, *λέ-
 γω, λέγεις, λέγομεν, λέγετε*.

β) Ὅταν λαμβάνηται ἐκ τῶν ἀνωτέρω· οἷον, *ἔστειράνωσαν Θε-
 μιστοκλέα· ἠρίστεισε γάρ* (ὁ Θεμιστοκλῆς).

γ) Ὅταν τὸ ῥῆμα σημαίνῃ ἴδιον ἔργον (ἐπιτήδευμα) ἢ φυσικὴν
 ιδιότητα (ἐνέργειαν) τοῦ ὑποκειμένου· οἷον, *σαλπίζει, σημαίνει*
 (ὁ σαλπικτής), *κηρύσσει* (ὁ κήρυξ), *ιερουργεῖ* (ὁ ἱερεύς), *φασί, λέ-
 γουσιν* (οἱ ἄνθρωποι), *ὔει, βρέχει, κίφει, βροτᾶ, ἀστράπτει* (ὁ
 θεὸς ἢ ὁ Ζεὺς).

δ) Ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἶνε γενικὸν καὶ ἀόριστον καὶ ἐννοῆται
 ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία *τίς*· οἷον, *ἠδὲν τὸ οἴεσθαι τεύξεσθαι ὧν ἐ-
 φέεται (τίς), ἔστιν ὅστις* = ἔστι τις, ὅστις, κλπ.

β' Τοῦ ῥήματος.

§ 6. Τὸ ῥῆμα παραλείπεται·

α) Ὅταν παραλαμβάνηται ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἢ κατωτέρω παλιν-
 δρομικῶς· οἷον, *τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν εἰσιν ἀγαθοί, οἱ δὲ φαῦ-
 λοι· μέτρον δ' αὐτῶν οὐχ ἡ ψυχὴ, ἀλλ' ὁ νόμος ἐστίν*.

β) Ὄταν εὐκόλως ἔξωθεν ἐννοῆται· οἶον, Ἑλληὴν ἐγὼ (εἰμί), σὺ δὲ αἷτιος (εἶ), τὸ μέλλων ἀσαφές (ἐστὶ), πόθεν, ᾧ Μενέξενε, (ἔρχει);

γ' Τοῦ κατηγορουμένου.

§ 7. Τὸ κατηγορούμενον παραλείπεται μόνον, ὅταν παραλαμβάνηται ἐκ τῶν ἀνωτέρω· οἶον, ἐγὼ μὲν ἔτοιμος εἰμι, σὺ δὲ οὐκ εἶ (ἔτοιμος).

§ 8. Καὶ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορούμενον ἢ τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ συνδεδεικμένον δύναται ὁμοῦ νὰ ἐλλείπωσιν, ὅταν παραλαμβάνωνται ἐκ τῶν ἀνωτέρω· οἶον, ἔστι δίκαιος ὁ θεός; ἔστι (δίκαιος ὁ θεός). Ἐπὶ δὲ εὐχῶν, καταρῶν, ἀπαγορεύσεων καὶ τῶν τοιούτων δυνατὸν νὰ ἐλλείπη καὶ ὀλόκληρος πρότασις· οἶον, ᾧ πρὸς θεῶν (ἐγὼ ἰκετεύω), ἐς κόρακας (σὺ ἄπιθι), μὴ δράσης (σὺ ὄρα).

Ἐποκείμενον καὶ κατηγορούμενον τῆς προτάσεως.

§ 9. Ἐποκείμενον μὲν γίνονται τὰ οὐσιαστικὰ ἢ αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι, κατηγορούμενον δὲ τὰ ἐπίθετα· οἶον, ὁ θεός ἐστι δίκαιος, ἐγὼ εἰμι θνητός, σὺ εἶ ἄκακος.

§ 10. Καὶ ἐπίθετον καὶ μετοχὴ καὶ ἐπιθετικὴ ἀντωνυμία καὶ πᾶν μέρος λόγου δύναται νὰ γείνη ὑποκείμενον, ὅταν διὰ τοῦ ἄρθρου λάβῃ οὐσιαστικὴν σημασίαν, καὶ τούναντίον κατηγορούμενον δύναται νὰ γείνη καὶ οὐσιαστικὸν καὶ πᾶν ἄλλο μέρος λόγου, ὅταν λάβῃ ἐπιθέτου σημασίαν· οἶον, ὁ δειλός ἐστι προδότης τῆς πατρίδος· σοφόν ἐστὶ τὸ σαφές· οὐδαμοῦ τὰ μὴ ὄντα ὄντα ἐστίν· τοῦτό ἐστὶν ἐκεῖνο· ἢ περὶ ἐστὶ διούλλατος· τὸ χθές οὐκ ἐστὶ σήμερον κλπ.

Σημ. Ἐκ δύο οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων τὸ ἔναρθρον εἶνε τὸ ὑποκείμενον· οἶον, θεός ἦν ὁ Ἔρως, σοφόν τὸ σαφές. Ὄταν ὅμως ὑπάρχῃ δεικτικὴ ἀντωνυμία καὶ ἔναρθρον οὐσιαστικὸν ἢ ἐπίθετον, ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία εἶνε τὸ ὑποκείμενον· οἶον, οὗτός ἐστιν ὁ πατήρ, οὗτός ἐστιν ὁ σοφός.

§ 11. Ἐπι δὲ καὶ ἀπαρέμφατον καὶ ὀλόκληρος πρότασις δύναται νὰ γείνη ὑποκείμενον ἢ κατηγορούμενον· οἶον, τὸ αἰσθάνεσθαι ἐπίστασθαι ἐστίν· τὸ γ' ᾧσι σαυτὸν ἐστίν, ἂν τὰ πράγματα ἴδῃς τὰ σαυτοῦ.

§ 12. Τὸ ὑποκείμενον τίθεται κατ' ὀνομαστικὴν πτῶσιν· οἶον, ὁ θεός ἐστὶ δίκαιος· ἐγὼ γράφω¹.

¹ Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρέμφατου ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας τίθεται κατ' αἰτιατικὴν (§ 97).

Συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§ 13. Τὸ κατηγορούμενον, ὅταν μὲν εἶνε ἐπίθετον, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ τρία· κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· οἷον, ὁ θεός ἐστι δίκαιος, ἡ πόλις ἐστὶ μικρά, τὸ ῥόδιον ἐστὶν εὐώδες.

Σημ. Τὸ ἐπίθετικὸν κατηγορούμενον, ὅταν σημαίνῃ γενικὸν τι καὶ ἀόριστον, δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν, ἀλλὰ τίθεται πάντοτε κατ' οὐδέτερον γένος ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, οἰουδήποτε γένους καὶ ἀριθμοῦ καὶ ἀνεῖνε τὸ ὑποκείμενον· οἷον, πονηρὸν (χρῆμα) ὁ συκοφάντης, δεινὸν ἢ ἄγνοια, οἱ παῖδες ἀνιαρὸν, αἱ μετὰ βολαὶ λυπηρὸν.

§ 14. Ὅταν δὲ τὸ κατηγορούμενον εἶνε οὐσιαστικόν, συμφωνεῖ ἀναγκαιῶς μὲν μόνον κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν· οἷον, ὁ καρπός ἐστι σῦκα, τὰ πρόβατά ἐστι πλουτίς, ὁ Παρασός ἐστὶν ὄρος, ἡ Κέρκυρά ἐστὶ νῆσος.

Σημ. Τὸ κατηγορούμενον ἐπὶ διαίρεσως, κτήσεως, καταγωγῆς, ιδιότητος καὶ τῶν τοιούτων δὲν συμφωνεῖ καὶ κατὰ πτώσιν, ἀλλὰ τίθεται κατὰ γενικὴν (ἐλλειπτικὴν)· οἷον, ὁ θάνατός ἐστι τῶν μεγίστων κακῶν (ἐν), οἱ Κυθήριοι ἦσαν τῶν περιούκων (τινές), ἡ πόλις οὐκ ἔστιν ἐνός ἀνδρός (κτῆμα), Ἀἴτωπος Ἰάδμονος ἐγένετο (δοῦλος), Ἀλέξανδρος ἦν Φιλίππου (υἱός), Νιόβη ἦν Ταντάλου (θυγάτηρ), δις ἐξαμαρτεῖν οὐκ ἀνδρός σοφοῦ (ἦδιον), ἀφροσύνης ἐστὶ τὸ πράττειν πρὸ τοῦ κρῖναι (ἔργον), Μιλτιάδης οἰκίας μεγάλης ἦν (γόνος), Ξενοφῶν πόλεως μεγίστης ἦν (πολίτης), τῶν μεγάλων δῆμων ἐστὲ (δημόται) κλπ.

Συμφωνία τοῦ ῥήματος πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§ 15. Τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ δύο κατὰ πρόσωπον καὶ ἀριθμὸν· οἷον, ἐγὼ μὲν γράφω, σὺ δὲ ἡσυχάζεις, ὁ δὲ διδάσκαλος διδάσκει· ἡμεῖς μὲν λέγομεν, ὑμεῖς δὲ γράφετε, οὗτοι δὲ ἀκούουσιν. Ἐξαιρέσεις κατ' ἀριθμὸν.

1) Τὰ πληθυντικὰ οὐδέτερα ὑποκείμενα ἀττικῶς συντάσσονται συνήθως μετὰ ἐνικοῦ ῥήματος (Ἀττικὴ σύνταξις, § 303)· οἷον, τὰ ζῶα τρέχει, τὰ παιδιά παίζει, τὰ πράγματα ἐστὶ καλά.

2) Τὰ ἐνικὰ περιληπτικὰ καὶ περιεκτικὰ ὀνόματα συντάσσονται πολλάκις μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος (σχῆμα κατὰ σύνεσιν ἢ κατὰ τὸ νοούμενον, § 301)· οἷον, ὁ δῆμος ἐψηφίσαντο, ἔφρασαν ἢ πληθύς, τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρουν, ἡ πόλις Ἀγησίλαον εἶλοντο βασιλέα (Ξεν.)¹.

¹ Περιληπτικὰ μὲν ὀνόματα λέγονται ὅσα ἐν ἐνικῷ ἀριθμῷ σημαίνουσι πολλά· οἷον λαός, δῆμος, στρατός, πληθος, ὄχλος· περιεκτικὰ δὲ ὅσα σημαίνουσι τόπον περιέχοντα πολλά πρόσωπα· οἷον, πόλις, θέατρον, στρατόπεδον, ἐκκλησία κλπ.

§ 16. Ἐάν τὸ κατηγορούμενον εἶνε οὐσιαστικὸν καὶ κατ' ἀριθμὸν διάφορον τοῦ ὑποκειμένου, τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς αὐτὸ καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ὑποκείμενον, ὅταν εἶνε τὸ πλησιέστερον ἢ τὸ ἐπικρατέστερον· οἷον, οὗτοι (οἱ σοφισταὶ) φανερά ἐστι λώβη καὶ διαφθορὰ τῶν συγγιγνομένων (Πλάτ.), οἱ ἀντιλέγοντες ὄχλος καὶ βασικαρία κατεφάινετο.

6' Σύνθετος πρότασις.

§ 17. Σύνθετος λέγεται ἡ πρότασις, ὅταν ἔχη δύο ἢ περισσώτερα ὑποκείμενα ἢ κατηγορούμενα ἢ ἀντικείμενα· οἷον, ἐγὼ καὶ σὺ καὶ ὁ Παῦλος γράφομεν, ὁ Σωκράτης ἦν σοφὸς καὶ ἠθικός, ἀγαθῶ τῆν παιδείαν καὶ τὴν ἀρετὴν. Λέγονται δὲ αἱ πρότασις αὗται σύνθετοι, διότι ἐκάστη τούτων ἰσοδυναμεῖ μὲ δύο ἢ περισσώτερας πρότασις· οἷον, ἐγὼ καὶ σὺ καὶ ὁ Πέτρος γράφομεν = ἐγὼ γράφω καὶ σὺ γράφεις καὶ ὁ Πέτρος γράφει.

§ 18. Ἐπὶ τῆς συνθέτου προτάσεως παρατηροῦνται τὰ ἐξῆς·

α) Ἐπὶ τοῦ κατηγορούμενου.

§ 19. Ὄταν μὲν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἑμφυχα, τότε, ἐάν μὲν εἶνε ὁμοιογενῆ, τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον τίθεται κατὰ τὸ γένος αὐτῶν πληθυντικῶς· οἷον, Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης ἦσαν σοφοί, ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ καὶ ἡ ἀδελφὴ ἦσαν ἀγαθαί. Ἐάν δὲ ἑτερογενῆ, τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον γένος πληθυντικῶς· εἶνε δὲ ἐπικρατέστερον τὸ μὲν ἀρσενικὸν τοῦ θηλυκοῦ καὶ οὐδετέρου, τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ οὐδετέρου· οἷον, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ καὶ τὸ τέκνον ἀγαθοὶ εἰσιν, ἡ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον ἀγαθαί εἰσιν.

§ 20. Ὄταν δὲ τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἀψυχα, τότε, εἴτε ὁμοιογενῆ εἶνε εἴτε ἑτερογενῆ, τὸ κοινὸν κατηγορούμενον τίθεται κατ' οὐδέτερον γένος πληθυντικῶς· οἷον, φθόνος καὶ ἔρωσ ἐναντία ἐστίν, ταραχαὶ καὶ στάσεις ὀλέθρια, λίθοι καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ κέραμοι ἀτάκτως ἐρριμμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν.

Σημ. Σπανίως τὸ κατηγορούμενον τῶν ὁμοιογενῶν ἀψύχων ὑποκειμένων τίθεται καὶ κατὰ τὸ γένος αὐτῶν· οἷον, φθόνοι καὶ ἔρωτες δεινοί. Ἐνίοτε δὲ τίθεται κατὰ τὸ προσεχέστερον· οἷον, νόμος καὶ φόβος ἰκανὸς ἔρωτα κωλύειν.

β) Ἐπὶ τοῦ ῥήματος.

§ 21. Ὄταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς ἐνικὸν μὲν ἀριθμὸν, ὅταν προτάσσηται ἢ ἐπιτάσσηται ἐνὶ μόνον τῶν ὑποκειμένων· οἷον, ἐστρατήγει τῶν νεῶν Ἀριστεὺς καὶ Καλ-

δικράτης και Τιμάτωρ (Θουκ.), Λάσος ἀρτεδίδασκει και Σιμωνίδης. Εἰς πληθυντικὸν δέ, ὅταν ἐπιτάσσεται ὄιον, Κίμων και Ξάνθιππος και Μυρωτίδης φέρονται.

Σημ. Πολλάκις ὁμῶς και προτάσσεται πληθυντικῶς και ἐπιτάσσεται (σπανιώτερον) ἐνικῶς ὄιον, ἔρχονται Ἄραχος τε και Ναυδάτης και Ἄντισθένης, Αἴγυπτος και Κύπρος ἀφέστηκε (Ἰσοκ.).

§ 22. Τὸ ῥῆμα τίθεται και κατὰ τὸ προσεχέστερον ἢ ἐπικρατέστερον ὄιον, οἱ παῖδες και ὁ δῆμος πλέον ἔχει (Ξενοφ.), ὁ βασιλεὺς και οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ στρατόπεδον (Ξενοφ.).

γ') Ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ῥήματος.

§ 23. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε διαφόρων προσώπων, τὸ ῥῆμα τίθεται:

1) Κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον πρόσωπον πληθυντικῶς· εἶνε δὲ ἐπικρατέστερον τὸ μὲν πρῶτον τοῦ δευτέρου και τρίτου, τὸ δὲ δεύτερον τοῦ τρίτου ὄιον, ἐγὼ και σὺ και ὁ Σωκράτης γράφομεν, σὺ και ὁ Σωκράτης φράσσετε.

2) Κατὰ τὸ προσεχέστερον ὄιον, οἶδα σαφῶς και ἐγὼ και σὺ, σὺ τε Ἑλληρ εἶ και ἡμεῖς.

§ 24. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δυϊκοῦ ἀριθμοῦ ἢ δύο ἐνικοῦ, τότε και τὸ κατηγορούμενον και τὸ ῥῆμα τίθενται εἰς δυϊκὸν μὲν ἀριθμὸν, ἐὰν ἐκάτερον τῶν ὑποκειμένων ἐνεργῆ ἰδιαιτέρως, εἰς πληθυντικὸν δέ, ἐὰν ἀμφότερα σύναμα ἐνεργῶσιν ὄιον, ἡ πολιτικὴ και ἡ φιλοσοφία ἀξίω λόγου ἐστίν, τῷ ἀνδρὶ ἐγενέσθη ἀκολάστῳ, τῷ ἀδελφῷ ἀπαιδε ἐτελευτησάτην. Ἀγάθων και Σωκράτης λοιποί, ροῖα και μηλέα περὶ κάλλους ἤριζον, ἀδελφῷ δύο ἦσαν κα.λοι.

Περὶ ἀντικειμένου τῆς προτάσεως.

§ 25. Ἀντικείμενον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου· διὸ τίθεται μόνον εἰς τὰ ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ ῥήματα (§ 52) κατὰ μίαν τῶν πλαγίων πτώσεων ὄιον, σκάπτω τὴν γῆν, διακονῶ τῷ θεῷ, ἐπιμελοῦμαι τῶν μαθημάτων.

§ 26. Ἀντικείμενον γίνονται κυρίως τὰ οὐσιαστικά, ἀλλὰ και πᾶν ἄλλο μέρος λόγου δύναται νὰ γείνη ἀντικείμενον, ἔτι δὲ και ἀπαρέμφατον και ὀλόκληρος πρότασις ὄιον, διδάσκω σε και αὐτόν, ἀγαπῶ τὸ φιλοσοφεῖν, οἶδ' ὅτι καλῶς λέγεις.

Περὶ προσδιορισμῶν τῆς προτάσεως.

§ 27. Προσδιορισμὸς λέγεται πᾶσα λέξις τιθεμένη εἰς τινὰ τῶν

δρων τῆς προτάσεως, ἵνα ἐκφράσῃ ιδιότητα ἢ ποιότητα, ἢ σχέσιν ἢ πρῆξιν τινὰ αὐτοῦ.

§ 28. Οἱ προσδιορισμοὶ γίνονται διὰ πτωτικοῦ τινος ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου ἢ δι' ἐπιρρήματος, καὶ ὀνομάζονται διὰ τοῦ ἰδίου αὐτῶν ὀνόματος, ἢ γοῦν ὀνομαστικοί, ἐπιθετικοί, μετοχικοί, ἐμπρόθετοι, ἐπιρρηματικοί, καὶ ἀποδίδονται συνήθως οἱ μὲν ὀνομαστικοί, ἐπιθετικοί καὶ μετοχικοί εἰς τὰ οὐσιαστικά ἢ ἐπίθετα, εἶτε ὑποκείμενον εἶνε ταῦτα, εἶτε κατηγορούμενον, εἶτε ἀντικείμενον· οἱ δὲ ἐμπρόθετοι καὶ ἀπρόθετοι (χρονικοί καὶ τροπικοί) καὶ ἐπιρρηματικοί εἰς τὰ ῥήματα ἢ ἐπίθετα· οἷον, ὁ *Ἰλλαν σοφὸς Σωκράτης ἐδίδασκε* τοὺς φιλοσοφοῦντας μαθητὰς αὐτοῦ *τὴν φιλοσοφίαν ἐν Ἀθήναις τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ προθύμως τῇ γλώττῃ ὤφελειας ἔνεκα* (ὄρα καὶ § 36 καὶ 122).

Σημ. Ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς διαφέρει τοῦ κατηγορούμενου κατὰ τοῦτο, ὅτι ὁ μὲν προσδιορισμὸς ἐκφράζει ἰδιότητα προεγνωσμένην καὶ θεωρουμένην ὡς προσὸν τοῦ οὐσιαστικοῦ· τὸ δὲ κατηγορούμενον, ἐκφράζει ἰδιότητα μὴ προεγνωσμένην, ἀλλὰ πρῶτον ἤδη ἀποδιδόμενην εἰς τὸ οὐσιαστικόν.

§ 29. Οἱ προσδιορισμοὶ τίθενται ἢ ὁμοιοπτῶτως τῷ προσδιοριζομένῳ καὶ λέγονται ὁμοιοπτῶτοι, ἢ ἑτεροπτῶτως καὶ λέγονται ἑτεροπτῶτοι.

α) Ὅμοιοπτῶτοι προσδιορισμοί.

§ 30. Οἱ ὁμοιοπτῶτοι προσδιορισμοὶ γίνονται διὰ τῶν ἐπιθέτων ἢ ἐπιθετικῶν (ἄρθρου, μετοχῆς, ἐπιθετικῆς ἀντωνυμίας) διὸ λέγεται ὅτι τὰ ἐπίθετα καὶ τὰ ἐπιθετικά τιθέμενα μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν ταῦτοπροσώπως συμφωνοῦσι πρὸς αὐτὰ κατὰ τρία· κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν, οἷον, ὁ *σοφὸς Σωκράτης*, ἡ *σοφὴ Ἀσπασία*, τὸ *σοφὸν μενιδάκιον*· ὁ *γράφων μαθητής*, ἡ *γράφουσα μαθήτρια*, τὸ *γράφον μενιδάκιον*· ὁ *ἐμὸς πατήρ*, ἡ *ἐμὴ μήτηρ*, τὸ *ἐμὸν τέκνον*, κλπ.

§ 31. Καὶ ἐνταῦθα, ὅταν τὸ ἐπίθετον ἢ τὸ ἐπιθετικὸν ἀποδίδωται εἰς πελλὰ οὐσιαστικά, συμβαίνουσιν αὐταὶ ἐκεῖναι αἱ ποικιλίαι, ἃς παρατηρήσαμεν καὶ ἐν τῇ συμφωνίᾳ τοῦ κατηγορούμενου πρὸς τὸ ὑποκείμενον τῆς συνθέτου προτάσεως· οἷον, *Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ Κρίτων καθήμενοι διαλέγονται*, ἡ *μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ ἐστῶσαι διαλέγονται*, ὁ *ἄνθρωπος καὶ ἡ γυνὴ καὶ τὸ τέκνον ἐστηκότες διαλέγονται*, ὁ *ἄνθρωπος καὶ τὸ τέκνον καθήμεναι διαλέγονται*· ἀλλὰ καὶ *τέχνα καὶ γυναικες φρουρούμενα* (Ξηφ.), ὁ *ἄνθρωπος καὶ ἡ γυνὴ καὶ τὸ τέκνον, οὗς ἐλεῶ* (§ 19), *σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη ἀγαθὰ ὄντα διωκτέον, τοῖς καὶ αἰσθησίς ἀπ' ἀλλήλων διακρι-*

θέντα, λίθοι και πλίνθοι και κέραμοι και ξύλα ἀτάκτως ἐξημιμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν, σελήνην και ἀστέρας, ἃ σὺ ἐθεμελίωσας (§ 20), Κύρος και ἡ περσικὴ βασιλεία Κροῖσον καθελούσα ἐπεστράτευσεν (Θουκ.), ὁ βασιλεὺς και οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ στρατόπεδον (Ξενφ.), (§ 20, σημ.).

Σημ. Τὰ ἀναφορικὰ συμφωνοῦσι πρὸς ὃ ἀναφέρονται κατὰ γένος, ἀριθμὸν και πρόσωπον, τυχαίως δὲ και κατὰ πτώσιν οἶον, ὁ θεός, οὗ τὴν παντοδυναμίαν θαυμάζω, ἢ φ λατρεύω, ἢ ὄν σεδομαι ἢ ὃς ἐποίησε, τὰ πάντα ἢ σοφία, ἢ ν φιλῶ. Πολλάκις ὁμοῦ συμφωνοῦσι πρὸς τὸ ἐπιφερόμενον κατηγορούμενον και οὐχὶ πρὸς ὃ ἀναφέρονται οἶον, φίλου, ὃ μέγιστον ἀγχιθόν ἐστιν, οὐ φροντίζουσιν, ἀντίθε· και τὴν ψυχὴν, ὅπερ σοι κυριώτατόν ἐστι, κατακοσμήσω, ἀντι ἤπερ τὸν οὐρανόν, οὓς πόλους καλοῦσι, κλπ. Ἡ σύνταξις αὕτη καλεῖται ἔφελιξις (§ 307, β').

§ 32. Τὰ ἐπίθετα, αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι και μάλιστα αἱ μετοχαί, ὅταν ἀποδίδονται εἰς περιληπτικὰ ἢ περιεκτικὰ ὀνόματα, ἐπιφέρονται οὐχὶ κατὰ τὸ γένος και τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ γένος και τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐνοουμένου· οἶον, ἐξεπλήγη πᾶς ὁ δῆμος ἀκούσαρτες, τὸ πλῆθος συνελθόντες, ὁ ὄχλος ἀκούσαρτες, ἡ βουλὴ ἡσυχίαν εἶγεν οὐκ ἀγροοῦντες, ἐπὶ τὴν πόλιν ἔπλεον ἐν ταραχῇ ὄντας (σχῆμα κατὰ σύνεσιν ἢ κατὰ τὸ νοούμενον § 301).

§ 33. Τὸ ἀρσενικὸν ἄρθρον τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ, μάλιστα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ και αἰτιατικῇ πτώσει, τίθεται πάντοτε σχεδὸν μετὰ θηλυκοῦ οὐσιαστικοῦ οἶον, τῷ ἡμέρα, τῷ τέχρα, κλπ. ἀντὶ τὰ ἡμέρα, τὰ τέχρα, κλπ.

§ 34. Ὅταν τὸ ἐπίθετον τίθηται μετὰ πληθ. οὐσιαστικοῦ και ἡ ποιότης ἢ ἰδιότης αὐτοῦ δὲν ἀποδίδεται εἰς πάντα τὰ ἀναφερόμενα οὐσιαστικά, ἀλλ' εἰς τινα μόνον, τότε τὸ μὲν ἐπίθετον τίθεται καθ' ἣν πτώσιν ἀπαιτεῖ ἡ σύνταξις τοῦ λόγου, τὸ δὲ οὐσιαστικὸν τρέπεται εἰς γενικὴν πληθυντικὴν ἔναρθρον, διαιρετικὴν καλουμένην· οἶον, οἱ σοφοὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ἐπιμελεῖς τῶν μαθητῶν, τὰ ἄλογα τῶν ζώων· καλεῖται δὲ τοῦτο διαίρεσις· διαίρεσις δὲ λέγεται, ὅταν ἐξ ὅλου τινὸς λαμβάνωμεν μέρος τι.

Σημ. Ὅθεν, ὅταν ἡ ἰδιότης ἢ ἡ ποιότης εἶνε γενικὴ, δὲν δύναται νὰ γείνη διαίρεσις· διὸ δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν· οἱ θνητοὶ τῶν ἀνθρώπων, δὲν πάντες οἱ ἄνθρωποι εἰσι θνητοί. Ἐτι δὲ ὅταν τὸ ἐπίθετον εἶνε τὸ πᾶς· οἶον, πάντες, οἱ ἄνθρωποι και οὐχὶ πάντες τῶν ἀνθρώπων.

§ 35. Οἱ δὲ Ἄττικοι τὸ μὲν ἐνικὸν ἐπίθετον ἔτρεπον εἰς οὐδέτερον γένος κατὰ τὴν ἀπαιτουμένην παρὰ τῆς συντάξεως τοῦ λόγου πτώσιν, τὸ δὲ οὐσιαστικὸν μετέβαλλον εἰς γενικὴν ἐνικὴν ἐν-

αρθρον' οἶον, τὸ πολὺ τοῦ στρατοῦ, τὸ ἰωνικὸν τῆς στολῆς, τὸ πιστὸν τῆς πολιτείας, κλπ. ἀντὶ ὁ πολὺς στρατός ἢ ἰωνικὴ στολή, ἢ πιστὴ πολιτεία. Οὕτω καὶ εἰς τοῦτο (τοσοῦτο) κακίας, ἀραυδίας, ἀσεβείας ἢ ἄλλων. Ἐνίοτε δὲ ἐφύλαττον καὶ τὸ γένος τοῦ ἐπιθέτου ἀμετάβλητον' οἶον, ὁ ἡμισυς τοῦ στρατοῦ, τὸν πλεῖστον τοῦ βίου, τῆς γῆς ἢ ἀρίστη.

§ 36. Εἰς τοὺς ὁμοιοπτώτους προσδιορισμοὺς ὑπάγονται καὶ οἱ ἐπεξηγηματικοὶ προσδιορισμοί. Εἶνε δὲ οἱ ἐπεξηγηματικοὶ προσδιορισμοὶ οὐσιαστικά, καὶ τίθενται ὁμοιοπτῶτως καὶ ἀσυνδέτως εἰς ἄλλο οὐσιαστικὸν ἢ οὐδέτερον ἐπίθετον ἢ ἐπιθετικὸν καὶ μάλιστα δεικτικὴν ἀντωνυμίαν, ἵνα διασαφήσωσιν αὐτό' οἶον, τοῦτο ψεῦδος καλεῖται, ἢ ἄγνοια' δύο θεοὺς κομίζων, Πειθῶ καὶ Βία· Κ'ρος ἐξελαύνει εἰς Θύμβριον, πόλιν οἰκουμένην. Ἔτι δὲ καὶ ἀπαρέμφατον' οἶον, ἐκεῖνο κάλλιον, ἰσότητα τιμῶν' τοῦτο ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἀγαπᾶν ἀλλήλους.

§ 37. Ἐπεξήγησις γίνεται καὶ δι' ὀλοκλήρου λόγου ἀσυνδέτως ἢ συνδεδεμένως διὰ τοῦ ὅτι, ὡς γάρ, ὅταν μάλιστα προηγείται τὸ τοῦτο, αὐτὸ τοῦτο, τεκμήριον, σημεῖον, κεφάλαιον, τὸ μέγιστον, τὸ ἐλάχιστον, κλπ. οἶον, αὐτὸ τοῦτο, τοῖς φίλοις ἐν τοῖς καιροῖς χρῆ βοθηεῖν' καὶ τὸ μέγιστον, ὅτι καὶ τοῖς πονηροτάτοις μέτεστι' τεκμήριον δέ, χρήματα γὰρ πλεῖστα ὑπὲρ φιλοτιμίας οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι ἀνήλωσαν.

Σημ. Οἱ ἐπεξηγηματικοὶ προσδιορισμοὶ συμφωνοῦσι πρὸς τὸ πεξηγούμενον ἀναγκαίως μὲν κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν (ὅρα τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα).

β') Ἐτερόπρωτοι προσδιορισμοί.

§ 38. Οἱ ἐτερόπρωτοι προσδιορισμοὶ γίνονται διὰ τῶν οὐσιαστικῶν ὀνομάτων ἢ ἀντωνυμιῶν καὶ τίθενται εἰς τὰ ὀνόματα κατὰ μίαν τῶν πλαγίων πτώσεων διὸ λέγεται ὅτι τὰ ὀνόματα ἐτεροπροσώπως τιθέμενα μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν συντάσσονται μετὰ γενικῆς, δοτικῆς, αἰτιατικῆς.

α) Ὄνόματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 39. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ὀνόματα εἶνε οὐσιαστικά ἢ ἐπίθετα.

α) Ὄνόματα οὐσιαστικά μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 40. Μετὰ γενικῆς συντάσσεται πᾶν οὐσιαστικόν, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ, ὅτι ἕτερόν τι ἔχει σχέσιν τινὰ πρὸς αὐτό' αἱ δὲ σχέσεις, καθ' ἃς τὸ οὐσιαστικὸν συντάσσεται μετὰ γενικῆς, εἰσὶ πολλαὶ καὶ ποικίλαι· αἱ δὲ κυριώτεραί εἰσιν αἱ ἐξῆς:

1) Ἡ τῆς κτήσεως ὄϊον, ἀγρός Περικλέους (γενική κτητορολογική), κτήτωρ ἀγροῦ (γενική κτηματολογική).

2) Ἡ τοῦ ἀρχοντος καὶ ἀρχομένου ὄϊον, βασιλεὺς Ἑλλήνων, δεσπότης πόλεως, ποιμὴν προβάτων, ὑπηρέτης βασιλείας, οἰκέτης δεσπότη, κλπ.

3) Ἡ τῆς καταγωγῆς (γενεαλογίας) ὄϊον, πατὴρ τέκνων, τέκνα πατρός.

4) Ἡ τῆς ὕλης ὄϊον, ἀνδριάς χαλκοῦ, στέφανος χρυσοῦ.

5) Ἡ τῆς ἀξίας καὶ τιμῆματος ὄϊον, βιβλίον πέντε δραχμῶν, ἵππος ταλάντου.

6) Ἡ τοῦ μέτρου ὄϊον, ὁδὸς πεντεκαίδεκα σταδίων, ποταμὸς πλέθρου.

7) Ἡ τῆς διαιρέσεως ὄϊον, ἀνὴρ τοῦ δήμου, τεμάχιον γῆς.

8) Ἡ τῆς αἰτίας ὄϊον, γραφὴ κλοπῆς, τρόπαιον νίκης.

9) Ἡ τοῦ περιέχοντος καὶ περιεχομένου ὄϊον, λιμὴν πολλῶν, πολλὰ λιμένας.

10) Ἡ τῆς ιδιότητος καὶ πάθους ὄϊον, λευκότης χιόρος, χυλότης Ἀγνουλίου.

11) Ἡ τῆς διαθέσεως (ῥηματική) ὄϊον, φόβος τῶν πολεμίων.

Σημ. Ἡ γενική τῆς διαθέσεως δυνατόν νά σημαίνει ἐνέργειαν ἢ πάθος· διὸ ἢ μὲν σημαίνουσα ἐνέργειαν καλεῖται ἐνεργητική, ἢ δὲ σημαίνουσα πάθος παθητική· ὑπὸ δὲ τῶν νεωτέρων γραμματικῶν ἢ μὲν ἐνεργητική καλεῖται ὑποκειμενική, ἢ δὲ παθητικὴ ἀντικειμενική· διότι τρεπομένου τοῦ ῥηματικοῦ οὐσιαστικοῦ εἰς ῥῆμα ἐνεργητικόν, ἢ μὲν ἐνεργητικὴ γίνεται ὑποκειμενικὴ, ἢ δὲ παθητικὴ ἀντικειμενικὴ αὐτοῦ· Ἐνίοτε δὲ τίθενται εἰς τὸ αὐτὸ οὐσιαστικὸν ἀμφότεραι ὄϊον, ἢ Πέλοπος Πελοποννήσου κατάληψις=ὁ Πέλοψ κατέλαβε τὴν Πελοπόννησον.

6) Ἐπίθετα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 44. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ἐπίθετα εἶνε ἐξαιρέτως τὰ ἐξῆς·

1) Τὰ οἰκειότητος καὶ ἀλλοτριότητος ὄϊον, ἴδιος, οἰκεῖος Σωκράτους, ἀλλότριος, ξένος τοῦ πράγματος.

2) Τὰ ἀρχικά καὶ ὑπαρχικά ὄϊον, κύριος τῶν Ἑλλήνων, δοῦλος δεσπότη.

3) Τὰ μεθέξεως, κατοχῆς καὶ κράτους σημαντικὰ καὶ τὰ τοῦτοις ἐναντία ὄϊον, μέτοχος σοφίας, κάτοχος παιδείας, ἐγκρατῆς ἡδονῶν, ἀμέτοχος ἀδικίας, ἀκρατῆς ἡδονῶν, κλπ.

4) Τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως ὄϊον, φιάλη πλήρης ὕδατος, ταμεῖον κενὸν χρημάτων.

Σημ. Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετὰ δοτικῆς ὀργανικῆς οἶον, μιγάσιν Ἑλλήσι πλήρεις πόλεις.

5) Τὰ στερησεως καὶ ἐνδείας οἶον, ὄρφανός γοιέων, ἔρημος συμμάχων, ἄπαις ἀρρένων, κεφαλὴ ψιλῆ τριχῶν.

6) Τὰ φειδοῦς καὶ ἀφειδίας οἶον, φειδωλός χρημάτων, ἀφειδῆς ἑαυτοῦ.

7) Τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας οἶον, ἐπιτυχῆς τῶν καλῶν, ἀτυχῆς τῶν κακῶν.

8) Τὰ ἐμπειρίας καὶ ἀπειρίας οἶον, ἐμπειρος ἢ ἀπειρος διδασκαλίας.

9) Τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας καὶ ὀλιγωρίας οἶον, ἐπιμελῆς ἢ ἀμελῆς τῶν μαθημάτων, ὀλιγωρος φίλων.

10) Τὰ μνήμης καὶ λήθης οἶον, μνήμων φόρτου, ἐπιλήσμων εὐεργεσιῶν.

11) Τὰ τιμῆς καὶ ἀξίας οἶον, αἷματός ἐστιν ὠρία ἢ ἀρετή, ἄξιος πολλοῦ.

12) Τὰ διαιρέσεως (χωρισμοῦ) καὶ ἐκλογῆς οἶον, πολλοὶ τῶν διδασκάλων, μόνου τῶν πολιτῶν, εἷς τῶν πολλῶν, τις τῶν μαθητῶν, φυγὰς πόλεως.

13) Τὰ εἰς ἑκὸς κτήτικὰ οἶον, τοῦς μὲν ἀρχικός τοῦ λόγου, λόγος δὲ ὑπηρετικὸς τοῦ τοῦ.

14) Τὰ ὑπεροχικά οἶον, ὑπέροχος, ἔξοχος τῶν ἄλλων, κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων.

Σημ. Ὑπεροχικά λέγονται ὅσα ἐπιθετα θετικά ὄντα ἔχουσιν ἔννοιαν παραθετικοῦ.

15) Τὰ τακτικά καὶ ἀναλογικά ἀριθμητικά οἶον, πρῶτος, δεῦτερος, τρίτος τῶν μαθητῶν, ὁ ἀριθμὸς δέκα ἐστὶ διπλάσιος τοῦ πέντε.

16) Τὰ διαφορικά οἶον, ἕτερον τὸ ὕδωρ τῆς γῆς, οὗτος ὁ λόγος ἄλλος ἢ διάφορος τοῦ προειρημένου.

Σημ. Τὰ διαφορικά συντάσσονται καὶ ὁμοιοπτώτως, μεσολαβοῦντος τοῦ ἢ οἶον, ἄλλος οὗτος ὁ λόγος ἢ ὁ πρότερον εἰρημένος. Ἐτι δὲ καὶ μετὰ αἰτιατικῆς σὺν τῇ παρά οἶον, ἕτερον τὸ ὕδωρ παρά τὴν γῆν.

17) Τὰ συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά συντάσσονται μετὰ γενικῆς ἀλλὰ τὰ μὲν συγκριτικά καὶ μετὰ ἐνικῆς καὶ πληθυντικῆς γενικῆς, τὰ δὲ ὑπερθετικά μετὰ πληθυντικῆς μόνον οἶον, ὁ πατήρ ἐστὶ μείζων τοῦ υἱοῦ, Θεμιστοκλῆς συνετώτερος τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ἀνδρῶν δ' ἀπάντων σοφώτατος Σωκράτης.

Σημ. α. Τὰ συγκριτικά συντάσσονται καὶ ὁμοιοπτώτως, τῷ συγκρινομένου, μεσολαβοῦντος τοῦ ἢ οἶον, Σωκράτης σοφώτερος ἢ Πλάτων.

των, ὠμίλησα ἀνδράσι κρείττοσιν ἢ ὑμῶν, σὺ μέλλεις ἐπ' ἀνδρας στρατεύεσθαι πολὺ ἀμείνονας ἢ Σκύθας, ἡκουσα ῥήτορος δεινοτέρου ἢ Λυσίου.

Σημ. β'. Μετὰ τὸν ἦ ἐπιφέρεται ἐνίοτε αἰτιατικὴ μετὰ τῆς κατὰ, πρὸ τῆς ὁποίας τίθεται ἐνίοτε καὶ τὸ ὥς, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ ἀναλογία ἢ τὸ παρὰ τὴν φύσιν ἢ τὴν δύναμιν· οἷον ὄπλα πλείω ἢ κατὰ νεκροὺς ἐλήφθη (Θουκ.) = πλείω ἀναλόγως τῶν νεκρῶν, εἶδον νεκρὸν μείζω ἢ (ὥς) κατ' ἀνθρώπων = παρ' ὅσον δύναται νὰ εἶνε νεκρὸς ἀνθρώπου. Ἐτι δὲ μετὰ τὸν ἦ ἐπιφέρεται ἀπαρέμφατον ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ ὥστε (ὥς), ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ παρ' ὅσον δύναται (τὸ ὑπὲρ δύναμιν) ἢ τὸ παρ' ὅσον ἀπαιτεῖται· οἷον, τὸ γὰρ νόσημα μεῖζον ἢ φέρειν νεώτεροί εἰσιν, ἢ ὥς εἰ δένα ἰοῦν πατέρων ἐστέρηνται (Λυσ.)· ἀμαθέστεροι γὰρ εἰσιν ἢ ὥς ὑπ' ἑμοῦ ἐξαπατᾶσθαι (Πλάτ.).

Σημ. γ'. Τὸ ποσὸν ἢ τὸ μέτρον τῆς ὑπεροχῆς τῆς συγκρίσεως φέρεται πάντοτε σχεδὸν κατὰ δοτικὴν ἀπρόθετον· οἷον, Περσέως Ἡρακλῆς ἦν τέσσαρσι γενεαῖς νεώτερος, κλπ. (§ 127 β').

β') Ὀνόματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.

§ 42. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ὀνόματα εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐπίθετα· τὰ κυριώτερα δὲ τούτων εἰσὶ τὰ ἐξῆς·

1) Τὰ περιποιητικὰ καὶ ἀντιπεριποιητικὰ (τὰ σημαίνοντα φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν πρὸς τινὰ διάθεσιν)· οἷον, φίλος, εὖνους, εὐμενῆς, ὠφέλιμος, γείτων τιρ'· πολέμιος, ἐχθρὸς, δυσμενῆς, χαλεπός, βλαβερός, κακόνους, ἐπίβουλος, ἐναντίος, πολέμιός τιρι, κλπ.

2) Τὰ ἰσότητος, ταυτότητος, ὁμοιότητος καὶ τὰ τούτοις ἐναντία· οἷον, ἴσος ἢ ἄρισος τῷ ἀδελφῷ, ὁμοῖος ἢ ἀνόμοιος τῷ πατρί, τὰ ἔργα οὐ ταῦτα τοῖς λόγοις ἐπεδείξατο.

3) Τὰ ἀρμόζοντος ἢ πρέποντος καὶ τὰ τούτοις ἐναντία· οἷον, ἀρμόδιος ἢ ἀναρμόδιος τῷ θεῷ, ἡ σιγὴ πρεπωδεστάτη γυναιξί, μέθη φύλαξιν ἀπρεπεστάτη ἐστίν.

4) Τὰ προσεγγίσεως ἢ μίξεως καὶ ἀμιξίας· οἷον, πλησία τῷ ρυμφίῳ, ἄμικτος φίλοις.

5) Τὰ ὑποταγῆς, εὐπειθείας καὶ ἀπειθείας· οἷον, ὑπήκοος τῷ πατρί, εὐπειθῆς ἢ ἀπειθῆς τῷ διδασκάλῳ.

6) Τὰ εἰς τὸς ῥηματικὰ· οἷον, γνωστά μοι ποιεῖς, μισητὸς τοῖς Ἑλλήσι Φίλιππος, ῥητά μοι ταῦτα (§ 88).

7) Τινὰ τῶν παραγομένων ἐκ ῥημάτων μετὰ δοτικῆς συντασσόμενων· οἷον, ἢ τῶν χωρίων ἀλλήλοις οὐκ ἀπόδοσις, ὁ τοῖς νόμοις βοηθός, δοτήρ, ἀκόλουθός τιρι.

8) Τὰ σύνθετα ἐκ τῆς σύρ, ὁμοῦ, ἴσος, ὁμοῖος, καὶ τῶν τοιού-

των ὄϊον, σύμφωνοι οἱ λόγοι τοῖς ἔργοις, ὁμόφωνος, ἰσοδύναμος, ὁμοιοσχημῶν τιγί.

§ 43. Πολλὰ ὀνόματα μεταβάλλοντα σημασίαν μεταβάλλουσι καὶ σύνταξιν· διότι ἡ σύνταξις βαίνει κατὰ τὴν σημασίαν τῶν συντασσόμενων ὄϊον, φίλος μοι (περιποιητικῶς), καὶ φίλος μου (κτητικῶς), ἐναντίος, πολέμιός τιγί καὶ τινός.

γ') Ὀνόματα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα.

§ 44. Μετ' αἰτιατικῆς συντάσσονται τὰ ἐπίθετα καὶ τὰ ἐπιθετικὰ οὐσιαστικά, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ κατὰ τι, ἤτοι ὁσάκις ἡ ιδιότης ἢ ἡ ποιότης αὐτῶν δὲν ἀποδίδεται εἰς τὸ ὄλον τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἀλλὰ εἰς τι μέρος αὐτοῦ ὄϊον, ταχὺς τοὺς πόδας, λευκὸς τὰς τρίχας, Ἀυδὸς τὸ γένος, Σῦρος τὴν πατρίδα, Σωκράτης τοῦνομα. Καὶ μετὰ τῆς κατὰ ὄϊον, ξανθὸς κατὰ τὴν κόμην.

§ 45. Τὸ κατὰ τι φέρεται καὶ διὰ δοτικῆς, ὅταν μάλιστα ἡ ποιότης ἀποδίδεται εἰς τὸ ὄλον ἢ φέρεται δι' ἀφρημένου οὐσιαστικοῦ ὄϊον, οὔτε ποσὶ ταχύς, οὔτε χερσὶν ἰσχυρός, Θάψακος ὀνόματι, μέγας τῇ βουλῇ, τῇ συνέσει, κλπ.

Σημ. Ἡ μὲν αἰτιατικὴ ἐκφράζει κυρίως τὸ κατὰ τι, ἡ δὲ δοτικὴ καὶ τὸ δυναμικὸν μέσον ὄϊον, λευκὸς τὰς τρίχας, ἄμαχοι πλήθει καὶ πλούτῳ.

§ 46. Τὸ κατὰ τι φέρεται καὶ δι' ἀπαρεμφάτου ὄϊον, δειρὸς λέγειν, ἐπιτήδειος πράττειν.

ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ.

§ 47. Τὰ ῥήματα διαιροῦνται ὡς πρὸς τὸ κατηγορούμενον μὲν εἰς συνδεδεικτὰ καὶ κατηγορηματικά (§ 4), ὡς πρὸς τὸ ὑποκείμενον δὲ εἰς προσωπικὰ καὶ ἀπρόσωπα.

Ἄ Συνδεδεικτὸν μὲν εἶνε τὸ εἰμί (§ 3), κατηγορηματικά δὲ πάντα τὰ λοιπά.

Β' Προσωπικὰ μὲν λέγονται ὅσα δέχονται ὑποκείμενον πρόσωπον καὶ σχηματίζονται καὶ κατὰ τὰ τρία πρόσωπα ὄϊον, γράφω, γράφεις, γράφει. Ἀπρόσωπα δέ, ὅσα δὲν δέχονται προσωπικὸν ὑποκείμενον καὶ σχηματίζονται μόνον κατὰ τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον· διὸ τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα λέγονται καὶ τριτοπρόσωπα ὄϊον, δεῖ, χρῆ, προσήκει, κλπ.

α) Σύνταξις τοῦ εἰμί.

§ 48. Τὸ εἰμί εἶνε ἢ συνδεδεικτὸν ἢ ὑπαρκτικόν· καὶ τὸ μὲν συνδεδεικτὸν σημαίνει τὴν σύνδεσιν τοῦ ὑποκειμένου μετὰ τοῦ κατηγο-

γορούμενον (§ 3)· διὸ ἀπαιτεῖ καὶ ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον· οἶον, ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος. Τὸ δὲ ὑπαρκτικὸν σημαίνει ἀπλῶς τὴν ὑπαρξίν τοῦ ὑποκειμένου· διὸ ἀπαιτεῖ μόνον ὑποκείμενον καὶ ἀποτελεῖ συνεπτυγμένην πρότασιν· οἶον, ἐστὶ θεός = ὁ θεός ἐστὶν ὦν (§ 4),

Σημ. Τὸ εἰμί, ὅταν μὲν εἶνε συνδετικόν, καὶ παραλείπεται καὶ ἐγκλίνεται· ὅταν δὲ εἶνε ὑπαρκτικόν, οὔτε παραλείπεται οὔτε ἐγκλίνεται, καὶ τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς παροξύνεται· ἀντὶ νὰ ὀξύνηται.

§ 49. Τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ ὑπάρχει τὸ ὑποκείμενον, τίθεται κατὰ δοτικὴν ἄνευ ἢ μετὰ τινος προσδιορισμοῦ· οἶον, ἐστὶ μοι βιβλία, ἐστὶ μοι πλεόρτι τρίτη ἡμέρα.

§ 50. Κατηγορούμενον δέχονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα· τοιαῦτα δὲ εἰσι· τὸ γίγνεσθαι, ὑπάρχειν, πέλειν, κυρεῖν, τυγχάνειν, πεφυκέναι, καθίστασθαι, φαίνεσθαι, ἀκούειν (= ὀνομάζεσθαι) καὶ τὰ παθητικὰ κλητικὰ, προχειριστικὰ, δοξαστικὰ, λεκτικὰ, μεταποιητικὰ, ὀράσεως σημαντικὰ, καὶ τινὰ τῶν οὐδετέρων καὶ τῶν ἐνεργητικῶν ἀμεταβάτων· οἶον, οἱ γέροντες παλιμπαιδες γίγνονται, ὁ ἄνθρωπος φύσει ἀγαθὸς ὑπάρχει, ἀθλία πέφυκα, ἐγὼ καλοῦμαι ἢ ὀνομάζομαι Σωκράτης, Μιλτιάδης ἀνηγορεύθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός (§ 76). οἱ ἄνθρωποι κόλακες καὶ τοῖς θεοῖς ἐχθροὶ ἀκούουσι (Δημ.), ὀρᾶται σύντρος, ζῶ ἥσυχος, ὁ ποταμὸς βεῖ μέγας, ἔρχομαι ταχύς, κλπ.

Σημ. Τὸ γ' ἐνικ. πρόσ. ἐστὶ τιθέμενον μὲν μετὰ πάσης πληθ. πτώσεως τῆς ἀναφορ. ἀντωνυμίας ὅς ἰσοδυναμεῖ τῇ ἀορ. ἀντωνυμίᾳ τις· οἶον, ἐστὶν οἱ, ἐστὶν ὦν, ἐστὶν οἷς, ἐστὶν οὓς, ἀντὶ τινές, τινῶν, τισί, τινάς· τιθέμενον δὲ μετὰ τῶν χρονικῶν, τοπικῶν καὶ τροπικῶν ἐπιρρημάτων ἰσοδυναμεῖ ἐπιρρήματι· οἶον, ἐστὶν ὅτε = ποτέ = ἐνίοτε, ἐστὶν ὅπου = πού = κάπου, ἐξὶν ὅπως = πῶς = κάπως.

6) Σύνταξις τῶν κατηγορηματικῶν ῥημάτων.

§ 51. Τὰ κατηγορηματικὰ ῥήματα, οἰασδήποτε φωνῆς καὶ ἀν ὦσι, διαιροῦνται ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν εἰς τέσσαρας τάξεις· εἰς ἐνεργητικὰ, παθητικὰ, οὐδέτερα καὶ μέσα· εἰς δὲ τὰ μέσα ὑπάγονται καὶ τὰ ἀποθετικά.

α) Σύνταξις τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων.

§ 52. Ἐνεργητικὰ ῥήματα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ· εἶνε δὲ δύο εἰδῶν, μεταβατικὰ καὶ ἀμετάβατα· καὶ μεταβατικὰ μὲν λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι ἡ ἐνέρ-

γεια τοῦ ὑποκειμένου ἐξερχομένη ἐξ αὐτοῦ μεταβαίνει εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὅπερ λέγεται ἀντικείμενον (§ 25)· οἷον, τύπτω τὸν παῖδα, ἐργάζομαι τὴν γῆν, ὑπηρετῶ τῷ θεῷ, μάχομαι τοῖς πολεμίοις, θιγγάνω ἢ ἄπτομαι τοῦ ἄρτου. Ἀμετάβατα δέ, ὅσα σημαίνουν ὅτι ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου δὲν μεταβαίνει εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ἀλλὰ μένει ἐν αὐτῷ τῷ ὑποκειμένῳ· οἷον, βαδίζω, τρέχω, ἐρχομαι, βαίνω, κλπ.

Σημ. Τὰ μεταβατικά σχηματίζουνσι καὶ εἰς μαι παθητικά, τὰ δὲ ἀμετάβατα καὶ οὐδέτερα οὐχί· οἷον, τύπτω καὶ τύπτομαι· δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ εἰπώμεν· πίπτω καὶ πίπτομαι, ζῶ καὶ ζῶμαι.

1. Σύνταξις τῶν ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ῥημάτων.

§ 53. Τὰ ἐνεργητικά μεταβατικά ῥήματα, ἐπειδὴ σημαίνουν ἐνέργειαν ἢ μεταβαίνουσιν εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, εἶνε τὰ κυρίως δεχόμενα ἀντικείμενον· ἀπαιτοῦσι δὲ αὐτὸ κατὰ μίαν τῶν πλαγίων πτώσεων (§ 25)· διὸ λέγεται, ὅτι τὰ ῥήματα ἑτεροπροσώπως λεγόμενα συντάσσονται μετὰ γενικῆς, δοτικῆς, αἰτιατικῆς.

Σημ. Ἡ καθωμιλημένη πάντα σχεδὸν τὰ ῥήματα συντάσσει μετ' αἰτιατικῆς.

Ῥήματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 54. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ῥήματα εἶνε τὰ ἐξῆς·

1) Τὰ αἰσθητικά (ἀκουστικά, ὀσφραντικά, γευστικά, ἄπτικά), πλὴν τῶν ὁράσεως σημαντικῶν¹· οἷον, αἰσθάνομαι, ἀκούω, ἀκροῶμαι², ὀσφραίνομαι, ὀζῶ, πνέω, ἄπτομαι, ψαύω, θιγγάνω τινός, γεύομαι πότων³.

2) Τὰ ἐρετικὰ καὶ ὀρεκτικὰ· οἷον, ἐπιθυμῶ, ἐρῶ, ἐφίεμαι, ὀρέγομαι παιδείας· πειρῶ, διψῶ ἐλευθερίας⁴.

¹ Τὰ ὁράσεως σημαντικὰ συντάσσονται αἰτιατικῆ, διότι σημαίνουν κυρίως σωματικὴν ἐνέργειαν (§ 58, 1).

² Τὸ ἀκούω, ἀκροῶμαι καὶ αἰσθάνομαι συντάσσονται γενικῆ μὲν (μάλιστα προσώπου) ἐπὶ ἀμέσου ἀντιλήψεως· ἀκούω Σωκράτους διαλεγομένου, ἀκροῶμαί σου, αἰσθάνομαι ψύχους. Αἰτιατικῆ δὲ (μάλιστα πράγματος) ἐπὶ ἐμμέσου ἀντιλήψεως (ὅταν δηλ. εἶνε γνωστικά)· ἀκούω τοὺς λόγους=ἐννοῶ, Ἰσχυόμεχον ἡχοῦον καλὸν κἀγαθὸν ἔνομαζόμενον (Ξενφ.), εἴ τινος αἴσθητο δεόμενον τὸν πάππον (Ξενφ.).

³ Τὸ ἐσθίω καὶ πίνω συντάσσονται γενικῆ μὲν, ὅταν σημαίνηται μέρος τοῦ ὄλου· ἐσθίω κρεῶν, πίνω ὕδατος. Αἰτιατικῆ δὲ, ὅταν σημαίνηται τὸ ὄλον ἢ τὸ συνήθως γινόμενον· οἷον, πίνω οἶνον.

⁴ Τὸ ἀγαπῶ, φιλῶ, ποθῶ καὶ θέλω αἰτιατικῆ συντάσσονται ὡς προαίρεσιν σημαίνοντα καὶ οὐχὶ ἔφρσιν (§ 58, 5).

3) Τὰ φροντίδος, ἐπιμελείας καὶ τὰ τούτοις ἐναντία (ἀμελείας, ὀλιγωρίας)· οἷον, φροντίζω, κήδομαι, ἐπιμελοῦμαι, ἀμελῶ τῶν μαθημάτων· ὀλιγοῦ τῶν φίλων.

4) Τὰ μνήμης καὶ λήθης· οἷον, μέμνημαι, μνημονεύω, ἐπιλανθάνομαι τοῦ φίλου.

5) Τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας· οἷον, τυγχάνω, στοχάζομαι, ἀποτυγχάνω, ἀμαρτάνω τοῦ σκοποῦ¹.

6) Τὰ στερήσεως καὶ ἐνδείας καὶ τὰ τούτοις ἐναντία (πλησμονῆς)· οἷον, στεροῦμαι, δέομαι, πένομαι, εὐπορῶ, χρήζω ἐλευθερίας, γέμω ἐλπίδων, πλουτῶ χρημάτων.

7) Τὰ χωρισμοῦ, ἀποχῆς καὶ ἀπομακρύνσεως· οἷον, ἡ νῆσος διέχει τῆς ἡπείρου, ὁ λόγος ἀπέχει τοῦ πράγματος.

8) Τὰ ἀπολαύσεως καὶ μεθέξεως· οἷον, ἀπολαύω, μετέχω, κληρονομῶ τῆς πατρικῆς οὐσίας.

9) Τὰ φειδοῦς καὶ ἀφειδίας· οἷον, φείδομαι ἢ ἀφειδῶ ἔμαντοῦ.

10) Τὰ ἀρχικὰ καὶ κράτους σημαντικά· οἷον, ἄρχω, βασιλεύω, ἡγεμονεύω, στρατηγῶ, ναυαρχῶ, κρατῶ τινος².

11) Τὰ διαφορικὰ· οἷον, ὁ ἀνὴρ διαφέρει τῆς γυναικός.

12) Τὰ ἐνάρξεως, λήξεως καὶ παύσεως· οἷον, ἄρχομαι, λήγω τῶν πόγων, παύομαι τοῦ λόγου³.

13) Τὰ ὑπεροχικὰ καὶ τὰ παραγόμενα ἐκ τῶν παραθετικῶν· οἷον, ὑπερέχω, ἐξέχω, πλεονεκτῶ, μειονεκτῶ, ἐλαττοῦμαι, ἠττῶμαι, πρωτεύω πάντων, περιγίγνομαι τινος (=νικῶ τινα).

Σημ. Γενικῆ (διαίρετικῆ) συντάσσεται καὶ πᾶν σχεδὸν ῥῆμα, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῆ μέρος τοῦ ὅλου ἀντικειμένου ἢ ἡ ὕλη, ἐξ ἧς

¹ Τὸ τυγχάνω συνθετόμενον μετὰ τῶν προθέσεων, ἐν, σὺν, περὶ καὶ μάλιστα τῆς ἐπὶ δοτικῆ συντάσσεται, τὸ δὲ ἀμαρτάνω ἀντὶ μὲν τοῦ ἀποτυγχάνω ἢ στεροῦμαι γενικῆ συντάσσεται· ἀμαρτάνω τοῦ σκοποῦ· ἀντὶ δὲ τοῦ πταίω ἢ πλημμελῶ, σφάλλομαι, δοτικῆ ἢ αἰτιατικῆ μετὰ τῆς εἰς ἢ περὶ· ἀμαρτάνω τῷ θεῷ ἢ εἰς ἢ περὶ· ἀμαρτάνω τῷ θεῷ ἢ εἰς τὸν θεόν, ἦν τι περὶ ἡμᾶς ἀμαρτάνωσι (Ἐμφ.).

² Τὸ ἄρχω παρὰ τοῖς πεζοῖς ἀντὶ μὲν τοῦ ἐξουσιάζω αἰετὶ γενικῆ συντάσσεται· ἄρχω γαστρός· ἀντὶ δὲ τοῦ ποιῶ ἄρχην οὐ μόνον γενικῆ, ἀλλὰ καὶ αἰτιατικῆ· ἄρχω μάχης καὶ, ἄρχω ὕμνον. Ἐπὶ δὲ τῶν ἀρχόντων τῶν Ἀθηναίων καὶ παρὰ ποιητῶν δοτικῆ· ἄρχεῖ Ἀθηναίους, Μυρμιδόνσιν ἀνάσσει· ἐτι δὲ καὶ μετοχῆ· ἄρχων πονῶν. Τὸ δὲ κρατῶ ἀντὶ μὲν τοῦ διὰ βίας ἐξουσιάζω γενικῆ συντάσσεται· κρατῶ τῶν Ἑλλήνων, γαστρός, θυμοῦ, κλπ. ἀντὶ δὲ τοῦ νικῶ ἢ βαστάζω αἰτιατικῆ· κρατῶ τοὺς πολεμίους, τόξα χερσὶ κρατεῖ.

³ Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετοχῆ ἢ ἀπαρεμφάτῳ· ἄρχομαι ποιεῖν ἢ πονῶν, παύομαι φοιτᾶν ἢ φοιτῶν.

γίνεται τι· οἷον ἀφίησι τῶν αἰχμαλώτων (τινάς), τῆς γῆς ἔταμνον, λαθῶν τῶν κρεῶν, τὸ τεῖχος λίθου πεποιήται.

§ 55. Μετὰ γενικῆς συντάσσονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα σύνθετα ἐκ προθέσεων (ἐκ, ἀπό, πρό, κατά, ὑπέρ), δυνάμει ἢ τῶν προθέσεων ἢ τῆς ἐννοίας τῆς προερχομένης ἐκ τῆς συνθέσεως· οἷον, ἐκβαίνει τῆς ιδέας, ἢ γλῶττα προτρέχει τῆς διανοίας, μῆ μου κατείπης, ἀφιστάται φρενῶν, καταφρονοῦσι τῶν ἐπιόντων, ὑπερορᾷ τῶν καθεστώτων νόμων.

Ῥήματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.

§ 56. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ῥήματά εἰσι τὰ ἑξῆς·

1) Τὰ περιποιητικὰ καὶ ἀντιπεριποιητικὰ ἦτοι τὰ σημαίνοντα φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν πρὸς τινα διάθεσιν· οἷον, βοηθῶ, ἀλέξω, ἐπικουρῶ, ὑπουργῶ, ὑπηρετῶ, διακονῶ, δουλεύω, χαρίζομαι, ἀκολουθῶ, ἔπομαι, πολεμῶ, διαφωνῶ, μάχομαι, παλαίω¹. σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ χρῶμαι· οἷον, χρῶ τοῖς βελτίστοις, Πλάτων Σωκράτει διδασκάλῳ ἐχρήσατο.

2) Τὰ ἐπιμιξίας καὶ πλησιάσεως σημαντικὰ· οἷον, ὁμιλῶ, πλησιάζω, πελάζω τινί².

3) Τὰ ἐπαρκείας, καὶ ἀρεσκείας· οἷον, τὰ παρόντα ἀρκεῖ μοι, ταῦτ' ἀρέσκει μοι.

4) Τὰ πίστεως καὶ ἀπιστίας· πιστεύω τοῖς ἀγαθοῖς, ἀπιστῶ, δυσπιστῶ τοῖς πονηροῖς³.

5) Τὰ ὑπακοῆς, εὐπειθείας καὶ ἀπειθείας· οἷον, πειθομαι, πειθαρχῶ, ὑπακούω, ἀπειθῶ τοῖς ἄρχουσι.

7) Τὰ ἀρμόζοντος, ὁμοιώσεως καὶ πρέποντος· οἷον, ἡ διοίκησις ἀρμόπτει ἀμφοτέροις, θνητὰ θνητοῖς πρέπει, ἡ ψυχὴ ἔοικε τῷ θεῷ.

§ 57. Μετὰ δοτικῆς συντάσσονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα σύνθετα ἐκ τῶν προθέσεων σὺν, ἐν, ἐπὶ (περί, παρά, ἀντί, πρὸς), δυνάμει ἢ τῶν προθέσεων ἢ τῆς ἐννοίας τῆς προερχομένης ἐκ τῆς συνθέ-

¹ Τὸ τιμωρῶ καὶ ἀμύνω ἀντὶ μὲν τοῦ βοηθῶ (ὑπερασπιζομαι) δοτικῆς συντάσσονται· ἀντὶ δὲ τοῦ κολάζω ἢ τοῦ ἐκδικουμαι αἰτιατικῆ· τὸ δὲ μέσον τιμωροῦμαι καὶ ἀμύνομαι πάντοτε σχεδὸν αἰτιατικῆ. Τὸ δὲ ἀκολουθῶ καὶ ἔπομαι, λέγονται καὶ ἀκολουθῶ, ἔπομαι σὺν τινὶ ἢ μετὰ τινος.

² Τὸ πλησιάζω συντάσσεται ἐνίοτε καὶ αἰτιατικῆ· ἔτι δὲ αἰτιατικῆ καὶ δοτικῆ· μὴ μοι τὴν δαΐδα πλησιάσε.

³ Ταῦτα συντάσσονται ἐνίοτε καὶ αἰτιατικῆ μετὰ ἢ ἄνευ τῆς εἰς· πιστεύω ταῦτα καί, πιστεύω εἰς ἓνα Θεόν (=δέχομαι δογματικῶς καὶ ὁμολογῶ).

σεως· οἷον, οἱ λόγοι οὐ συμφωνοῦσι τοῖς πράγμασιν, ἐμμένειν τοῖς ὄρκοις, ἐπιτιμᾶν, παρίσασθαι, ἀντέχειν, προσκόπτειν τινί.

Ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα.

§ 58. Τὰ μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα ῥήματα εἶνε τὰ κυρίως μεταβατικά, ἤτοι τὰ σημαίνοντα, ὅτι τοῦ ὑποκειμένου ἢ ἐνεργεία μεταβαίνουσα εἰς τὸ ἀντικείμενον ἐπιφέρει εἰς αὐτὸ ἀλλοιώσιν τινα σωματικὴν ἢ ἠθικὴν· τὰ τοιαῦτα δὲ εἶνε πολυειδῆ· τὰ δὲ κυριώτερα αὐτῶν εἰσι τὰ ἑξῆς.

1) Τὰ σωματικῆς ἐνεργείας· οἷον, σκάπτω, θερίζω, τύπτω, γράφω, ῥάπτω, διώκω, θηρῶ, ρικῶ, φεύγω, θύω, σφάζω, κόπτω τι, κλπ.

2) Τὰ νοεράς ἐνεργείας (γνωστικά)· οἷον, ροῶ, κρίνω, γιγνώσκω, ἐπίσταμαι, οἶδα, συνίημι τι, κλπ.

3) Τὰ ἠθικῆς ἐνεργείας (ὠφελείας ἢ βλάβης)· οἷον, τιμῶ, ἐπαινῶ, ἐγκωμιάζω, μεγαλύνω, ὠφελῶ, εὐεργετῶ, ἀδικῶ, βλάπτω, ὑβρίζω τινά, κλπ.

4) Τὰ ψυχικοῦ παθήματος· οἷον, αἰσχύνομαι, αἰδοῦμαι, θαρρῶ, φοβοῦμαι, ὀλοφύρομαι, οἰκτείρω, θρηγῶ, ἐλεῶ τινα, κλπ.

5) Τὰ προαιρετικά· οἷον, ἐθέλω, φιλῶ, ἀγαπῶ, ποθῶ τὸν ἄνδρα, κλπ.

6) Τὰ ἱκετευτικά, προκλητικά (ἐρεθιστικά) καὶ προτροπτικά· οἷον, παρακαλῶ, ἱκετεύω, ἐρεθίζω, παροργίζω, προτρέπω, παρορμῶ, παροξύνω, κλπ¹.

7) Τὰ σημαίνοντα οἰανδήποτε προσπάθειαν τοῦ ὑποκειμένου πρὸς τι· οἷον, ἀναγκάζω, πείθω, ἐξετάζω, ἐρευνῶ, καρτερῶ, φθάνω, λανθάνω, κτῶμαι, κλπ².

§ 59. Πᾶν σχεδὸν ῥήμα συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς συστοίχου ἢ συνωνύμου ὀνόματος συνήθως μετὰ προσδιορισμοῦ τινος, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ εἰδικευθῆ ἢ γενικῆ ἔννοια τοῦ ῥήματος· οἷον, ἡ πόλις κοινὸν πόλεμον πολεμεῖ, φυλάττω φυλακάς, ἀρχω ἀρχάς, ζῶ βίον ἡθιστον. Ἡ σύνταξις αὕτη καλεῖται κατὰ σύστοιχον ἢ κατὰ συνώνυμον.

¹ Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετὰ δύο αἰτιατικῶν, ἢ μετ' αἰτιατικῆς καὶ ἀπαρεμφάτου, ἔτι δὲ καὶ προθετοπτῶτως.

² Τὸ ἔχω ἀντί μὲν τοῦ κέκτημαι αἰτιατικῆ συντάσσεται· ἔχω βίβλια, ἀντί δὲ τοῦ διάκειμαι ἐπιρρημάτι μετὰ ἢ ἀνευ γενικῆς ὀνόματος· ἀδυνάτως ἔχω, καλῶς τοῦ σώματος ἔχω· ἀντί δὲ τοῦ δύναιμαι ἀπαρεμφάτω· ἔχω εἰπεῖν· τὸ δὲ μέσον ἔχομαι ἀντί τοῦ ἄπιομαι γενικῆ· ἔχομαι τοῦ δένδρου· ὡσαύτως μετ' ἐπιρρηματος ἄνευ ἢ μετὰ γενικῆς οὐσιαστικοῦ συντάσσονται καὶ τὸ ἦκω καὶ κέμαι· εὖ ἦκω φρενῶν, Κέρκυρα καλῶς παράπλου κέται.

Σημ. Τὸ σύστοιχον οὐσιαστικὸν πολλάκις παραλείπεται καὶ τίθεται μόνον ὁ ἐπιθετικὸς αὐτοῦ προσδιορισμὸς, ὅστις τότε μεταβάλλεται εἰς οὐδέτερον γένος συνήθως πληθυντικόν· οἶον, *δέομαί σου τὰ δίκαια* = *δικαίας δεήσεις· ταῦτά λυποῦμαι καὶ ταῦτά χαίρω* = *τάς αὐτάς λύπας λυποῦμαι καὶ τάς αὐτάς χαράς χαίρω*.

Ῥήματα συντασσόμενα μετὰ δύο πτώσεων.

§ 60. Πολλὰ τῶν μετ' αἰτιατικῆς συντασσομένων ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ῥημάτων ἀπαιτοῦσι καὶ δεύτερον ἀντικείμενον, καὶ ἐπομένως συντάσσονται μετὰ δύο πλαγίων πτώσεων, ἢ μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς, ἢ μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς, ἢ μετὰ δύο αἰτιατικῶν, ἢ μετὰ δοτικῆς καὶ γενικῆς.

Ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 61. Τὰ μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα ῥήματά εἰσι τὰ ἑξῆς·

1) Τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως σημαντικά· οἶον, *πληρῶ τὴν γιάλην ὕδατος, κενῶ τὸ ταμεῖον χρημάτων*. Εἰς ταῦτα δὲ ὑπάγονται καὶ τὰ γευστικά· οἶον, *δοῦλους ἔργεσε τιμῆς, τῶν λόγων ὑμᾶς Ἀσίας εἰστία*.

2) Τὰ λύσεως καὶ ἀπαλλαγῆς· οἶον, *λύω τὸν ἵππον τῶν δεσμῶν, ἀπαλλάττω σε τοῦ πόνου, ἐλευθερῶ σε τοῦ δεινοῦ*¹.

3) Τὰ παύσεως, κωλύσεως, ἀποδιώξεως, καὶ ἀποχωρισμοῦ· οἶον, *παύω σε τῆς ὑπηρεσίας, κωλύω σε τοῦ ἔργου, ἀποδιώκω ἀπείργω, ἀποκλείω σε τῆς πόλεως, ἀφορίζω τὰ πρόβατα τῶν ἐριφίων, χωρίζω σῖτον κριθῆς*².

4) Τὰ ἀφαιρέσεως, ἀποστερήσεως καὶ ἀλλοτριώσεως· οἶον, *ἀφαιρῶ σου τὴν βίβλον, ἀλλοτριῶ τὴν πόλιν σωμάτων, ἐστέρησαν αὐτὸν τῆς πατρίδος, ὁ πόλεμος ἀνδρῶν τὰς πόλεις ἐρημοῖ*³.

5) Τὰ σημαίνοντα τὸ μέρος, ἐξ οὗ κρατοῦμεν ἢ ἀφίνομέν τι· οἶον,

¹ Τούτων ἡ γενικὴ προσλαμβάνει ἐνίοτε καὶ τὴν ἐκ ἢ ἀπό· *λύω τὸν ἵππον ἐκ τῶν δεσμῶν, Πausανίας ἠλευθέρωσε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῶν Μήδων*.

² Καὶ τούτων ἡ γενικὴ προσλαμβάνει ἐνίοτε καὶ τὴν ἐκ ἢ ἀπό· *πατήρ υἱὸν ἐξ οἰκίας ἐξελαύνει, ἀφορίζω τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐριφίων*.

³ Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετὰ δύο αἰτιατικῶν· οἶον, *ὑμᾶς ἀποστερεῖ τὸν μισθὸν (Ἔμφ.), τὴν θεὰν τοῦς στεφάνους σεσυλήκασιν*. Τὸ δ' ἀφαιρῶ τετραχῶς συντάσσεται· *ἀφαιρῶ σου τὰ χρήματα, ἀφαιρῶ σε τῶν χρημάτων, ἀφαιρῶ σοι τὰ χρήματα καί, ἀφαιρῶ σε τὰ χρήματα*.

τὸν ἵππον τῶν ὄτων κρατῶ, κρεμάννυμί τινα τοῦ ποδός, ἄγω
τινά τῆς χειρός, ἄφες τὴν παῖδα τῆς χειρός¹.

6) Τὰ ἀνταλλάγματος, τιμῆματος, πωλήσεως, ἀγορᾶς καὶ μισθοῦ
οἶον, μηδεὶς ἀντάλλαστε τὴν φιλοτιμίαν, πωλῶ ἢ τιμῶ τὴν
βίβλον δραχμῆς, ἀγοράζω ἢ ἀροῦμαι ἵππον πέντε μῶν, οἱ
τύραννοι μισθοῦ φύλακας ἔχουσι, πόσον διδάσκεις; πέντε μῶν².

7) Τὰ μνημονευτικὰ οἶον, ἀναμνησκῶ σε τῶν λόγων.

8) Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ μαθάνειν ἢ ἀκούειν τι παρὰ τινος
οἶον, μάθε μου καὶ τάδε, βραχέα σου πυνθάνομαι, ταῦτα Κα-
λυψοὺς ἤκουσα³.

§ 62. Μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντάσσονται καὶ πολλὰ ἄλ-
λα ῥήματα σύνθετα ἐκ τῶν προθέσεων (πρό, κατά, ἐκ, ἀπό), δυ-
νάμει τῶν προθέσεων οἶον, προβάλλω τῶν ὁδόντων τὴν γλῶσ-
σαν, ταῦτα κατεῖπέ μου, ἐκβάλλω σε τῆς ἀπάτης, ἀποκλίνω σε
τῆς ὁδοῦ.

ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμενα.

§ 63. Τὰ μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμενα ῥήματα εἰσι
τὰ ἑξῆς:

1) Τὰ δόσεως, προσφορᾶς καὶ ὀφειλῆς σημαντικὰ οἶον, δίδωμι,
δωροῦμαι, (προσ)φέρω, ἄγω, κομίζω, ἐπιτρέπω, καταλείπω, πα-
ρέχω, ὀφείλω σοι ταῦτα.

2) Τὰ προσεγγίσεως καὶ παραθέσεως ἢ παραβολῆς οἶον, πλησιάζω,
πελάζω, προσεγγίζω, συνάπτω, παρατίθημι, παραβάλλω τινί τι.

3) Τὰ ὁμοιώσεως, ἐξισώσεως καὶ προσαρμόσεως οἶον, ὁμοιῶ, εἰ-
κάζω, ἐξισῶ, ἀρμόζω τινί τι.

4) Τὰ μίξεως οἶον, μίγνυμι, κεράννυμι οἶνον ὕδατι.

5) Τὰ πέμψεως οἶον, πέμπω, ἐπιστέλλω τινί τι⁴.

¹ Τούτων ἡ γενικὴ προσλαμβάνει ἐνίοτε καὶ τὴν ἐκ ἢ ἀπό· κρεμάν-
νυμί τινα ἐκ τοῦ ποδός, ἐκρέμασαν ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐλπί-
δων (Αισχ.).

² Ἡ γενικὴ τούτων προσλαμβάνει ἐνίοτε καὶ τὴν ἀντί· ἀντί ἀρε-
τῆς ἀξιώ τιμᾶσθαι, πωλῶ τὴν βίβλον ἀντί δραχμῆς. Τό
δὲ ἀξίω ἀντί μὲν τοῦ κρίνω ἀξίον αἰτιατικῆ καὶ γενικῆ συντάσσεται·
ἀξίω σε τιμῆς· ἀντί δὲ τοῦ παρακαλῶ ἀπαρεμφάτω· ἀξίω σε ἀ-
κούσαί μου.

³ Τούτων ἡ μὲν γενικὴ σημαίνει τὸ πρόσωπον, καὶ πολλάκις προσ-
λαμβάνει καὶ τὴν παρὰ ἢ ἀπό· ἡ δὲ αἰτιατικὴ τὸ πρᾶγμα· παρ' ἡ-
μῶν ταῦτα μάνθανε ταῦτα πυνθάνονται παρὰ Περσῶν·
ἀφ' ἀπάντων ἤκουσαν γνῶμην.

⁴ Ἡ δοτικὴ τούτων μεταβάλλεται· πολλάκις εἰς αἰτιατικὴν μετὰ τῆς
πρός, πέμπω σοι ταῦτα, καὶ πέμπω πρὸς σὲ ταῦτα.

6) Τὰ ἀφηγηματικά, δηλωτικά, ἀγγελτικά, παραινετικά καὶ ἐπιτακτικά ὅσον, λέγω, φράζω, δηλῶ, φαίρω, δείκνυμι, ἐντέλλομαι (παρ)ἀγγέλλω, κοινοποιῶ, παραινῶ, συμβουλεύω, ἐπιτάττω σοὶ ταῦτα¹.

7) Τὰ σημαίνοντα τὸ ποιεῖν ἢ πράττειν τι εἰς τινὰ ὅσον, ποιῶ, ἐφράζομαι, κατασκευάζω, πράττω σοὶ ταῦτα.

Ῥήματα μετὰ δύο αἰτιατικῶν συντασσόμενα.

64) Τὰ μετὰ δύο αἰτιατικῶν συντασσόμενα ῥήματά εἰσι τὰ ἐξῆς:

1) Τὰ παιδείας καὶ διδασκαλίας σημαντικά ὅσον, σύ με ταῦτα ἐπαίδευες, διδάσκω σε τὰ γραμματικά.

2) Τὰ ἐνδύσεως καὶ ἐκδύσεως ὅσον, ἐνδύω ἢ ἐκδύω σε χιτῶνα.

3) Τὰ αἰτητικά ὅσον, αἰτῶ σε χρήματα².

4) Τὰ μεταποιητικά, ἤτοι τὰ σημαίνοντα ἀλλαγὴν καταστάσεως ὅσον, ὁ θεὸς τοὺς μικροὺς μεγάλους ποιεῖ, τοὺς δὲ μεγάλους μικροὺς τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα;³

5) Τὰ προχειριστικά (ἀναγορευτικά) καὶ ἐλεγκτικά ὅσον, προχειρίζω, ἐκλέγω, αἰροῦμαι, ἀποφαίρω, ἀποδείκνυμι Θεμιστοκλέα στρατηγόν, ἐλέγχω τινὰ ψεύστην.

6) Τὰ κλητικά ὅσον, καλῶ, ὀνομάζω, προσαγορεύω, λέγω σε ἀγαθόν.

7) Τὰ δοξαστικά ὅσον, ἠγοῦμαι, οἶμαι, νομίζω, ὑπολαμβάνω σε ἀγαθόν⁴.

¹ Καὶ ταῦτα μεταβάλλουσι πολλάκις τὴν δοτικὴν τοῦ προσώπου εἰς αἰτιατικὴν μετὰ τῆς πρὸς (ἢ εἰς) λέγω σοὶ ταῦτα, καὶ λέγω πρὸς σὲ ταῦτα. Ἐπι δὲ συντάσσονται καὶ ἀπαρεμφάτω ἢ εἰδικῷ λόγῳ ἀντὶ αἰτιατικῆς ὅσον, λέγω σοὶ σιωπᾶν, καὶ λέγω σοὶ ὅτι εὖ ἔχω.

² Τούτων ἡ αἰτιατικὴ τοῦ προσώπου μεταβάλλεται πολλάκις εἰς γενικὴν μετὰ τῆς παρά αἰτῶ παρά σου χρήματα.

³ Τὸ ποιῶ τριχῶς συντάσσεται αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ, ὅταν σημαίνῃ τὸ ποιῶ τι εἰς τινὰ διπλῇ αἰτιατικῇ, ὅταν σημαίνῃ ἀλλαγὴν καταστάσεως ἀπαρεμφάτω, ὅταν σημαίνῃ τὸ φέρω τινὰ εἰς θέσιν (κατάστασιν) ἢ ἀνάγκην νὰ ἐνεργήσῃ ἢ νὰ πάθῃ τι ὅσον, ποιῶ σοὶ ταῦτα, ποιῶ σε σοφόν, ποιῶ σε προσέχειν τὸν νοῦν μοι.

⁴ Εἰς τὰ δοξαστικά καὶ λεκτικά ῥήματα προστίθεται πολλάκις καὶ τὸ ἀπαρεμφάτον εἶναι καὶ τότε ἡ μὲν μία αἰτιατικὴ εἶνε ὑποκείμενον αὐτοῦ, ἡ δὲ ἄλλη κατηγορούμενον τοῦ ὑποκείμενου ὅσον ἠγοῦμαι, νομίζω, ὑπολαμβάνω, λέγω σε ἀγαθὸν εἶναι, σοφιστὴν ὀνομάζουσιν εἶναι τὸν ἄνδρα (Πλατ.). διὸ οἱ παλαιοὶ γραμμ. ὀνομάζουσιν εἶναι τὸν ἄνδρα (Πλατ.). διὸ οἱ παλαιοὶ γραμμ. τὴν μετὰ διπλῆς αἰτιατ. σύνταξιν τούτων ἐκάλουν ἐλλειπτικὴν τοῦ εἶναι.

8) Τὰ διαιρητικά οἶον, τὰς ἀρχὰς δέκα μέρη διείλετο¹.

9) Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ λέγειν τι κατὰ ἢ περὶ τινος οἶον, πᾶς τις τὸ γυναικεῖον φύλον κακὰ πόλλ' ἀγορεύει, εἰ χρῆ (ἐμὲ) δεσπότης εἶπειν τόδε (Εὐρ.).

Ῥήματα μετὰ δοτικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 65. Τὰ μετὰ δοτικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα ῥήματα εἶνε ἐκ τῶν μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσομένων διότι ταῦτα ἐπὶ διαιρέσεως καὶ ἐπὶ τινων ἄλλων ἐλλειπτικῶν φράσεων μεταβάλλουσι τὴν αἰτιατικὴν εἰς γενικὴν εἰσὶ δὲ τὰ ἐξῆς:

1) Τὰ μεταδοτικά οἶον, μεταδίδωμί σοι τοῦ ἔμαντοῦ πλοῦτου, (μέρος ἢ τί).

2) Τὰ παραχωρητικά καὶ ὑποχωρητικά οἶον, παραχωρῶ σοι τῆς πολιτείας, ὑπέλω σοι τῆς ὁδοῦ, ὑποχωρῶ σοι τῆς ἀρχῆς.

3) Τὰ κοινωνικά οἶον, κοινωνῶ σοι τῆς δόξης.

§ 66. Ἐκ τῶν δύο ἀντικειμένων τὸ μὲν λέγεται ἄμεσον ἢ προσχές, τὸ δὲ ἔμμεσον ἢ πόρρω. Καὶ ἄμεσον μὲν εἶνε ἡ αἰτιατικὴ, ἔμμεσον δὲ ἡ γενικὴ ἢ ἡ δοτικὴ οἶον, λῶν τὸν ἵππον (ἄμ.σ.) τῶν δεσμιῶν (ἔμμ.σ.), δίδωμί σοι (ἔμμ.σ.) χρήματα (ἄμ.σ.) Ἐκ τῶν δύο δὲ αἰτιατικῶν ἄμεσον μὲν εἶνε ἡ σημαίνουσα τὴν κυριωτέραν ιδέαν, ἥτις συνήθως εἶνε ἡ αἰτιατικὴ τοῦ προσώπου, ἔμμεσον δὲ ἡ σημαίνουσα τὴν δευτερεύουσαν, ἥτις εἶνε συνήθως ἡ σημαίνουσα τὸ πρᾶγμα οἶον, διδάσκω σε (ἄμ.σ.) τὰ γραμματικά (ἔμμ.σ.). Ἐκ δὲ τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς ἄμεσον μὲν εἶνε ἡ γενικὴ, ἔμμεσον δὲ ἡ δοτικὴ οἶον, μεταδίδωμί σοι (ἔμμ.σ.) τοῦ ἔμαντοῦ πλοῦτου (ἄμ.σ.).

2. Σύνταξις τῶν ἐνεργητικῶν ἀμεταβάτων ῥημάτων.

§ 67. Τὰ ἐνεργητικά ἀμετάβητα ῥήματα λήγουσιν εἰς ω ἢ εἰς μαί. Ἐπειδὴ δὲ σημαίνουσιν ἐνέργειαν μὴ μεταβαίνουσαν εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, δὲν δέχονται ἀντικείμενον, ἀλλὰ μόνον τοὺς ἐπιρρηματικούς ἢ ἐμπροσθέντους ἢ κοινούς προσδιορισμούς, ἐὰν εἶνε ἀνάγκη τούτων οἶον, ἄδω, κιθαρίζω καί, ἄδω, κιθαρίζω καλῶς ἐν χορῷ, βαίνω καὶ βαίνω ἐπὶ τὸν ἵππον, βαίνω ταχέως, πορεύομαι εἰς τὴν πόλιν, τρέχω ἐπὶ τὴν ἀγοράν.

§ 68. Ἄλλὰ τὰ κινήσεως σημαντικά καὶ μάλιστα ἐν συνθέσει δέχονται ἐνίοτε καὶ ἀντικείμενον κατ' αἰτιατικὴν πτώσιν οἶον, πορεύομαι μακρὰν ὁδόν, τειχέων ἐντὸς οὐ βαίνω πόδα (Εὐριπ.), ἐ-

¹ Εἰς τὴν αἰτιατικὴν τούτων τὴν σημαίνουσαν τὰ διαιρούμενα μέρη προσίθεται πολλάκις καὶ ἡ εἰς εἰς ὁκτώ μέρη διελῶν τὸ πᾶν πλῆθος (Πλάτ.).

λαύρω τὸν ἵππον, τρέχω τὸ στάδιον, διέβησαν τὸν ποταμόν, πα-
ραβαίρειν τοὺς νόμους, διήλθον ἢ παρήλθον τὴν πόλιν.

β' Σύνταξις τῶν οὐδετέρων ῥημάτων.

§ 69. Οὐδέτερα ῥήματα λέγονται ὅσα λήγουσιν εἰς ω ἢ μαι, καὶ οὔτε ἐνέργειαν οὔτε πάθος σημαίνουσιν, ἀλλ' ἀπλῶς κατάστασιν τοῦ ὑποκειμένου· διὸ ταῦτα δὲν δέχονται ἀντικείμενον, ἀλλὰ μόνον τοὺς ἐπιρρηματικούς ἢ ἐμπροθέτους ἢ κοινούς προσδιορισμούς, ἐὰν εἶνε ἀνάγκη τοιούτων· οἶον, ζῶ, καὶ ζῶ κοσμίως, ζῶμεν ἐν ταῖς πόλε-
σι, κάθημαι ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡσύχως.

§ 70. Πολλὰ ὅμως τούτων μεταβατικῶς ἐκλαμβάνόμενα δέχον-
ται καὶ ἀντικείμενον κατὰ τὴν φύσιν αὐτῶν· οἶον, γέμομεν ἐλπί-
δων, πλουτῶ χρημάτων, ἡ ψυχὴ τῷ θεῷ ἔοικεν, Ἡῶ δ' ἄταρ μέ-
μορα (= περιέμεινα).

γ' Σύνταξις τῶν παθητικῶν ῥημάτων.

§ 71. παθητικὰ ῥήματα λέγονται ὅσα λήγουσιν εἰς μαι ἢ εἰς ω
καὶ σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον πάσχει σωματικῶς ἢ ἠθικῶς
ὑφ' ἑτέρου προσώπου ἢ πράγματος· διὸ ἐκτὸς τοῦ ὑποκειμένου, ὅπερ
εἶνε κοινὸν εἰς πάντα τὰ ῥήματα, ἀπαιτοῦσι καὶ τὸ ποιητικὸν αἴ-
τιον, ἧτοι τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ φέρει τὸ πάθος· οἶον, ὁ
Ἐκτωρ ἀποκτείνεται ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, θνήσκει ὑπὸ γυναι-
κός, ταῦτα εἴρηται μοι.

§ 72. Τὸ ποιητικὸν αἶτιον φέρεται 1) διὰ γενικῆς μετὰ τῶν προ-
θέσεων ὑπό, (πρός, παρά, ἐκ, ἀπό)· οἶον, Φαῖδρος διδάσκεται
ὑπὸ Σωκράτους, πρὸς ἀνδρὸς ἢ γυνῆ ἀδικεῖται, παρὰ πάντων
ὁμολογεῖται, ἐκ θεοῦ δέδοται ταῦτα· 2) διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου
καὶ ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄλλων περιστάσεων, μάλιστα δέ, ὅταν τὸ μὲν
ὑποκείμενον εἶνε ἄψυχον, τὸ δὲ ῥῆμα χρόνου παρακειμένου· οἶον, ταῦ-
τα εἴρηται μοι, πεποίηται μοι ἢ γέφυρα.

§ 73. Τὰ εἰς ω παθητικὰ ῥήματα πολλάκις σημαίνουσι πάθος ἀφ'
ἑαυτοῦ προερχόμενον καὶ οὐχὶ ὑφ' ἑτέρου, διὸ καὶ παθ. αὐτοπαθῆ
λέγονται τὰ τοιαῦτα ῥήματα καὶ φέρονται ἄνευ ποιητικοῦ αἰτίου·
οἶον, πάσχω, νοσῶ, ἀλγῶ, φθίνω, φρίττω, κλπ. Πολλὰ δὲ τούτων
ἐκφέρουσι τὸ ποιητικὸν αἶτιον δι' αἰτιατικῆς εἰς τόπον ἀντικείμενον
ὑπὸ τὸ εἶδος τῶν μεταβατικῶν· οἶον, δέδοικα τὸν νόμον (Πλάτ.),
τὸ σὸν φρίσσω στόμα (Σφκλ.)¹.

¹ Ἐνταῦθα αἱ αἰτιατικαί, νόμον καὶ στόμα, σημαίνουσι τὸ ποιοῦν τὸ
πάθος καὶ οὐχὶ τὸ πάσχον· τοιαῦτα δὲ ῥήματα εἶνε τὰ φόβου, θρήνου,
πένθους καὶ φυγῆς σημαντικά.

§ 74. Ἐπειδὴ τὰ παθ. ῥήματα γίνονται ἐκ τῶν ἐνεργ. μεταβατικῶν (§ 52. σημ.), διὰ τοῦτο δυνάμεθα τὴν ἐνεργ. σύνταξιν νὰ τρέψωμεν εἰς παθητικὴν καὶ τοῦναντίον τὴν παθητικὴν εἰς ἐνεργητικὴν. Τρέπεται δὲ ἡ ἐνεργ. σύνταξις εἰς παθητικὴν, ἐὰν τρέψωμεν τὸ μὲν ἐνεργητικὸν ῥῆμα εἰς παθητικόν, τὸ δὲ ἀντικείμενον αὐτοῦ εἰς ὀνομαστικὴν, τὸ δὲ ὑποκείμενον εἰς γενικὴν ἐμπρόθετον ἢ δοτικὴν ἀπρόθετον (§ 72), τὰ δὲ λοιπὰ ἀφήσωμεν, ὅπως ἔχουσιν· οἶον, ὁ Ἀχιλλεὺς ἀποκτείνει ἐν Τροίᾳ ἀπηνῶς τὸν Ἔκτορα βέλει = ὁ Ἔκτωρ ἀποκτείνεται ἐν Τροίᾳ ἀπηνῶς ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλεὺς βέλει· ἐγὼ πεποίηκα τὴν γέφυραν ἐκ τῶν ἰδίων = ἡ γέφυρα ποιήταί μοι ἐκ τῶν ἰδίων, κλπ.

§ 75. Ἐὰν δὲ τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα ἔχη δύο ἀντικείμενα, τρέπεται εἰς ὀνομαστικὴν τὸ ἄμεσον, τὸ δὲ ἔμμεσον μένει ἀμετάβλητον· οἶον, ἐγὼ πληρῶ τὴν γιάλην ὕδατος = ἡ γιάλη πληροῦται ὑπ' ἐμοῦ ὕδατος, ὁ δῆμος δίδωσι τῷ Σωκράτει χρήματα = χρήματα δίδονται τῷ Σωκράτει ὑπὸ τοῦ δήμου, Σωκράτης ἐδίδαξε Φαῖδρον τὴν φιλοσοφίαν = Φαῖδρος ἐδιδάχθη ὑπὸ τοῦ Σωκράτους τὴν φιλοσοφίαν¹.

§ 76. Τῶν κλητικῶν, προχειριστικῶν, δοξαστικῶν, λεκτικῶν, γνωστικῶν, δηλωτικῶν, μεταπονητικῶν καὶ ὁράσεως σημαντικῶν τρέπονται καὶ αἱ δύο αἰτιατικαὶ εἰς ὀνομαστικὰς, ὧν ἡ μὲν τοῦ ἀμέσου ἀντικειμένου γίνεται ὑποκείμενον, ἡ δὲ τοῦ ἐμμέσου κατηγορούμενον· οἶον, ἐγὼ καλῶ ἢ ρομίζω τὸν Θεμιστοκλέα σωτήρα = ὁ Θεμιστοκλῆς καλεῖται ὑπ' ἐμοῦ σωτήρ, οἱ Ἀθηναῖοι ἀνηγόρευσαν τὸν Θεμιστοκλέα στρατηγόν = ὁ Θεμιστοκλῆς ἀνηγορεύθη στρατηγός ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων².

Σημ. α'. Πολλὰκι, ἀντὶ νὰ τεῖῃ ὑποκείμενον τὸ πάσχον μέρος μετὰ γενικῆς τοῦ ὄλου, τίθεται ἀτιτικῶς τὸ ὄλον, τὸ δὲ μέρος φέρεται κατ' αἰτιατικὴν σημαίνουσαν τὸ κατὰ τι (§ 128)· οἶον, πλήττομαι τὸν πόδα, τύπτομαι τὴν χεῖρα, ἀλγῶ τὴν κεφαλὴν, πάσχω τοὺς πόδας, κατέαγα τὸ κρανίον (ἢ τοῦ κρανίου διαίρετικῶς), σεσήπασα τοὺς δακτύλους, ἀντὶ πλήττεται ὁ πούς μου, τύπτεται ἡ χεῖρ μου, ἀλγεῖ ἡ κεφαλὴ μου.

Σημ. β'. Τὰ εἰς ω παθητικὰ δὲν σχηματίζονται καὶ εἰς μαι· διὸ τὸ πάσχω, νοσῶ, κλπ. δὲν λέγονται καὶ πάσχομαι, νοσοῦμαι κλπ.

δ' Σύνταξις τῶν μέσων ῥημάτων.

§ 77. Μέσα ῥήματα λέγονται ὅσα λήγουσιν εἰς μαι καὶ σημαί-

¹ Ἐκ τούτου διακρίνεται ὀσφαλέστατα τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον ἐκ τοῦ ἐμμέσου τῶν ἐνεργ. μεταβατικῶν ῥημάτων.

² Διὰ τοῦτο τὸ ἔμμεσον ἀντικείμενον τῶν τοιοῦτων μεταβατικῶν ῥημάτων καλοῦσιν οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ κατηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου.

νουςιν, ὅτι αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ καὶ πάσχει ἀμέσως ἢ ἐμμέσως· διὸ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ ῥήματι καὶ τῇ αὐτοπαθεῖ ἢ ἀλληλοπαθεῖ ἀντωνυμίᾳ· οἷον, *λοῦμαι, λούει, λούεται, λούομεθα* = *λούω ἑμαυτόν, λούεις σαυτόν, λούει ἑαυτόν, λούομεν ἡμᾶς αὐτούς· τυπτόμεθα* = *τύπτομεν ἀλλήλους*.

Σημ. Τὰ μέσα ῥήματα γίνονται ἐκ τῶν ἐνεργ. μεταβατικῶν μονοπτῶτων ἢ διπτῶτων.

§ 78. Τὰ μέσα ῥήματα διαιροῦνται κυρίως εἰς τρία· αὐτοπαθῆ, διάμεσα καὶ ἀλληλοπαθῆ.

Ἄ Μέσα αὐτοπαθῆ ῥήματα.

§ 79. Μέσα αὐτοπαθῆ ῥήματα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ ἀμέσως εἰς ἑαυτό, ἢ εἰς τι τῶν αὐτοῦ· καὶ ἐὰν μὲν ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου μεταβαίη εἰς τὸ ὅλον τοῦ ὑποκειμένου, τὰ μέσα τὰ γινόμενα ἐκ μονοπτῶτων ἐνεργητικῶν τίθενται ἄνευ ἐξωτερικοῦ ἀντικειμένου, καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ καὶ τῇ αὐτοπαθεῖ ἀντωνυμίᾳ κατὰ πτῶσιν συνήθως αἰτιατικήν· οἷον, *λοῦμαι* = *λούω ἑμαυτόν, ἐνδύομαι* = *ἐνδύω ἑμαυτόν, κλπ.*· Ἐὰν δὲ ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου μεταβαίη εἰς τι μέρος ἢ πρᾶγμα αὐτοῦ, τὰ μέσα ῥήματα ἔχουσιν ἐξωτερικὸν ἀντικείμενον τὸ μέρος ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ καὶ τῇ αὐτοπαθεῖ ἀντωνυμίᾳ κατὰ πτῶσιν γενικὴν κτητικήν· διὸ καὶ μέσα κτητικὰ καλοῦνται ὑπὸ τινῶν τὰ τοιαῦτα μέσα· οἷον, *λοῦμαι τὴν κεφαλὴν* = *λούω τὴν ἑμαυτοῦ κεφαλὴν, ρίζομαι (νίπτομαι) τὰς χεῖρας* = *ρίζω τὰς ἑμαυτοῦ χεῖρας, δισσωδάμην τὸν νόον* = *διέσωσα τὸν ἑμαυτοῦ νόον*.

§ 80. Ἐὰν δὲ τὰ μέσα γίνωνται ἐκ διπτῶτων, ἔχουσιν ἐξωτερικὸν ἀντικείμενον τὸ ἔμμεσον τῶν ἐνεργητικῶν (§ 66)· οἷον, *πληροῦμαι σοφίας* = *πληρῶ ἑμαυτόν σοφίας, ἀντιτάττομαι τοῖς πολεμίοις* = *ἀντιτάττω ἑμαυτόν τοῖς πολεμίοις, ἐνδύομαι χιτῶνα* = *ἐνδύω ἑμαυτόν χιτῶνα*. Ἀλλὰ τὰ αἰτητικά καὶ ἀφαιρετικά τηροῦσι καὶ τὰς δύο αἰτιατικάς· οἷον, *Ἀρίστιππος αἰτεῖται Κῦρον ξένου καὶ μισθόν, τὴν σὴν ἀρχὴν ἀφαιρούμεθά σε*.

§ 81. Πολλὰ τῶν τοιούτων μέσων ῥημάτων σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ πρὸς ἰδίαν ἑαυτοῦ ὠφέλειαν· διὸ τὰ τοιαῦτα μέσα ῥήματα λέγονται μέσα περιποιητικά, καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ καὶ τῇ αὐτοπαθεῖ ἀντωνυμίᾳ κατὰ πτῶσιν δοτικήν περιποιητικήν· οἷον, *πορίζομαι χρήματα* = *πορίζω ἑμαυτῷ χρήματα, ἄγωμαι γυναικα* = *ἄγω ἑμαυτῷ γυναῖκα, παρέχομαι μάρ-*

τυρας=παρέχω ἑμαυτῷ μάρτυρας (πρὸς ὑπεράσπισίν μου), αἰτοῦ-
μαί σε χρήματα=αἰτῶ σε ἑμαυτῷ χρήματα¹.

Σημ. Τὰ περιποιητικὰ μέσα γίνονται κυρίως ἐκ τῶν μετ' αἰτιατικῆς
καὶ δοτικῆς συντασσομένων ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ῥημάτων· ἀλλὰ καὶ
ἐκ παντός ἄλλου, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ ὠφέλεια ἢ ἐν γένει σύμ-
πραξις τοῦ ὑποκειμένου. Συγχωνεύεται δὲ ἐν τοῖς τοιοῦτοις τὸ ἔμμεσον
ἀντικείμενον (ἢ δοτικῆ). μένει δὲ τὸ ἄμεσον (ἢ αἰτιατικῆ).

β' Μέσα διάμεσα ῥήματα.

§ 82. Μέσα διάμεσα ῥήματα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ
ὑποκείμενον ἐνεργεῖ εἰς ἑαυτὸ ἢ εἰς τι τῶν αὐτοῦ διὰ μέσου ἄλλου
μισθουμένου ἢ διατασσομένου πᾶρ' αὐτοῦ· οἷον, ὁ πατήρ διδάσκει-
ται τὸν υἱόν=ὁ πατήρ διδάσκει τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν διὰ μισθωτοῦ
διδασκάλου, οἰκοδομοῦμαι οἰκίαν=οἰκοδομῶ ἑμαυτῷ οἰκίαν διὰ
μισθωτοῦ οἰκοδόμου, ναυπηγοῦμαι ναῦν=ναυπηγῶ ἑμαυτῷ ναῦν
διὰ μισθωτοῦ ναυπηγοῦ, κλπ.

γ' Μέσα ἀλληλοπαθῆ ῥήματα.

§ 83. Μέσα ἀλληλοπαθῆ ῥήματα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι
δύο ἢ περισσότερα ὑποκείμενα ἐνεργοῦσιν ἀμοιβαίως ἐπ' ἀλλήλα· διὸ
τὰ τοιαῦτα μέσα ῥήματα τίθενται εἰς πληθυντικὸν (ἢ δυϊκὸν) ἀριθ-
μὸν καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ καὶ τῇ ἀλληλοπαθεῖ
ἀντωνυμίᾳ· οἷον, τυπτόμεθα=τύπτομεν ἀλλήλους, φιλούμεθα=
φιλοῦμεν ἀλλήλους, κλπ.

Σημ. Τὰ διάμεσα καὶ ἀλληλοπαθῆ μέσα ῥήματα εἶνε ὀλιγάριθμα, δι-
ότι ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν αὐτῶν συνήθως ἀναλελυ-
μένως· οἷον, ἀδικουσιν ἀλλήλους, ἀμελοῦσιν ἀλλήλων,
πολεμοῦσιν ἀλλήλους.

ἐ Σύνταξις τῶν ἀποθετικῶν ῥημάτων.

§ 84. Ἀποθετικὰ ῥήματα λέγονται, ὅσα ἀποθέμενα τὸν ἐνεργη-
τικὸν τύπον λήγουσι πάντοτε εἰς μαι· εἶνε δὲ τὰ πλεῖστα μέσης
διαθέσεως, τινὰ δὲ ἐνεργητικῆς ἢ παθητικῆς καὶ ὀλίγα οὐδέτερας·
διὸ ταῦτα συντάσσονται ὡς τὰ ἐνεργητικά, παθητικά, οὐδέτερα καὶ
μέσα ῥήματα· οἷον, ἐπιμελοῦμαι τῶν μαθημάτων (§ 54, 3), μά-
χομαι τοῖς πολεμίοις (§ 56, 1), ἐργάζομαι τὴν γῆν (§ 58, 1),
βιάζομαι ὑπὸ τῶν πολεμίων (§ 72), κεῖται ἐπὶ τῆς κλίνης, κά-
θεται ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡσυχῶς (§ 69), κλπ.

¹ Αἰτῶ σε χρήματα σημαίνει ζητῶ παρὰ σοῦ χρήματα ἀπρο-
διόριστως δι' ἑμαυτὸν ἢ δι' ἄλλον· αἰτοῦμαι δὲ σε χρήματα ση-
μαίνει ζητῶ παρὰ σοῦ χρήματα ὠρισμένως δι' ἑμαυτὸν
καὶ οὐχι δι' ἄλλον.

Σύνταξις τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων.

§ 85. Τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα εἶνε ἐνεργητικῆς ἢ παθητικῆς φωνῆς¹ οἶον, *χρή, δεῖ, προσήκει, ἔξεστι, μέτεστι, λέγεται, ἄδεται, ἐνδέχεται*, κλπ. Συντάσσονται δὲ τριχῶς.

ἀ Μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ αἰτιατικῆς, ἥτις εἶνε ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου² οἶον, *δεῖ με φάσαι, χρή σε γῆῶσαι*.

β' Μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ δοτικῆς, ἥτις εἶνε συντακτικὴ τοῦ ἀπροσώπου καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου³ οἶον, *ἔδοξε τῇ βουλῇ πέμψαι πρέσβεις, ἔξεστί μοι ἀποδημεῖν*, κλπ.

γ' Μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς⁴ οἶον, *δεῖ μοι χρημάτων, μέτεστί μοι πλούτου, μέλει ἡμῶν τῷ θεῷ*.

§ 86. Ἐπὶ μὲν τῆς ἀ καὶ β' περιστάσεως ὑποκείμενον τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων εἶνε τὸ ἀπαρέμφατον⁵ οἶον, *χρή σιγᾶν, προσήκει σοι ἀκούειν*⁶ ἐπὶ δὲ τῆς γ' εἶνε τὸ σύστοιχον αὐτῶν οὐσιαστικὸν ἀφηρημένον ὄνομα⁷ οἶον, *πολλῶν ἐνδεῖ μοι* = *ἔστι μοι πολλῶν ἐνδεια*, *μέτεστί μοι πλούτου* = *ἔστι μοι μετουσία πλούτου*, *μέλει ἡμῶν τῷ θεῷ* = *ἔστι μέλησις ἡμῶν τῷ θεῷ*, κλπ.¹

Σημ. α' Πάντα σχεδὸν τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα λαμβάνονται καὶ προσωπικῶς οἶον, *δοκεῖς μοι καλῶς λέγειν* (Ξμφ.), *ἀνθρώποις μέλω* (*Ομρ.), *ἐορταί πασι μέλουσι* (Πλάτ.), *πολλοῦ δέω*, ὁ ποταμὸς οὐκ ἀπέχρησε τῇ στρατιᾷ (*Ηρόδ.), *Κῦρος λέγεται, ἄδεται, ὁμολογεῖται*.

Σημ. β' Τὸ δοκεῖ εἶνε ἀπρόσωπον μὲν, ὅταν τὸ ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτώμενον ἀπαρέμφατον εἶνε τελικόν⁸ οἶον, *ἔδοξε τῇ βουλῇ στεφανῶσαι τὸν ἄνδρα*⁹ προσωπικὸν δέ, ὅταν εἶνε εἰδικόν¹⁰ οἶον, *ἔδοξεν ὁ Κῦρος λέγειν* τὴ τῷ Ἀστυάγει. Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ δοκεῖ καὶ προσωπικῶς λαμβανόμενον φυλάττει ἀττικῶς καὶ τὴν δοτικὴν προσωπικήν (μοι, ἐμοί), οἶον, *δοκῶ μοι, δοκοῦμεν ἔμοιγε*.

Σύνταξις τῶν εἰς τέλος ῥηματικῶν ἐπιθέτων.

§ 87. Τὰ εἰς τέλος ῥηματικὰ ἐπίθετα λαμβάνονται καὶ προσωπικῶς καὶ ἀπροσώπως¹¹ καὶ προσωπικῶς μὲν λαμβανόμενα τίθενται μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν ὁμοιοπτῶτως, ὁμοιοαριθμῶς καὶ ὁμοιογενῶς, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο ἐπίθετον¹² οἶον, *βοηθητέος ὁ φίλος, ὤφελιτέα ἡ πατρίς, ἀκουστέον τὸ ῥῆμα*. Ἀπροσώπως δὲ λαμβανόμενα, τίθενται πάντοτε κατ' οὐδέτερον γένος ἐνικῶς μετὰ τοῦ ἐστὶ λεγομένου ἢ ἐννοουμένου κατὰ τὴν προσήκουσαν ἐγκλισιν, καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῇ

¹ Ἐπὶ τῆς γ' ταύτης περιστάσεως ὀρθότερον εἶνε νὰ λαμβάνηται ὑποκείμενον τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων τοῦ μὲν δοκεῖ ἢ δοτικῆ, τῶν δὲ ἄλλων ἢ γενικῆ, ὡς ἀποδεικνύεται, ὅταν τὰ ἀπρόσωπα ταῦτα ῥήματα λαμβάνονται προσωπικῶς οἶον, *πολλοῦ (ἐγῶ) δέω, ἀνθρώποις (ἐγῶ) μέλω*, *ἀντὶ πολλοῦ μοι δεῖ, ἀνθρώποις μέλει μοι*.

οὐδέτερον μετοχῆ τοῦ ἀπροσώπου δεῖ ἢ προσήκει καὶ τῷ συστοίχῳ αὐτῶν ἀπαρεμφάτῳ οἶον, φατέον ἐστὶ=δέον ἐστὶ φάσαι, ὠφελήτεον ἡμῖν τὴν πατρίδα=προσηκον ἡμῖν ἐστὶν ὠφελειν τὴν πατρίδα, τί ἂν αὐτῷ ποιητέον εἴη, ἐμοὶ μὲν δοκεῖ εὐκτέον εἶναι¹.

§ 88. Τὰ ἀπροσώπως λαμβανόμενα εἰς τέον δυνάμει τῆς ῥηματικῆς αὐτῶν φύσεως δέχονται καὶ ὑποκείμενον καὶ ἀντικείμενον καὶ πάντα ἄλλον προσδιορισμὸν κατὰ τὴν χρείαν τοῦ λόγου· Καὶ τὸ μὲν ὑποκείμενον αὐτῶν τίθεται συνήθως μὲν κατὰ δοτικὴν δυνάμει τοῦ συνδετικῆς ἐστὶ, σπανιώτερον δὲ καὶ κατ' αἰτιατικὴν δυνάμει τοῦ ἐμπεριεχομένου ἀπαρεμφάτου ἢ πρὸς ἀποφυγὴν δύο δοτικῶν οἶον, ὠφελήτεον ἡμῖν τὴν πατρίδα, οὐ δουλευτέον τοὺς τοῦτον ἔχοντας τοῖς κακῶς φρονοῦσι. Τὸ δὲ ἀντικείμενον τίθεται κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ἐξ οὗ παράγονται ῥήματος· οἶον, ἐπιμελήτεον ἡμῖν τῶν μαθημάτων, βοηθητέον τοῖς φίλοις, ἀσκητέον τὴν ἀρετὴν, κλπ.

Σημ. α' Τὰ οὐδέτερα τῶν εἰς τέος ῥηματικῶν ἐπιθέτων, ὡς καὶ παντὸς ἄλλου ἐπιθέτου, τίθενται ἀττικῶς ἐνίοτε χάριν ἐμφάσεως ἢ μεγαλοπρεπείας καὶ πληθυντικῶς· οἶον, συνεκποτέα σοι καὶ τὴν τρύγα (Ἀριστ.), ἀντί συνεκποτέον, Σμέρδιος ἀκουστέα (Ἡρόδ.), ἀντί ἀκουσέον, δηλὰ ἐστὶν, ἀντί δηλόν ἐστι, δεῖνὰ λέγειν, ἀντί δεῖνόν λέγειν, ἀδύνατα πολεμεῖν (Θουκ.) κτλ.

Σημ. β' Τὰ εἰς τέος προσωπικῶς μὲν λαμβανόμενα, σημαίνουσι πάθος, ἀπροσώπως δέ, ἐνέργειαν· οἶον, πλευστέα ἢ θάλασσα=δέον ἐστὶ πλευσθῆναι τὴν θάλασσαν, πλευστέον ἡμῖν τὴν θάλασσαν=δέον ἐστὶν ἡμῖν πλεῦσαι τὴν θάλασσαν.

ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΤΟΥ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΥ.

§ 89. Τὸ ἀπαρέμφατον διὰ τὴν ὀνομαστικὴν καὶ ῥηματικὴν φύσιν αὐτοῦ συντάσσεται καὶ ὡς ὄνομα οὐσιαστικόν² καὶ ὡς ῥῆμα, ἤγουν δέχεται ἀπάσας τὰς συντάξεις τῶν οὐσιαστικῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, ἤτοι γίνεται ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ πᾶς ἄλλος ἀπρόθετος ἢ ἐμπρόθετος προσδιορισμὸς, καὶ δέχεται ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ πάντα ἄλλον ἐπιρρηματικὸν ἢ ἐμπρόθετον ἢ ἄλλον πλάγιον προσδιορισμὸν κατὰ τὴν φύσιν τοῦ συστοίχου ῥήματος καὶ τὴν χρείαν τοῦ λόγου.

Σημ. Τὸ ἀπαρέμφατον λαμβάνει καὶ τὸ οὐδέτερον ἄρθρον ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων, καθ' ἃς καὶ τὰ οὐσιαστικά ὀνόματα· οἶον, τὸ λέγειν=ὁ λόγος, τὸ γράφειν=ἡ γραφή. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο ὀνομάζεται ἰδίως ὀνομαστικόν.

¹ Τὰ εἰς τέον εἶνε καὶ ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον τοῦ λεγομένου ἢ νοουμένου ἐστὶ, διότι ἀμφότερα ταῦτα εἶνε ὁμοῦ ἐν αὐτοῖς συγχωρευμένα.

² Τὸ ἀπαρέμφατον διαφέρει τοῦ ἀφηρημένου ῥηματικοῦ οὐσιαστικοῦ κατὰ τοῦτο, ὅτι ἔχει διάθεσιν καὶ χρόνον καὶ στερεῖται πτωτικῶν καταλήξεων.

α Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ὑποκείμενον.

§ 90. Τὸ ἀπαρέμφατον γίνεται ὑποκείμενον ἐνάρθρως μὲν παντὸς ῥήματος· οἷον, τὸ αἰσθάνεσθαι ἐπίστασθαι ἐστί, τὸ ἐσθίειν πο.λ.λὰ τοὺς λογισμοὺς ἀφαιρεῖ, κλπ. Ἀνάρθρως δὲ τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων ἢ τοῦ συνδετικοῦ (ἐστί), ὅταν κατηγορούμενον εἶνε οὐδέτερον ἐπίθετον (χαλεπὸν, δεινόν, δίκαιον, ἀναγκαῖον, εἰκός, κλπ.) ἢ ἀναρθρον οὐσιαστικόν (ᾠρα, καιρὸς, σχολή, ἐλπίς, ἀνάγκη, κίνδυνος, θέμις)· οἷον, δεῖ ἀκούειν, χαλεπὸν ἐστί λέγειν πρὸς γαστέρα ᾧτα οὐκ ἔχουσαν, δεινὸν πρὸς κέντρα λαχτίζειν, ᾠρα λέγειν, καιρὸς ἀπιέναι, κλπ.¹

β Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ἀντικείμενον.

§ 91. Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ἀντικείμενον τίθεται ἐνάρθρως μὲν μετὰ παντὸς ῥήματος· οἷον, ἀγαπῶ τὸ φιλοσοφεῖν, χρῶμαι τῷ σωφρόνως ζῆν, ἐφίεμαι τοῦ καλῶς λέγειν, κλπ. Ἀνάρθρως δὲ μετὰ ἰδιαιτέρας τινὸς κλάσεως ῥημάτων, ἅτινα, ἀτελεῖ ἔννοιαν ἔχοντα, ἀπαιτοῦσι τὸ ἀπαρέμφατον πρὸς συμπλήρωσιν αὐτῆς. Τὸ τοιοῦτον δὲ ἀπαρέμφατον καλεῖται κοινῶς εἰδικὸν μὲν, ὅταν ἀναλύηται διὰ τοῦ ὅτι (ὡς) εἰς ὀριστικὴν ἢ εὐκτικὴν ἔγκλισιν οἷον, λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι τὴν γῆν σφαῖραν εἶναι = λέγουσιν, ὅτι ἡ γῆ ἐστί σφαῖρα· τελικὸν δέ, ὅταν ἀναλύηται διὰ τοῦ ἵνα εἰς ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν οἷον, δίδωμί σοι πέντε δραχμὰς πρίασθαι βιβλία = ἵνα πρίη, κλπ.²

Σημ. Τὸ ἀπαρέμφατον τῶν ἀπροσώπων, τοῦ ὧσε, τοῦ ῥήματος μέλλω καὶ πολλῶν ἐφετικῶν καὶ τινῶν δοξαστικῶν ῥημάτων δὲν εὐρίσκεται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ ἀναλελυμένον.

§ 92. Μετὰ εἰδικῶν μὲν ἀπαρεμφάτου συντάσσονται τὰ δοξαστικά, ἀφηγηματικά, ἐπαγγελτικά, ὁμοτικά, ἐλπιστικά, ἀπειλητικά καὶ γνωστικά (ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας)· ἀλλὰ τὰ μὲν ἐπαγγελτικά, ἐλπιστικά, ἀπειλητικά καὶ τὸ ῥῆμα μέλλω ἐπειδὴ φύσει ἔχουσι μέλλοντος σημασίαν, ἀπαιτοῦσι τὸ ἀπαρέμφατον συνήθως μὲν κατὰ μέλλοντα χρόνον, σπανιώτερον δὲ κατὰ ἐνεστώτα ἢ παρακείμενον καὶ σπανιώτατα κατ' ἀόριστον· τὰ δὲ λοιπὰ ἀπαιτοῦσι τὸ ἀπαρέμφατον κατὰ πάντα χρόνον· οἷον, ὑπισχνεῖται ἤξειν, ἐλπίζω ὄψεσθαι, μέλλω ἐρεῖν, οἶμαι, ἠγοῦμαι, δοκῶ, λέγω, φημί σε ἀγαθὸν εἶναι³.

¹ Τὸ ἀπαρέμφατον τῶν οὐσιαστικῶν ᾠρα, καιρὸς κλπ. ὑπολαμβάνουσι τινες ὡς γενικὴν αὐτῶν καὶ οὐχὶ ὡς ὑποκείμενον τοῦ ἐστί.

² Τὸ ἀπαρέμφατον ὠνομάσθη εἰδικὸν μὲν, διότι εἰδικεύει τὴν γενικὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος· τελικὸν δέ, διότι σημαίνει τέλος (σκοπὸν).

³ Τὸ ἠγοῦμαι ἀντὶ μὲν τοῦ ἡγεμονεύου γενικῆ συντάσσεται· ἡγοῦ-

§ 93. Μετά τελικοῦ δέ·

1) Τὰ προαιρετικά καὶ ἐρετικά (βουλευτικά, ὀρεκτικά)· οἶον, προαιροῦμαι, ἐθέλω, βούλομαι, ἐπιθυμῶ, ἐφίεμαι, ὀρέγομαι, σπεύδω, τοιμῶ, κλπ.

2) Τὰ προτροπικά, ἀναγκαστικά καὶ ἐπιτακτικά· οἶον, προτρέπω, παραινῶ, ἀναγκάζω, κελεύω, ἐπιτάττω σοὶ ποιεῖν ταῦτα.

3) Τὰ εὐχετικά καὶ ἰκετευτικά· οἶον, εὐχομαι ταῦτα γενέσθαι, δέομαι σοὶ ποιεῖν τὰ δίκαια.

4) Τὰ κωλυτικά καὶ ἀπαγορευτικά· οἶον, κωλύω, εἴργω, ἀπαγορεύω, ἀποτρέπω σοὶ ποιεῖν ταῦτα.

5) Τὰ σημαίνοντα δύναμιν, ἰκανότητα, ἀνοχήν, φύσιν, ἔθος, καὶ τὰ τούτοις ἐναντία· οἶον, δύναμαι, ἐθίζω, εἴωθα, φιλῶ (= συνειθίζω), ἀνέχομαι τὸ ἴσον ἔχειν· ἔτι δὲ καὶ τὰ ἰσοδύναμα αὐτῶν ἐπιθέτα· οἶον, δυνατός, ἰκανός, δευρός, λέγειν, ἄξιος τιμᾶσθαι. Ἀλλὰ τὸ ἀπαρέμφατον τῶν τοιούτων ἐπιθέτων σημαίνει κυρίως τὸ κατὰ τι.

6) Τὰ σημαίνοντα φόβον, αἰδῶ καὶ αἰσχύνην· οἶον, φοβοῦμαι, αἰδοῦμαι, αἰσχύνομαι ποιεῖν ταῦτα.

7) Τὰ γνωστικά (ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας)· οἶον, οἶδα γράφειν, ἐπίσταμαι λέγειν.

8) Τὰ πειστικά καὶ τὰ σημαίνοντα φροντίδα, ἀγῶνα, ζήτησιν καὶ ἐν γένει πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς τινα πράξιν· οἶον, πείθω, φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι, ἀγωνίζομαι ποιεῖν τι ἀγαθόν, ἐρευνῶ, ζητῶ εὔρεῖν τι.

§ 94. Μετά τελικοῦ ἀπαρεμφάτου συντάσσεται καὶ πᾶν σχεδὸν ῥήμα, καὶ μάλιστα τὰ δόσεως καὶ προσφορᾶς, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ τέλος (ὁ σκοπὸς) πράξεώς τινος· οἶον, Ξενοφῶν τὸ ἡμισυ τοῦ στρατοῦ κατέλιπε φυλάττειν τὸ στρατόπεδον, παρέχω ἐμαντὸν τέμνειν καὶ καλεῖν, δίδωμί σοι πέντε δραχμὰς πρίασθαι βιβλία.

§ 95. Μετά τελικοῦ ἀπαρεμφάτου συντάσσονται καὶ τὰ ἐξῆς μόρια· ὥστε, ὡς, πρὶν καὶ οἷός (τε)· οἶον, ὥστε λέγειν, ὡς εἶπεν, πρὶν εἰθεῖν, οἷός τε λέγειν.

Σημ. Τὸ ἀπαρέμφατον μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ ὡς ἀποτελεῖ φράσεις τινὰς ἀπολύτους· οἶον, ὡς (ἔπος) εἶπεν, (ὡς) συνελόντι εἶπεν, ὡς γέ μοι δοκεῖν, ἐμοὶ δοκεῖν, μικροῦ δεῖν. Καὶ ἐλλείψει τοῦ δεῖν· οἶον, μικροῦ ἀπέθανεν.

μαὶ τοῦ στρατοῦ, ἀντὶ δὲ τοῦ ὀδηγῶ δοτικῇ ἢ μόνη ἢ μετ' αἰτιατικῇ ἢ γενικῇ· ἡγοῦμαι σοὶ τὴν ὁδὸν ἢ τῆς ὁδοῦ, ἀντὶ δὲ τοῦ νομίζω διπλῆ αἰτιατικῇ· ἡγοῦμαι σε ἀγαθόν, ἀντὶ δὲ τοῦ νομίζω ἀπαρεμφάτω.

§ 96. Τὸ τελικὸν ἀπαρέμφατον τίθεται κατὰ χρόνον ἐνεστώτα, παρακείμενον καὶ ἀόριστον καὶ σπανιώτατα κατὰ μέλλοντα¹· οἶον, βούλομαι λέγειν, εἰπεῖν, εἰρηκέναι.

ἀ. Ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου, καὶ ἐπιθετικοὶ καὶ μετοχικοὶ προσδιορισμοὶ τοῦ ὑποκειμένου αὐτοῦ.

§ 97. Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐπὶ μὲν ταῦτοπροσωπίας δὲν τίθεται, ἀλλ' ἐννοεῖται αὐτὸ τὸ τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται, καθ' ἣν πτώσιν εὐρίσκεται (συνήθ. ὄνομ.)· διὸ καὶ τὸ κατηγορούμενον καὶ πᾶς ἄλλος ἐπιθετικὸς ἢ μετοχικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ τίθεται κατὰ τὴν πτώσιν τούτου· οἶον, Ἀλέξανδρος ἔφασκεν εἶναι Διὸς υἱός, ἐβούλετο αὐτὸς μόνος λέγειν, ἐψηφίσαντο ἐξελεθεῖν βοηθήσοιτες. Ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσωπίας τίθεται κατ' αἰτιατικὴν, πρὸς ἣν συμφωνεῖ καὶ τὸ κατηγορούμενον καὶ πᾶς ἄλλος ἐπιθετικὸς ἢ μετοχικὸς αὐτοῦ προσδιορισμὸς· οἶον, οἱ ἄνθρωποι φασὶ τὴν γῆν σφαῖραν εἶναι, οὐ χρὴ τὸν ἄνθρωπον ὑπερφρονεῖν θνητὸν ὄντα. — Ταῦτοπροσωπία μὲν λέγεται, ὅταν τὸ ῥῆμα καὶ τὸ ἀπαρέμφατον αὐτοῦ ἔχωσι τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον, ἑτεροπροσωπία δέ, ὅταν ἔχωσι διάφορον.

§ 98. Πολλάκις ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ αὐτὸ ἐξαρτᾶται, ἢ ἄλλος τις προσδιορισμὸς αὐτοῦ· καὶ ἐνταῦθα τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου δὲν τίθεται, ἀλλ' ἐννοεῖται αὐτὸ τὸ ἀντικείμενον ἢ ὁ προσδιορισμὸς, καθ' ἣν πτώσιν εὐρίσκεται· διὸ καὶ τὸ κατηγορούμενον καὶ ὁ ἐπιθετικὸς ἢ ὁ μετοχικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ τίθεται κατὰ τὴν πτώσιν τούτου· οἶον, ἐδέοντο Κύρου προθυμοτάτου γενέσθαι (Ευφ.), ἐξεστὶν ὑμῶν εὐδαίμοσι γίγνεσθαι (Εὐριπ.), ἦλθον ἐπὶ τινα τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι (Πλάτ.), παραγγέλλει τῷ Κλεάρχῳ λαβόντι τῷ στράτευμα ἡκεῖν (Ευφ.), μὴ ἀναγκάσης ἐμε κακὴν γενέσθαι.

§ 99. Ἐπὶ ταύτης ὁμως τῆς περιστάσεως πολλάκις τὸ κατηγορούμενον καὶ ὁ ἐπιθετικὸς καὶ μάλιστα ὁ μετοχικὸς προσδιορισμὸς τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται καὶ κατ' αἰτιατικὴν ἀντιγενικῆς ἢ δοτικῆς· οἶον, ἐδέοντό μου προστάτην γίγνεσθαι (Ευφ.) κακούργου μὲν ἐστὶ κριθέντα ἀποθανεῖν (Δημ.), δέομαι ὑμῶν

¹ Τὸ ἀπαρέμφατον τίθεται κατ' ἐνεστώτα μὲν, ὅταν σημαίνεται τὸ διαρκές· καὶ πολλάκις γινόμενον, κατ' ἀόριστον δέ, ὅταν σημαίνεται τὸ στιγμιαῖον ἢ ἄπαξ γινόμενον, κατὰ παρακείμενον δέ, ὅταν σημαίνεται τὸ τετελεσμένον, κατὰ μέλλοντα δέ, ὅταν σημαίνεται τὸ μέλλον.

καταψηφίσασθαι Θεομηθήστου ἐνθυμουμένους· καὶ Ξενία τῷ Ἀρ-
κάδι ἤκειν παραγγέλλει λαβόντα τοὺς ἄνδρας (Ξενφ.).

Σημ. Τοῦτο συμβαίνει μάλιστα, ὅταν ἡ μετοχή ἔπηται τῷ ἀπαρεμ-
φάτῳ· πάντοτε δὲ κατ' αἰτιατικὴν τίθεται ἡ μετοχή, ὅταν τὸ κατηγο-
ρούμενον εἶνε γενικῆς πτώσεως κατ' ἔλλειψιν τοῦ Ἰδίου (§ 14 σημ.).

β' Ἀντικείμενον καὶ οἱ ἐπιρρηματικοὶ καὶ οἱ πλάγιοι
προσδιορισμοὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 100. Τὸ ἀντικείμενον καὶ οἱ ἐπιρρηματικοὶ καὶ ἐμπρόθετοι
προσδιορισμοὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθενται κατὰ τὴν φύσιν τοῦ συ-
στοίχου ῥήματος καὶ τὴν χρείαν τοῦ λόγου· οἷον, ἐπιθυμεῖν τῆς ἀ-
ρετῆς, βοηθεῖν τοῖς φίλοις, σκάπτειν τὴν γῆν, παύειν τιὰ τῆς
ὑπηρεσίας, δίδουσαι τιὰ χρήματα, ἐνδύειν τιὰ χιτῶνα, φοιτᾶν
εἰς τὰ διδασκαλεῖα, ζῆν ἡσύχως, κλπ.

§ 101. Τὸ ἀπαρέμφατον συντάσσεται καὶ μεθ' ἑτέρου ἀπαρεμφά-
του ἢ μετοχῆς, ἐὰν τὸ σύστοιχον ῥῆμα συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφά-
του ἢ μετοχῆς· οἷον, ρομίζεις δύνασθαι ποιῆσαι Ἀθηναίους πάν-
τας πείθεσθαι σοι; (Ξενφ.), ἔφασκεν ἰδεῖν σε ἐρχόμενον κλπ.

ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΟΧΗΣ.

§ 102. Ἡ μετοχή συντάσσεται καὶ ὡς ἐπίθετον¹ καὶ ὡς ῥῆμα,
ἤτοι τίθεται μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν καὶ ὑπόκειται εἰς πάντα τὰ πε-
ρὶ συμφωνίας τοῦ ἐπιθέτου πρὸς τὸ οὐσιαστικὸν εἰρημένα (§ 30—33)
καὶ δέχεται ὑποκείμενον, ἀντικείμενον καὶ τοὺς ἐπιρρηματικούς ἢ
ἐμπροθέτους ἢ ἀπρόθετους προσδιορισμοὺς κατὰ τὴν φύσιν τοῦ συ-
στοίχου ῥήματος καὶ τὴν χρείαν τοῦ λόγου· οἷον, ὁ ἐπιμελούμενος
τῶν μαθημάτων μαθητῆς προκόπτει, ἡ βοηθοῦσα τοῖς ἀδυνά-
τοις γυνή, τὸ ἀγαρινῶσχος τὸν θεῖον Πλάτωνα μειράκιον, διώ-
κων τιὰ τῆς πόλεως, ζῶν ἡσύχως, ἐπὶ τὴν πόλιν ἔπλεον ἐν
ταραχῇ ὄντας. Ἔτι δὲ δέχεται καὶ τὴν γενικὴν διαιρετικὴν· οἷον,
τῶν ἀνθρώπων οἱ μαρθάνοντες.

Σημ. Ἡ μετοχή τοῦ συνδετικοῦ ῥήματος καὶ τῶν συνωνύμων αὐτοῦ,
ὅταν ἔχη κατηγορούμενον οὐσιαστικὸν καὶ τίθεται κατόπιν αὐτοῦ, συμ-
φωνεῖ πρὸς τὸ κατηγορούμενον καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ὑποκείμενον (§ 16).
οἷον, τοὺς μὲν ἀδωρολήπτους πρέσβεις ἀσφάλειαν ὑπάρ-
χουσαν ἀξιώμασιν ἐτίμων· τοὺς δὲ δωρολήπτας λοιμὸν
ὄντας, ἀειφυγία καθυπέβαλλον· ἡ δὸν ἡν διώκετε ὡς ἀγαθὸν
ὄν· νοῦς σωτηρία καλουμένη (Πλάτ.).

¹ Ἡ μετοχή διαφέρει τοῦ μὲν ἐπιθέτου κατὰ τοῦτο, ὅτι ἔχει διάθεσιν
καὶ χρόνον, τῶν ὁποίων στεροῦνται τὰ ἐπίθετα· τοῦ δὲ ῥήματος ὅτι δὲν
ἔχει πρόσωπον.

§ 103. Ἐτι δὲ συντάσσεται καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ ἄλλης μετοχῆς, ἐὰν τὸ σύστοιχον ῥῆμα συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς· οἶον, γράφειν ἐθέλων, βουλόμενος λέγειν, ὄρων ὑμᾶς ἠχοντας, κλπ.

§ 104. Ὑποκείμενον τῆς μετοχῆς εἶνε τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ αὐτῇ ἀποδίδεται· οἶον, Θεμιστοκλῆς ἔτι νέος ὢν καὶ ἀγαθῆς ἐπιλοτιμείτο· ἐγὼ διδάσκων διατελῶ, σὺ ἀκούων διαγίγνου.

Χρῆσις τῆς μετοχῆς.

§ 105. Ἡ χρῆσις τῆς μετοχῆς εἶνε τριττῇ, ἐπιθετικῇ, παρενθετικῇ καὶ κατηγορηματικῇ.

Α' Ἐπιθετικὴ μετοχὴ.

§ 106. Ἐπιθετικὴ λέγεται ἡ μετοχὴ, ὅταν τίθηται μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν εἰς τόπον ἐπιθέτου· οἶον, ὁ ἐπιμελούμενος μαθητής = ὁ ἐπιμελής μαθητής, ἡ φθοροῦσα γυνή = ἡ φθονερά, τὸ θάλλον δένδρον = τὸ θαλερόν.

Β' Παρενθετικὴ μετοχὴ.

§ 107. Παρενθετικὴ λέγεται ἡ μετοχὴ, ὅταν παρεντίθεται εἰς τὴν πρότασιν, ἵνα ἐκφράσῃ ἐν παρόδῳ δευτερεύουσάν τινα περίστασιν αὐτῆς ἀντὶ τοῦ σύστοιχου ῥήματος καὶ τοῦ προσήκοντος συνδέσμου ἢ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας· αἱ περιστάσεις δέ, ἅς δύναται νὰ ἐκφράσῃ ἡ παρενθετικὴ μετοχὴ, εἰσὶ κυρίως ἕξ· διὸ καὶ αὕτη εἶνε ἕξ εἰδῶν.

α) Ἀναφορικὴ, ὅταν ἐκφράζῃ ἀναφορὰν καὶ δύνηται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας (ὅς, ὅστις, κλπ.) εἰς ὀριστικὴν ἢ ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν (§ 142 καὶ 143)· οἶον, Γραθωρίδης ὁ ὀρέξας τὸν βρόχον = ὅς ὤρεξεν, ὁ ὑπομείνας τὴν χειμαζομένην δεσπότης αὐτῆς ἔστω = ὅς ἂν ὑπομείνῃ.

Σημ. α' Ἡ ἀναφορικὴ μετοχὴ φέρεται συνήθως μὲν ἐνάρθρως, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀνάρθρως· οἶον, γυνὴ τις χήρα ὄρνιν εἶχεν φόν τίκτουςαν = ἡ ἔτικτεν. Ὑποδιαίρεται δὲ εἰς οὐσιαστικὴν, κυρίως ἀναφορικὴν καὶ ἀοριστολογικὴν. Καὶ οὐσιαστικὴ μὲν λέγεται, ὅταν τίθηται ἄνευ οὐσιαστικοῦ καὶ λαμβάνηται ἀντὶ οὐσιαστικοῦ· οἶον, οἱ πρὸ σήκοντες αὐτοῦ· τὸ συμφέρον τῆς πόλεως, κλπ.· κυρίως δὲ ἀναφορικὴ, ὅταν τίθηται μετ' οὐσιαστικοῦ λεγομένου ἢ νοουμένου, οἶον Γραθωρίδης ὁ ὀρέξας τὸν βρόχον· ἀοριστολογικὴ δὲ, ὅταν τίθηται ἄνευ οὐσιαστικοῦ λεγομένου ἢ νοουμένου· οἶον, ὁ ὑπομείνας σωθήσεται = ὅς ἂν ὑπομείνῃ.

Σημ. β' Ἡ κυρίως ἀναφορικὴ διαφέρει τῆς ἀοριστολογικῆς 1) ὅτι ἡ μὲν κυρίως ἀναφορικὴ λέγεται ἐνίοτε καὶ ἀνάρθρως, ἡ δὲ ἀοριστολογικὴ

πάντοτε ἐνάρθως· 2) ὅτι ἡ μὲν κυρίως ἀναφορικὴ ἀναφέρεται εἰς γνωστά καὶ ὄρισμένα πρόσωπα ἢ πράγματα, ἡ δὲ ἀοριστολογικὴ εἰς ἀόριστα καὶ γενικά· 3) ὅτι ἡ μὲν κυρίως ἀναφορικὴ τίθεται εἰς πάντα χρόνον, ἡ δὲ ἀοριστολογικὴ κατ' ἀόριστον ἢ μέλλοντα· 4) ὅτι ἡ μὲν κυρίως ἀναφορικὴ ἀναλύεται εἰς ὀριστικὴν, ἡ δὲ ἀοριστολογικὴ εἰς ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἂν ἢ εἰς εὐκτικὴν ἄνευ αὐτοῦ (143).

β') Αἰτιολογική, ὅταν σημαίνει αἰτίαν καὶ δύνηται νὰ ἀναλυθῆ διὰ τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων ἐπειδὴ, γάρ, ὅτι, κλπ. εἰς ὀριστικὴν ἔγκλισιν· οἶον, ἡ δὲ ὄρις πιμελὴς γενομένη οὐδ' ἅπαξ τῆς ἡμέρας τεκεῖν ἠδύνατο=ἐπειδὴ ἐγένετο.

Σημ. Ἡ αἰτιολογικὴ μετοχὴ πρὸς ἐπίτασιν τῆς αἰτίας προσλαμβάνει πολλάκις καὶ τὰ μόρια 1) ἄτε (δὴ) καὶ σπανιώτερον οἷα (δὴ), ὅταν ἡ αἰτία εἶνε ἐξ ὄντικειμένου, ἤτοι πραγματικῆ· οἶον, ἄτε πατὴς ὦν (ὁ Κῦρος) φιλόκαλος καὶ φιλότιμος ἦδε το τῆ στολῆ (Ξεφ.), οἷα δὴ πατὴς φιλόστοργος ὦν (ὁ Κῦρος) ἡ σπάζετο αὐτόν (τὸν πάππον)· 2) τὸ ὦς· ὅταν ἡ αἰτία εἶνε ἐξ ὑποκειμένου, ἤτοι γνώμη, δοξασία τοῦ ὑποκειμένου· οἶον, οἱ ἄνθρωποι δεδίασι τὸν θάνατον, ὡς εὔειδότες, ὅτι τὸ μέγιστον τῶν κακῶν ἐστι (Πλάτ.).

γ') Χρονική, ὅταν σημαίνει χρόνον καὶ δύνηται νὰ ἀναλυθῆ διὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων, ἐπεὶ, ὅτε, ἐπάρ, ἐπειδάρ, ὅταν, κλπ. εἰς ὀριστικὴν ἢ ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν (§ 145 καὶ 146)· οἶον, παραταξάμενοι ἐμάχοτο=ἐπεὶ παρετάξαντο, ἐλθόντες παρέδωκαν τὴν ἀποικίαν=ὅτε ἤλθον, Καρδαύλην ἀποκτείνας ἐμὲ καὶ τὴν βασιλείαν ἔχε=ἐπειδὴν ἀποκτείνης.

δ') Ὑποθετική, ὅταν σημαίνει ὑπόθεσιν καὶ δύνηται νὰ ἀναλυθῆ διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων, εἰ, ἐάν, ἂν καὶ ἦν εἰς ὀριστικὴν ἢ ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν (§ 149 α, β', γ', δ')· οἶον, ταῦτ' ἔχω ἀπαντα ἔχω=εἰ ταῦτ' ἔχω, ἅπαντα ἔχω, ὀμιλητικὸς ἔσει μὴ δύσερις ὦν=ἐάν μὴ δύσερις ἦς, οὐκ ἂν δύναιο μὴ καμῶν εὐδαιμονεῖν=εἰ μὴ κάμοις κλπ.

ε) Ἐναντιωματική, ὅταν σημαίνει ἐναντίωσιν καὶ δύνηται νὰ ἀναλυθῆ διὰ τῶν ἐναντιωματικῶν συνδέσμων καὶ τοι ἢ εἰ καὶ εἰς ὀριστικὴν· οἶον, Κῦρος ὕφ' ὑμῶν λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδορεῖ=καὶ τοι ἢ εἰ καὶ ἐλοιδορεῖτο.

Σημ. Ἡ ἐναντιωματικὴ μετοχὴ χάριν ἐπιτάσεως ἢ σαφηνείας τῆς ἐναντιότητος προσλαμβάνει πολλάκις καὶ τοὺς ἐναντιωματικοὺς συνδέσμους, καί, καί περ, καί τοι, περὶ ὧν σημειωτέον, ὅτι ὁ μὲν καί, καὶ καὶ περ συντάσσονται πάντοτε σχεδὸν μετὰ μετοχῆς, ὁ δὲ καί τοι παρὰ μὲν τοῖς ἀρχαίοις συντάσσεται πάντοτε σχεδὸν μετὰ παρεμφατικῆς ἔγκλισεως, παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις καὶ μετὰ μετοχῆς· οἶον συμφοραὶ καὶ βραχὺν ὄντα τὸν βίον, μακρὸν δοκεῖν εἶναι ποιοῦσιν· συμβουλεύω σοὶ καὶ περ νεώτερος ὦν· καὶ τοι δέδοικα πολλά. Εἰς δὲ τὴν κυρίαν πρότασιν προστίθεται ἐνίοτε τὸ ὁμῶς πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐναντιότητος.

ς') Τροπική (ὀργανική), ὅταν ἐκφράζη τρόπον ἢ μέσον (ὄργανον) καὶ δύνηται νὰ περιφράζηται διὰ τροπικοῦ ἐπιρρήματος ἢ διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου ἢ διὰ γενικῆς ἐμπροθέτου ὀνόματος ἢ ἀπαρεμφάτου ὄιον, *θαρρῶν ἔλεγε* = μετὰ θάρρους ἢ θαρραλέως ἔλεγε· *χαίρων ψάλλω* = μετὰ χαρᾶς· καὶ ὁ Κνωξάρης *τελευτῶν εἶπεν* = τελευταῖον· *ληιζόμενοι ζῶσι* = τῷ ληισμῷ ἢ τῷ ληίζεσθαι ἢ διὰ τοῦ ληισμοῦ ἢ διὰ τοῦ ληίζεσθαι· οἱ Πέρσαι *θηρῶντες ἐμάρθανον* τὸ *πολεμεῖν* = τῇ θήρᾳ ἢ τῷ θηρᾶν.

Γ' Κατηγορηματικὴ μετοχή.

§ 108. Κατηγορηματικὴ λέγεται ἡ μετοχή, ὅταν τίθηται εἰς τόπον κατηγορουμένου, ἐπὶ μὲν ταυτοπροσωπίας τοῦ ὑποκειμένου κατὰ πτώσιν ὀνομαστικῆν, ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσωπίας τοῦ ἀντικειμένου κατὰ τὴν πτώσιν αὐτοῦ ὄιον, *μέμνησο ἄνθρωπος ὢν*, ὄρῳ σε ἐρχόμενον.

§ 109. Ἡ μὲν ἐπιθετικὴ καὶ παρενθετικὴ μετοχή τίθεται μετὰ πάσης κλάσεως ῥημάτων, ἡ δὲ κατηγορηματικὴ τίθεται μετὰ ἰδιαιτέρας καὶ ὀρισμένης τάξεως ῥημάτων· τοιαῦτα δὲ εἰσι τὰ ἑξῆς).

1) Τὸ συνδετικὸν καὶ τὰ συνώνυμα αὐτοῦ ὄιον, οἱ Πλαταιεῖς *συμμαχοῦντες τοῖς Ἀθηναίοις ἦσαν*, τὰ τῆς πόλεως οὕτως ὑπῆρχον ἔχοντα.

2) Τὰ διαρκείας σημαντικά ὄιον, *διάρῳ, διαρίγνομαι μελετῶν*· *διατελῶ ἐργαζόμενος*.

3) Τὸ τυγχάνω, λανθάνω, φθάνω καὶ οἴχομαι ὄιον, *ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες* (ἔτυχε νὰ περιπατῶμεν), *ἔλαθεν ἀπιῶν* (ἀνεχώρησε λεληθότως, χωρὶς νὰ τὸν ἐννοήσῃ τις), *ἔλαθε πεσῶν* (ἔπεσε χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ), *ἔφθην εἰπῶν* (εἶπον πρὶν ἢ πρότερον), *ὄχετο ἀπιῶν*.

§ 110. Εἰς τὴν κατηγορηματικὴν μετοχὴν ὑπάγεται καὶ ἡ συγγενὴς τοῦ ἀπαρεμφάτου εἰδικὴ καὶ τελικὴ μετοχή· καὶ εἰδικὴ μὲν λέγεται ἐκεῖνη ἡ μετοχή, ἥτις δύναται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τοῦ ὅτι ἢ ὡς εἰς ὀριστικὴν ἢ εὐκτικὴν· τελικὴ δὲ ἐκεῖνη, ἥτις δύναται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τοῦ ἵνα εἰς ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν ὄιον, *ὄρῳμεν τοὺς σώφρονας οὐδὲν ἀνόσιον ποιοῦντας* = ὄρῳμεν, ὅτι οἱ σώφρονες οὐδὲν ἀνόσιον ποιοῦσι· *πέμπω τινα ἀγγελοῦντα* = ἵν' ἀναγγείλῃ κλπ.

§ 111. Μετ' εἰδικῆς μὲν μετοχῆς συντάσσονται·

1) Τὰ αἰσθητικά ὄιον ὄρῳ, *βλέπω σε ἐρχόμενον*, *αἰσθάνομαι*, *ἀκούω σου διαλεγόμενον*.

2) Τὰ γνωστικά ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας ὄιον, *οἶδα*, *γινώσκω* σε *ἐπιστάμενον* τὴν *ἐπιστήμην*.

3) Τὰ δηλωτικά, δεικτικά καὶ εὐρετικά· οἶον, φαίνεται ψευδόμενος, ἠγγέλθη πολιορκῶν, πυρθάνομαι οὐ πολλοὺς ὑμᾶς ὄντα, εὐρίσκω ὑμᾶς ἐργαζομένους.

4) Τὰ ἀγγελτικά, λεκτικά καὶ σπανίως τὰ δοξαστικά· οἶον, ἀγγέλλω, φημί, λέγω, ὁμολογῶ ταῦτα οὕτως ἔχοντα.

5) Τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικά· οἶον, μέμνησο ἄνθρωπος ὢν.

6) Τὰ ἠθικοῦ παθήματος (χαρᾶς, λύπης, αἰσχύνης, μεταμελείας, κλπ.)· οἶον, χαίρω ὄρων τὸ φῶς, οὐκ ἂν ἀχθοίμην μαρθάνων, οὐκ αἰσχύνομαι ταῦτα λέγων· ἠδομαι, τέρπομαι, ἀγαπῶ (εὐχαριστοῦμαι) τιμώμενος· λυποῦμαι, ἀνιδῶμαι, ὀργίζομαι, χαλεπῶς φέρω ὑβριζόμενος. Ἄλλ' αὕτη ἡ μετοχὴ σημαίνει κυρίως τὴν αἰτίαν τοῦ ἠθικοῦ παθήματος.

Σημ. Πολλὰ τῶν ἀνωτέρω ῥημάτων συντάσσονται καὶ μετ' εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου καὶ εἰδικοῦ λόγου.

§ 412. Μετὰ τελικῆς δέ·

1) Τὰ κινήσεως σημαντικά καὶ τινὰ ἄλλα· φέρεται δὲ αὕτη συνηθέστατα κατὰ μέλλοντα χρόνον καὶ σπανίως ἐνεστώτα· οἶον, ἤκω ἐρῶν· πέμπω σε ἀγγελοῦντα· τρέφω σε μαχούμενον, ἀλλ' οὐ λαιδορούμενον.

Σημ. α' Τὰ κινήσεως σημαντικά ῥήματα τὸν σκοπὸν τῆς κινήσεως ἐκφέρουσι συνηθέστατα διὰ μετοχῆς μέλλοντος χρόνου ἄνευ μὲν τοῦ ὄντος, ὅταν ὁ σκοπὸς εἶνε ἐξ ὑποκειμένου, ἤτοι βέβαιος καὶ πάντη ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς γνώμης τοῦ λέγοντος· οἶον Μέλητος ἔρχεται κατηγορήσων (Πλάτ.). Μετὰ δὲ τοῦ ὄντος ὅταν ὁ σκοπὸς θεωρῆται ἐξ ὑποκειμένου· ἤτοι γνώμη, κρίσις, πρόφασις τοῦ ὑποκειμένου αὐτῆς· οἶον, ὡς διαβαλῶν ἔρχεται εἰς τὸ δικαστήριον (Πλάτ.). Σοφαίνεται τὸν Στυμφάλιον καὶ Σωκράτην τὸν Ἀχαιοὺν ἐκέλευσεν ἄνδρας λαθόντας ἐλθεῖν (Ἔνφ.).

Σημ. β' Καὶ ἄλλα πολλὰ ῥήματα ἐκφέρουσι τὸν σκοπὸν τῆς πράξεως διὰ μετοχῆς μέλλοντος χρόνου μετὰ τοῦ ὄντος, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ ὁ σκοπὸς ἐξ ὑποκειμένου· οἶον, Ἀρταξέρξης συλλαμβάνει Κῦρον ὡς ἀποκτενῶν (Ἔνφ.).

2) Τὰ καρτερίας καὶ ἀνοχῆς καὶ παραβλέψεως σημαντικά· οἶον, καρτερῶ, ὑπομένω, ἀνέχομαι ὑβριζόμενος· μὴ παρίδης τὴν σεαυτοῦ φύσιν πᾶσαν διαλυθεῖσαν· περιορῶ ἑμαυτὸν ὑβριζόμενον.

3) Τὰ ἐνάρξεως, λήξεως καὶ παύσεως· οἶον, ἀρχομαι, λήγω, παύομαι πορῶν.

Περὶ ἀπολύτου μετοχῆς.

§ 413. Ἀπόλυτος λέγεται ἡ μετοχὴ, ὅταν τὸ ὑποκείμενον αὐτῆς εἶνε διάφορον παντὸς ὄρου τῆς προτάσεως· τίθεται δὲ αὕτη καὶ

τὸ ὑποκείμενον αὐτῆς ἀσυνδέτως συνήθως μὲν κατὰ γενικὴν ἢ αἰτιατικὴν, σπανιώτερον δὲ κατ' ὀνομαστικὴν ἢ δοτικὴν.

Σημ. Ἡ ἀπόλυτος μετοχὴ εἶνε κατηγορηματικὴ.

Α' Γενικὴ ἀπόλυτος.

§ 114. Ἡ γενικὴ ἀπόλυτος γίνεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας καὶ ἐπὶ προσωπικῶν ῥημάτων ὡς οἶον, θεοῦ θέλωτος, οὐδὲν ἰσχύει φθόρος ἐμοῦ περιπατοῦντος, ὁ τοῖχος ἔπεσε. Καὶ μετὰ τῆς ἐπὶ ἐπὶ ἱστορικοῦ προσώπου ὡς οἶον, ἐπὶ Κῦρου βασιλεύοντος, ἐπὶ ἄρχοντος Πυθοδώρου, κλπ.

§ 115. Εὐρίσκεται ἐνίοτε γενικὴ ἀπόλυτος καὶ ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας ὡς οἶον, ὑμῶν βοηθησάντων προθύμως, πόλιν προσλήψεσθε (Θουκ.) ἀποχωρησάντων τῶν Λακεδαιμονίων, ἐπηκολούθησαν αὐτοῖς οἱ Λοκροί (Θουκ.).

Σημ. Ἡ πρώτη καὶ ἀρχικὴ σημασία τῆς ἀπόλυτου γενικῆς ἦτο ἡ χρονικὴ, μετὰ ταῦτα ὅμως ἐξετάθη καὶ εἰς πάσας σχεδὸν τὰς λοιπὰς οἶον, μὴ γὰρ σωθέντων ἐκείνων τότε, οὐδ' ἂν ὑμεῖς ὑπῆρχετε νῦν=εἰ μὴ ἐσώθησαν ταῦτα γέγονεν, Ἄλκιβιάδου συμπράττοντος=τῇ συμπράξει· οὐδὲν δὲ τῶν δεόντων ποιούντων ὑμῶν, κακῶς ἔχει τὰ πράγματα=επειδὴ οὐδὲν τῶν δεόντων ὑμεῖς ποιεῖτε, κλπ.

Β' Αἰτιατικὴ ἀπόλυτος.

§ 116. Ἡ αἰτιατικὴ ἀπόλυτος γίνεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας καὶ ἐπὶ ἀπροσώπων ῥημάτων τίθεται δὲ κατ' οὐδέτερον γένος ἐνικῶς καὶ ἔχει ὑποκείμενον ἀπαρέμφατον ἢ τὴν ἀνάλυσιν αὐτοῦ ὡς οἶον, ταῦτα ἔπραττον, δέον ἕτερα (πράττειν) ἄδηλον ὄν, ὅποτε τις ἐπελθὼν ἄλλος ἀφαιρήσεται (Θουκ.) διὰ τί μένεις, ἐξὸν ἀπιέναι; τοὺς σκώπτειν δυναμένους εὐφρεῖς καλοῦσι, προσήκον τῆς προσηγορίας ταύτης τυγχάνειν τοὺς ἄριστα πρὸς ἀρετὴν πεφυκότας (Ἰσκρ.) εἰρημένον αὐτοῖς παρεῖναι, οὐχ ἤκουσιν.

§ 117. Καὶ ἐπὶ προσωπικῶν ῥημάτων γίνεται αἰτιατικὴ ἀπόλυτος, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ τοῦ ὡς σημαίνοντος τὸ ἐξ ὑποκειμένου (γνώμην, δοξασίαν, εἰκασίαν, κλπ. τοῦ ὑποκειμένου), ἢ τοῦ ὡς περ σημαίνοντος καὶ τίνα εἰρωνείαν τοῦ λέγοντος ὡς οἶον, εἰσώπα, ὡς πάντας εἰδότες (Ξενφ.) πολλοὶ τῶν ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, ὡς περ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους (Ξενφ.)=ὡσανεὶ=ὡσάν νά.

Γ' Ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος.

§ 118. Ἡ ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος γίνεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας, (συν-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ήθως μετὰ παρένθεσιν τινα) χάριν συντομίας καὶ ἐμφάσεως καὶ ἀνά-
γεται εἰς τὸ ἀνακόλουθον σχῆμα (§ 319)· οἷον, ἐκεῖνοι (οἱ ἔνδεκα)
εἰσελθόντες, εἶπεν ὁ Κριτίας (Ξενφ.)· ἀποβλέψας πρὸς τὸν στό-
λον, ἔδοξέ μοι πάγκαλος εἶναι (Πλάτ.).

Δ'. Δοτικὴ ἀπόλυτος.

§ 119. Ἡ δοτικὴ ἀπόλυτος εἶνε σπανιωτάτη καὶ γίνεται ἐπὶ ἑ-
τεροπροσωπίας καὶ ἐπὶ ῥημάτων κινήσεως σημαντικῶν καὶ εἶνε συν-
ήθως χρονικὴ· οἷον, προΐστυ τῷ Κύρῳ, ὁ πατήρ ἄρχεται λόγου
τοιούδδε (Ξενφ.)· περιούστυ εἰς ἐνιαυτῷ, φαίρουσι πάλιν οἱ ἔφοροι
φρουρὰν ἐπὶ τὴν Ἡλίαν.

Γενικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς μετοχῆς.

§ 120. Ἐπὶ τῆς μετοχῆς παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς·

α') Μόνον αἱ αἰτιολογικαί, εἰδικαὶ καὶ τελικαὶ μετοχαὶ ἐπιδέχον-
ται τὸ ὤς, αἵτινες ἄνευ μὲν τοῦ ὤς σημαίνουσι τὸ ἐξ ἀντικειμένου,
ἦτοι τὸ πραγματικὸν καὶ ἀληθές, μετὰ δὲ τοῦ ὤς τὸ ἐξ ὑποκειμέ-
νου, ἦτοι γνώμην, κρίσιν, ιδέαν, πεποιθήσιν τοῦ ὑποκειμένου, ἢ καὶ
τὸ ὅλως ψευδὲς καὶ μόνον φαινόμενον· τὸ δὲ ὡσπερ μετὰ μετοχῆς
σημαίνει γνώμην ἢ κρίσιν ψευδῆ τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος μετὰ τι-
νος εἰρωνείας· οἷον, ὡσπερ πολέμου ὄντος, αἰεὶ ἀναγκάζονται (οἱ
τύρανοι) στράτευμα τρέφειν (Ξενφ.)· πολλοὶ τῶν ἀδελφῶν ἀμε-
λοῦσιν, ὡσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν
δὲ οὐ γιγνομένους (Ξενφ.).

Σημ. Τὸ ὡσπερ, καθὼς καὶ τὸ ὡς, εἶνε ἐνταῦθα κυρίως τροπικόν.

β') Οὐδεμία μετοχὴ δέχεται ἄρθρον πλὴν τῆς ἀναφορικῆς, περὶ ἧς
σημειωτέον, ὅτι ἡ μὲν ἀοριστολογικὴ φέρεται πάντοτε ἐνάρθρως, ἡ
δὲ κυρίως ἀναφορικὴ καὶ οὐσιαστικὴ φέρονται ἐνίοτε καὶ ἀνάρθρως.

γ') Ἐκ δύο ἢ περισσοτέρων ῥημάτων τρέπεται εἰς μετοχὴν τὸ τῆς
προτέρας μὲν ἐνεργείας, δευτερευούσης δὲ ἐννοίας· οἷον, ἀναστὰς ἔ-
λεξεν. Ἄλλ' αἱ ἐξαρτώμεναι ἀπὸ τῶν ῥημάτων τυγχάνω, λαμβάνω,
φθάνω καὶ διατελῶ σημαίνουσι τὴν πρωτεύουσαν ἐννοιαν, αὐτὰ
δὲ τὰ ῥήματα ἔχουσιν ἐπιρρηματικὴν ἐννοιαν· ἡ δὲ τελικὴ καὶ ἀνα-
φορικὴ ἐν μέλλοντι χρόνῳ σημαίνουσι τὴν ὑστερωτέραν τῆς τοῦ ῥή-
ματος πράξιν· οἷον, ἦκω ἐρῶν, ὁ ἀριστεύσων εἰς διδασκάλου ἔτω.

δ') Πολλάκις μία μετοχὴ προσδιορίζει τὴν ἄλλην· οἷον, ἦλθον εἰς
τὴν χώραν ἡμῶν Θραῖκες καὶ Σκύθαι, μισοῦντες μὲν ἅπαν τὸ
τῶν Ἑλλήνων γένος, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγκλήματα ποιησάμε-
νοι, νομίζοντες πρὸς μίαν μὲν πόλιν κινδυνεύσειν, ἀπασῶν δὲ
ἅμα κρατήσειν (Ἰσχυρ.)—ἐπεὶ δὲ ἐνόμιζον· καὶ βράδιως (φαίνονται)

ἕκαστοι τὴν ἑαυτῶν ἀπολείποντες, βιαζόμενοι ὑπό τινα ἀεὶ πλείωνων (Θουκ.) = φαίνονται, ὅτι ἀπέλειπον, ἐπειδὴ ἐβιάζοντο.

ε) Ὅταν εἰς τὸ αὐτὸ οὐσιαστικὸν ἀποδίδωνται δύο ἢ πλείονες μετοχαί, ἐὰν μὲν εἶνε ὁμοειδεῖς, φέρονται συνδεδεμέναι διὰ συνδέσμων (συμπλεκτικῶν ἢ διαζευκτικῶν ἢ ἀντιθετικῶν)· ἐὰν δὲ εἶνε ἑτεροειδεῖς, φέρονται ἀσυνδέτως· οἷον, *κυμαίνουσαν οὖν ἔχων τὴν ἕνχλην συγκαλέσας τοὺς φίλους καὶ τὸν παῖδα παραστησάμενος τοιούτων λόγων ἤρξατο* (Ἡρόδ.).

Σημ. Καὶ ἀπόλυτος μετοχὴ δυνατόν νὰ συνδεθῇ μετὰ μὴ ἀπολύτου, ὅταν εἶνε ὁμοειδεῖς· οἷον, *οὐχ ἡσύχαζον, ἀνδρῶν σφίσιν ἐνόνητων καὶ ἅμα περὶ τῷ χωρίῳ δεδιότες* (Θουκ.).

§ 121. Ὅμοειδεῖς μετοχαί φέρονται ἀσυνδέτως (1 ἐπὶ ἀσυνδέτου σχήματος· οἷον, *ἡμεῖς γάρ σε γεννήσαντες, ἐκθρέψαντες, παιδεύσαντες, ὅμως προαγορεύομεν* (Πλάτ.). 2) ὅταν μετὰξὺ τῶν μετοχῶν παρεμπέσῃ τὸ ῥῆμα αὐτῶν· οἷον, *μείναντες τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῇ ἄλλῃ ἐπορεύοντο πρωταίτεροι ἀναστάρτες*· 3) ὅταν ἡ μία προσδιορίζῃ τὴν ἄλλην· οἷον, *ἦλθον εἰς τὴν χώραν ἡμῶν Θυράκες καὶ Σκύθαι, μισοῦντες μὲν ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγκλήματα ποιησάμενοι, νομίζοντες πρὸς μίαν μὲν πόλιν κινδυνεύσειν, ἀπασῶν δὲ ἅμα κρατήσειν*.

Σημ. Λέγουσι δὲ, ὅτι καὶ ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω περιστάσεων εὐρίσκονται ὁμοειδεῖς μετοχαί ἀσυνδέτοι· οἷον, ὁ δὲ Κύρος ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντας, συλλέξας στρατεύμα ἐπολιόρκει Μίλητον (Ξενφ.). Καὶ τὸνναντιον ἑτεροειδεῖς μετοχαί εὐρίσκονται συνδεδεμέναι· οἷον, *Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους, ἀρξάμενος* (χρον.), *εὐθύς καθισταμένου, καὶ ἐλπίσας* (αἰτιολ.) (Θουκ.).

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΩΝ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ.

§ 122. Αἱ ἐξ περιστάσεις, τὸ ποῦ (ὁ τόπος), τὸ πότε (ὁ χρόνος), τὸ διὰ τί (ἡ αἰτία), τὸ πῶς (ὁ τρόπος), τὸ πόσον (τὸ ποσόν) καὶ τὸ κατὰ τι λέγονται κοινοὶ προσδιορισμοὶ τοῦ ῥήματος, διότι πᾶν ῥῆμα δέχεται αὐτούς· γίνονται δὲ ἢ δι' ἐπιρρημάτων ἢ διὰ πлагίας τινὸς πτώσεως ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου.

Α' Τὸ ποῦ ἢ ὁ τόπος.

§ 123. Ὁ τόπος παρίσταται κυρίως τετραχῶς, α) τόπος, ἐν ᾧ ἴσταται τι, β) τόπος, ἐξ οὗ ἀρχεται νὰ κινηταί τι, γ) τόπος, πρὸς ὃν κινεῖται τι, δ) τόπος, δι' οὗ περᾶ τι.

α) Ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἴστανται τι, φέρεται 1) διὰ τοπικοῦ ἐπιρρήματος τὴν ἐν τόπῳ στάσιν σημαίνοντος· οἶον, Ἀθήνησιν, αὐτόθι, οἴκοι, αὐτοῦ, ἐκεῖ, ἐνδορ μένει· 2) διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς ἐν· οἶον, ἐν οἰκίᾳ, ἐν Ἀθήναις μένει. Καὶ ἄνευ τῆς ἐν ἐπὶ τῶν δῆμων συνήθως τῆς Ἀττικῆς· οἶον, Μαραθῶρι, Σαλαμίρι, Πλαταιαῖς· ἀλλὰ καὶ ἐν Μαραθῶρι, ἐν Πλαταιαῖς, καὶ ἀσίποτε ἐν Ἀθήναις· 3) δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατὰ· οἶον, κατ' οἶκον μένει.

β) Ὁ τόπος, ἐξ οὗ ἄρχεται τι νὰ κινῆται, φέρεται 1) διὰ τοπικοῦ ἐπιρρήματος τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν σημαίνοντος· οἶον, οἴκοθεν, οὐρανόθεν, Ἀθήνηθεν ἔρχεται. 2) διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ἐκ, ἀπὸ, παρά· οἶον, ἐξ ἀγορᾶς καὶ ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου ἔρχομαι, πρέσβεις παρὰ βασιλέως ἔρχονται.

γ) Ὁ τόπος, πρὸς ὃν κινεῖται τι, φέρεται 1) διὰ τοπικοῦ ἐπιρρήματος τὴν εἰς τόπον κίνησιν σημαίνοντος· οἴκαδε, Μέγαράδε, Ἀθήναζε πορεύεται· 2) δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῶν προθέσεων εἰς, πρὸς, ἐπὶ καὶ ὡς· οἶον, διέβησαν εἰς Σικελίαν, ἔφυγον πρὸς τὴν γῆν, ἐπὶ τὴν θύραν ἐβάδιζεν, ἐπορεύετο ὡς τὸν βασιλέα.

δ) Ὁ τόπος, δι' οὗ περᾶ τι, φέρεται διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ· οἶον, ἐξελεύρει διὰ τῆς Φρυγίας, ὁ παταμὸς ρεῖ διὰ τῆς πόλεως.

Β' Τὸ πότε ἢ ὁ χρόνος.

§ 124. Ὁ χρόνος διεγείρει ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν δύο ἐρωτήματα· τὸ πόσον καὶ πότε· καὶ τὸ μὲν πόσον φέρεται πάντοτε δι' αἰτιατικῆς ἀπροθέτου· οἶον, ἐνταῦθα ἔμεινεν ὁ Κῦρος εἴκοσιν ἡμέρας. Τὸ δὲ πότε φέρεται 1) διὰ χρονικοῦ ἐπιρρήματος· οἶον, χθὲς κατέβην εἰς τὸν Πειραιᾶ, νῦν γράφω, αὔριον γράψω, νύκτωρ ἀπῆλθε. 2) διὰ γενικῆς ἀπροθέτου, ὅταν ὁ χρόνος εἶνε ἀόριστος καὶ μόνον φυσικῶς διηρημένος· οἶον, οἱ λαγὼ τῆς νυκτός κέμονται· οἰκία χειμῶνος μὲν εὐήλιος, τοῦ δὲ θέρους εὐσχίος. Καὶ μετὰ τῆς ἐπὶ ἐπὶ ἐποχῆς· οἶον, ἐπὶ Θησέως. 3) διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου, ὅταν ὁ χρόνος εἶνε ὀρισμένος· οἶον, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ταῦτ' ἐγένετο. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ἀττικῶν ἐορτῶν· οἶον, Παραθηναίοις, Διονυσίοις. Καὶ μετὰ τῆς ἐν, ὅταν σημαίνηται τὸ ὅλον χρονικὸν διάστημα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου γίνεται τι· οἶον, ἐν ἑβδομήκοντα ἔτεσι ταῦτ' ἐγένετο. 4) δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατὰ· οἶον, κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἢ πόλιν ἡμῶν ἡγεμονικῶς εἶχε. Καὶ ἄνευ τῆς κατὰ ἐπὶ ἐπιρρηματικῆς ἐννοίας ἢ ἐμπροθέτου τινός· ἀλλ' ἡ αἰτιατικὴ αὐτὴ τίθεται πάντοτε μετὰ τινος τακτικοῦ ἀριθμητικοῦ καὶ τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας οὕτως ἢ τοῦ ἤδη· οἶον, Πρωταγόρας τρίτην

ἤδη ἡμέραν ἀποδεδήμηκεν = πρὸ δύο ἡμερῶν, ἐξήλθομεν ἔτος τουτὶ τρίτον εἰς Πάρακτον. Καὶ μετὰ τῆς περι, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ ὡς ἔγγιστα ἢ τὸ περίπου· οἶον, περι δέιλην, περι λύχρων ἀγὰς ἀφίκετο.

Γ' Τὸ διὰ τί ἢ τὸ αἷτιον.

§ 125. Τὸ αἷτιον εἶνε πέντε εἰδῶν α') ποιητικόν, β') προτρεπτικόν, γ') τελικόν, δ') ἠθικόν, ε') ὀργανικόν· ἀλλὰ τὸ ὀργανικόν ὑπάγεται κυρίως εἰς τὸ πῶς, καὶ ἐκεῖ θὰ γεινῆ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ.

α) Ποιητικόν αἷτιον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ἐνεργεῖ, καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ μεταβαίνουσα εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἐπιφέρει εἰς αὐτὸ ἀλλοιώσιν τινα, ἣτις καλεῖται πάθος· εἶνε δὲ ἐπὶ μὲν τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων τὸ ὑποκείμενον, ἐπὶ δὲ τῶν παθητικῶν ἡ ἐμπρόθετος γενικὴ ἢ ἡ ἀπρόθετος δοτικὴ (§ 71) οἶον, Ἀχιλλεύς ἀποκτείνει τὸν Ἑκτορα, ὁ Ἑκτωρ ἀποκτείνεται ὑπ' Ἀχιλλέως· ἐγὼ εἶρηκα ταῦτα, ταῦτα εἶρηται μοι.

β') Προτρεπτικόν αἷτιον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα ὅπερ κινεῖ τὸ ποιητικόν αἷτιον εἰς ἐνέργειαν· φέρεται δὲ 1) διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ὑπὸ οἶον, ὑπὸ λύπης ὑβρίζει. Καὶ ἄνευ τῆς ὑπὸ ἐπὶ τῶν ῥημάτων τῶν σημαίνοντων ψυχικόν πάθος (θαυμασμόν, ἔπαινον, φθόνον, οἶκτον, κλπ.) οἶον, θαυμάζω σε τῆς ἀρετῆς, ἐπαιρῶ σε τῆς προθυμίας, φθονεῖ μοι τῶν ἀγαθῶν, ἐλεῶ τὸν ἄνδρα τῆς πενίας, ζηλῶ σε τοῦ πλούτου. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν δικαστικῶν (κατηγορίας αἰτιάσεως καὶ τιμωρίας σημαντικῶν) ῥημάτων οἶον, διώκω μὲν κατηγορίας, φεύγω δὲ φθόνου· γράφομαι τινα κλοπῆς, Σφοδρίαν ὑπῆγον θανάτου, οἱ Πέρσαι δικάζουσι καὶ ἐγκλήματος (περὶ ἡ ἔνεκα), Φίλιππος αἰτιᾶται με πολέμου, τιμωρῶ τινα ἐξαπάτης, κλπ. 2) διὰ δοτικῆς ἄνευ ἢ μετὰ τῆς ἐπὶ οἶον, ἀγροικία ταῦτα πράττει, φθόνῳ οὐκ ἐπαιρεῖ τὰ καλά, ἐπὶ τούτῳ Κίμων ἐθανάτωσεν Ἐπικράτην. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ῥημάτων τῶν σημαίνοντων ἠθικόν πάθος (χαρὰν, λύπην, ἡδονήν, κλπ.) οἶον, χαίρω τῇ σῇ ἐπιδόσει καὶ ἐπὶ τῇ σῇ ἐπιδόσει, ἦδετο τῇ στολῇ, ἐχαλέπαινον τοῖς εἰρημέροις, λυποῦ δὲ μετρίως ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις τῶν κακῶν (Ἰσλρ.), κλπ. 3) δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς διὰ οἶον, διὰ τοῦτο ταῦτα πράττει, δι' ἡμᾶς ζῶσιν.

γ') Τελικόν αἷτιον λέγεται ὁ σκοπός, οὗ ἔνεκα ὀρμάται τὸ ποιητικόν αἷτιον εἰς ἐνέργειαν· φέρεται δὲ 1) διὰ γενικῆς μετὰ τοῦ ἔνεκα ἢ χάριν· οἶον· δένδρα θεραπεύουσι καρποῦ ἔνεκα, κοινωρίας χάριν. Καὶ μετὰ μόνης γενικῆς ἐνάρθρου ἐπαρσεμφάτου· οἶον, τοῦ μὴ

διαφυγεῖν τὸν λαγὼν ἐκ τῶν δικτύων σκοποῦς καθίσταμεν. 2) διὰ δοτικῆς ἀνευ ἢ μετὰ τῆς ἐπί· οἶον, πλεῖστα ἐπιτήδεια ἐλάμβανε τῇ στρατιᾷ, συλλαμβάνει τιὰ ἐπὶ θαλάτῳ. 3) δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς εἰς, πρὸς, ἐπί, (μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων)· οἶον, εἰς ἀγαθὸν ἔγραψα ταῦτα, πρὸς δόξαν λέγει ταῦτα, πορεύομαι ἐφ' ὕδαρ, κλπ.

Σημ. Τὸ τελικὸν αἷτιον φέρεται καὶ διὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου, τελικῆς μετοχῆς καὶ τελικῶν λόγων.

δ') Τὸ ἠθικὸν αἷτιον φέρεται πάντοτε διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου καὶ σημαίνει 1) ὅτι γίγνεται τι πρὸς χάριν ἢ ὠφέλειαν, ἢ τοῦναντίον πρὸς λύπην ἢ βλάβην προσώπου τινός· οἶον, πᾶς ἀνὴρ εαυτῷ ποιεῖ, διδάσκω σοι τὸν νόον, τέθνηκεν ἡμῖν ὁ εὐεργέτης (πρὸς λύπην ἢ βλάβην ἡμῶν). 2) εὐάρεστον ἢ δυσάρεστον αἶσθημα προσώπου τινός· οἶον, ἡ μήτηρ οὐκ εἶ σε ποιεῖν, ὅτι ἀν βούλη, ἔν' αὐτῇ μακάριος ἦς (διὰ τὰ τῆς γείνης μακάριος), ἡ γυνὴ ἀχθεταί, ὅτι οὐ τῶν ἀρχόντων αὐτῇ ὁ ἀνὴρ ἐστίν, πῶς ἡμῖν ἔχεις; (τί μᾶς κάμνεις;) 3) κρίσιν τινός· οἶον, ὁ ἐσθλὸς εὐγενῆς ἐμοί γ' ἀνὴρ (κατὰ τὴν γνώμην μου τοῦλάχιστον).

Σημ. Ἡ δοτικὴ τοῦ ἠθικοῦ αἰτίου ὑπὸ μὲν τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν καλεῖται περιποιητικὴ μὲν, ὅταν σημαίνῃ τὸ πρόσωπον, πρὸς χάριν ἢ ὠφέλειαν τοῦ ὁποίου γίνεται τι, ἀντιπεριποιητικὴ δέ, ὅταν σημαίνῃ τὸ πρόσωπον, πρὸς λύπην ἢ βλάβην τοῦ ὁποίου γίνεται τι· ὑπὸ δὲ τῶν νεωτέρων λέγεται ἠθικὴ.

Δ' Τὸ πῶς ἢ ὁ τρόπος.

§ 426. Τὸ πῶς σημαίνει α) τὸν τρόπον, β') τὸ ὄργανον.

α) Ὁ τρόπος σημαίνει τὸ πῶς γίνεται τι καὶ φέρεται 1) διὰ τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων, καλῶς, κακῶς, κυνηδόν, ἑλληνισί, πεζῇ, κλπ. 2) διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ, μετὰ, ἐκ· οἶον, διὰ κένθουρ τὸ γῆρας ἄγει, μετὰ χαρᾶς λέγει, ἐκ περισσοῦ πράττει ταῦτα. 3) διὰ δοτικῆς συνήθως μὲν μόνης, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς ἐν ἢ σὺν· οἶον, δρόμῳ ἠπείγοντο πρὸς τὴν γέφυραν, τούτῳ τῷ τρόπῳ, τίνι τρόπῳ, βία, σπουδῇ, προφάσει, ἐν σιγῇ ταῦτ' ἐγένετο, σὺν χαρᾷ λέγει ταῦτα. 4) δι' αἰτιατικῆς συνήθως μὲν μόνης, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς κατὰ, εἰς, ἀνά· οἶον, τοῦτον τὸν τρόπον ἐποίησε ταῦτα, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἐποίησε ταῦτα, εἰς τάχος ταῦτα ἐγένετο, ἀνά δέκα εἰσήλασαν εἰς τὴν πόλιν.

β') Τὸ ὄργανον ἔτοι τὸ ὑλικὸν ἢ ἠθικὸν μέσον, δι' οὗ γίνεται τι, φέρεται 1) διὰ δοτικῆς (ὀργανικῆς) συνήθως μὲν μόνης, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς ἐν ἢ (σύν)· οἶον, κόπτω τῇ μαχαίρᾳ, πατάσσει γάβδῳ, βάλ.λ.εἰ τιὰ λίθοις, ἐν πέλταις καὶ ἀκοντίοις μάχονται,

τὸν νεκρὸν ξὺν τῆδε κουφιεῖς χειρί. 2) διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ (ἀπό, μετά, ἐκ) οἶον, διὰ μαχαίρων καὶ ξύλων ἢ μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων ἐμάχοτο, ἀπὸ στόματος εἰπεῖν, ἐκ χρυσῶν φιαλῶν πίρειν.

Σημ. α' Διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου φέρεται καὶ ἡ ὕλη, ἐξ ἧς γίνεται τι οἶον, ἡ ἀγορὰ καὶ τὸ πρυτανεῖον παρίψ λίθω ἡ σκημένα.

Σημ. β' Ἡ δοτικὴ (ἀπρόθετος) σημαίνει πολλάκις τὸ ὁμοῦ· διὸ ὑπὸ μὲν τῶν παλαιῶν γραμματικῶν καλεῖται δοτικὴ ἑλλειπτικὴ τῆς σύν, ὑπὸ δὲ τῶν νεωτέρων δοτικὴ συνοδευτικὴ· τίθεται δὲ ἡ μόνη (ἐπὶ περιληπτικῶν) ὀνομάτων καὶ κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων) ἢ συνηθέστερον μετὰ τῆς αὐτότος· οἶον, Ἀθηναῖοι πολλῆ στρατιᾶ (πολλὰς ναυσί, στρατιώταις, στρατεύματι, κλπ.) ὤρμηντο, οἱ πολέμοιοι ἐνέπρησαν τὴν πόλιν αὐτοῖς τοῖς ἱεροῖς, πέντε καὶ ἑξοκσι νῆες ἀπώλοντο αὐτοῖς ἀνδράσιν.

Ε' Τὸ πόσον ἢ τὸ ποσόν.

§ 127. Εἰς τὸ ποσὸν ἀνάγονται α) τὸ τοπικὸν ἢ χρονικὸν διάστημα, β) τὸ μέτρον τῆς ὑπεροχῆς, γ) τὸ τίμημα, δ) τὸ ποσάκις, ε) πᾶσα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπίτασις.

α) Τὸ τοπικὸν ἢ χρονικὸν διάστημα φέρεται δι' αἰτιατικῆς ἀπροθέτου· οἶον, ἀπέχει ἡ Πλάταια τῶν Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκορτα, ἔζησεν ἔτη ὀγδοήκορτα (§ 124).

β) Τὸ μέτρον τῆς ὑπεροχῆς τίθεται εἰς τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ καὶ φέρεται πάντοτε διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου (§ 41, 17 σημ. γ')· οἶον, ἐριαυτῶ πρεσβύτερος.

γ) Τὸ τίμημα φέρεται πάντοτε διὰ γενικῆς ἄνευ ἢ μετὰ τῆς ἀντί· οἶον, τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰ γὰθ' οἱ θεοί, τιμῶ τὴν βίβλον δραχμῆς ἢ ἀντί δραχμῆς (§ 64, 6).

δ) Τὸ ποσάκις φέρεται διὰ τῶν ἀριθμητικῶν ἐπιρρημάτων, ἅπαξ, δῖς, τρίς, πολλάκις κλπ· οἶον, ἅπαξ ἦλθε, δις εἶπον, κλπ.

ε) Ἡ ἐπίτασις γίνεται διὰ τῶν ἐπιτατικῶν ἐπιρρημάτων· οἶον, λίαν, ἄγαν πορεῖ, κόπτει τὴν θύραν σφόδρα, πάνυ καλῶς, ἥττον, ἥκιστα σοφός, κλπ.

ς' Τὸ κατὰ τι.

§ 128. Κατὰ τι λέγεται τὸ μέρος, καθ' ὃ πάσχει τὸ ὑποκείμενον ἢ ὑπερέχει ἢ διαφέρει· φέρεται δέ, 1) δι' αἰτιατικῆς συνήθως μὲν μόνης, ἐνίοτε δὲ μετὰ τῆς κατὰ (εἰς, πρὸς)· οἶον, κάμνει τοὺς ὀφθαλμούς, βροτῶν πάντων ὑπερέσχει ὄμβρον, διαφέρει γυνὴ ἀνδρός τὴν φύσιν, πολὺ πλεῖστον ἐκεῖνοι κατὰ τὴν ἀρετὴν ἀπάρ-

των ἀνθρώπων διήνεγκαν (Λυσ.), ἄνδρα πρὸς δικαιοσύνην διαφέροντα (Αἰσχ.), καὶ πάντων τῶν ἡλικίων διαφέρων ἐφαίμετο (ὁ Κύρος) καὶ εἰς τὸ ταχὺ μαρθάνειν, ἃ δέοι, καὶ εἰς τὸ καλῶς καὶ ἀνδρείως ἕκαστα ποιεῖν. 2) διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου οἶον, Αἰσχίνης ὑπερβέβληκε πάντας ἀνθρώπους ὠμότητι καὶ συκοφαντίᾳ.

§ 129. Τὸ κατὰ τι εἰς τὰ συγκριτικά, ὑπεροχικά καὶ διαφορικά ῥήματα φέρεται συνήθως κατὰ δοτικὴν ἀπρόθετον οἶον, οἱ κράτιστοι καὶ τιμαῖς καὶ δώροις πλεονεκτοῦσιν· ὁ σπουδαῖος διαφέρει τοῦ φαύλου τῇ δόξῃ. Αἰσχίνης ὑπερβέβληκε πάντας ἀνθρώπους ὠμότητι καὶ συκοφαντίᾳ.

Σημ. Τὸ κατὰ τι εἰς τὰ παθητικά ῥήματα τίθεται πάντοτε κατ' αἰτιατικὴν οἶον, πλήττομαι τὸν πόδα, ἀλγῶ τὴν κεφαλὴν, πάσχω τοὺς πόδας (§ 76. σημ. α) κατέαγα τὴν κεφαλὴν καὶ τῆς κεφαλῆς (ἐπὶ διαίρεσως). Ἄλλ' ὅταν τὸ πάσχον μέρος συνοδεύηται μετὰ δεικτικῆς ἀντωνυμίας, τὸ κατὰ τι φέρεται διὰ δοτικῆς οἶον, τῇ χειρὶ τέτμηται.

ΠΕΡΙ ΕΓΚΛΙΣΕΩΝ.

§ 130. Ἐπειδὴ αἱ κρίσεις καὶ τὰ βουλήματα ἡμῶν δύνανται νὰ ἐκφρασθῶσιν ἀνεξαρτήτως ἢ ἐξηρημένως ἀπ' ἄλλων, λεγομένων ἢ ἐννοουμένων, καὶ ἐπομένως αἱ προτάσεις δυνατὸν νὰ εἶνε ἀνεξάρτητοι (ἀπόλυτοι), ἢ ἐξηρημέναι ἀπ' ἐτέρων, διὰ τοῦτο καὶ ἡ χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων εἶνε διττή, ἀνεξάρτητος καὶ ἐξηρημένη.

Α' Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

α Ὅριστικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 131. Ἡ ὀριστικὴ ἐκφράζει τὸ ἐξ ἀντικειμένου, ἦτοι τὸ ὀρισμένον καὶ ὄντως ὑπάρχον ἢ μὴ ὑπάρχον, καὶ τίθεται·

1) Ἐπὶ ὀρισμένων καὶ θετικῶν πραγμάτων οἶον, τὸ πῦρ καίει, ἔστι θεός, ὁ θεός ἐστι δίκαιος, ὁ Φίλιππος οὐκ ἔστι δίκαιος.

2) Ἐπὶ ἐρωτήσεων ἀνεξαρτήτων (ἀπολύτων) καὶ ἀνενδοιάστων οἶον, τίς κόπτει τὴν θύραν; πῶς ἔχεις; πότε ἦλθες; Καὶ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν ἐπὶ παρελθόντων πραγμάτων οἶον, τί ἂν ἐγένετο;

3) Ἐπὶ ὡς δυνητικῶν λόγων μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν καθ' ἱστορικὸν χρόνον, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων οἶον, εἶλεγον ἂν, εἶπον ἂν, εἰρήκειν ἂν (§ 152).

4) Ἐπὶ εὐχῆς παρελθόντων πραγμάτων μετὰ τοῦ εἴθε καθ' ἱστο-

ρικόν χρόνον· οἶον, εἶθε σοὶ *συγεγερόμη*. Καὶ μετὰ τοῦ μὴ ἐπὶ ἀ-
πευχῆς· οἶον, εἶθε μὴ ἐγέρετο.

β' Προστακτικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 132. Ἡ προστακτικὴ ἐκφράζει ἔφσειν τοῦ ὑποκειμένου πρὸς ἐκ-
τέλεισιν τῶν βουλευμάτων αὐτοῦ, καὶ τίθεται·

1) Ἐπὶ προσταγῆς· οἶον, *παῖ, ἄπτε λύχνον*. Καὶ μετὰ τῶν μο-
ρίων ἴθι, ἄγε, δεῦτε, δεῦρο, φέρε ἐν β' προσώπῳ πρὸς ἐπίτασιν τῆς
προσταγῆς· οἶον, ἴθι καταβόησον, ἄγε κάλεισον, δεῦτε ἄγετε, δεῦ-
ρο εἰπέ, φέρε δὴ σκέψασθε.

2) Ἐπὶ παραινέσεως καὶ τροπῆς· οἶον, τοὺς μὲν θεοὺς φοβοῦ,
τοὺς δὲ γοεῖς τίμα, θάρρει, ἔλπιζε.

3) Ἐπὶ δεήσεως, εὐχῆς ἢ κατάρας περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων
πραγμάτων· οἶον, *μῆνιν ἄειδε θεά, κλυθί μευ ἀργυρότοξε, ἔρρω-
σο, εὐτύχει, ἔρρ' ἐς κόρακα*.

4) Ἐπὶ ἀπαγορεύσεως μετὰ τοῦ μὴ κατ' ἐνεστώτα (ἢ παρακειμε-
νον), οἶον, μὴ λέγε, μὴ δέδιθι, μὴ κεκωλύσθω, μὴ κεκράγετε¹.

γ' Ὑποτακτικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 133. Ἡ ὑποτακτικὴ ἐκφράζει τὸ ἐξ ὑποκειμένου, καὶ ἐπομένως
τὸ προσδοκώμενον, καὶ τίθεται·

1) Ἐπὶ τῶν αὐθυποτάκτων, ἦτοι ὅταν τὸ ὑποκείμενον προτρέπῃ
ἑαυτὸ καὶ ἄλλους εἰς τὸ κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ πρακτέον ἢ μὴ πρα-
κτέον· οἶον, ἄγωμεν, ἴωμεν, μὴ φοβώμεθα. Καὶ μετὰ τῶν παρακε-
λευσματικῶν μορίων, ἴθι, ἄγε, φέρε, δεῦτε· οἶον, ἴθι ἀνακαλέσω-
μεν, ἄγε σκοπῶμεν, φέρε σκεψώμεθα, δεῦτε προσκυνήσωμεν.

Σημ. Τὰ αὐθυποτάκτα φέρονται κατὰ α' πληθυντικὸν πρόσωπον, ἐνί-
στε δὲ καὶ καθ' ἐνικὸν συνήθως μετὰ τοῦ φέρε· οἶον ἄγωμεν, φέρε
εἴπω. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ β' προσώπου· οἶον, φέρ', ὦ τέκνον, καὶ τὸ
τῆς νήσου μάθησις.

2) Ἐπὶ ἀπαγορεύσεως μετὰ τοῦ μὴ κατ' ἀόριστον χρόνον συνήθως
δευτέρου προσώπου· οἶον μὴ εἶπης, μὴ εἶπητε, μὴ τις ὑπολάβῃ.
Καὶ πρωθυστερώς· οἶον, ὑπολάβῃ δὲ μηδεὶς.

Σημ. Ἡ ἀπαγορευσις γίνεται διὰ τοῦ μὴ ἐπὶ β' ἢ γ' προσώπου, καὶ
φέρεται ἐπὶ μὲν ἐνεστώτος καὶ (παρακειμένου) εἰς προστακτικὴν· οἶον,
μὴ λέγε, μὴ λέγετε, μὴ λεγέτω, μὴ λεγέτωσαν, μὴ ἔσα-
θι· ἐπὶ δὲ ἀόριστου εἰς ὑποτακτικὴν, ἀλλ' ἐπὶ μὲν β' προσώπου πάν-

¹ Ἡ μὲν προσταγὴ γίνεται ἀπὸ ἀνωτέρου πρὸς κατώτερον, ἡ δὲ δεή-
σις ἀπὸ κατωτέρου πρὸς ἀνώτερον, ἡ δὲ προτροπὴ καὶ παραινέσις ἐπὶ
ἰσοβάθμων ἢ καὶ ἀδιαφόρων.

τοτε εις υποτακτικην, ἐπι δὲ γ' καὶ εις προστακτικην· οἶον, μὴ εἴπῃς, μὴ εἴπωμεν, μὴ τις εἴπῃ, καί, μὴ τις εἰπάτω¹.

3) Ἐπι ἐρωτήσεων, α) ἀπορηματικῶν, ὅταν δηλαδὴ ἐν ἀμυχανία εὐρισκόμενός τις, ἐρωτᾷ αὐτὸς ἐχυτὸν περὶ τοῦ πρακτέου ἢ μὴ πρακτέου· οἶον, τί θρῶ; τί φῶ; ποῦ στῶ; ποῦ φύγω; β) προστακτικῶν, ὅταν δηλαδὴ ἀμφιβάλλων τις περὶ τοῦ πρακτέου ἢ μὴ πρακτέου ἐρωτᾷ ἄλλον ζητῶν παρ' αὐτοῦ ἄδειαν ἢ γνώμην νὰ πράξῃ ἢ νὰ μὴ πράξῃ αὐτό· οἶον, εἴπω τι τῶν εἰωθότων, ᾧ δέσποτα; δέξεσθε ἡμᾶς ἢ ἀπίωμεν; Καὶ προτασσομένου πολλάκις τοῦ ῥήματος βούλει, βούλεσθε, θέλει, θέλετε (ποιητ.)· οἶον, βούλει πρίωμαί σε; βούλεσθε φῶμεν; γ) ἀγανακτητικῶν, ὅταν δηλ. μετ' ἀγανακτήσεως ἀποκρίνηται τις ἐρωτηματικῶς ἐπαναλαμβάνων τὰς αὐτὰς λέξεις τοῦ προλαλήσαντος πρὸς αὐτὸν ἀπορρίπτων τὴν αἴτησιν αὐτοῦ· οἶον, λῦσόρ με, Ζεῦ· λύσω σε φῆς; Αἰσχύλε, παραινῶ σοὶ σιωπᾶν· σοὶ γ' ἐγὼ σιωπῶ;

δ' Εὐκτικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 134. Ἡ εὐκτικὴ ἐκφράζει ἐπιθυμίαν ἢ ἀρέσκειαν τοῦ ὑποκειμένου, καὶ τίθεται:

1) ἐπὶ εὐχῆς μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων· οἶον, τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα· γένοιτο, Κύριε, τὸ ἔλεός σου. Καὶ μετὰ τοῦ μὴ ἐπὶ ἀπευχῆς· οἶον, μὴ ζῆφῃν μετ' ἀμουσίας. Καὶ μετὰ τῶν μορίων εἶθε, εἰ (γὰρ) πρὸς ἐπίτασιν τῆς εὐχῆς· οἶον, εἶθε γένοιτο ἀγαθὸς ὁ ἐμὸς παῖς· εἰ γὰρ γεροίμην, τέκνον, ἀντὶ σοῦ γεκρός· εἴ μοι γένοιτο φθόγγος ἐν βραχίοσι καὶ χερσίν. Ἔτι δὲ καὶ μετὰ τὸ οὕτως (ἢ ὡς) ἐπὶ ὄρου· οἶον, οὕτως ὀραίμην τῶν τέκνων, μισῶ τὸν ἄνδρα—ἔτσι νὰ χαρῶ τὰ τέκνα μου, μισῶ τὸν ἄνδρα.

Σημ. Ἡ εὐχὴ ἐπὶ μὲν μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων φέρεται εἰς προστακτικὴν ἢ συνηθέστερον εἰς εὐκτικὴν παντὸς χρόνου πλὴν μέλλοντος²· οἶον, μὴ ζῆφῃν μετ' ἀμουσίας, μὴ γένοιτο, εὐτύχει. Ἐπὶ δὲ παρελθόντων εἰς ὀριστικὴν ἱστορικῶν χρόνου μετὰ τοῦ εἶθε· οἶον, εἶθε σοὶ συνεγενόμην. Καὶ μετὰ τοῦ ὄφειλον σὺν ἀπαρεμφάτῳ ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ εἶθε ἢ εἰ γάρ· οἶον, ὄφειλον ἐκλιπεῖν βίον, εἶθ' ὄφειλ' ἢ προμνήστρι' ἀπολέσθαι κακῶς (Ἄρις.), εἰ γὰρ ὄφειλον οἴοι τ' εἶναι οἱ πολλοί.

2) Ἐπὶ τῶν δυνητικῶν λόγων μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν ἐπὶ ἐνε-

¹ Οἱ παλαιοὶ ἔλεγον, ὅτι τὸ ἀπαγορευτικὸν μὴ συντάσσεται παντὶ χρόνῳ καὶ προσώπῳ τῆς προστακτικῆς, πλὴν τοῦ δευτέρου προσώπου τοῦ ὀριστοῦ, ὅπερ αἰεὶ υποτακτικῆ συντάσσεται.

² Ἡ εὐχὴ οὐδέποτε φέρεται δι' εὐκτικοῦ μέλλοντος· διότι ἡ εὐχὴ ἀπαιτεῖ θετικὴν ἐκπλήρωσιν, ὃ δὲ μέλλων ἄγνωστος καὶ ἀμφίβολόν τι σημαίνει· ἄρα ἄχρηστος ἐν ταῖς εὐχαῖς.

στώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων καθ' ἐνεστώτα ἢ ἀόριστον ἢ ὑπερ-
 συντελικόν χρόνον· οἷον, εἴπομι ἄν, λέγοις ἄν, εἰρήκοι ἄν, (§ 152).

3) Ἐπὶ ἐρωτήσεως τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι μετὰ τοῦ δυνατικοῦ ἄν
 ἐπὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων· οἷον, τί τις ἄν εἴποι;

Σημ. γεν. Ἄπασαι αἱ ἐγκλίσεις δέχονται τὸν δυνατικὸν ἄν πλὴν τῆς
 προστακτικῆς καὶ ὑποτακτικῆς· ὁ δὲ μεθ' ὑποτακτικῆς συντασσόμενος
 ἄν εἶνε ἀοριστολογικὸς ἢ ὑποθετικὸς.

Β' Χρήσεις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων.

§ 135. Ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων μόναι αἱ εἰδικαί,
 ἀναφορικαί, χρονικαί, ὑποθετικαί, τελικαί, ἐρωτηματικαί, διαπορη-
 τικαί καὶ διστακτικαί, ὡς ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς πιθανότητος καὶ τοῦ
 ὄρισμένου ἢ ἀόριστου τῶν ἐννοιῶν καὶ τῆς σχέσεως τοῦ χρόνου, καθ'
 ὃν γίνονται αἱ πράξεις, μεγάλως ἐπιδρῶσιν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἐγ-
 κλίσεων, διὰ τοῦτο ἐνταῦθα, ὅπου γίνεται λόγος περὶ τῆς χρήσεως
 τῶν ἐγκλίσεων, περὶ αὐτῶν μόνον θέλομεν πραγματευθῆ, τὰς δὲ λοι-
 πὰς θέλομεν ἐξετάσει ἐν τῷ περὶ συνδέσεως τῶν προτάσεων.

α' Εἰδικαὶ προτάσεις.

§ 136. Αἱ εἰδικαὶ προτάσεις συνδέονται διὰ τῶν εἰδικῶν συνδέ-
 σμων ὅτι ἢ ὡς· ἀπαιτοῦσι δὲ αὐτὰς τὰ γνωστικά, δηλωτικά, δει-
 κτικά, ἀγγελτικά, ἀφηγηματικά, αἰσθητικά καὶ σπανίως τὰ δοξα-
 στικά ῥήματα· καλοῦνται δὲ οὕτω, διότι εἰδικεύουσι τὴν γενικὴν ἐν-
 νοίαν τοῦ ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται ῥήματος. Ἡ δὲ φυσικὴ τάξις εἶνε νὰ
 προηγῆται ἡ κυρία πρότασις καὶ νὰ ἐπιφέρηται ἡ εἰδική· ἀλλὰ πολ-
 λάκις, χάριν ἐμφάσεως ἢ σαφηνείας, προηγείται ἡ εἰδικὴ καὶ ἐπιφέρε-
 ται ἡ κυρία· οἷον, οἶδ' ὅτι ἀληθῆ λέγεις, καὶ, ὅτι ἀληθῆ λέγεις οἶδα.

§ 137. Φέρονται δὲ εἰς ὀριστικὴν μὲν, ὅταν τὸ ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται
 ῥῆμα εἶνε ἀρχικοῦ χρόνου, ἥτοι, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ ἐνεστώ-
 των ἢ μελλόντων πραγμάτων· οἷον, οἶδ' ὅτι ταῦτα ἀληθῆ ἐστίν·
 νομίζουσιν οἱ ἄνθρωποι, ὡς Ἡφαιστος χαλκεύει. Εἰς εὐκτικὴν
 δὲ, ὅταν τὸ ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται ῥῆμα εἶνε ἱστορικοῦ χρόνου, ἥτοι, ὅ-
 ταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων· οἷον, ἔγνωσαν
 οἱ στρατιῶται, ὅτι κερὸς ὁ φόβος εἶη· Κύρος ἔλεγεν, ὅτι ἡ ὁδὸς
 ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαρ εἰς Βαβυλῶνα.

Σημ. Ἀρχικοὶ χρόνοι θεωροῦνται ἐνταῦθα ὁ ἐνεστώτης, ὁ μέλλων, ὁ
 παρακείμενος τῆς ὀριστικῆς· καὶ πάντες οἱ τῆς ὑποτακτικῆς καὶ προστα-
 κτικῆς· ἱστορικοὶ δὲ ὁ παρατακτικὸς, ὁ ἀόριστος, ὁ ὑπερσυντελικὸς τῆς
 ὀριστικῆς καὶ πάντες οἱ ἐν πλαγίῳ λόγῳ τῆς εὐκτικῆς· ἔτι δὲ ὡς ἀρ-

χικός μὲν θεωρεῖται καὶ ὁ ἀντὶ ἐνεστῶτος λαμβανόμενος ἀόριστος· ὡς ἱστορικός δέ, καὶ ὁ ἱστορικός καλούμενος ἐνεστῶς.

§ 138. Ἀλλὰ καὶ ἱστορικοῦ χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, φέρονται εἰς ὀριστικήν, ὅταν τὸ πρᾶγμα εἶνε πραγματικὸν καὶ βέβαιον, ὅπερ πιστεύει καὶ αὐτὸς ὁ γράφων ἢ ὁ λέγων καὶ παραδέχεται αὐτό οἷον, καὶ εὐθὺς ἐγνωσαν πάντες, ὅτι ἐγγύς που ἐστρατοπεδεύετο βασιλεύς· ἠπιστάμεθα, ὅτι ἤξει πλοῖα· οἱ δὲ ἔλεγον, ὅτι ἄρκτοι πολλοὺς ἤδη π.λησιάσαντας διέφθειραν· ἠγρήθη Περικλεῖ, ὅτι Μέγαρα ἀφέστηκε.

§ 139. Πολλάκις ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτῶνται ὁμοῦ ὀριστικὴ καὶ εὐκτική· καὶ διὰ μὲν τῆς ὀριστικῆς ἐκφράζεται τὸ ἐξ ἀντικειμένου, ἦτοι τὸ θετικὸν καὶ βέβαιον, ὅπερ πιστεύει καὶ δέχεται καὶ ὁ γράφων ἢ ὁ λέγων· διὰ δὲ τῆς εὐκτικῆς ἐκφράζεται τὸ ἐξ ὑποκειμένου ἦτοι ἀπλῶς τὸ παριστάμενον ὡς γνώμη ἢ κρίσις τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ ἡ εἰδικὴ πρότασις ἐξαρτᾶται· οἷον, ἔλεγον, ὅτι Κῦρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριατοῦ δὲ πεφευγῶς ἐν τῷ σταθμῷ εἶη.

§ 140. Τὸ μὲν ἔτι δηλοῖ τὸ ἐξ ἀντικειμένου, ἦτοι τὸ πραγματικὸν καὶ βέβαιον· οἷον, ἀγγέλλουσιν, ὅτι ἡ πόλις πολιορκεῖται. Τὸ δὲ ὡς τὸ ἐξ ὑποκειμένου, ἦτοι γνώμην, κρίσιν, δοξασίαν, πρόφασιν τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ ἡ εἰδικὴ πρότασις ἐξαρτᾶται, ἔτι δὲ τὸ φαινόμενον καὶ ψευδές· οἷον, ἔλεγον τινες τῶν ῥητόρων, ὡς ἀκρίτους αὐτοὺς χρῆ τοῖς ἔνδεκα παραδοῦναι θανάτῳ ζημιῶσαι· νομίζουσιν οἱ ἄνθρωποι, ὡς Ἕφαιστος χαλκεύει· Θέογρις καὶ Πείσωρ ἔλεγον, ὡς εἶέν τινες τῇ πολιτείᾳ ἀχθόμενοι· Τισσαφέρης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ· Ἀλλ' ἡ διαφορὰ αὕτη πολλάκις καταντᾶ τῶσον λεπτή, ὥστε ἐν πολλοῖς δυσκόλως διακρίνεται.

β' Ἀναφορικαὶ προτάσεις.

§ 141. Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις δηλοῦσιν ἀναφορὰν προσώπων ἢ πραγμάτων, καὶ συνδέονται διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ μορίων. Ἡ φυσικὴ δὲ τάξις αὐτῶν εἶνε νὰ προηγῆται τὸ ἀναφερόμενον καὶ νὰ ἐπιφέρηται τὸ ἀναφορικόν· οἷον, ἔστι Δίχης ὀφθαλμός, δεξτὰ πάνθ' ὄρα· ἀλλὰ πολλάκις χάριν ἐμφάσεως ἢ σαφηνείας προηγεῖται τὸ ἀναφορικὸν καὶ ἐπιφέρεται τὸ ἀναφερόμενον· οἷον, ὅ τις βούλεται, τοῦτο καὶ οἶεται.

§ 142. Τὰ ἀναφορικὰ ἀναφέρονται ἢ εἰς ὠρισμένα πρόσωπα ἢ πράγματα, ἢ εἰς ἀόριστα καὶ ὑποθετικά. Καὶ ὅταν μὲν ἀναφέρονται εἰς ὠρισμένα πρόσωπα ἢ πράγματα καὶ θετικὰς πράξεις, τίθενται

αί αναφορικοί προτάσεις εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων, καθ' ἃς καὶ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων, οἰοῦδήποτε χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ ἀναφερομένῃ προτάσει· 1) εἰς ὀριστικὴν οἶον, ἔστι Δίχης ὄφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὄρα (§ 131, 1)· ἤλιου τὴν αὐτὴν Πασίωρι γενέσθαι ζημίαν, ἥσπερ ἂν αὐτὸς ἐτύγχανεν (§ 131, 3)· ταῦτα γέγονεν, ἃ εἶθε μὴ ἐγένετο (§ 131, 4)· 2) εἰς εὐκτικὴν οἶον, ὄρω σε διώκοντα, ὧν μὴ τύχους (§ 134, 1)· οὐκ ἔστιν εὐρεῖν ἔργον, ἐφ' ᾧ οὐκ ἂν τις αἰτίαν ἔχοι (§ 134, 2)· 3) εἰς ὑποτακτικὴν οἶον, εἰς καλὸν ἡμῖν Ἄρντος ὧδε παρεκαθέζετο, ᾧ μεταδῶμεν τῆς σκέψεως (Πλάτ.) (§ 133, 1)· 4) εἰς προστακτικὴν οἶον, κρατῆρές εἰσιν, ὧν κρατ' ἔρεψον (Σφκλ.)· αὐτὴ ἐστὶν ἡ βίβλος, ἣν λαβέ (§ 132, 1).

§ 143. Ὅταν δὲ τὰ αναφορικά ἀναφέρωνται εἰς ἀόριστα πρόσωπα ἢ πράγματα καὶ ὑποθετικὰς πράξεις, τότε, ἐὰν μὲν ἐν τῇ ἀναφερομένῃ προτάσει ὑπάρχῃ ῥῆμα ἀρχικοῦ χρόνου, τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἂν· οἶον, οὃς ἂν βούλη ποιήσασθαι φίλους, ἀγαθόν τι λέγε περὶ αὐτῶν· πᾶν ὅτι ἂν μέλλῃς εἰρεῖν, πρότερον ἐπισκόπει τῇ γνώμῃ· ὅπου ἂν ἔλθω, λέγοντος ἐμοῦ ἀκροάσονται οἱ ῥέοι. Ἐὰν δὲ ἐν τῇ ἀναφερομένῃ προτάσει ὑπάρχῃ ῥῆμα ἱστορικοῦ χρόνου, τίθενται εἰς εὐκτικὴν ἄνευ τοῦ ἂν· οἶον, ὃν ἔλοιεν τῶν ταύρων ἔσφαττον· τοὺς ἀνθρώπους ἐφόρευον, ὅτω ἐντυγχάνοιεν· ἐκέλευον αὐτοῖς ἔπεσθαι, ὅποι τις ἤγοιτο.

γ' Χρονικαὶ προτάσεις.

§ 144. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις δηλοῦσιν ἀναφορὰν (σχέσιν) χρόνου καὶ συνδέονται διὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων, ὅτε, ὁπότε, ἠρίκα, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ὡς, ἕως, πρὶν, ἔστε, ἀφ' οὗ, ἐξ οὗ μέχρι(ς) οὗ, ἄχρι(ς) οὗ. Ἡ φυσικὴ δὲ τάξις εἶνε νὰ προηγῆται ἡ κυρία πρότασις καὶ νὰ ἐπιφέρηται ἡ χρονικὴ· ἀλλὰ πολλάκις χάριν ἐμφάσεως ἢ σαφηνείας προηγεῖται ἡ χρονικὴ καὶ ἐπιφέρεται ἡ κυρία οἶον, τότε ἀπέθανεν ὁ ἵππος, ὅτε ἔμαθε μὴ τρώγειν· καὶ, ὅτε ἔμαθεν ὁ ἵππος μὴ τρώγειν, τότε ἀπέθανεν.

§ 145. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις ἐπὶ μὲν ὠρισμένου σημείου χρόνου καὶ θετικῶν πράξεων τίθενται εἰς ὀριστικὴν, οἰοῦδήποτε χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει· οἶον, ὅτ' εὐτυχεῖς, μὴ μέγα φρόνει· ὀλίγον πρόσθεν, ὅτε ἐγὼ ἔφην πλουτεῖν, ἐγέλασας· ἤρκει τῇ πόλει τὰ τείχη διασώζειν, ὁπότε οἱ Λακεδαιμόνιοι εἰσέβαλον· οὔτε τότε ἰέναι ἤθελε, πρὶν ἡ γυνὴ αὐτὸν ἔπεισεν.

§ 146. Ἐπὶ δὲ ἀορίστου σημείου χρόνου καὶ ὑποθετικῶν πράξεων

τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν μὲν μετὰ τῶν αὐτῶν χρονικῶν συνδέσμων καὶ τοῦ ἄριστολογικοῦ ἄν (ὅταν, ἐπὶ ἄν, ἐπειδὴν, κλπ.), ἐὰν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑπάρχη ῥῆμα ἀρχικοῦ χρόνου· οἷον, ὅταν ὁ ροῦς ὑπὸ οἴνου διαφθαρή, ταῦτὰ πάσχει τοῖς ἄρμασι τοῖς τοῦς ἠνιόχους ἀποβαλοῦσι· *μαινόμεθα πάντες, ὅποταν ὄργιζώμεθα· ἐπειδὴν ἀκούσητε, κρίνατε· οὐκ ἀκούει, πρὶν ἄν αὐτὸς ἀποφαίνη, κλπ.* Εἰς εὐκτικὴν δὲ ἄνευ τοῦ ἄν, ἐὰν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑπάρχη ῥῆμα ἱστορικοῦ χρόνου καὶ συνήθως, ὅταν ἡ πράξις ἐπανελαμβάνετο ἐν τῷ παρελθόντι καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ μεταφράζεται συνήθως διὰ τοῦ ὁσάκις· οἷον, ὅτε ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιτο, πολλοὶ τὸν Κλέαρχον ἀπέλειπον· ὁπότε εὐ πράσσοι, ἔχαιρεν· ἀπηγόρευε μηδένα βαλεῖν, πρὶν Κῦρος ἐμπλησθεῖν βάλλων.

Σημ. Τὸ ὅτε, ὁπότε, ἐπεὶ καὶ μάλιστα τὸ ἐπειδὴ καὶ ὡς, λαμβάνονται πολλάκις καὶ αἰτιολογικῶς, καὶ συντάσσονται μεθ' ὀριστικῆς· οἷον, ὅτε τοῖνον ταῦτα οὕτως ἔχει, ἀντὶ ἐπειδὴ· ἐπεὶ ἡσθενεὶ Δαρτεος καὶ ὑπώπτευε τελευταίην τοῦ βίου, ἐβούλετό οἱ τὴν πατρίδα ἀμφοτέρω παρεῖναι. Ἀλλὰ πολλάκις ὁ χρόνος καὶ ἡ αἰτία συμπίπτουσι τόσον, ὥστε δυσκόλως διακρίνονται.

δ' Ὑποθετικαὶ προτάσεις.

§ 147. Αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις συνδέονται διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων *εἰ, ἐὰν, ἄν, ἤν*, καὶ δηλοῦσιν ὑπόθεσιν συνεπειᾶς τινός· διὸ οἱ οὕτω συνημμένοι λόγοι συνίστανται ἐκ δύο προτάσεων, τῶν ὁποίων ἡ μὲν δηλοῦσα τὴν ὑπόθεσιν καλεῖται ἰδίως πρότασις, ἡ δὲ δηλοῦσα τὴν συνέπειαν ἀπόδοσις· οἷον, ἐὰν ἦς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής· *εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοι κακά, κλπ.*

Σημ. Δυνατὸν μία ὑπόθεσις νὰ ἔχη δύο συνεπειάς, καὶ τοῦναντίον μία συνέπεια νὰ ἔχη δύο ὑποθέσεις· οἷον, εἰ μὲν ἔθανες πρὸ πόλεως, μακάριος ἦσθ' ἄν, εἴ τι τῶν δε μακάριον.

§ 148. Ἡ φυσικὴ τάξις αὐτῶν εἶνε νὰ προηγῆται ἡ πρότασις καὶ νὰ ἐπιφέρηται ἡ ἀπόδοσις· οἷον, ἐὰν ἦς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής· *εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοι κακά.* Ἀλλὰ πολλάκις χάριν σαφηνείας ἢ ἐμφάσεως προτάσσεται ἡ ἀπόδοσις καὶ ἐπιφέρεται ἢ παρεντίθεται ἡ πρότασις· οἷον, *ἐπιλίποι δ' ἄν ἡμᾶς ὁ πᾶς χρόνος, εἰ πάσας τὰς ἐκείνου πράξεις καταριθμησαίμεθα· εὐλαβοῦ τὰς διαβολάς, καὶ ψευδεῖς ᾧσιν· ἅπας ὁ λόγος, ἄν ἀπῆ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν.*

§ 149. Τύποι τῶν ὑποθετικῶν λόγων εἰσὶ τέσσαρες.

α) Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ *εἰ* εἰς ὀριστικὴν παντὸς χρόνου, ὅταν ἡ ὑπόθεσις εἶνε ὁμολογουμένως ἀληθής· ἡ δὲ ἀπόδοσις φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν ἄνευ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, ὅταν ἡ συνέπεια εἴ-

νε ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητος· οἷον, εἴ εἰσι βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί· εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοι κακὰ· εἰ Φίλιππος τέθνηκε, καὶ αὐριον ἔσται τεθνηκώς· εἰ ἐβρόντησεν καὶ ἥστραψεν. Εἰς εὐκτικὴν δὲ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ μὲν ἄν, ὅταν εἶνε ἐνδοιαστὴ περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων· ἄνευ δὲ τοῦ ἄν, ὅταν εἶνε εὐχὴ ἢ κατάρρα· οἷον, εἴ ἔστι θεῖόν τι ὁ ἔρωσ, οὐδὲν κακὸν ἄν εἴη· ὁλομήνη, εἰ φρόνησιν τάνδε ἔχω. Εἰς προστακτικὴν δὲ, ὅταν εἶνε προσταγή ἢ παραίνεσις· οἷον, εἰ ἔχεις, δός· εἰ ἐθέλεις, δίδαξον. Εἰς ὑποτακτικὴν δὲ ἐπὶ αὐθυποτάκτων· οἷον, εἰ δοκεῖ, στείχωμεν.

Σημ. Ἐκ τῶν εἰρημένων γίνεται δῆλον, ὅτι ἡ ἀπόδοσις τοῦ τύπου τούτου τίθεται εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων καθ' ἃς ἤθελε τεθῆ καὶ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

β') Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ εἰ εἰς ὀριστικὴν ἱστορικοῦ χρόνου (παρ.τ., ὑπερσ., ἀορ.), ὅταν ὁ λόγος εἶνε περὶ παρελθόντων πραγμάτων καὶ ἡ ὑπόθεσις γίνηται ἐναντία τῆς ἀληθοῦς συμβάσεως αὐτῶν· ἡ δὲ ἀπόδοσις φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ δυνητικοῦ μὲν ἄν, ὅταν ἡ συνέπεια εἶνε ἐνδοιαστὴ ἐν τῷ παρελθόντι· ἄνευ δὲ τοῦ ἄν, ὅταν εἶνε ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητος· οἷον, εἰ κλυστῆρσιν ἐχρήτη ὁ ἀσθενής, οὐκ ἄν ἀπέθνησκεν· εἰ εἶχον, ἐδίδουρ ἄν· εἰ ταῦτα ἐξ ἀρχῆς ἐγίγνωσκε, πολέμιος ἦν. Εἰς εὐκτικὴν δὲ (σπανιώτερον) μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, ὅταν θεωρῆται ἐνδοιαστὴ ἐν τῷ ἐνεστώτι ἢ μέλλοντι· οἷον, εἴ μοι πολεμεῖν ἐπέσθητε, οὐκ ἄν εἰκότως νῦν γε τοῦ ἀδικεῖν αἰτίας φεροίμην.

γ') Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ εἰ εἰς εὐκτικὴν παντὸς χρόνου, ὅταν ἡ ὑπόθεσις εἶνε δυνατὴ προβληματώδης ἰδέα τοῦ ὑποκειμένου περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων, ἡ δὲ ἀπόδοσις φέρεται εἰς εὐκτικὴν μὲν μετὰ τοῦ δυνητικοῦ μὲν ἄν κατ' ἐνεστώτα ἢ ἀόριστον ἢ παρακείμενον (δσάκις ἔχει ὑπερσυντελικῶς σημασίαν) χρόνον καὶ οὐδέποτε κατὰ μέλλοντα, ὅταν ἡ συνέπεια εἶνε ἐνδοιαστὴ, ἄνευ δὲ τοῦ ἄν, ὅταν εἶνε εὐχὴ ἢ κατάρρα (διότι ἡ εὐχὴ καὶ ἡ κατάρρα δὲν ἐπιδέχονται τὸν ἄν)· οἷον, ἐπιλίποι δ' ἄν ἡμᾶς ὁ πᾶς χρόνος, εἰ πάσας τὰς ἐκείνου πράξεις καταριθμησάμεθα· εἰ ταῦτα λέγοις, ἀμαρτάνοις ἄν· εἰ μὲν συμβουλεύοιμι, ἂ βέλτιστά μοι δοκεῖ εἶναι, πολλά μοι κἀγαθὰ γένοιτο—εἴθε γένοιτο. Εἰς ὀριστικὴν δὲ μέλλοντος συνήθως χρόνου ἄνευ τοῦ ἄν, ὅταν εἶνε ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητος· οἷον, τὸ λέγειν εὖ δεινόν ἐστιν, εἰ φέροι τιὰ βλάβην· εἰ ζητοῖς, εὐρήσεις.

δ') Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ εἰ, ἄν καὶ ἦν εἰς ὑποτακτικὴν παντὸς χρόνου, ὅταν ἡ ὑπόθεσις γίνηται περὶ μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων καὶ ἡ ἐπαλήθευσις αὐτῆς προσδοκᾶται, ἐπα-

φιεμένη εἰς τὰς περιστάσεις καὶ τὸν χρόνον, ἔν' ἀποδείξωσιν αὐτήν· ἡ δὲ ἀπόδοσις φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν μέλλοντος συνήθως χρόνου ἢ ἐνεστώτος ἢ καὶ παρακειμένου, ὅταν ἡ συνέπεια θεωρῆται ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος· οἷον, ἐὰν ἦς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής· ἐὰν ἀληθεύσης, ὑπισχνουμαι σοι δέκα τάλαντα· κἄν τοῦτο νικῆσωμεν, πάνθ' ἡμῖν πεποιήται. Εἰς προστακτικὴν δέ, ὅταν εἴνε προσταγή ἢ παραίνεσις· οἷον, ἂν βούλησθε, χειροκοπήσατε. Εἰς εὐκτικὴν δὲ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, ὅταν εἴνε ἐνδοιαστή· οἷον, ἐὰν ἐβελήσητε πράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, ἴσως ἂν μέγα τι κτήσασθε ἀγαθόν.

Σημ. Ἡ ἀπόδοσις καὶ τῶν τεσσάρων τύπων φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν ἄνευ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, ὅταν ἡ συνέπεια θεωρῆται ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος, εἰς εὐκτικὴν δὲ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, ὅταν θεωρῆται ἐνδοιαστή ἐν τῇ μέλλοντι ἢ ἐνεστώτι.

§ 150. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται καὶ δι' ὑποθετικῆς μετοχῆς (§ 107, δ') οἷον, ταῦτ' ἔχωρ ἅπαντα ἔχω = εἰ ταῦτ' ἔχω· ὀμιλητικὸς ἔσει, μὴ δύσερις ὦρ = ἐὰν μὴ δύσερις ἦς· οὐκ ἂν δύναιο, μὴ καμῶν, εὐδαιμονεῖν, = εἰ μὴ κάμοις. Ἡ δὲ ἀπόδοσις καὶ δι' ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν κατὰ πάντα χρόνον, ὅταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ ὁ ὑποθετικὸς λόγος ἐξαρτᾶται, ἀπαιτῆ ἀπαρέμφατον ἢ μετοχήν· οἷον, ροιμίζωρ, εἰ μὲν εἰσιν ἀξία θανάτου εἰργασμένοι, ὑμᾶς οὐδὲν ἤττωρ ἡμῶν γινώσσεσθαι τὰ δίκαια = ὅτι ὑμεῖς γινώσσεσθε· ἐπαγγελλόμεθα Ἀρδιαίω, ἐὰν ἐνθάδε ἔλθῃ, εἰς τὸν θρόνον τὸν βασιλείωρ αὐτὸν καθιεῖν = ὅτι αὐτὸν καθιοῦμεν· Κῦρος, εἰ ἐβίωσεν, ἄριστος ἂν δοκεῖ ἄρχωρ γενέσθαι = ὅτι ἄριστος ἂν ἄρχωρ ἐγένετο· ροιμίζορτεσ, εἰ ταύτην πρώτην λάβοιεν, βραδίωσ ἂν σφίσιρ τᾶλλα προχωρήσειρ = ὅτι βραδίωσ ἂν τᾶλλα προχωρήσειρ ὀρῶν (ὁ Δημοσθένης) τὸ παρατείχισμα τῶν Συρακουσίων. . . . ἀπλοῦρ τε ὄρ καί, εἰ ἐπικρατήσειέ τισ τῶν τε Ἐπιπολῶν τῆσ ἀναβάσειωσ καὶ αὐθισ τοῦ ἐν αὐταῖσ στρατοπέδου, βραδίωσ ἂν αὐτὸ ληφθῆν, ἠπειγέτο ἐπιθέσθαι τῇ πείρᾳ = ὀρῶν, ὅτι, εἰ ἐπικρατήσειέ τισ, βραδίωσ ἂν αὐτὸ ληφθῆι. Ὡσαύτωσ δι' ἀπαρεμφάτου φέρεται ἡ ἀπόδοσις καὶ ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ὥστε· οἷον, ὥστε, εἴ τι ἐν τῷ πλησιάζειρ ἀλλήλωσ ἀγαθός ἐστι, καὶ τοῦτο ὑπ' αὐτῆσ περιεληφθαι· ὥστε, εἰ πάντεσ τῆρ αὐτῆρ γνώμηρ ἔσχωρ ἐμοί, μηδένα ἂν ὑμῶν μηδεμιᾶ κεχρηῆσθαι συμφορᾶ.

Σημ. Ἡ ἀκολουθία τοῦ λόγου ὀδηγεῖ ἡμᾶσ εἰς τὴν ὀρθὴν ἀνάλυσιν τῶν τοιούτων ἐξηρημένων ὑποθετικῶν προτάσεων.

§ 151. Ὁ δυνητικὸς ἂν δυνατὸν νὰ τεθῆ καὶ δις ἐν τῇ αὐτῇ ἀποδόσει· οἷον, ἐγὼ δέ, εἰ ἐπιχειρήσαιμι ἐν τῷ σῶ οἴκω μαρθάνειρ οἰκονομεῖν, ἴσως ἂν καταλυμνηαίμηρ ἂρ σου τὸν οἶκον. Καὶ τοῦ-

ναντίον δύναται ὁ ἄν και ὅλως νά παραλειφθῆ και μάλιστα παρὰ ποιηταῖς, παρὰ δὲ τοῖς πεζοῖς παραλείπεται συνήθως ἐπὶ τῶν ἀπροσώπων, ἐχρῆν, ἔδει, προσῆκε, κλπ.

§ 152. Πολλάκις ἡ πρότασις τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου παραλείπεται και τίθεται μόνον ἡ ἀπόδοσις μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν και οὕτως ἀποτελεῖται ὁ δυνητικός καλούμενος λόγος· ὁ δυνητικός λοιπὸν λόγος εἶνε ἀπόδοσις παραλειφθείσης προτάσεως· φέρεται δὲ διὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν εἰς ὀριστικὴν μὲν ἱστορικοῦ χρόνου, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων· εἰς εὐκτικὴν δὲ παντὸς χρόνου πλην μέλλοντος, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων και εἶνε ἀνάγκη νά ἐκφρασθῆ τὸ δυνατόν γενέσθαι (ἐνδοιαστόν)· οἶον, *ἔλεγον ἄν, εἶπον ἄν, εἰρήκειν ἄν* (εἰ ἐβουλόμην, εἰ ἐξῆν μοι)· *λέγοιμι ἄν, εἶποιμι ἄν, εἰρήκοιμι ἄν* (εἰ βουλόμην, εἰ ἐξείη μοι).

§ 153. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀπόδοσις τίθεται και εἰς ἀπαρέμφατον και μετοχὴν (§ 150), διὰ τοῦτο και ὁ δυνητικός λόγος φέρεται και δι' ἀπαρεμφάτου και μετοχῆς μετὰ τοῦ ἄν κατὰ πάντα χρόνον, ὅταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ ὁ δυνητικός λόγος ἐξαρτᾶται, ἀπαιτῆ ἀπαρέμφατον ἢ μετοχὴν και εἶνε ἀνάγκη νά ἐκφρασθῆ τὸ δυνατόν γενέσθαι ἐν τῷ παρελθόντι ἢ μέλλοντι ἢ και ἐνεστώτι· οἶον, οἴομαι οἱ Πέρσαι τοὺς ἀχαρίστους και περὶ θεοῦ ἄν μάλιστα ἀμελῶς ἔχειν = ὅτι ἀμελῶς ἄν ἔχοιεν· *εὐρίσκω ταύτην ἄν μόνην γενομένην τῶν μελλόντων κινδύνων ἀποτροπῆν* = ὅτι αὕτη μόνη γένοιτο ἄν ἀποτροπή. Ὡσαύτως δι' ἀπαρεμφάτου φέρεται ὁ δυνητικός λόγος και ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ὥστε· οἶον, ὥστε μήτ' ἄν ψευδόμενον δεινότερα τῶν ὑπαρχόντων κατηγορήσαι¹.

ἑ Τελικαὶ προτάσεις.

§ 154. Αἱ τελικαὶ προτάσεις δηλοῦσι τὸ τέλος (τὸν σκοπὸν) πράξεώς τινος, και συνδέονται διὰ τῶν τελικῶν συνδέσμων ἵνα, ὅπως, ὡς, ὅφρα (ποιητ.), και ἔπονται ἢ προηγούνται τῆς κυρίας προτάσεως· οἶον, *δύο ὄτα ἔχομεν, στόμα δὲ ἔν, ἵνα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἥττονα δὲ λέγωμεν*· ὅπως ἀσφαλῶς θηρήη, ἰππίας προσέλαβεν.

§ 155. Φέρονται δὲ εἰς ὑποτακτικὴν μὲν, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἀρχικοῦ χρόνου, εἰς εὐκτικὴν δέ, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου· οἶον, *δύο ὄτα ἔχομεν, στόμα δὲ ἔν, ἵνα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἥττονα δὲ λέγωμεν· πολλὰ με διδάσκει*

¹ Σημειοῦσιν οἱ παλαιοὶ γραμματικοί, ὅτι μόνον τὸ εἰδικὸν ἀπαρέμφατον ἐπιδέχεται τὸν δυνητικὸν ἄν, ἐκ δὲ τῶν τελικῶν μόνον τὸ ἀπὸ τοῦ ὥστε και ἀπὸ τοῦ ὄναμαι ἐξαρτῶμενον.

ἀφθόνως διὰ φθόρον, ὅπως ἀκούωρ πολλὰ μὴδὲ ἐν μάθῳ διηγησόμεθα, ὡς μάλλον δὴλιον γένηται Μένων ἐπεθύμει μὲν ἄρχειν, ὅπως πλείω λαμβάνοι, ἐπεθύμει δὲ τιμᾶσθαι, ἵνα πλείω κερδαίνοι ἐνταῦθα κατέμεινεν, ὡς μὴ βοηθεῖεν οἱ φρουροὶ τῶν Μήδων.

§ 156. Ἄλλα καὶ ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτώμεναι φέρονται εἰς ὑποτακτικὴν ἀντὶ εὐκτικῆς· 1) ὅταν ὁ σκοπὸς παρατείνηται μέχρι τοῦ ἐνεστῶτος ἢ καὶ περαιτέρω· οἶον, παρήλθομεν, ὅπως μὴ ῥαδίως περὶ μεγάλων πραγμάτων χεῖρον βουλευσῆσθε· ὁ θεὸς ἐποίησε τὸν ἥλιον, ἵνα τὴν γῆν φωτίζῃ. 2) ὅταν ὁ λαλῶν ἢ ὁ γράφων μεταφερόμενος διὰ τῆς ζωῆς φαντασίας τοῦ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος εἰς τὸ ἐνεστῶς διηγῆται τὰ παρελθόντα ὡς παρόντα· οἶον, Ἄβροκόμας τὰ πλοῖα κατέκαυσε, ἵνα μὴ Κύρος διαβῆ.

§ 157. Ἐνίοτε ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτῶνται ὁμοῦ ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ· καὶ διὰ μὲν τῆς ὑποτακτικῆς ὁ σκοπὸς ἐκφράζεται ὡς κοινὴ γνώμη διὰ δὲ τῆς εὐκτικῆς ὡς ἰδίᾳ γνώμῃ τοῦ λέγοντος· οἶον, γαῖς οἱ Κορίνθιοι ἐπλήρου, ὅπως ναυμαχίας τε ἀποπειράσῃσι καὶ τὰς ὀλιγάδας αὐτῶν ἦσσοι οἱ Ἀθηναεοὶ κωλύοιεν.

§ 158. Αἱ τελικαὶ προτάσεις, καὶ μάλιστα αἱ διὰ τοῦ ἵνα ἐκφερόμεναι τίθενται καὶ εἰς ὀριστικὴν ἱστορικοῦ χρόνου, μάλιστα παρατακτικῆς, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων, ἅτινα ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῶσι καὶ δὲν ἐξετελέσθησαν ἢ τούναντίον δὲν ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῶσι καὶ ἐξετελέσθησαν, καὶ ἐπομένως ὁ σκοπὸς ἀπέτυχεν· οἶον, ἐχρῆν αὐτὸν λαβεῖν γραφὴν, ἵν' εἴχεν ἀπαιτεῖν κατὰ νόμους· οὐκοῦν ἐχρῆν σε Πηγᾶσου ζευξαι πτερόν, ὅπως ἐφαίνοιο τοῖς θεοῖς τραγικώτερος.

§ 159. Διὰ τὴν συγγένειαν τῆς ὑποτακτικῆς πρὸς τὸν μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς φέρεται ἐνίοτε τὸ τελικὸν ὅπως (καὶ ὡς) καὶ εἰς μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς ἀντὶ τοῦ ἀόριστου τῆς ὑποτακτικῆς· οἶον, οἱ σύμμαχοι δι' οὐδὲν ἄλλο τρέφονται ἢ ὅπως μαχοῦνται ὑπὲρ τῶν τρεφόντων.

§ 160. Τὸ ὡς καὶ μάλιστα τὸ ὅπως (ὡς ἀναφορικὰ) προσλαμβάνουσιν ἐνίοτε καὶ τὸν ἀοριστολογικὸν ἄν, καὶ συντάσσονται μεθ' ὑποτακτικῆς (§ 143. 152), ἢ τὸν δυνητικὸν καὶ συντάσσονται μετ' εὐκτικῆς· οἶον, τὰς ἀρετὰς ἐπιτηθεύομεν, ὅπως ἂν μετὰ πλείστων ἀγαθῶν τὸν βίον διάγωμεν· ὡς δ' ἂν μὴδὲ ἄνεμοι βλάπτωσιν (τοὺς ὀφθαλμοὺς), ἡμῶν βλεφαρίδας ἐμφῦσαι γύμναζε σαυτὸν πόνοις ἐκουσίοις, ὅπως ἂν δύναιο καὶ τοὺς ἀκουσίους ὑπομένειν· καὶ προσφέρουσιν, ὡς ἂν ἐνδοῖεν τὸ ἔκπωμα εὐληπιότατα τῷ μέλλοντι πίειν.

§ 161. Τὸ ὅπως εἶνε καὶ τροπικὸν (πῶς, τίνι τρόπῳ) καὶ συντάσσεται μετὰ παντὸς χρόνου τῆς ὀριστικῆς· οἷον, ὅταν οὖν ἐθέλης γιγνώσκειν, ὅπως σοι χρήσεται φίλῳ ὁ ἄνθρωπος οὗτος, γιγνώσκειν πρῶτον χρή, ὅπως ἐχρήσατο τῷ πατρὶ ἢ ὅπως τῇ μητρὶ, ἢ ὅπως τῷ ἀδελφῷ χρήται, ἢ ὅπως ἔχει πρὸς τὴν γυναῖκα. Ἄλλ' ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ῥήματος σέψεως, φροντίδος, ἐπιμελείας, παρασκευῆς, ὑποψίας καὶ τῶν τοιούτων σημαντικῶν προστακτικῆς μάλιστα ἐγκλίσεως, συντάσσεται μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς· οἷον, σκόπει, ὅπως τὰ παρόντα σωθήσεται· φρόντιζε, ὅπως μὴ δὲν ἀράξιον τῆς βασιλείας ποιήσεις.

§ 162. Διὰ τὴν συγγένειαν τοῦ μέλλοντος τῆς ὀριστικῆς πρὸς τὴν ὑποτακτικὴν τὸ τροπικὸν ὅπως συντάσσεται καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς ἐνεστώτος, ἢ συνηθέστερον εἴ ἄορίστου καὶ σπανίως ἄ, ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ῥήματος ἀρχικοῦ χρόνου· οἷον, σκεπτέον δοκεῖ εἶναι, ὅπως ἀσφαλέστατα μένωμεν· τοῦτό μοι δοκεῖ σκεπτέον εἶναι ὅπως ὡς ἐλάχιστα τραύματα λάβωμεν, ὡς ἐλάχιστα δὲ σώματα ἀνδρῶν ἀποβάλλωμεν.

§ 163. Ἐπὶ προτροπῆς καὶ παραινέσεως τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ τὸ τροπικὸν ὅπως ἐξαρτᾶται, πολλάκις παραλείπεται· οἷον, ὅπως σώσεις με (σκόπει)· ὅπως μὴ ἀπολεῖ μαστιγούμενος (ἄρα). Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως τὸ τροπικὸν ὅπως συντάσσεται πάντοτε μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς· διότι ἐννοεῖται ῥῆμα σκεπτικὸν προστακτικῆς ἐγκλίσεως, καὶ ὅταν προηγῆται σκεπτικὸν ῥῆμα προστακτικῆς ἐγκλίσεως, τὸ τροπικὸν ὅπως συντάσσεται πάντοτε μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς· ὅπου δὲ εὐρίσκεται μεθ' ὑποτακτικῆς, εἶνε τελικόν· οἷον, ἄρα, ὅπως μὴ λάθῃ σε τὸ λεγόμενον=ίνα.

§ 164. Καὶ τὸ τροπικὸν ὅπως προσλαμβάνει τὸν ἄοριστολογικὸν ἄν καὶ συντέσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς (§ 143), ἢ τὸν δυνητικὸν καὶ συντάσσεται μετ' εὐκτικῆς (§ 152), οἷον οἱ κιθαρισταὶ σωφροσύνης τε ἐπιμελοῦνται καὶ ὅπως ἄν οἱ νέοι μὴδὲν κακουργῶσιν· οὐκ οἶδ' ὅπως ἄν τις σαφέστερον ἐπιδειξάι δυνηθεῖν· νῦν σκοπῶ, ὅπως ἄν μάλιστα εὐφραϊνοίμεθα.

ς' Ἐρώτησις.

§ 165. Ἡ ἐρώτησις γίνεται ἐπὶ ἀγνώστων καὶ διαπορουμένων προσώπων ἢ πραγμάτων, καὶ εἶνε εὐθεῖα ἢ πλαγία, καὶ ἀπλῆ ἢ σύνθετος.

§ 166. Καὶ εὐθεῖα μὲν λέγεται ἡ ἐρώτησις, ὅταν γίνηται ἀμέσως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐρωτῶντος προσώπου· οἷον τίς εἶ καὶ πόθεν πάρει;. Πλαγία δέ, ὅταν φέρηται παρ' ἄλλου προσώπου διηγηματικῶς· οἷον, ἤρετο τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Πρωτεύς τίς εἶη καὶ πόθεν πλέοι. Καὶ

ἀπλῆ μὲν λέγεται, ὅταν γίνηται περὶ ἐνὸς μόνου ἐρωτήματος· οἶον, *τίς εἶ; τί βούλει;* Σύνθετος δέ, ὅταν γίνηται περὶ δύο ἢ πλείονων· οἶον, *τίς εἶ καὶ πόθεν πάρει; πότερα φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν;*

§ 167. Ἡ μὲν εὐθεῖα ἐρώτησις φέρεται διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ μορίων (τίς, ποῖος, πότερος, πόσος, πηλίκος, πότε ποῦ, πῶς, κλπ.) ἢ δὲ πλαγία, συνήθως μὲν διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ μορίων (ὅστις, ὁποῖος, ὅσος, ὁπότερος, ὁπότε, ὅπου, ὅπως, κλπ.), σπανιώτερον δὲ καὶ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν, καὶ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῶν ῥημάτων ἐρωτᾶν, ἐρέσθαι, πυθάνεσθαι καὶ τῶν τοιούτων. Ἡ δὲ σύνθετος φέρεται παρὰ μὲν τῷ Ὀμήρῳ διὰ τῶν διαζευκτικῶν συνδέσμων ἢ—ἢ, ἢ—ἢ, παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικαῖς συνηθέστερον διὰ τοῦ *πότερον*—ἢ, *πότερα*—ἢ, καὶ σπανίως διὰ τῶν διαζευκτικῶν συνδέσμων ἢ—ἢ (ιδεὲ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα).

§ 168. Ἐπὶ δὲ ἀγανακτήσεως ἢ θυμασμοῦ ἢ εἰρωνείας ἢ ἐρώτησις φέρεται διὰ τοῦ *εἶτα*, *ἔπειτα*· οἶον, *εἶτα πῶς οὐκ εὐθὺς ἐπήγειράς με; ἔπειτα οὐκ οἶε φροντίζεις* (τοὺς θεοὺς) *τῶν ἀνθρώπων;*

§ 169. Ἡ μὲν εὐθεῖα ἐρώτησις, ἀπλῆ ἢ σύνθετος οὔσα, φέρεται εἰς ὀριστικὴν, ὑποτακτικὴν καὶ εὐκτικὴν κατὰ τὰ εἰρημμένα ἐν τῷ περὶ χρήσεως τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων· οἶον, *τίς εἶ; πῶς ἔχεις; πότερον ἔᾶς ἄρχεις ἢ ἄλλοι καθίσης ἀντ' αὐτοῦ;* (§ 131, 2) *τί εἶπα; πῆ στῶ; εἶπω τι τῶν εἰωθότων, ᾧ δέσποτα; λύσω σε φῆς; πότερα φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν;* (133, 3) *τί ἂν εἶποιμι;* (134, 3).

§ 170. Ἡ δὲ πλαγία, ἀπλῆ ἢ σύνθετος οὔσα, φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν, ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ῥήματος ἀρκτικοῦ χρόνου, εἰς εὐκτικὴν δέ, ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἱστορικοῦ· οἶον, ἐρωτᾶ, *τίς ἐστί καὶ πόθεν πλεῖ ἦρετο τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Πρωτεὺς τίς εἶη καὶ πόθεν πλεοῖ καὶ ἦρετο ὅ,τι καὶ εἶη τὸ σύνθημα ἢ μήτηρ διηρώτα τὸν Κύρον πότερον βούλοιο μένειν ἢ ἀπιεῖναι ἐρωτᾶ, εἰ φίλος ἐστί ἦρώτα, εἰ φίλος εἶη.*

Σημ. Ἡ πλαγία ἐρώτησις, ἐπειδὴ εἶνε κυρίως ἀντικείμενον τοῦ ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ῥήματος, φέρεται ἄνευ ἐρωτηματικοῦ σημείου.

ζ' Διαπορητικαὶ καὶ διστακτικαὶ προτάσεις.

§ 171. Εἰς τὴν πλαγίαν ἐρώτησιν ὑπάγονται καὶ αἱ διαπορητικαὶ καὶ διστακτικαὶ προτάσεις· δέχονται ὅμως τὴν σύνταξιν τῶν τελικῶν προτάσεων.

ἀ Διαπορητικαὶ προτάσεις.

§ 172. Αἱ διαπορητικαὶ προτάσεις σημαίνουσιν ἀπορίαν τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος· ὅθεν γίνονται ἐπὶ ἀμφιβαλλομένων καὶ διαπο-

ρουμένων πραγμάτων, και ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος σημαίνοντος ἀπορίαν, ἀμφιβολίαν, ἀγνοίαν, θαυμασμόν και τὰ τοιαῦτα (ἀπορῶ, οὐκ οἶδα, ἀγνοῶ, οὐ γινώσκω, οὐκ ἔχω, θαυμάζω, βουλευομαι, σκέπτομαι, κλπ.).

§ 173. Φέρονται δὲ διὰ τῶν αὐτῶν λέξεων, δι' ὧν και ἡ πλαγία ἐρώτησις (ὅς, ὅστις, τίς, κλπ.), και τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν μέν, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἀρχικοῦ χρόνου· οἷον, ἀπορῶ ὅποι τράπωμαι· οὐκ οἶδα ὅτι φῶ· οὐκ ἔχω ὅτι εἴπω· βουλεύεται, ποῖ τράπηται. Εἰς εὐκτικὴν δέ, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου· οἷον, ἠπόρει ποῖαν ὁδὸν τράποιτο· ἠπόρει εἰ ταῦτα οὕτως ἔχοι· οὐκ εἶχον ὅτι εἴποιμι, κλπ.

§ 174. Πολλάκις ὅμως και ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτώμεναι φέρονται εἰς ὑποτακτικὴν ἀντὶ εὐκτικῆς, ὅταν ἡ διαπόρησις θεωρῆται πιθανωτέρα· οἷον, Πρόδικος ἠπόρει ὁποτέρην τράπηται· ἐβουλεύοντο εἴ τε κατακαύσωσι τοὺς ἄνδρας, εἴ τε ἄλλο τι χρῆσονται.

§ 175. Ἀντὶ δὲ τῆς ὑποτακτικῆς τίθεται ἐνίοτε ὁ συγγενὴς αὐτῆς μέλλων τῆς ὀριστικῆς· οἷον, οὐκ ἔχω ὅτι χρῆσομαι σαντῶ (Πλάτ.) ἀπορῶ ποῖαν ὁδὸν τρέψομαι. Ὅθεν πολλάκις εὐρίσκονται ἐξαρτώμεναι ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ῥήματος ὁμοῦ ὑποτακτικὴ και ὀριστικὴ μέλλοντος χρόνου ἀντὶ ἀορίστου ὑποτακτικῆς· οἷον, ἀπορῶ, ὅτι χρῆσομαι τοῖς ὑπολοίποις και τίνος πρῶτον μνησθῶ.

§ 176. Ἐπὶ δὲ ἐνεστώτων και θετικῶν πραγμάτων τίθεται και ὁ ἐνεστώς τῆς ὀριστικῆς και μάλιστα ὁ τοῦ χρῆ· οἷον, οὐκ ἔχω ὅτι χρῆ λέγειν· σάφ' οὐκ οἶδα, εἰ θεός ἐστιν.

β' Διστακτικαὶ προτάσεις.

§ 177. Αἱ διστακτικαὶ προτάσεις σημαίνουσι δισταγμὸν τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος και φέρονται διὰ τοῦ διστακτικοῦ μή, ὅταν προηγήται ῥῆμα σημαίνον φόβον, ὑποψίαν, ζήτησιν, φροντίδα, σέψιν, αἰδῶ, αἰσχύνην, και τὰ τοιαῦτα, ἡγουν φοβοῦμαι, δέδοικα, ὀρωδῶ, ὀκνῶ, σκοπῶ, φροντίζω, ὀρῶ, φυλάττομαι, αἰσχύνομαι, αἰδοῦμαι, κλπ.

§ 178. Φέρονται δὲ εἰς ὑποτακτικὴν μέν, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἀρχικοῦ χρόνου και ὁ δισταγμὸς εἶνε περὶ μελλόντων πραγμάτων, εἰς εὐκτικὴν δέ, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ και ὁ δισταγμὸς εἶνε περὶ πραγμάτων, ἅπερ ἔμελλον νὰ γείνωσιν ἐν τῷ μέλλοντι τοῦ παρελθόντος· οἷον, φοβοῦμαι, δέδοικα, μή τι κακὸν πάθω· ὅρα, μή τι κακὸν πάθης· φρόντιζε, μὴ ἀπρακτος ἀπέλθης· ἐφοβοῦμην, μὴ αὐτόν με λίθον τῇ ἀφωρία ποιήσειεν· ἔδει-

σαν οἱ Ἕλληνες, μὴ προσαγάγοιεν τὸ στράτευμα πρὸς τὸ κέρας ὑπώπτειν, μὴ ἀπάτης ἕνεκα λέγοιτο.

§ 179. Καὶ ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτῶμεναι τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν ἀντι εὐκτικῆς, ὅταν ὁ φόβος θεωρῆται θετικώτερος καὶ πιθανώτερος· οἷον, οἱ θεώμενοι ἐφοβοῦντο, μὴ τι πάθῃ· οἱ Κερκυραῖοι ἐφοβήθησαν, μὴ (αἱ νῆες) πολέμιοι ᾧσιν.

§ 180. Ἀντὶ τῆς ὑποτακτικῆς τίθεται πολλάκις ὁ συγγενὴς αὐτῆς μέλλων τῆς ὀριστικῆς· οἷον, φοβοῦμαι, μὴ κείσομαι.

§ 181. Ὅταν δὲ ὁ δισταγμὸς παρίσταται ὡς θετικὸς ἐν τῷ παρόντι ἢ παρελθόντι, τίθεται ὁ ἐνεστῶς ἢ οἱ παρωχημένοι χρόνοι τῆς ὀριστικῆς καὶ μάλιστα ὁ παρακείμενος· οἷον, φοβεῖσθε, μὴ δυσκολώτερόν τι νῦν διάκειμαι ἢ ἐν τῷ πρόσθεν βίῳ· ὄρα, μὴ τὸ ἐναντίον ἐστί· νῦν δὲ φοβούμεθα, μὴ ἀμφοτέρων ἡμαρτήκαμεν· ὄρα, μὴ παίζων ἔλεγεν· δεῖδω, μὴ δὴ πάντα ἢ θεὰ νημερτέα εἶπεν.

§ 182. Ἐπὶ δυνητικῆς δὲ ἐννοίας τίθεται εὐκτικὴ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, οἰουδήποτε χρόνου ἡγουμένου· οἷον, δέδοικα ἐγώ, μὴ πρῶ λέγοις ἄν τὸν πόθον τὸν ἐξ ἐμοῦ.

§ 183. Πολλάκις τὸ ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ἡ δισυκτικὴ πρότασις ῥήμα (δέδοικα, φοβοῦμαι, ὄρα κλπ.) ἐλλεῖπει· οἷον, μὴ ἀληθὲς ἢ μὴ ἀγροικότερον ἢ τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν· μὴ με νοήση, κλπ.

ΠΕΡΙ ΧΡΟΝΩΝ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ.

Α' Χρόνοι τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως.

Ἐνεστῶς.

§ 184. Ὁ ἐνεστῶς σημαίνει τὸ παρὸν διαρκές· ἡ δὲ διάρκεια δύναται νὰ εἶνε ἢ βραχεῖα (στιγμιαία) ἢ μακρὰ ἢ καὶ αἰωνία· οἷον, Ἀχιλλεὺς ἀποκτείνει τὸν Ἑκτορα, γράφει, ζῆ, ἔστι θεός. Ἐπι δὲ ὁ ἐνεστῶς σημαίνει καὶ τὸ κατ' ἔθος ἢ συνήθως γινόμενον καὶ ἐπαναλαμβανόμενον· οἷον, πλοῖον εἰς Ἀθῆλον οἱ Ἀθηναῖοι πέμπουσιν· ἀστράπτει.

§ 185. Ὁ ἐνεστῶς τίθεται καὶ ἐπὶ διηγήσεως παρελθόντων πραγμάτων ἀντὶ τοῦ ἀορίστου, ὅταν ὁ διηγούμενος θέλῃ νὰ παραστήσῃ τὰ παρελθόντα ζωηρῶς καὶ οἰονεῖ παρόντα· οἷον, Τισσαφέρηνς διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν· ὁ δὲ πείθεται τε καὶ συλλαμβάνει τὸν Κῦρον, ἀντὶ διέβαλε, ἐπίεσθη, συνέλαβεν. Ὁ τοιοῦτος ἐνεστῶς καλεῖται ἱστορικός.

Σημ. Ὁ ἐνεστῶς τίθεται καὶ ἐπὶ μελλόντων πραγμάτων, ὅταν εἶνε

ἀνάγκη νά ἐκφρασθῆ ζωηρῶς καὶ μετὰ βεβαιότητος πράξις τις οὐ πολὺ ἀπέχουσα τοῦ ἐνεστῶτος· οἶον, ἔρχομαι, καταβαίνω, δίδωμι, κλπ.¹

Παρατατικός.

§ 186. Ὁ παρατατικός σημαίνει τὸ παρελθὸν διαρκῆς σχετικῶς πρὸς ἄλλο σύγχρονον παρελθόν· ἢ δὲ διάρχεια δύναται νά εἶνε βραχεῖα (ἀκαριαία) ἢ μακρά· οἶον, ἔγραφον (ὅτε ἤλθεις), ἔζη, ἐβασίλευεν· ἐνίοτε δὲ σημαίνει καὶ τὸ κατ' ἐπανάληψιν ἢ συνήθως γινόμενον· οἶον, Σωκράτης, ὡσπερ ἐγίγνωσκεν, οὕτως ἔλεγεν, ἢ ἡστροπατεν.

Ἄοριστος.

§ 187. Ὁ ἀόριστος σημαίνει τὸ παρελθὸν ἀσχέτως καὶ ἀπαξ γινόμενον ἐν βραχεῖ ἢ μακρῷ χρόνῳ· οἶον, Ἀχιλλεὺς ἀπέκτεινε τὸν Ἑκτορα, ὁ Κῦρος ἐβασίλευσεν ἐπὶ πλεῖστον χρόνον, ὁ θεὸς ἔκτισε τὸν κόσμον. Ὅθεν ἐν ταῖς διηγήσεσι παρελθόντων πραγμάτων ὁ μὲν παρατατικός σημαίνει τὸ διαρκῆς ἢ πολλάκις γινόμενον, ὁ δὲ ἀόριστος τὸ στιγμιαῖον ἢ τὸ ἀπαξ· οἶον, τοὺς μὲν πελαστὰς ἐδέξατο οἱ βάρβαροι καὶ ἐμάχοτο.

§ 188. Ὁ ἀόριστος ἐπὶ τῶν ἐκ πείρας ἀποδεδειγμένων ἢ κατ' ἔθος γινομένων τίθεται ἀντὶ τοῦ ἐνεστῶτος· οἶον, κάλλος ἢ χρόνος ἀνάλωσεν ἢ νόσος ἐμάραρεν, ἀντὶ ἀναλίσκει, μαραίνει· αἱ παρηγύρεις, διὰ πολλοῦ συνλληγεῖσαι, ταχέως διελύθησαν (Ἰσθρ.).

Σημ. Ὁ ἀόρ. τίθεται ἐνίοτε καὶ ἀντὶ τοῦ παρακ. ἢ ὑπερσ. οἶον, τοὺς θησαυροὺς τῶν πάλαι σοφῶν, οὓς ἐκεῖνοι κατέλιπον ἐν βιβλίοις γράψαντες, ἀνελίττων κοινῇ σὺν τοῖς φίλοις διέρχομαι, ἀντὶ καταλελοίπασιν· Κῦρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἧς αὐτὸν σατράπην ἐποίησε, ἀντὶ ἐπεποιήκει. Ἐπὶ δὲ σφοδροῦ ψυχικοῦ παθήματος τίθεται καὶ ἀντὶ τοῦ μέλλ. οἶον· ἀπωλόμεθα (Εὐρ. Μῆδ. 78)· ὅρα καὶ Μέγα συντακτικόν².

Παρακείμενος.

§ 189. Ὁ παρακείμενος σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ παρόντι.

¹ Σημειωτέον ὅτι ἡ Ἑλλην. γλῶσσα κατ' ἀρχὰς δύο μόνον χρόνους εἶχε· τὸν ἐνεστῶτα διὰ τὸ ἐνεστῶς καὶ τὸ μέλλον, καὶ τὸν παρατατικὸν διὰ τὸ παρελθόν· οἱ δὲ λοιποὶ χρόνοι ὕστερον εὐρέθησαν· ὅτι δὲ ὁ ἐνεστ. ἐσήμαινε καὶ τὸ μέλλον, ἀποδείκνυται ἐκ πολλῶν ἀρχαίων ἐνεστῶτων, οἵτινες νῦν ἔχουσι μέλλοντος σημασίαν· οἶον, ἔδομαι, πίομαι, εἴμι, χέω, κλπ.

² Οὕτω λέγει καὶ ἡ καθωμιλημένη· ἐχάθην, κατεστράφην, ἔτι δὲ ἐπὶ τοῦ εὐθύς γενησομένου λέγει· ἔφθασα, σ' ἔπνιξα σ' ἐσκότωσα, κτλ.

τι και σωζόμενον συνήθως τὸ ἀποτέλεσμα· οἶον, *τέθνηκεν ὁ ἀνὴρ, πεποιήται ἡ γέφυρα, ἀκήκοα μὲν τοῦνομα, μνημονεύω δὲ οὐ*. Ἐπὶ δὲ ψυχικοῦ παθήματος σημαίνει και τὸ ἐν τῷ μέλλοντι τετελεσμένον· οἶον, *οἴχωκ' ὄλωλα, διαπεπόρθημαι, φίλοι* (Σφκλ. Αἴ. 896).¹

Σημ. Πολλοὶ παρακείμενοι ἔλαβον σημασίαν ἐνεστῶτος, οἱ δὲ ὑπερ-συντελικοὶ αὐτῶν παρατατικοῦ· εἰσὶ δὲ οἱ ἐξῆς, οἶδα, εἴρηκα, δέδοικα, δέδοικα, εἶωθα, μέμνημαι, πέποιθα, κάθημαι, κέκτημαι, κέκλημαι, ἔστηκα, γέγηθα και τινες ἄλλοι-τούτων δὲ οἱ ἐνεστῶτες ἢ ὄλως ἐξέλιπον ἢ σώζονται μὲν, ἀλλ' ἐπ' ἄλλης σημασίας· (Ὅρα Γραμμ. Α. Χρ.).

Ὑπερσυντελικός.

§ 190. Ὁ ὑπερσυντελικός σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ παρελθόντι πρὸ ἄλλου παρελθόντος και τὸ ἀποτέλεσμα σωζόμενον μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· οἶον, *ἐγγράφειν τὴν ἐπιστολήν* (εἶχα γράψαι, ἢ εἶχα γεγραμμένην τὴν ἐπιστολήν, ὅτε ἦλθες).

Μέλλων.

§ 191. Ὁ μέλλων σημαίνει τὸ μέλλον νὰ γείνη ἅπαξ (κατὰ συντέλειαν) ἢ πολλάκις (κατὰ διάρκειαν)· οἶον, *γράψω* (= θὰ γράψω ἢ θὰ γράψω).

Περιφραστικὸς μέλλων.

§ 292. Ὁ περιφραστικὸς μέλλ. ἐκφέρεται διὰ τοῦ ῥήματος *μέλλω* και τοῦ ἀπαρεμφράτου τοῦ ἐν λόγῳ ῥήματος κατὰ χρόνον συνηθέστατα μέλλ. και σπανιώτερον ἐνεστ. και σπανιώτατα ἀόρ. οἶον, *μέλλω ὑμᾶς διδάξειν· μέλλω ὑμῖν συμβουλεύειν· ὅπερ μέλλω παθεῖν* (Αἰσχλ.) (ὅρα Μέγα συντ.).

Μετ' ὀλίγον μέλλων.

§ 193. Ὁ μετ' ὀλίγον μέλλων σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ μέλλοντι και διαμένον τὸ ἀποτέλεσμα· οἶον, ἡ *πολιτεία τελέως κεκοσμήσεται*. Ἐνίοτε δὲ ἐκφράζει και τὸ ὅσον οὕτω ἦτοι τὸ μετ' ὀλίγον γεννησόμενον, ἐξ οὗ και τὸ ὄνομα ἔλαβεν· οἶον, *φράζε και πεπράζεται*.

Σημ. Οἱ νεώτ. γραμμ. οὔτε τὴν σημασίαν τοῦ ὅσον οὕτω οὔτε τὸ ὄνομα μετ' ὀλ. μέλλ. δέχονται, ἀλλὰ καλοῦσιν αὐτὸν τετελεσμένον ἢ τρίτον μέλλ.

¹ Οὕτω λέγει και ἡ καθωμιλημένη, μὴ κινήθητι, διότι εἶσαι τελειωμένος.

Β' Χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων.

§ 194. Πάντες οἱ χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων ἔχουσι μέλλοντος σημασίαν· ἀλλ' ὁ μὲν ἐνεστῶς σημαίνει τὸ διαρκές ἢ τὸ πολλάκις γενησόμενον, ὁ δὲ ἀόριστος τὸ ἀκαρὲς ἢ τὸ ἀπαξ, ὁ δὲ παρακείμενος τὸ τετελεσμένον καὶ διαμένον.

§ 195. Συνήθεις χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων εἶνε ὁ ἐνεστῶς καὶ ὁ ἀόριστος· διότι ὁ μὲν παρατατικός ταυτίζεται μετὰ τοῦ ἐνεστώτος, ὁ δὲ ὑπερσυντελικὸς μετὰ τοῦ παρακειμένου, ὁ δὲ μέλλων ἐν μὲν τῇ ὑποτακτικῇ καὶ προστακτικῇ δὲν ὑπάρχει, ἐν δὲ τῇ εὐκτικῇ ὑπάρχει μὲν, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων, καὶ συνήθως ἐπὶ τῶν εἰδικῶν, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ πραγμάτων, ἀτινα ἔμελλον νὰ γείνωσιν ἐν τῷ παρελθόντι, ὁ δὲ παρακείμενος εἶνε σπάνιος· διότι ἐν μὲν τῇ ὑποτακτικῇ, εὐκτικῇ καὶ προστακτικῇ σχηματίζεται συνηθέστερον περιφραστικῶς διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μετοχῆς καὶ τοῦ συνδετικοῦ ῥήματος· οἶον, *γεγραφῶς ᾧ, ἦς, ἦ'* γεγραφῶς *εἶην, εἶης, εἶη* γεγραφῶς *ἴσθι, ἔστω* (ιδὲ Γραμμ. Δ. Χρ.).

Γ' Χρόνοι τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 196. Ἄπαντες οἱ χρόνοι τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε εὐχρηστοί, ἀλλ' ἀκολουθοῦσι τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται· οἶον, *βούλομαι γράφειν, γράψαι* (γράφειν), *γεγραφέναι* (ἐν τῷ παρόντι)· *ἐβούλομην γράφειν, γράψαι* (γράφειν), *γεγραφέναι* (ἐν τῷ παρελθόντι)· *βουλήσομαι γράφειν, γράψαι* (γράφειν), *γεγραφέναι* (ἐν τῷ μέλλοντι). Οἱ χρόνοι λοιπὸν τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐκφράζουσι καὶ τὰ τρία τμήματα τοῦ χρόνου, τὸ παρόν, τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον· ἀλλ' ὁ μὲν ἐνεστῶς ἐκφράζει τὸ διαρκές ἢ τὸ πολλάκις γινόμενον, ὁ δὲ ἀόριστος τὸ ἀκαρὲς ἢ τὸ ἀπαξ, ὁ δὲ παρακείμενος τὸ τετελεσμένον, ὁ δὲ μέλλων τὸ μέλλον σχετικῶς πρὸς τὴν πράξιν, ἣν ἐκφράζει τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται.

Δ' Χρόνοι τῆς μετοχῆς.

§ 197. Ἄπαντες οἱ χρόνοι τῆς μετοχῆς εἶνε εὐχρηστοί, ἀκολουθοῦσιν ὅμως τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος τῆς προτάσεως, εἰς ἣν ἡ μετοχὴ ἀνήκει· οἶον, *τυγχάνω γράφων, γράψας, κλπ.* (ἐν τῷ παρόντι)· *ἐτύχχανον γράφων, γράψας, κλπ.* (ἐν τῷ παρελθόντι)· *τεύξομαι γράφων, γράψας, κλπ.* (ἐν τῷ μέλλοντι). Καὶ οἱ χρόνοι λοιπὸν τῆς μετοχῆς ἐκφράζουσι καὶ τὰ τρία τμήματα τοῦ χρόνου, ἀλλὰ σχετικῶς πρὸς τὴν πράξιν, ἣν ἐκφράζει τὸ ῥῆμα τῆς προτάσεως, ἦγουν ὁ μὲν ἐνεστῶς ἐκφράζει τὸ σύγχρονον καὶ διαρκές, ὁ δὲ ἀόριστος τὸ

πρότερον καὶ τὸ ἀκαρές, ὁ δὲ μέλλων τὸ ὕστερον,¹ ὁ δὲ παρακείμενος τὸ τετελεσμένον· οἶον, περιπατῶν διαλέγομαι, ἀναστὰς εἶπεν, πορεύομαι εἰς τὸ σχολεῖον ἀκροασόμενος τῶν μαθημάτων, ὄρῳ τὴν γέφυραν πεποιημένην.

ΠΕΡΙ ΑΡΘΡΟΥ.

§ 198. Τὸ ἄρθρον ὀρίζει καὶ διακρίνει ἢ ἐξάγει τὸ μεθ' οὗ τίθεται ἀτομικῶς ἢ εἰδικῶς· διὸ τὸ ἄρθρον εἶνε δύο εἰδῶν, ὀριστικὸν (διακριτικόν) καὶ εἰδοποιόν.²

Ἄ Ἀρθρον ὀριστικόν.

§ 199. Τὸ ὀριστικὸν ἄρθρον τίθεται

1) Ἐπὶ γνωστῶν καὶ ὀρισμένων ἢ ἐξόχων προσώπων ἢ πραγμάτων· οἶον, ἦκεν ὁ ἄνθρωπος (ὁ γνωστὸς ἢ προεγνωσμένος ἡμῖν ἄνθρωπος), ἡ ἀρετὴ, ὁ Πυθαγόρας (ὁ περιώνυμος καὶ ἐξοχος).

2) Ἐπὶ προειρημένων, ὡς γνωστῶν ἤδη ὄντων· οἶον, ἡ χώρα ἐνεκα ἀναπαύσεώς ἐστὶ τὴν δεῖ ἀνάπασιν ἀναγκαῖον ἠδεῖται εἶναι.

3) Ἐπὶ τῶν ἐπεξηγηματικῶν προσδιορισμῶν, ἤτοι ὅταν οὐσιαστικόν τι ἢ ἐπίθετον τίθεται κατόπιν κυρίου ἢ προσηγορικοῦ ὀνόματος ἢ προσωπικῆς ἢ δεικτικῆς ἀντωνυμίας πρὸς ἐπεξήγησιν· οἶον, Κυαζάρης ὁ τοῦ Ἀστυάρχου παῖς, Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, Πιττακὸς ὁ Μυτιληναῖος, ἐγὼ ὁ Σωκράτης, σὺ ὁ Πλάτων, οὗτο ὁ ἀνὴρ, κλπ.

4) Ἐπὶ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ μέρος ὄλου ἀριθμοῦ προλεγομένου ἢ ἐννοουμένου· οἶον, ἐνανμάχησαν ναυσὶν ἐβδομήκοντα, ὧν αἱ εἴκοσι στρατιώτιδες ἦσαν· ξυνησαν τὰ δύο μέρη (τῶν τριῶν) ἀπὸ πόλεως ἐκάστης.

§ 200. Τὸ ἄρθρον πολλάκις ἀναπληροῖ τὴν κτητικὴν ἀντωνυμίαν· οἶον, τίμα τοὺς γονεῖς = τοὺς σοὺς ἢ τοὺς σεαυτοῦ γονεῖς, εἶπεν ὁ υἱὸς πρὸς τὸν πατέρα = πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα.

Σημ. α' Τὸ ἄρθρον μεταβάλλει τὴν συνήθη σημασίαν λέξεων τινων εἰς ἄλλην καὶ μάλιστα ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ· οἶον, οἱ πολλοί = ὁ ὄχλος· ἢ οἱ δημοκρατικοί, οἱ ὀλίγοι = οἱ ὀλιγαρχικοί, ἄλλοις =

¹ Διὸ οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ καλοῦσι τὴν μὲν κατ' ἐνεστώτα μετοχὴν συγχρονιστικὴν, τὴν δὲ κατ' ἀόριστον προτερόχρονον, τὴν δὲ κατὰ μέλλοντα ὑστερόχρονον, οἶον, περιπατῶν διαλέγομαι, ἀναστὰς εἶπεν, ἔρχεται κατηγορήσων.

² Τὸ ἄρθρον προφεσεῖται γινώσιν δηλοῦ (Ἀπολλ.). Ποιεῖ δὲ (τὸ ἄρθρον) ἀναπόλησιν προεγνωσμένου του (Γαζῆς). Τὸ ἄρθρον οὐ πρώτης γνώσεως, ἀλλὰ δευτέρας σημαντικόν (ἄλλοι).

διάφορος, οἱ ἄλλοι = οἱ λοιποὶ, πάντες = ὅλοι, οἱ πάντες = τὸ σύνολον, κλπ.

Σημ. β' Τὰ πληθυντικά τοῦ πολὺς ἐνάρθρως λεγόμενα ἔχουσι παραθετικήν ἔννοιαν· οἷον· οἱ πολλοὶ τραυματίαι ἐγένοντο (Λουκ.) = οἱ πλείονες = οἱ περισσότεροι, καὶ τὰ πολλὰ τοὺς ἀλαζόνας τοῦτους φιλοσόφους σκώπτει = ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον.

β' Ἄρθρον εἰδοποιόν.

§ 201. Τὸ εἰδοποιόν ἄρθρον τίθεται ἐπὶ διαιρέσεως γενῶν ἢ εἰδῶν· οἷον, ὁ ἄνθρωπος ἐν τῶν ζώων ἐστίν· ὁ κύων ἐστὶ πιστότατος· ὁ ἀνὴρ διαφέρει τῆς γυναικός· ὁ τύραννος, ὁ ρήτωρ, ὁ ἰατρός, κλπ.

§ 202. Ἐκ τῆς εἰδοποιουῦ σημασίας τοῦ ἄρθρου πηγάζει καὶ ἡ τοῦ καθόλου καὶ ἡ τοῦ ἐκάστου· οἷον, ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ θνητός = πᾶς ἄνθρωπος, ὁ ὑπομείνας σωθήσεται = πᾶς, ὃς ἂν ὑπομείνῃ· Κύρος ἔδωκεν ἀντὶ δαρεικοῦ τρία ἡμιδαρεικά τοῦ μηδὸς τῷ στρατιώτῃ = καθ' ἕκαστον μῆνα εἰς ἕκαστον στρατιώτην.

Οὐσιαστικοποιὸς δύναμις τοῦ ἄρθρου.

§ 203. Τὸ ἄρθρον τιθέμενον πρὸ ἐπιθέτου, ἐπιθετικῆς ἀντωνυμίας, μετοχῆς, ἐπιρρήματος καὶ προθετοπτῶτου τινὸς ἄνευ οὐσιαστικοῦ, μεταβάλλει αὐτὰ εἰς οὐσιαστικά· οἷον, ὁ πλούσιος, τὸ ὀπλιτικόν, τὸ πολιτικόν (= οἱ ὀπλιταί, οἱ πολιταί), ὁ ἄρχων, τὸ συμφέρον, τὸ δεδιός (= τὸ δέος), οἱ λέγοντες (= οἱ ῥήτορες), οἱ τεκόντες (= οἱ γονεῖς), οἱ ἐνταῦθα, οἱ πάλαι, οἱ νῦν, οἱ ἐν τῇ πόλει, οἱ σὺν Κύρῳ, κλπ.

Σημ. α' Τὰ οὐδέτερα τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν μετοχῶν ἐνάρθρως καὶ ἄνευ οὐσιαστικοῦ λεγόμενα, λαμβάνονται πολλάκις ἀντὶ τῶν συστοίχων ἀφρημένων οὐσιαστικῶν· οἷον, τὸ πιστόν, τὸ πρόθυμον, τὸ θεῖον, τὸ βουλόμενον, τὸ ποθοῦν, ἀντὶ ἡπίστις, ἡ προθυμία, ἡ θεότης, ἡ βούλησις, ὁ πόθος.

Σημ. β' Τὰ οὐδέτερα πληθυντικά τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν ἐπιθετικῶν ἐνάρθρως καὶ ἄνευ οὐσιαστικοῦ λεγόμενα, σημαίνουσι γενικήν καὶ ἀόριστον ἔννοιαν· οἷον, τὰ ἀγαθὰ, τὰ ἀναγκία = πᾶν ὅτι εἶνε ἀγαθόν, ἀναγκαῖον· τὰ ἐμά, τὰ σά, τὰ ἡμέτερα.

Σημ. γ' Γενική καὶ ἀόριστος ἔννοια ἐκφράζεται ὡσαύτως καὶ ὅταν τὸ οὐδέτερον ἄρθρον τίθεται πρὸ γενικῆς οὐσιαστικοῦ ἢ πρὸ ἐμπροθέτου τινὸς περιφραστικῶς· οἷον, τὸ τῶν χρημάτων ποθεῖτε ἀκούσαι (Δημ.), τὰ τῆς πόλεως οὕτως ὑπῆρχεν ἔχοντα, τὰ τῶν θεῶν φέρειν δεῖ, παρασκευάζει τὰ τοῦ πολέμου, τὰ τοῦ χειμῶνος, σκέψαι δὲ πρῶτον τὰ περὶ Ἀλκιβιάδην, εὐσέβει τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς, τὰ καθ' ἡμᾶς. Ἐντεῦθεν προήλθον καὶ αἱ ἄττικαὶ περιφράσεις καὶ περιγραφαί· οἷον, τὰ τῆς τύχης, ἀντὶ ἡ τύχη, τὰ τῆς ἐπιθυμίας, ἀντὶ ἡ ἐπιθυμία, τὰ τῆς ὀργῆς, ἀντὶ ἡ ὀργή· τὰ τῶν θεταλῶν, τὰ τῶν βαρβάρων, ἀντὶ οἱ θεταλοί, οἱ βάρβαροι.

§ 204. Πολλά ἔναρθρα ἐπίθετα γίνονται οὐσιαστικὰ κατ' ἔλλειψιν οὐσιαστικῶν ὡς, ἢ δεξιὰ, ἢ ἀριστερά (χείρ)· ἢ εὐθειᾶ, ἢ διαμέτρος, ἢ κάθετος, ἢ περίμετρος, ἢ διαγώνιος (γραμμὴ)· ἢ ὀρθή· ἢ λοξή (ὁδός)· ἢ πολεμία, ἢ φιλία, ἢ ἔρημος (χώρα)· ἢ οἰκουμένη (γῆ)· ἢ μουσική, ἢ ῥητορική, ἢ ἰατρική, ἢ γραμματική (τέχνη)· ἢ ἄκρατος (οἶνος)· τὴν λευκὴν, τὴν μέλαιναν, τὴν σώζουσαν, τὴν ἀναιροῦσαν (ψῆφον)· ὁ πεζός (στρατός)· ἢ προτεραία, ἢ ὑστεραία (ἡμέρα)· ὁ Κυκλιηνός (στατήρ)· ὁ Ἰόνιος (κόλπος)· τὰ Ὀλύμπια, τὰ Διονύσια (ιερά)· ὁ κατὰ γῆν, ὁ κατ' ἡπειρον (πόλεμος)· ὡσαύτως καὶ αἱ ἐπιθετικά ἀντωνυμίαι καὶ τινὰ ἐπιρρήματα ὡς, ἢ ἐμῆ (γνώμη)· ἢ χθές, ἢ σήμερον (ἡμέρα), κλπ¹.

Ἐπιθετοποιὸς δύναμις τοῦ ἄρθρου.

§ 205. Τὸ ἄρθρον τὰ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ του παρεμπιπτόντα ἐπιρρήματα καὶ τὰ ἐν πλαγίᾳ πτώσει ἐμπρόθετα ἢ ἀπρόθετα οὐσιαστικὰ μεταβάλλει εἰς ἐπίθετα ὡς, οἱ πάλαι ἄνθρωποι = οἱ παλαιοί· αἱ πέλας κῶμαι = αἱ γειτονικαί· ἢ λυδιστὶ ἀρμονία = ἢ λυδία· αἱ μετὰ δόξης ἡδοναί = αἱ ἐνδοξοί· ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος = ὁ ἀθηναϊκός, κλπ².

Τὸ ἄρθρον μετὰ ἐπιθέτου σὺν οὐσιαστικῶ.

§ 206. Τὸ ἐπίθετον, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη λέξις ἐπιθετικῶς ἐκλαμβανόμενη (§ 205), τιθέμενον μετ' οὐσιαστικοῦ (ὅπερ δυνατόν νὰ εἴνε καὶ ἔναρθρον καὶ ἄναρθρον) καὶ προτασσόμενον καὶ ἐπιτασσόμενον φέρεται ἐνάρθρως μὲν, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ διακριθῇ τὸ οὐσιαστικὸν ἀπὸ παντὸς ἄλλου ὁμοειδοῦς ὡς, ὁ χρηστός ἀνήρ, ἢ ὁ ἀνὴρ ὁ χρηστός (ὁ χρηστός καὶ οὐχὶ ὁ φαῦλος)· φέρει τὸν ὀξύν πέλεκυρ, ἢ τὸν πέλεκυρ τὸν ὀξύν (τὸν ὀξύν καὶ οὐχὶ τὸν ἀμβλύν), τί διαφέρει ἄνθρωπος ἀκρατὴς θηρίου τοῦ ἀκρατεστάτου;³ Ἀνάρθρως δέ, ὅ-

¹ Οὕτως ἔλεγον ὁ φιλόσοφος (ὁ γνωστός καὶ περιώνυμος Ἀριστοτέλης), ὁ ῥήτωρ (ὁ Δημοσθένης), ὁ ποιητής (ὁ Ὅμηρος).

² Οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ ἔλεγον, ὅτι, ὅταν μεταξὺ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ παρεμπέσῃ ἐπιρρήμα ἢ προθετόπτετον τι, μὴ ἐγκειμένης μετοχῆς, ἐννοεῖται ἡ ὑπαρκτικὴ μετοχὴ ἢ ἄλλη κατάλληλος εἰς τὴν ἔννοιαν ὡς, ἢ ἐν ταῦθα (οὔσα) εἰρήνη, ὁ πρὸς ἡμᾶς (γενόμενος) πόλεμος, οἱ ἐκ τῶν Ἀθηναίων (ἀναχωρήσαντες) ἦλθον πρέσβεις. Ὡσαύτως καὶ ὅταν ἐλλείπῃ τὸ οὐσιαστικὸν τοῦ ἄρθρου ὡς, οἱ ἐν τῇ πόλει (ὄντες), Φαλῖνος ψχετο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ (ὄντες), ἦλθον εἰς Ἀθήνας οἱ παρὰ Νικίου (πεμφθέντες), κλπ.

³ Προτάσσεται τὸ ἐπίθετον, ὅταν εἴνε τὸ μᾶλλον σπουδαιότερον.

ταν εἶνε ἀνάγκη νὰ παρασταθῆ τὸ αὐτὸ οὐσιαστικὸν ἐν διαφόρῳ καταστάσει ἢ περιστάσει· οἶον, φέρει ὄξυν τὸν πέλεκυν, ἢ τὸν πέλεκυν ὄξυν (ὄξυν καὶ οὐχι ἀμβλύν)· οἱ ἄνθρωποι μισοῦσι κακὸν τὸν ἄνδρα (ὅταν, ἐὰν ἦ κακός)· πορηθρὸν λέγεις τὸ πρᾶγμα (τὸ πρᾶγμα, δὲ λέγεις, πονηρὸν ἐστί).

Θέσις τοῦ ἄρθρου.

§ 207. Τὸ ἄρθρον τίθεται πρὸ τῶν οὐσιαστικῶν οἶον, ὁ ἀνήρ, ἢ γυνή, τὸ δένδρον· ὅταν δὲ τὰ οὐσιαστικὰ λέγωνται μετ' ἐπιθέτου ἢ ἄλλης λέξεως ἐπιθετικῶς ἐκλαμβανομένης (§ 205), τότε, ἐὰν μὲν τὸ ἐπίθετον προτάσσηται τοῦ οὐσιαστικοῦ, τὸ ἄρθρον τίθεται μόνον πρὸ τοῦ ἐπιθέτου· ἐὰν δὲ ἐπιτάσσηται τίθεται καὶ πρὸ τοῦ ἐπιθέτου καὶ πρὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ οἶον, ὁ χρηστὸς ἀνήρ, ἢ ὁ ἀνήρ ὁ χρηστός· ὁ ἐμὸς πατήρ, ἢ ὁ πατήρ ὁ ἐμός· ἡ φρονοῦσα γυνή, ἢ ἡ γυνή ἡ φρονοῦσα· ἡ ἄγαρ ἀμέλεια, ἢ ἡ ἀμέλεια ἡ ἄγαρ· οἱ πάλοι ἄνθρωποι, ἢ οἱ ἄνθρωποι οἱ πάλοι· αἱ μετὰ δόξης ἡδοαί, ἢ αἱ ἡδοαί αἱ μετὰ δόξης· τὰ τῆς πόλεως τείχη, ἢ τὰ τείχη τὰ τῆς πόλεως ὁ (τῶν) Ἀθηναίων δῆμος, ἢ ὁ δῆμος (τῶν) Ἀθηναίων¹.

Σημ. Ὅταν πολλά ἐναρθρα οὐσιαστικὰ ἀκολουθῶσιν ἀλλεπάλληλα, τὰ ἄρθρα τίθενται συνήθως πρὸ τῶν οὐσιαστικῶν ἀλλεπαλλήλως οὕτως, ὡς τὸ μὲν πρῶτον ἀποδίδεται εἰς τὸ τελευταῖον οὐσιαστικόν· τὸ δὲ δεῦτερον εἰς τὸ παρατελευταῖον, τὸ δὲ τρίτον (ἐὰν ὑπάρχη) εἰς τὸ προπαρατελευταῖον οἶον, τὰ τῆς πόλεως τείχη, ὁ τὰ τῆς πόλεως τείχη παρασκευάζων.

Παράλειψις τοῦ οὐσιαστικοῦ τοῦ ἄρθρου.

§ 208. Τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ τὸ ἄρθρον ἀποδίδεται, παραλείπεται·

1) Ὅταν ἔξωθεν ἢ ἐκ τῶν ἀνωτέρω εὐκόλως ἐννοῆται· οἶον, οἱ ἄγαθοι (ἄνθρωποι) οὐ μακροῦ βίου, ἀλλὰ λαμπροῦ δέονται· ὁ ἐμὸς πατήρ καὶ ὁ τοῦ φίλου· ἡ δημοκρατία τῶν Ἀθηναίων καὶ ἡ τῆς Ῥώμης.

2) Ἐπὶ καταγωγῆς ἢ κτήσεως, ὅτε τὸ ἄρθρον τίθεται πρὸ γενικῆς κυρίου συνήθως ὀνόματος· οἶον, Πτολεμαῖος ὁ Ἀριστοῦ (πατήρ), Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου (υἱός), Ἐλένη ἡ Τυνδάρω (θυ-

¹ Τὸ ἄρθρον ἐνταῦθα εἶνε τοῦ ἐπιθέτου καὶ οὐχι τοῦ οὐσιαστικοῦ, διὸ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ἐπανάληψις, ὅταν τὸ ἐπίθετον ἐπιτάσσηται τῷ οὐσιαστικῷ ἐνάρθρως· διότι τὸ οὐσιαστικὸν δυνατόν νὰ εἶνε, ὡς εἶδομεν, καὶ ἄναρθρον· ἀλλὰ τούναντίον, τὸ ἄρθρον τοῦ ἐνάρθρου οὐσιαστικοῦ, ὅταν τὸ ἐπίθετον προτάσσηται ἐνάρθρως, ἀποβάλλεται· οἶον, ὁ χρηστὸς ἀνήρ, καὶ οὐχι, ὁ χρηστὸς ὁ ἀνήρ.

γάτηρ), *Ἐλένη ἢ Μενελάου* (γυνή)¹, μετέβησαν εἰς τὴν *Φιλίππου* (χώραν), ἀπῆλθον εἰς τὰς ἐαυτῶν (πατρίδας), *εἰλαύρει* ἐπὶ τοὺς *Μένωνος* (στρατιώτας), κλπ.²

3) Ἐπὶ ὀρισμένων τινῶν ἐπιθέτων, ἅπερ διὰ τὴν συχνὴν παράλειψιν τοῦ οὐσιαστικοῦ ἔλαβον οὐσιαστικὸν σημασίαν· οἷον, ἡ *δεξιὰ*, ἡ *ἀριστερά* (χείρ), ἡ *ὄρθή*, ἡ *λοξή* (ὁδός), κλπ. (ιδεὲ § 204).

§ 209. Ἀνάρθρως τίθενται·

1) Τὰ ἄγνωστα πρόσωπα καὶ πράγματα καὶ γενικαὶ καὶ ἀόριστοι ἔννοιαι· οἷον, ἡ *κερ ἄνθρωπος* (ἄνθρωπός τις ἄγνωστος καὶ πρῶτον ἤδη ἐνώπιον ἡμῶν παρουσιαζόμενος), *ἀρετή*, κλπ. Ὅταν δὲ εἶνε ἀνάγκη νὰ παρασταθῇ ἀόριστως ἐν ἓκ τοῦ ὅλου γένους τῶν οὐσιαστικῶν, προστίθεται εἰς τὸ ἀνάρθρον οὐσιαστικὸν καὶ ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία *τις*· οἷον, *γυνή τις ὄρνις εἶχεν* (§ 238).

2) Τὸ κατηγορούμενον· οἷον, ὁ *θεός ἐστι δίκαιος*, ὁ *Πλάτων ἦν μαθητὴς Σωκράτους*. Ὅταν ὅμως τὸ κατηγορούμενον εἶνε γνωστὸν καὶ περιβόητον, τίθεται ἐνάρθρως· οἷον, *οὗτός ἐστιν ὁ δίκαιος*, *οὗτός ἐστιν ὁ προδότης*.

3) Τὰ κύρια ὀνόματα, ὡς οἴκοθεν γνωστά, καὶ πάντοτε, ὅταν ἐπιφέρηται ἐπίθετον ἐναρθρον· οἷον, *Πλάτων*, *Σωκράτης ὁ φιλόσοφος*. Ὅταν ὅμως ταῦτα εἶνε ἔξοχα καὶ περιώνυμα ἢ προλέγωνται, τίθενται ἐνάρθρως· οἷον, ὁ *Ὀμηρος*, ὁ *Δημοσθένης*, πρὸς *Ἀρτιφῶντα τὸν σοφιστὴν διελέχθη*· ὁ γὰρ *Ἀρτιφῶν*. Ἐπι δὲ ἀνάρθρως, ὡς οἴκοθεν γνωστά, τίθενται καὶ τὸ (μέγας) *βασιλεὺς* (ὁ τῶν Περσῶν), *ἐν ἀκροπόλει*, *πρυτάνεις*.

Σημ. Τὸ πᾶς, ὅταν μὲν τίθηται ἀνάρθρως εἰς ἀναρθρον οὐσιαστικόν, λαμβάνεται ἀντὶ τοῦ ἕκαστος· οἷον, πᾶς ἄνθρωπος, πᾶσα πόλις· ὅταν δὲ τίθηται πάλιν ἀνάρθρως, εἰς ἐναρθρον ὅμως οὐσιαστικόν, σημαίνει τὸ ὅλον τοῦ οὐσιαστικοῦ παραβαλλομένου πρὸς ἄλλα ὁμοειδῆ οὐσιαστικά· οἷον, πᾶς ὁ δῆμος, πᾶσα ἡ πόλις (ἔλη ἢ πόλις ὡς πρὸς ἄλλας)· ὅταν δὲ τίθηται ἐνάρθρως εἰς ἐναρθρον οὐσιαστικόν, σημαίνει τὸ σύνολον τῶν μερῶν τοῦ αὐτοῦ οὐσιαστικοῦ· οἷον, ἡ πᾶσα πόλις = τὸ σύνολον τῆς αὐτῆς πόλεως, τὰ πάντα ἔτη ἕξ = τὸ ὅλον ἕξ ἔτη.

Συμφωνία τοῦ ἄρθρου πρὸς τὸ οὐσιαστικόν.

§ 210. Τὸ ἄρθρον συμφωνεῖ πρὸς τὸ οὐσιαστικόν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν (§ 30)· οἷον, ὁ *ἀνὴρ*, ἡ *γυνή*, τὸ *δένδρον*. Ἄλ-

¹ Πολλάκις ἀπορεῖται τί τῶν οὐσιαστικῶν ἐλλείπει, ἀλλ' ἡ ἱστορία καὶ ἡ ἀκολουθία τοῦ λόγου ἀφρουσι τὴν ἀπορίαν ταύτην· ἡγοῦν, εἰς τὸ· *Ἐλένη ἢ Μενελάου*, δυνατόν νὰ ἐννοηθῆ ἡ *θυγάτηρ ἢ ἡ γυνή*· ἀλλ' ἡ ἱστορία διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι ἡ *Ἐλένη* ἦτο *γυνή* τοῦ *Μενελάου*.

² Οὕτω λέγεται, ὁ Ἀττικῆς, ὁ Πατρῶν (ἀρχιερεὺς).

λά τὸ οὐδέτερον ἐνικὸν τίθεται καὶ μετὰ παντὸς μέρους λόγου καὶ παντὸς γένους καὶ ἀριθμοῦ, ὅταν ταῦτα λαμβάνωνται ὀριστικῶς ὡς, τὸ ἀνήρ καὶ τὸ γυνή εἰσιν ὀνόματα οὐσιαστικά· τὸ ἐγὼ καὶ σὺ εἰσιν ἀντωνυμῖαι προσωπικαί· τὸ χθὲς οὐκ ἔστι σήμερον· τὸ περὶ ἔστι πρόθεσις διούλλατος· τὸ εὖ λέγειν καλὸν ἔστιν· ἐν ἔτι λείπεται, τὸ ἦν ὑμᾶς πείσωμεν· ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ δὲ ὑμᾶς, ὅταν εἶπω, τὴν πόλιν λέγω.

Σημ. Οἱ γραμματικοὶ ὁμῶς συνηθίζουσι νὰ προτάσσωσι τῶν μερῶν τοῦ λόγου τὸ ἄρθρον κατὰ τὸ νοούμενον γένος τῆς ὀνομασίας αὐτῶν ὡς, ὁ ἐπεὶ (σύνδεσμος), ἡ ἐγὼ (ἀντωνυμία), ἡ περὶ (πρόθεσις), τὸ λέγω (ῥῆμα).

Ἐντωνυμικὴ χρῆσις τοῦ ἄρθρου.

§ 211. Τὸ ἄρθρον κατ' ἀρχὰς ἦτο δεικτικὴ ἀντωνυμία καὶ τοιοῦτον εὐρίσκειται πάντοτε σχεδὸν παρ' Ὀμήρῳ· παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς διέμεινεν ἡ τοιαύτη χρῆσις τοῦ ἄρθρου ἐπὶ ὀλίγων καὶ ὀρισμένων περιστάσεων, τῶν ἐξῆς·

α' Ἐπὶ τῶν ἀντιθέσεων τῶν γινομένων διὰ τοῦ ἄρθρου καὶ τῶν ἀντιθετικῶν συνδέσμων (μὲν — δέ) ὡς, (τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ), τὸ μὲν θνητὸν ἔστιν, ἡ δὲ ἀθάνατος. Καὶ μετὰ μόνου τοῦ δέ ὡς, Κῦρος δὲ μετεπέμπετο Κλέαρχον· ὁ δὲ ἰέναι μὲν οὐκ ἠθέλει.

β' Ἐπὶ τῶν φράσεων τὸν καὶ τόν, τὸ καὶ τό, τὰ καὶ τὰ ὡς, καὶ μοι κάλει τόν καὶ τόν· εἰ τὸ καὶ τὸ ἐποίησεν ἄνθρωπος οὐ τοσόν, οὐκ ἂν ἀπέθνησκεν.

γ' Ἐπὶ τοῦ πρὸ τοῦ (προτοῦ) ὡς, μικρά, ἃ πρὸ τοῦ μεγάλα ἦν, φαίνεται· ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ.

δ' Ἐπὶ τοῦ ἐπιμερισμοῦ ὡς, τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν εἰσιν ἀγαθοί, οἱ δὲ φαῦλοι.

§ 212. Ἐπιμερισμὸς δὲ λέγεται ἡ λογικὴ διαίρεσις ὅλου τινὸς εἰς τὰ ἴδια αὐτοῦ μέρη· γίνεται δὲ διὰ τοῦ ἄρθρου μετὰ τοῦ μὲν ἡγουμένου, καὶ τοῦ δὲ ἐπιφερομένου ἅπαξ ἢ πολλακίς καὶ φέρεται διχῶς.

α' Ὅταν τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς τὸ ὅλον, τὰ μέρη ἐπιφέρονται ὁμοιοπύπτως τῷ ὅλῳ ὡς, ἀετοὶ διέπτησαν δύο, ὁ μὲν ἀπ' ἀνατολῶν (διέπτη), ὁ δὲ ἀπὸ δυσμῶν (διέπτη). Καὶ ἐν πλαγίᾳ συντάξει ὡς, ἠσθόμην ἀετῶν διαπτάρτων δύο, τοῦ μὲν ἀπ' ἀνατολῶν, τοῦ δὲ ἀπὸ δυσμῶν· εἶδον ἀετοὺς διαπτάρτας δύο, τὸν μὲν ἀπ' ἀνατολῶν, τὸν δὲ ἀπὸ δυσμῶν. Καὶ ἐν ἀπολύτῳ μετοχῇ ὡς, ἀετῶν διαπτάρτων δύο, τοῦ μὲν ἀπ' ἀνατολῶν, τοῦ δὲ ἀπὸ δυσμῶν, εἶπεν ὁ Κάλυκας.

Σημ. Σημειωτέον, ὅτι ἐν τῇ πλαγίᾳ συντάξει τοῦ ἐπιμερισμοῦ τὸ ὅλον

συναοδεύεται πάντοτε μετά μετοχής ὁμοιοπτώτου (ὄρα τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα).

Εἶ Ὅταν τὸ ῥῆμα τίθηται εἰς τὰ μέρη, τὸ μὲν ὅλον φέρεται κατὰ γενικὴν πληθυντικὴν, διαιρετικὴν καλουμένην, τὰ δὲ μέρη, τίθενται, καθ' ἣν πτώσιν ἀπαιτεῖ ἡ σύνταξις τοῦ λόγου· οἷον, τῶν Ἑλλήνων οἱ μὲν ὑφ' ἡμῶν, οἱ δὲ ὑπὸ τοῖς Λακεδαιμονίοις εἰσὶν τῶν λιποτακτησάντων στρατιωτῶν, οἱ μὲν διέφυγον, τοὺς δὲ συνέλαβον, τοῖς δὲ θανάσιμα βέλη ἀπήντησε, τῶν δὲ θάνατον κατέγνωσαν. Ἀλλὰ πολλάκις τὸ ὅλον ἀντὶ νὰ τεθῆ κατὰ γενικὴν τίθεται ὁμοιοπτῶτως πρὸς τὰ μέρη κατὰ σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος (§ 306)· οἷον, οἱ πολέμιοι, οἱ μὲν ἐθαύμαζον, οἱ δὲ ἐβόων, οἱ δὲ συνεσκευάζοντο.

ΠΕΡΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ.

§ 213. Τῶν ἀντωνυμιῶν αἱ μὲν προσωπικαί, αὐτοπαθεῖς καὶ ἀλλοπαθεῖς συντάσσονται ὡς τὰ οὐσιαστικά, αἱ δὲ λοιπαὶ ὡς τὰ ἐπίθετα.

ἁ Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 214. Τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν αἱ μὲν ὀνομαστικαὶ τίθενται μόνον ἐπὶ ἐμφάσεως ἢ ἀντιδιαστολῆς ἢ ἀντιθέσεως, ἄλλως παραλείπονται (§ 5, ἁ)· οἷον, ἐγὼ γράφω (ἐγὼ καὶ οὐκ ἄλλος), σὺ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν τοὺς ἄλλους ἐπιχειρῶ. Αἱ δὲ πλάγια ὀρθοτονοῦμεναι μὲν διαστέλλουσι καὶ αὗται πρόσωπα· οἷον, ἐμοῦ ἄκουσον (ἐμοῦ καὶ οὐκ ἄλλου)· ἐγκλινόμεναι δὲ ἄνευ ἀντιδιαστολῆς λέγονται· οἷον, ἄκουσον μου (οὐ μόνον ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἄλλου).

Σημ. Αἱ πλάγια πτώσεις τοῦ α' καὶ β' προσ. τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τίθενται ἐπὶ ἑτεροπαθείας· ἤτοι, ὅταν ἀναφέρονται εἰς ὑποκείμενον ἑτεροπροσωποῦν πρὸς αὐτάς· οἷον, ἐγὼ διδάσκω σέ, σὺ ἄκουεῖς ἐμοῦ· ἀλλ' ἐνίοτε τίθενται καὶ ἐπ' αὐτοπαθείας (ταῦτοπροσωπίας)· οἷον, ὀρῶ ἔμ' ἔργον δεινὸν ἐξεργασμένην (Σφκλ.) (ὄρα καὶ § 221, σημ. α').

§ 215. Ἡ τῆς τριτοπροσώπου ἐνικῆ ὀνομ. λείπει καὶ ἀντ' αὐτῆς τίθεται ἡ αὐτὸς μετά τινος ὅμως ἀντιδιαστολῆς· οἷον, αὐτὸς ἔφη = αὐτὸς καὶ οὐχὶ ἕτερος. Καὶ αἱ ἄλλαι δὲ αὐτῆς πτώσεις καὶ μάλιστα ἡ ἐνικὴ γεν. καὶ αἰτ. (οὐ, ἐ) σπανίως παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς ἀπαντῶσι καὶ τότε ἐπ' αὐτοπαθείας καὶ ἐν ἐξηρητημέναις προτάσεσι καὶ μάλιστα ἀπαρεμφατικαῖς ἢ μετοχικαῖς· οἷον, συμφύλακας τῆς εὐδαιμονίας οἱ ὧστο χρῆναι ἔχειν (Ξενφ.)· Πολέμαρχος ὁ Κεφάλου ἐκέλευσε τὸν παῖδα περιμεῖναι ἢ κελεῦσαι (Πλάτ.). Ἐπει-

δὴ ἐκεῖνοί τε ἀπέκρυψαν καὶ σφεῖς (αὐτοὶ οἱ ἴδιοι) ἡσύχαζον, ἐν αἰτία εἶχον τοὺς στρατηγούς (Θουκ.)· οἱ Ἐπιδάμνιοι πέμπουσιν εἰς τὴν Κέρκυραν πρέσβεις δεόμενοι μὴ σφᾶς περιορᾶν (Θουκ. 1, 24). Τὰ δὲ δυϊκὰ ῥῶι, ῥῶιν, σφῶι, σφῶιν, σφῶέ, σφῶν εἶνε ἄχρηστα παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς.

Σημ. Ὅταν εἶνε ἀνάγκη ἐπεξηγήσεως, ἐπιφέρεται καὶ τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου ἐνάρθρως (§ 199,3)· οἶον, Ἐ γ ὠ ὁ Σ ω κ ρ ά τ η ς, σὺ ὁ Π λ ά τ ω ν. Πολλάκις δὲ παραλείπεται ἡ προσωπικὴ ἀντωνυμία καὶ τίθεται μόνον τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου, καὶ τότε τὰ ὀνόματα, τὰ ὅποια φύσει εἶνε τρίτου προσώπου, συντάσσονται δυνάμει τῆς ἐννοουμένης προσωπικῆς ἀντωνυμίας μετὰ α' ἢ β' προσώπου ῥήματος· οἶον, ὁ Θ ε μ ι σ τ ο κ λ η ς ἢ κ ω = ἐγὼ ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Φ α λ η ρ ε ὺ ς Ἀ π ο λ λ ὄ δ ω ρ ο ς οὐ π ε ρ ι μ ε ν ε τ ς ; = σὺ ὁ Ἀπολλόδωρος.

Ἡ ὀριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία αὐτός.

§ 216. Ἡ αὐτός, μετὰ ἢ ἄνευ οὐσιαστικοῦ λεγόμενη, διαστέλλει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἀπὸ παντὸς ἄλλου· οἶον, αὐτός ὁ πατήρ (αὐτός καὶ οὐκ ἄλλος), αὐτὸν τὸν βασιλέα συλλαμβάνουσιν (αὐτὸν τὸν ἴδιον), αὐτὸς ἔφα (αὐτὸς ὁ Πυθαγόρας καὶ οὐδεὶς ἄλλος).

Σημ. Αἱ πλάγιαί πτώσεις τῆς αὐτός τίθενται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας (ἑτεροπαθείας), ἥτοι, ὅταν αὕτη δὲν ἀναφέρηται εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως, ἀλλ' εἰς ἄλλο διάφορον οὐσιαστικόν· οἶον, ἐ γ ὠ τ ι μ ῶ α ὑ τ ὄ ν, σὺ οὐ π ι σ τ ε ὑ ε ι ς τ ο ῖ ς λ ὁ γ ο ι ς α ὑ τ ο ὦ, ὁ Π έ τ ρ ο ς δ ί δ ω σ ι ν α ὑ τ ῶ π έ ν τ ε δ ρ α χ μ ά ς· ἀλλ' ἐνίοτε τίθενται καὶ ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας (αὐτοπαθείας) (§ 221, σημ. α).

§ 217. Τὴν αὐτὴν διασταλτικὴν ἔννοιαν ἔχει καὶ ὅταν τίθηται μετὰ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν σὺν κυρίῳ ὀνόματι· οἶον, ἐστρατήγει Νικίας τρίτος αὐτός = ὁ Νικίας μετὰ δύο ἄλλων, ὧν ἐπισημότερος ἦν αὐτός.

§ 218. Ἐκ τῆς διασταλτικῆς ἐννοίας προκύπτει καὶ ἡ τοῦ μόνος· οἶον, ἄνευ σίτου τὸ ὄψον αὐτὸ ἐσθίουσιν, αὐτοὶ ἐσμεν.

§ 219. Ἐνάρθρως δὲ τιθεμένη σημαίνει ταυτότητα· οἶον, τὴν Ἀττικὴν ἄνθρωποι κατώκουν οἱ αὐτοί.

§ 220. Πολλάκις ἐν πλαγαίαις πτώσεσι τίθεται καὶ ἀντὶ τοῦ προειρημένου ὀνόματος πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεως τῆς αὐτῆς λέξεως· οἶον, σὺννεμι τοῖς φίλοις καὶ ἡδομαι αὐτοῖς, τοῦτο αὐτὸν (τὸν Φίλιππον) ταράττει.

Σημ. Ἐπὶ ταυτότητος προσλαμβάνει καὶ τὴν δεικτικὴν οὗτος· οἶον, οὗτος αὐτός, αὐτά ταῦτα.

Ἀντωνυμῖαι αὐτοπαθεῖς.

§ 221. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι τίθενται ἐπ' αὐτοπαθείας ἥτοι, Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ὅταν τὸ ὑποκείμενον ἐνεργῇ εἰς ἑαυτὸ ἢ εἰς τι τῶν αὐτοῦ, ὅθεν αὐ-
ται ἀναφέρονται εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως κατὰ μίαν τῶν
πλαγίων πτώσεων· οἷον, *λοῦω ἑμαυτόν, γρῶθι σαυτόν, Τιμοκρά-
της ἔσφαξεν ἑαυτόν, σύνουδα ἑμαυτῶ, ὁ σοφὸς ἑαυτοῦ κρατεῖ,*
διδάσκω τὸν ἑαυτοῦ νιόν, οἱ στρατιῶται παρέσχον ἑαυτοὺς (ἢ
σφᾶς αὐτοὺς) *ἀνδρείους.* Ἄλλ' ἐπὶ ἐξηρημένων προτάσεων καὶ μά-
λιστα ἀπαρεμφατικῶν ἢ μετοχικῶν τίθενται καὶ ὅταν ἀναφέρονται
οὐχὶ εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐξηρημένης προτάσεως, ἀλλ' εἰς τὸ τῆς
κυρίας· οἷοι, *οἱ πολῖται οἴονται χρῆναι τοὺς ἄρχοντας ἑαυτοῖς*
(τοῖς πολίταις) *πλεῖστα ἀγαθὰ πορίζειν· οὐχ ὄρας, ὅτι καὶ Μή-
δους ἅπαντας δεδίδαχεν ἑαυτοῦ μεῖον ἔχειν; εἰσέειναι ἐκέλευεν,*
εἰ μέλλοι σὺν ἑαυτῶ πλεῖν· πολλῶν ἐθνῶν ἤρξε Κῦρος οὐθ'
ἑαυτῶ ὁμογλώττων ὄρων· οὔτε ἀλλήλοισ.

Σημ. α' Ἐπὶ ἐξηρημένων ἀπαρεμφατικῶν καὶ μετοχικῶν προ-
τάσεων ἀντὶ τῶν αὐτοπαθῶν τίθενται καὶ αἱ πλάγιοι πτώσεις τῶν προ-
σωπικῶν (§ 214 σημ.) ἢ τῆς αὐτός (216 σημ.)· καὶ αἱ μὲν τοῦ α καὶ
β' προσ., ὅταν τὸ ὑποκείμενον τῆς κυρίας προτάσεως ἐξαντικειμενοῦ ἔ-
αυτό, αἱ δὲ τῆς αὐτός, ὅταν ὁ λόγος ἐκφέρηται οὐχὶ ἐκ μέρους τοῦ
ὑποκειμένου, ἀλλὰ ἐκ μέρους τοῦ συγγραφέως ἢ ἄλλου τινὸς ὑποκειμέ-
νου· οἷον, λέγεται Ἄπολλων ἐκδεῖται Μαρσύαν ἐρίζοντά οἱ
περὶ σοφίας (Ἐμφ.)· ἐγὼ ὑμᾶς κελεύω ἐμὲ μιμεῖσθαι (Πλάτ.)·
ὄρω ἔμ' ἔργον δεινὸν ἐξείργασμένην (Σφιλ), ὁ Κῦρος συ-
καλεῖ εἰς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν τοὺς ἀρίστους τῶν περὶ αὐτὸν
ἐπτά (Ἐμφ.).

Σημ. β' Αἱ πληθ. αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι τίθενται ἐνίοτε καὶ ἀντὶ τῶν
ἀλληλοπαθῶν· οἷον, *χρή διαλυσασμένους τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς*
ἔχθρας ἐπὶ τὸν βάρβαρον τραπέσθαι (Ἰσοκρ.), *διαλεγόμεθα*
ἡμῖν αὐτοῖς.

Σημ. γ' Ἡ τοῦ γ' προσ. αὐτοπαθῆς λαμβάνεται ἐνίοτε καὶ ἐπὶ τοῦ
α καὶ β' προσώπου· οἷον, *ἑαυτοὺς ὠφελούμεν, ὠφελῆτε, ὠφε-
λοῦσιν· αὐτὸς αὐτὸν ἀπώλλουον = ἑμαυτόν, οὐδὲ τὴν ἑαυτοῦ*
σύ γε ψυχὴν ὄρας = τὴν σεαυτοῦ.

Κτητικαὶ ἀντωνυμῖαι.

§ 222. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμῖαι δηλοῦσι τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ ἀνή-
κει τι (τὸν κτήτορα), καὶ ἰσοδυναμοῦσι ταῖς γενικαῖς τῶν ἀφ' ὧν πα-
ράγονται προσωπικῶν· συντάσσονται δὲ ὡς ἐπίθετα· οἷον, *ὁ ἐμὸς πα-
τήρ = ὁ πατήρ μου, ἡ σὴ γνώμη = ἡ γνώμη σου, τὰ ἡμέτερα βί-
βλια = τὰ βιβλία ἡμῶν, κλπ.*

Σημ. α' Αἱ μὲν τοῦ α' καὶ β' προσ. κτητικαὶ ἀντωνυμῖαι τίθενται ἐπὶ
ἐτεροπαθείας, ἦτοι, ὅταν τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως ἐνεργῇ εἰς οὐ-
σιαστικὸν ἑτεροπροσωποῦν πρὸς τὸ πρόσωπον αὐτῶν· οἷον, *ὁ ἐμὸς πα-
τήρ φιλεῖ σὲ ἢ ἐκεῖνον (οὐχὶ ἐμέ), ὁ σὸς πατήρ φιλεῖ ἐμὲ ἢ ἐ-*

κεῖνον (οὐχί σέ), ἐγὼ τιμῶ τὸν σὸν πατέρα (οὐχί τὸν ἐμόν), σὺ τιμᾷς τὸν ἐμόν πατέρα (οὐχί τὸν σόν). Ἐπὶ δὲ αὐτοπαθείας τίθενται αἱ γενικαὶ τῶν αὐτοπαθῶν· οἶον, ὁ ἑμαυτοῦ πατὴρ φιλεῖ ἐμέ, ὁ σεαυτοῦ πατὴρ φιλεῖ σέ, ἐγὼ τιμῶ τὸν ἑμαυτοῦ πατέρα, σὺ τιμᾷς τὸν σεαυτοῦ πατέρα· οὕτω καί, τὰ ἐμὰ σώζουσι σέ (οὐχί ἐμέ), τὰ ἑμαυτοῦ σώζουσιν ἐμέ (οὐχί σέ). Ἡ δὲ τοῦ γ' προσ. σφέτερος τίθεται ἐπὶ αὐτοπαθείας· οἶον, ὁ σφέτερος πατὴρ φιλεῖ αὐτοῦς, (οὐχί ἐμέ ἢ σέ). Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἑτεροπαθείας πάντοτε ὁμῶς μετὰ τῆς γεν. πληθ. τῆς αὐτός· οἶον, ὁ σφέτερος αὐτῶν πατὴρ φιλεῖ ἐμέ ἢ σέ.

Σημ. γ' Ἡ τοῦ γ' προσ. ἐὸς καὶ αἱ τοῦ α' καὶ β' νωίτερος καὶ σφωίτερος εἶνε ἄχρηστοι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, περὶ δὲ τοῦ ἄρθρου τῶν κτητικῶν ζήτει § 207.

Σημ. δ' Ἄντι τῶν κτητικῶν τίθενται καὶ αἱ γενικαὶ τῶν ἐξ ὧν παράγονται προσωπικῶν· οἶον, ὁ πατὴρ μου φιλεῖ σε, ὁ πατὴρ σου φιλεῖ ἐμέ, ἀντὶ ὁ ἐμός πατήρ, ὁ σός πατήρ.

Σημ. ε' Σημειωτέον ὅτι ἐπὶ κτητικῆς αὐτοπαθείας τίθενται ἐπὶ μὲν ἐνός κτήτορος αἱ ἐνικαὶ γενικαὶ τῶν αὐτοπαθῶν (ἑμαυτοῦ σεαυτοῦ ἑαυτοῦ) ἢ τῶν προσωπικῶν ἐμοῦ σοῦ (σπανιώτερον), ἐπὶ δὲ πολλῶν κτητῶν αἱ κτητικαὶ ἡμέτερος, ὑμέτερος, σφέτερος μετὰ τῆς γενικῆς πληθ. τῆς αὐτός καὶ σπανιώτατα τῶν αὐτοπαθῶν· οἶον,

Τιμῶ τὸν ἑμαυτοῦ πατέρα, ἢ (τὸν πατέρα μου).

τιμᾷς τὸν σεαυτοῦ πατέρα, ἢ (τὸν πατέρα σου).

τιμᾶ τὸν ἑαυτοῦ πατέρα.

τιμῶμεν τὸν ἡμέτερον (αὐτῶν) πατέρα, ἢ (τὸν ἡμῶν αὐτῶν πατέρα).

τιμῶτε τὸν ὑμέτερον (αὐτῶν) πατέρα, ἢ (τὸν ὑμῶν αὐτῶν πατέρα).

τιμῶσι τὸν σφέτερον αὐτῶν πατέρα, ἢ τὸν ἑαυτῶν πατέρα) οὐδέποτε δὲ τὸν σφῶν αὐτῶν πατέρα.

Σημ. ς' Ἐπειδὴ δὲ ἰσοδυναμοῦσι ταῖς γενικαῖς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν (§ 222), διὰ τοῦτο οἱ ἐπιθετικοὶ καὶ μετοχικοὶ προσδιορισμοὶ αὐτῶν, ὅταν ἀναφέρωνται εἰς τὸ πρόσωπον, ἐξ οὗ αὐταὶ παράγονται καὶ οὐχί εἰς τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ ἐπιθετικῶς ἀποδίδονται, τίθενται κατὰ γενικὴν ὁμοιότητα τῇ γενικῇ τῶν ἀφ' ὧν παράγονται προσωπικῶν· οἶον, διαρπάξουσι τὰ ἐμὰ τοῦ κακοδαίμονος, εἶδον τὴν σὴν ἀνδρῖαν ἀναβαίνοντος καὶ βλέψαντος, ἢ ὑμέτερα τῶν σοφιστῶν τέχνη ἐπέδωκεν. Οὕτω τίθεται καὶ ἡ γεν. πληθ. τῆς αὐτός· οἶον, τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἔργα, ὑμέτεροι αὐτῶν ὀφθαλμοί, περαινουσι τὰ σφέτερα αὐτῶν (ἄρα καὶ σημ. α').

Ἄλληλοπαθῆς ἀντωνυμία.

§ 223. Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία τίθεται ἐπὶ ἀλληλοπαθείας, ἥτοι, ὅταν δύο ἢ περισσότερα ὑποκείμενα ἐνεργῶσιν ἀμοιβαίως τὸ ἐν ἐπὶ τὸ ἕτερον· διὸ μόνον ἐν τῷ δυϊκῷ ἢ πληθυντικῷ ἀριθμῷ καὶ ἐν ταῖς πλάγαις πτώσεσιν εἶνε εὐχρηστος· οἶον, φιλοῦμεν ἀλλήλους, καταγελῶσιν ἀλλήλων, οἱ πονηροὶ ἀλλήλοισι ὅμοιοι, ἢ ἀλλήλων δικαιοσύνη, κλπ

Σημ. Ἀντί τῆς ἀλληλοπαθοῦς λαμβάνονται ἐνίοτε τὰ πληθυντικά τῆς αὐτοπαθοῦς, (§ 221, σημ. 6)· οἷον, παυσάμενοι τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦς φιλονικίας, κοινῇ τοὺς βαρβάρους πολεμήσωμεν· καὶ παίζομεν ἑαυτοῦς καὶ παιζόμεθα.

Δεικτικά ἀντωνυμίας.

§ 224. Αἱ δεικτικά ἀντωνυμίας εἶνε τρεῖς, οὗτος, ἐκεῖνος, ὅδε· τίθενται δὲ πρὸς δεῖξιν προσώπων ἢ πραγμάτων, καὶ ἡ μὲν οὗτος δεικνύει τὰ πλησίον καὶ παρόντα, ἡ δὲ ἐκεῖνος τὰ μακρὰν καὶ ἀπόντα, ἡ δὲ ὅδε τὰ αἰσθητῶς ἢ νοερῶς ὀρατὰ καὶ οἰοεὶ δακτυλοδεικτούμενα· οἷον, ἐκεῖνο λεωκόριον, τοῦτο θησεῖον, ἦδε ἡ πόλις.

§ 225. Ἐπὶ δὲ διηγήσεων ἡ μὲν οὗτος ἀποδίδεται εἰς τὰ προειρημένα, ἡ δὲ ὅδε εἰς τὰ ῥηθησόμενα· οἷον, σὺ μὲν ταῦτα λέγεις, παρ' ἡμῶν δὲ ἀπάγγελ· λέ τάδε, ὅτι . . .

Σημ. Τὴν αὐτὴν χρῆσιν τῆς οὗτος καὶ ὅδε ἔχουσι καὶ ἡ τοιοῦτος, τοσοῦτος, τηλικούτος, οὕτω, πρὸς τὴν τοιός· δε, τοσός· δε, τηλικός· δε, τῆ· δε, ὧδε.

§ 226. Ἐὰν δὲ τὰ προειρημένα εἶνε δύο, ἡ μὲν ἐκεῖνος ἀναφέρεται εἰς τὸ πρῶτον, ὡς ἀπώτερον, ἡ δὲ οὗτος εἰς τὸ δεύτερον, ὡς πλησιέστερον· οἷον, ἔθιζε σαυτὸν εἶναι μὴ σκυθρωπὸν, ἀλλὰ σύρου· δι' ἐκεῖνο μὲν γὰρ αὐθάδης, διὰ τοῦτο δὲ φρόνιμος εἶναι δόξεις. Ἄλλ' ἐνίοτε ἡ μὲν ἐκεῖνος ἀναφέρεται εἰς τὸ δεύτερον, ἡ δὲ οὗτος εἰς τὸ πρῶτον (σχῆμα χιαστόν, § 313, 3).

§ 227. Ὅταν δὲ εἰς τὰ ῥηθησόμενα εἶνε ἀνάγκη νὰ προστεθῶσι καὶ ἄλλα, τότε ἡ μὲν οὗτος δεικνύει τὰ προλεχθέντα, ὡς πλησιέστερα ὄντα, ἡ δὲ ἐκεῖνος, τὰ ῥηθησόμενα, ὡς μᾶλλον ἀπέχοντα· οἷον, πλὴν ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὧ· θειότατε, μὴ ἐλπίσης, ἐκεῖνα δὲ ἠδέως ἂν μάθοιμι παρὰ σοῦ, ὅπως φέρεται.

§ 228. Ἡ οὗτος καὶ ἐκεῖνος τίθεται προσέτι·

α' Ἐπὶ τῶν προαναφωνήσεων, ἥτοι, ὅταν θέλωμεν νὰ προεξαγγέλλωμεν τὰ ῥηθησόμενα· οἷον, τοῦτο ἐντέλλομαι ὑμῖν, τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· Πρόξενος ἐνδηλὸν καὶ τοῦτο εἶχε, ὅτι οὐδὲν ἂν θέλοι κτᾶσθαι μετ' ἀδικίας· ἐκεῖνο δὲ φανερόν, ὅτι, κλπ.

β' Ἐπὶ τῶν ἀνακεφαλαιώσεων προειρημένων· οἷον, καὶ τὴν ἀμύτητα καὶ τὴν ἀνοίαν καὶ τὴν ὕβριν καὶ τὴν ὀργήν, καὶ ταῦτα ἄφες.

γ' Ἐπὶ τῶν ἀνταποδόσεων· ἀνταποδίδονται δὲ εἰς τὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας ἢ εἰς τὰς ἀναφορικὰς μετοχάς· οἷον, ὃ τις βούλεται, τοῦτο καὶ οἶεται, ὁ γὰρ ταῦτα πράττων καὶ παρασκευαζόμενος, οὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ· ἀθέμιτός ἐστιν ἐκεῖνος, ὃς πολεμῶν ἔραται.

δ' Ἐπὶ ταυτότητος μετὰ τῆς αὐτός· οἶον, αὐτός οὗτος· αὐτὰ ταῦτα (§ 220, σημ.).

έ Ἐπὶ τῶν προσφωνήσεων ἢ ἀναφωνήσεων ἐν κλητικῇ πτώσει ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ κλητικοῦ ἐπιφωνήματος ᾧ· οἶον, οὗτος, σέ φωνᾷ Ἄπολλόδωρος οὗτος οὐ περιμενεῖς; ᾧ οὗτος, Αἴας, δευτέρον σε προσκαλῶ.

Σημ. Ἡ μὲν οὗτος σημαίνει καὶ τὸ γνωστόν, ἡ δὲ ἐκεῖνος καὶ τὸ περιφανές, περίφημον, ἔξοχον· οἶον, οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν οὗτοι (οἱ γνωστοί) καταστήσαντες, Ἄριστείδης ἐκεῖνος, ἥδ' ἔστ' ἐκείνη τοῦργον ἐξειργασμένη.

Ἄναφορικά Ἄντωνυμιαί.

§ 229. Αἱ ἀναφορικά ἄντωνυμιαί εἶνε δύο, ὅς καὶ ὅστις, καὶ χρησιμεύουσιν εἰς ἀναφορὰν εἰρημένων ἢ ῥηθησομένων προσώπων ἢ πραγμάτων· καὶ ἡ μὲν ὅς ἀναφέρεται εἰς ὠρισμένα, ἡ δὲ ὅστις εἰς ἀόριστα καὶ γενικά· οἶον, ἔστι Δίχης ὀφθαλμός, ὅς τὰ πάνθ' ὄρα· μακάριος, ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει. Ἐγουμένου δὲ ῥήματος γνωσικοῦ, δηλωτικοῦ, ἀφηγηματικοῦ καὶ τῶν τοιούτων, λαμβάνονται ἀντὶ τῆς ἐρωτηματικῆς τίς, τί· οἶον, οὐκ οἶδα πρὸς ὅτι ἀποβλέψω δηλώσει ὅστις ἐστὶ· πέμπει πρὸς Κύρον εἰπὼν ὅς ἦν.

Σημ. Πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἀοριστίας τῆς ὅστις προστιθεταὶ πρὸ αὐτῆς τὸ πᾶς· οἶον, ἀνελεύθερος πᾶς ὅστις εἰς δόξαν βλέπει· ἐν τῇ πληθ. ὁμῶς ἀριθμῷ λέγεται πάντες ὅσοι, καὶ οὐχὶ πάντες οἵτινες.

§ 230. Αἱ ἀναφορικά ἄντωνυμιαί ἀναφέρονται εἰς τὰ οὐσιαστικά, τὰς προσωπικὰς ἢ δεικτικὰς ἄντωνυμίας, ἀπαρέμφατον καὶ ὀλόκληρον πρότασιν, καὶ συμφωνοῦσι πρὸς αὐτὰ ἀναγκαίως μὲν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ πτώσιν· διότι ἡ πτώσις ἀκολουθεῖ τὴν σύνταξιν τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως· οἶον, θαυμάζω Σωκράτην, ὅς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς· Ἀσπασία, ἣ διδάσκαλῳ ἐχρήσατο Περικλῆς· ὁ θεός, ὅς ἐφορᾷ τὰ πάντα, κτλ.

Σημ. Τὸ ἀναφορικὸν πολλάκις δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸ ἀναφερόμενον οὐσιαστικόν, ἀλλὰ πρὸς τὸ κατηγορούμενον· οἶον, καὶ τὴν ψυχὴν, ὅπερ σοὶ τὸ κυριώτατόν ἐστι, κατακοσμήσω (§ 308).

§ 231. Ὅταν τὰ ἀναφερόμενα οὐσιαστικά εἶνε πολλά, ἐὰν μὲν εἶνε ἔμφυχα καὶ διάφορα κατὰ γένος, ἡ ἀναφορικὴ ἄντωνυμία τίθεται πληθυντικῶς κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον γένος (§ 31)· οἶον, ὁ ἀρῆρ καὶ ἡ γυνὴ καὶ τὸ τέκνον, ὅς ὄρῳ· ἡ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον, ἄς ἐλεῶ. Ἐὰν δὲ εἶνε ἄψυχα, ἡ ἀναφορικὴ ἄντωνυμία τίθεται κατ' οὐδέτερον γένος πληθυντικῶς εἴτε ὁμοιογενῆ εἶνε ταῦτα, εἴτε ἑτερογενῆ· οἶον, ὄρῳν αὐτὸν κεκοσμημένον καὶ ὀφθαλμῶν ὑπογραφῆ καὶ χρώματος ἐντρίψει καὶ κόμαις προσθέτοις, ἃ νόμιμα ἦν Μῆ-

δοις· Τὴν Ἀγροίαν καὶ τὸν Πλάρον, ἃ παρὰ τῆς Ἀπάτης ἐπεπώκει· σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ σὺ ἐθεμελίωσας.

§ 232. Πολλάκις τὸ πρὸς ὃ ἀναφέρονται παραλείπεται· οἶον, ὅτι οἱ θεοὶ φιλοῦσιν ἀποθνήσκει νέος=ἐκείνος· μέμνησο ὧν ἔπραξας=ἐκείνων. Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι συντάσσονται οὐ μόνον μετὰ γ' προσώπου ῥήματος, ἀλλὰ καὶ μετὰ ἁ καὶ β', ὅταν ἀναφέρονται εἰς προσωπικὴν ἀντωνυμίαν ἁ ἢ β' προσώπου· οἶον, ὅς λέγω (ἐγὼ, ὅς λέγω), ὅς λέγεις (σύ, ὅς λέγεις), ὅς λέγει (ἐκείνος, ὅς λέγει) (§ 215, σημ.).

Σημ. Προηγουμένου τοῦ οὕτω, ἢ ὅς καὶ ὅστις ἰσοδυναμοῦσι τῶ ὥστε· οἶον, οὐ γὰρ οὕτω γ' εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν οὐδεὶς, ὅς ὑπολαμβάνει (Δημοσθ.)· τίς οὕτω μαίνεται, ὅστις οὐ σοὶ βούλεται φίλος εἶναι; (Ἰσ.).

Συσχετικά ἀντωνυμίαι.

§ 233. Αἱ συσχετικά ἀντωνυμίαι σημαίνουσι τὴν μεταξὺ δύο ἢ περισσοτέρων προσώπων ἢ πραγμάτων σχέσιν, καὶ ἐν τῇ συντάξει ἠγοῦνται ἀλλήλων ἢ ἔπονται· οἶον, τοιοῦτός ἐστιν ὁ Περικλῆς, οἶος ὁ Θεμιστοκλῆς, καὶ οἶός ἐστιν ὁ Θεμιστοκλῆς, τοιοῦτος καὶ ὁ Περικλῆς.

§ 234. Ἀναφέρονται δὲ ἢ μὲν οἶος καὶ ὁποῖος εἰς τὴν τοῖος, τοιόσδε καὶ τοιοῦτος καὶ τίθενται ἐπὶ ποιότητος· ἢ δὲ ὅσος καὶ ὀπόσος εἰς τὴν τόσος, τοσόσδε καὶ τοσοῦτος, καὶ τίθενται ἐπὶ ποσότητος· ἢ δὲ ἡλίκος εἰς τὴν τηλίκος, τηλικόσδε καὶ τηλικούτος, καὶ τίθεται ἐπὶ μεγέθους.

Σημ. Τὰ δεικτικά, ὡς καὶ τὰ ἀναφορικά, τίθενται καὶ ἄνευ τῶν ἀναποδοτικῶν των· οἶον, πεπεύραμα ἰσυμπορῶν, ὧν οὐδεὶς τοιαῦτα ἀεὶ λέγει· τσαῦτα γέγονε· μὴ γένοιο σὺ τοιοῦτος.

§ 235. Τὰ δεικτικά, ὡς καὶ τὰ ἀναφορικά, συσχετικά, τιθέμενα ἄνευ τῶν ἀναποδοτικῶν των, σημαίνουσι θαυμασμόν· οἶον, τοῖος μέγας δοῦπος ὀρώρει! ὦ οἶα κεφαλὴ καὶ ἐγκέφαλον οὐκ ἔχει! ἡλίκος καὶ οἶος γέγονε! ὅσην δύναμιν ἔχει!

§ 236. Ἡ οἶος συντάσσεται καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ, ἐγκειμένης μὲν τῆς δεικτικῆς τοιοῦτος, ἰσοδυναμεῖ τῶ ὥστε· οἶον, οἱ Περσικοὶ νόμοι ἐπιμελοῦνται, ὅπως τὴν ἀρχὴν μὴ τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται, οἶοι πορνηροῦ τιρος ἢ αἰσχροῦ ἔργου ἐφίεσθαι. Παραλειπομένης δὲ τῆς τοιοῦτος, σημαίνει ἄνευ μὲν τοῦ τὲ τὸ ἐπιτήδειος, μετὰ δὲ τοῦ τὲ τὸ δυνατός ἢ ἰκανός· οἶον, καὶ τοὺς μὲν

πρόσθεν ὀδόντας πᾶσι ζώοις, οἷους τέμνειν εἶναι· οὔτε φέρειν ὄπλα, οὔτε ἔγχος οἶός τ' ἦν· οὐχ οἶόν τε μένειν.

§ 237. Μετ' ἀπαρεμφάτου συντάσσεται καὶ ἡ ὄσος καὶ ἰσοδυναμεί τῷ ὥστε· οἶον, ὄσον ἀποζῆν, ὄσον καμὲ εἰδέσθαι. Ἄλλ' ἐν τοῖς τοιούτοις δυνατόν νά ἐννοηθῆ τὸ ἐστὶ=ὄσον ἐστὶ καμὲ εἰδέσθαι.

Ἡ ἀόριστος τις τί.

§ 238. Ἡ ἀόριστος τις τί σημαίνει ἀόριστον πρόσωπον ἢ πράγμα· διὸ καὶ τίθεται μετὰ τῶν ἀνάρθρωτων οὐσιαστικῶν ὅταν εἶνε ἀνάγκη νά παρασταθῆ ἀόριστως ἐν ἐξ αὐτῶν, καὶ συντάσσεται ὡς τὰ ἐπίθετα, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ γενικῆς διακριτικῆς· οἶον, ἀνήρ τις, γυνή τις, δένδρον τι, τῶν ἱερέων τις. Οὕτω συντάσσεται καὶ ἡ ὄστις· οἶον, ὄστις μαθητής, καί, ὄστις τῶν μαθητῶν.

§ 239. Τιθεμένη μὲν ὡς προσδιορισμὸς οὐσιαστικοῦ ἢ ἐπιθέτου, σημαίνει τὸ τῆς καθωμιλημένης ἑνας, μία, ἔν· οἶον, ἀνθρώπος τις, γυνή τις χήρα ὄρνιθ εἶχεν.

§ 240. Τιθεμένη δὲ ὡς ὑποκείμενον λεκτικοῦ μάλιστα ῥήματος παραγγελματικῶς μὲν ἢ προτροπικῶς σημαίνει τὸ ἕκαστος ἢ τὸ εἷς· οἶον, λέγέτω τις, ἢ γιγνώσκει (Ξενφ.)· ἕξλα τις σχισάτω· ἔτω τις ἐφ' ὕδαρ. Ἄλλως δὲ σημαίνει τὸ καρεῖς· οἶον, ὅπου τις ἀλγεῖ, ἐκσίσε καὶ τὸν ροῦν ἔχει.

§ 241. Τιθεμένη δὲ ὡς κατηγορούμενον ἢ ἀντικείμενον δοξαστικῶν μάλιστα ἢ λεκτικῶν ῥημάτων, σημαίνει μέγα τι καὶ σημαντικόν· οἶον, κἄν δόξης τις εἶναι τις = καὶ ἂν φανῆς, ὅτι κἄτι τι εἶσαι· ἢ ἤχεις τις εἶναι· ἔδοξε λέγειν τι ὁ Κύρος (σημαντικόν τι). Καὶ τὸναντίον σημαίνει καταφρονητικῶς τὸ ἀσήμαντον ἢ τὸ τίποτε· οἶον, οἷεται τις εἶναι (νομίζει ὅτι κἄτι τι εἶνε). Ἄλλὰ τοῦτο φέρεται συνηθέστατα διὰ τοῦ οὐδεὶς ἢ μηδεὶς· οἶον, φρονοῦσι δήμου μείζον, ὄντες οὐδένας (ἐν ᾧ δὲν εἶνε τίποτε)· οὐδὲν λέγειν οἷμαί σε (νομίζω, ὅτι τίποτε δὲν λέγεις).

§ 242. Τιθεμένη δὲ μετὰ τῶν ποσότητος ἢ ποιότητος σημαντικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν σημαίνει τὸ περίπου ἢ τὸ σχεδόν· οἶον, πόσον τι πλῆθος συμμάχων πάρεστ' ἔχων; (Εὐρπ.), ποίου τινός γένους Σπιθριδάτης; τοιαῦτα ἅττα διελέχθησαν, παρεγένοντό τινες δύο ρῆες. Ὡσαύτως καὶ μετὰ τοῦ πολλός, ὀλίγος, πᾶς, καὶ τῶν ἐπιρρημάτων, πάνυ, πολύ, μηδέν, σχε-

δόν· οἶον, ἐξήλθον πολλοί τινες, πέρητα φεύγει πᾶς τις φίλος, ἔφυγον μηδέν τι πᾶν διωκόμενοι, κλπ.

Σημ. Μετά τοῦ εἰ τιθεμένη (εἴ τις), λαμβάνεται πολλάκις καὶ ἀντι τῆς ὄσστις· οἶον, Σωκράτης ἐδίδασκε τοὺς νέους καὶ εἴ τις ἄλλος παρ' αὐτῷ ἐφοίτα· εἴ τινα λάβοιεν, ἀπέχτεινον. Καὶ μετὰ τοῦ ἀριστολογικοῦ ἄν· οἶον, ἀπόκρινε, εἴ τι ἄν σε ἐρωτῶ (Λυσ.)=ὄ,τι ἄν σε ἐρωτῶ.

Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 243. Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε ἢ τίς, πότερος, ποῖος, πόσος, πηλίκος, ποδαπός, πόστος, καὶ ποσταῖος, καὶ τίθενται ἐπὶ ἐρωτήσεως.

ἀ Ἡ τίς τίθεται ἐπὶ προσώπων καὶ πραγμάτων καὶ συντάσσεται ὡς τὰ ἐπίθετα· οἶον, τίς ἀνήρ; τίς γυνή; τί ῥῆμα; Ἀλλὰ πολλάκις καὶ μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς· οἶον, τίς ἀνδρῶν; Ἐάν δὲ ἡ ἐρώτησις γίνηται μετ' ἀπορίας, ἐπιφέρεται καὶ τὸ ποτέ ἢ τὸ δήποτε ἢ τὸ ἄρα· οἶον, τίς ἦν ποτε ἢ διάνοια τῶν τότε Ἀθηναίων; (Δημ.), τί δήποτε, ὦ Μέλιπτε . . . ; τίς ἄρ' ἦν ὁ ταῦτ' εἰπών;

Σημ. Τὸ ἐνικὸν οὐδέτερον (τί) σημαίνει ἐνίοτε αἰτίαν· οἶον, τί ταῦτα ποιεῖς; = διὰ τί κάμνεις ταῦτα; Τιθέμενον δὲ εἰς τόπον κατηγορουμένου, δύναται νὰ συνταχθῇ καὶ μετὰ τοῦ πληθυντικοῦ ὑποκειμένου· οἶον, τί οὖν ταῦτά ἐς; ; τί ἦν τὰ λεχθέντα καὶπραχθέντα;

β' Ἡ πότερος σημαίνει τίς (ποῖος) ἐκ τῶν δύο καὶ συντάσσεται ὡς τὰ ἐπίθετα, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ γενικῆς πληθυντικῆς· οἶον, ποτέρα χεὶρ πάσχει; καί, ποτέρα τῶν χειρῶν πάσχει; Τὸ δὲ οὐδέτερον πότερον ἢ πότερα μετὰ τοῦ ἢ ἐπιφερομένου λαμβάνεται καὶ ἐπιρρηματικῶς· οἶον, πότερον σέ τις, Αἰσχίνη, τῆς πόλεως ἐχθρόν, ἢ ἐμὸν εἶναι φῆ; Πολλάκις δὲ τίθεται καὶ δίς· οἶον, πότερος ὁ Νηρέυς, καὶ πότερος ὁ Θερασίτης;

γ' Ἡ ποῖος τίθεται ἐπὶ ποιότητος καὶ συντάσσεται ὡς τὰ ἐπίθετα, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ γενικῆς πληθυντικῆς· οἶον, ποῖον μῦθον εἶπες; ποῖος τῶν θανόντων καχός; Ἐπὶ δὲ εἰκασίας ἢ τοῦ περίπου ἐπιφέρεται καὶ ἡ ἀόριστος τίς· οἶον, τᾶλλα δ' ὁ ἀνήρ ποῖός τις; (ὡς ἂν ποῖος νὰ εἶνε, ἢ ποῖος περίπου νὰ εἶνε);

δ' Ἡ πόσος τίθεται ἐπὶ ποσότητος· οἶον, πόσοι εἰσὶν οἱ πολέμιοι; Καὶ μετὰ τῆς ἀόριστου τίς ἐπὶ εἰκασίας ἢ τοῦ περίπου· οἶον, πόσοι τινές εἰσιν οἱ ἐχθροί; (ὡς πόσοι ἢ πόσοι περίπου νὰ εἶνε οἱ ἐχθροί;).

ε' Ἡ *πηλίκος* τίθεται ἐπὶ μεγέθους· οἶον, *πηλίκος ἦσθα ἐπὶ τῶν μηδικῶν*; *πηλίκη ἐκάστη γραμμῆ*;

ς' Ἡ *ποδαπός* τίθεται ἐπὶ τόπου (πατρίδος)· οἶον, *ποδαπός εἶ*; *Πάριος*.

ζ' Ἡ *πόστος* τίθεται ἐπὶ τάξεως· οἶον, *πόστος ἔτος ἐστίν*; *πέμπτος*.

η' Ἡ *ποσταῖος* τίθεται ἐπὶ χρόνου· οἶον, *ποσταῖος πάρει ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ*; *τριταῖος*.

Ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 244. Αἱ ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι τίθενται ἐπὶ ἐπιμερισμοῦ (§ 227)· εἶνε δὲ τέσσαρες, ἕτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος, ἄλλος καὶ σημαίνουσιν ἢ μὲν ἕτερος, εἷς ἐκ τῶν δύο· ἢ δὲ ἐκάτερος, δύο καθ' ἕνα χωριστά· ἢ δὲ ἕκαστος, πολλοὶ καθ' ἕνα χωριστά· ἢ δὲ ἄλλος, εἷς ἐκ τῶν πολλῶν.

Σημ. Ἡ ἕτερος ἐν ἀρθρῶς μὲν λεγομένη σημαίνει εἷς ἐκ τῶν δύο· οἶον, ἡ ἕτερα τῶν χειρῶν. Ἀνάρθρῶς δὲ λαμβάνεται ἀντὶ τῆς ἄλλος (διάφορος)· οἶον, ὁ φίλος ἕτερος τοῦ κόλακος.

§ 245. Συντάσσονται δὲ ὡς τὰ ἐπίθετα, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς· οἶον, ἡ ἕτερα χεὶρ πάσχει καί, ἡ ἕτερα τῶν χειρῶν πάσχει, ἐκάτερος πὸς πάσχει καί, ἐκάτερος τῶν ποδῶν πάσχει, ἕκαστον ζῶον καί, ἕκαστον τῶν ζῴων αἰσθήσεις ἔχει, ἄλλος μαθητῆς καί, ἄλλος τῶν μαθητῶν. Καὶ μετὰ τῆς ἀορίστου τίς· οἶον, ἔλπεται τις ἕκαστος, ἄλλος τις εἶπε ταῦτα.

§ 246. Ἡ ἐκάτερος, ἕκαστος καὶ ἄλλος (ἐν ταῖς φράσεσιν, ἄλλος ἄλλοθεν, ἄλλος ἄλλο) διὰ τὴν περιληπτικὴν ἔνοιαν αὐτῶν συντάσσονται πολλάκις! καὶ μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος· οἶον, ταῦτα εἰπόντος ἀπῆλθον ἐκάτερος, ἕκαστος αὐτῶν λέγουσι καὶ μ' ἠσπάζοντο ἄλλος ἄλλοθεν· ἠρώτων ἄλλος ἄλλο.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΘΕΣΕΩΝ.

§ 247. Αἱ κύριε προθέσεις τίθενται εἰς τὸν λόγον ἢ ἐν συνθέσει ἢ ἐν συντάξει (χωριστά) μετὰ τῶν πλαγίων πτώσεων· οἶον, *παραλαμβάνω, παραλαβή, παρὰ τὴν ὁδόν, ἐπὶ γῆς, κλπ.*

§ 248. Συντάσσονται δὲ ἢ μετὰ μιᾶς τῶν πλαγίων πτώσεων (μόνοπτωτοι), ἢ μετὰ δύο (δίπτωτοι), ἢ μετὰ τριῶν (τρίπτωτοι).

Α' Προθέσεις μετὰ μιᾶς πτώσεως συντασσόμεναι.

α' Μετὰ μόνης γενικῆς.

§ 249. Μετὰ μόνης γενικῆς συντάσσονται ἢ ἀντί, ἀπό, ἐκ, πρό.

1) Ἡ ἀντί σημαίνει ἀντικατάστασιν, ἀνταλλαγὴν καὶ αἰτίαν οἶον, αὐτὸς βασιλεύσει ἀντ' ἐκείνου, ἀντὶ θνητοῦ σώματος ἀθάνατον δόξαν ἀλλάξασθαι, ἀνθ' ὧν διεπορθμευσάμην ὑμᾶς. Ἐν συνθέσει δὲ σημαίνει ἀνταλλαγὴν, ἢ ἀντικατάστασιν ἢ ἐναντιότητα οἶον, ἀντιδίδωμι, ἀνταλλάσσω, ἀντιλέγω.

2) Ἡ ἀπό σημαίνει τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν ἢ τὸν χρόνον, ἐξ οὗ ἄρχεται νὰ γίγηται πράξις τις, καταγωγὴν, ὕλην, μέσον (ἀφορμὴν), ὄργανον οἶον, Κῦρος ὠρμάτο ἀπὸ Σάρδεων, ἀπὸ παιδός, ἀπὸ πρῶτας ἐργάζομαι, οἱ ἀφ' Ἡρακλέους, ἀπὸ κέδρου πεποιημένοι, ἀπὸ λείας τρέφομαι, ἀπὸ τραύματος χῶλος. Ἐν συνθέσει δὲ ἀποχωρισμόν, ἀρνήσιν, στέρησιν, τελείωσιν καὶ τὸ πάλιν ἢ ὀπίσω οἶον, ἀποκτῶ, ἀπόφημι, ἀπεργός, ἀπομαρθάνω (λησμονῶ), ἀποφράττω, ἀποδίδωμι.

3) Ἡ ἐκ σημαίνει τὴν ἐκ τόπου κίνησιν (ἐξοδον) ἢ τὸν χρόνον, ἐξ οὗ ἄρχεται νὰ γίγηται πράξις τις, τὸ ὕστερον, τὸ μέρος ἐξ οὗ κρατούμεν τι ἢ ἐξαρτᾶται, καταγωγὴν, αἴτιον, μέσον, ὄργανον, ὕλην οἶον, ἐκ Σπάρτης, ἐκ πόλεως φεύγει, ἐκ παιδῶν, ἐκ τούτου ἀρέστη ὁ Χρυσάντας, ἐκ χειρός κρατεῖ τὸν παῖδα, ἐκ τῆς θαλάσσης ἤρτηται ἡ σωτηρία τῆς πόλεως, βασιλεὺς ἐκ βασιλέων, ἐκ ῥαθυμίας ἢ περιᾶ, ἐκ χρυσῶν φιαλῶν πίπειν, ἐκ ξύλου πεποιημένα. Ἐν συνθέσει δὲ τὸ ἔξω ἢ τὸ μακρὰν, ἐπίτασιν, τὸ ἐντελῶς καὶ τὸ ἄνω οἶον, ἐκβάλλω, ἐκπέμπω, ἐκπρεπής, ἐκμαρθάνω, ἐξαίρω, ἐξάλλομαι.

4) Ἡ πρό σημαίνει τὸ ἔμπροσθεν ἢ τὸ πρότερον, ὑπεράσπισιν καὶ προτίμησιν οἶον, πρό τῆς θύρας ἔστηκεν, οἱ πρό ἡμῶν, πρό τῶν παιδῶν καὶ γυναικῶν μάχεσθαι, βούλομαι γορεῖς πρό παντός ἔχειν. Ἐν συνθέσει δὲ ἔχει τὰς αὐτὰς σημασίας οἶον, προαύλιον, προλέγω, προκινδυνεύω, προαιροῦμαι.

β' Μετὰ μόνης δοτικῆς.

§ 250. Μετὰ μόνης δοτικῆς συντάσσονται ἢ ἐν καὶ ἡ σύν.

1) Ἡ ἐν σημαίνει τὴν ἐν τόπῳ ἢ ἐν χρόνῳ στάσιν (τὸ ἐντός)

ὄργανον καὶ ἐξουσίαν οἶον, ἐν Ἀθήναις, ἐν οἰκίᾳ μένει, ἐν πολέμῳ, ἐν εἰρήνῃ ταῦτα ἐγένοντο, ἐν πέλιταις καὶ ἀκορτίοις ἐμάχοτο, ἐν σοὶ νῦν ἐστι σῶσαι τὴν Ἑλλάδα· τὰ δὲ ἐν Ἄδου, ἐν Διορύσου εἶνε ἑλλειπτικά τοῦ δόμοις, θεάτρῳ. Ἐν συνθέσει δὲ σημαίνει τὸ ἐντός, τὸ μεταξύ καὶ ἐπιβουλήν οἶον, ἔργησις, ἐνοικῶ, ἐμπίπτω, ἐνεδρεῦω.

2) Ἡ σὺν σημαίνει τὸ ὁμοῦ, συμφωνίαν, βοήθειαν, ὄργανον οἶον, ἢ *Μαρδάρη* ἔρχεται σὺν τῷ *Κύρῳ* τῷ *νίῳ*, σὺν τῷ *νόμῳ* πράττει, σὺν *θεῷ* ἐποίησε ταῦτα, σὺν τῇδε τῇ *χειρὶ* κουφιεῖς τὸν *νεκρόν*. Ἐν συνθέσει δὲ τὸ ὁμοῦ οἶον, συμπράττω, συμμαχῶ.

γ' Μετὰ μόνης αἰτιατικῆς.

§ 251. Μετὰ μόνης αἰτιατικῆς συντάσσονται ἢ εἰς (ἐς) καὶ ἀνά.

1) Ἡ εἰς σημαίνει τὴν εἰς τόπον κίνησιν (τὸ τέρμα τῆς κινήσεως), χρόνον (τὸ ἕως), καὶ σκοπὸν οἶον, ἀφίκοτο εἰς *Σπάρτην*, ἐπλευσαν εἰς *Πειραιᾶ*, εἰς *τριακοστὴν ἡμέραν* ἤκει, εἰς ἀγαθὸν γράφω ταῦτα. Τὰ δὲ εἰς διδασκάλου, εἰς Ἄδου κτλ. εἶνε ἑλλειπτικά τοῦ οἰκίαν ἢ δόμοις. Ἐν συνθέσει δὲ τὸ ἐντός οἶον, εἰσάγω, εἰσέρχομαι.

2) Ἡ ἀνά σημαίνει τὸ ἄνω (ἐπάνω), τὸ ὀπίσω καὶ διανομὴν οἶον, ἀνά τὸν ποταμὸν *πλεῖ*, ἀνά τὰ ὄρη οἰκεῖ, ἀνά πόδας χωρεῖ, ἀνά πέντε παρασάγγας ἐπορεύετο, ἀνά ἑκατὸν εἰσήλασαν. Ἐν συνθέσει δὲ τὸ ἐπάνω, τὸ ὀπίσω καὶ τὸ πάλιν οἶον, ἀναπηδῶ, ἀνέρχομαι, ἀναποδίζω, ἀνακρούω, ἀναβιβῶ, ἀναβλαστάνω.

Σημ. Ἡ ἀνά ἐν συνθέσει σημαίνει καὶ τὴν ἀπὸ τῶν παραλίων εἰς τὰ μέσσοις ἢ εἰς τὸ πέλαγος κίνησιν οἶον, ἀναβαίνω, ἀνάγομαι.

Β' Προθέσεις συντασσόμεναι μετὰ δύο πτώσεων, γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς.

§ 252. Μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντάσσονται ἢ διὰ, κατὰ, μετὰ, ὑπέρ.

1) Ἡ διὰ σημαίνει μετὰ γενικῆς μὲν τὸ διὰ μέσου τόπου, ἢ διάρκειαν χρόνου, ὄργανον ἢ τὸ μέσον οἶον, διὰ τῆς Ἀραβίας ἐξελαύνει, διὰ τῆς πόλεως ποταμὸς ῥεῖ διὰ βίου εὐτυχεί, διὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἐμάχοτο, ἔλεγε δι' ἔρμηνέως. Μετ' αἰτιατικῆς δὲ αἰτίαν οἶον, διὰ τὴν ἡμετέραν ῥαθυμίαν ἠῤῥηται ὁ Φίλιππος. Ἐν συνθέσει δὲ τὸ διὰ μέσου τόπου, διάρκειαν χρόνου, χω-

ρισμόν καὶ διανομήν· οἶον, διαβαίνω, διέρχομαι, διάγω, διαμένω, δίσταμαι, διέχω, διαδίδωμι, διαρέμω.

2) Ἡ κατὰ σημαίνει μετὰ γενικῆς μὲν κίνησιν ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, τὸ ἐπάνω καὶ τὸ ἐναντίον· οἶον, κατὰ κρημνῶν φέρεται, κατὰ γῆς κάθηται, κατ' ἐμοῦ λέγει. Μετ' αἰτιατικῆς δὲ τόπον κατ' ἕκτασιν, ἢ χρόνον, ἢ ἐποχὴν, συμφωνίαν, ἀναλογίαν, διανομήν· οἶον, οἱ Ἑ.λ.ληγες ἐνίκωρ τοὺς Πέρσας κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν, κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν, οἱ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωποι, κατὰ Πλάτωνα φιλοσοφεῖ, κατὰ νόμον δικάζει, κατὰ λόγον, κατὰ δύναμιν, κατὰ ἔθνη, κατ' ἔτος, καθ' ἕνα. Ἐν συνθέσει δὲ τὴν ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω κίνησιν, καὶ ἰδίως τὴν ἀπὸ τῶν μεσογειῶν ἢ ἀπὸ τοῦ πελάγους εἰς τὴν παραλίαν κίνησιν· οἶον, καταπίπτω, καταβάλλω, καταβαίνω, κατάγομαι, καταίρειν, κατάγειν, κατιέναι (ἐπὶ ἐξορίστων—ἐπιστρέφειν εἰς τὴν πατρίδα)· ἔτι δὲ σημαίνει καὶ τὸ ἐναντίον· οἶον, κατηγορῶ, κατακρίνω.

3) Ἡ μετὰ σημαίνει μετὰ γενικῆς μὲν τὸ ὁμοῦ ἢ τὸ ὄργανον, μετ' αἰτιατικῆς δὲ τὸ ὕστερον· οἶον, μετὰ τοῦ πατρὸς ἔρχεται, μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων μάχονται, μετὰ τὴν μάχην ἤλυθεν. Ἐν συνθέσει δὲ μέθεξιν ἢ μεταβολήν· οἶον, μετέχω, μετανοῶ, μεταβάλλω.

4) Ἡ ὑπὲρ σημαίνει μετὰ γενικῆς μὲν τὸ ὑπεράνω ἢ ὑπεράσπισιν· οἶον, ὁ θεὸς ἔθηκε τὸν ἥλιον ὑπὲρ γῆς, ἀποθνήσκει ὑπὲρ πατρίδος. Μετ' αἰτιατικῆς δὲ τὸ ὑπεράνω, τὸ μᾶλλον ἢ τὸ πλέον· οἶον, ναὸς ὑπὲρ τὴν κρήνην ἦν, ὑπὲρ δύναμιν πράττει, ὑπὲρ ἄνθρωπον φρονεῖ, οἱ ὑπὲρ τὰ τεσσαράκοντα ἔτη γεγονότες. Ἐν συνθέσει δὲ τὸ ὑπεράνω, ὑπεράνωθεν, ὑπεροχὴν, ὑπεράσπισιν καὶ περιφρόνησιν· οἶον, ὑπερπηδῶ, ὑπεράλλομαι, ὑπερέχω, ὑπέρμαχος, ὑπεραπολογοῦμαι, ὑπερορῶ.

Γ' Προθέσεις καὶ μετὰ τῶν τριῶν πλαγίων

πτώσεων συντασσόμεναι.

§ 253. Καὶ μετὰ τῶν τριῶν πλαγίων πτώσεων συντάσσονται ἢ παρά, πρὸς, ἐπί, περί, ἀμφί, ὑπό.

1) Ἡ παρά σημαίνει μετὰ γενικῆς μὲν τὴν ἀπὸ προσώπου κίνησιν, ἢ τὸ προερχόμενον ἢ τὸ ποιητικὸν αἶτον· οἶον, παρὰ βασιλέως πρέσβεις ἔρχονται, ἤκουσι παρὰ Σωκράτους, ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρὸς, παρὰ θεοῦ δέδοται, παρὰ πάντων ὁμολογεῖται. Μετὰ δοτικῆς δὲ τὸ πλησίον ἐπὶ προσώπου, ἢ ἐξουσίαν· οἶον, οἱ παῖδες

παρὰ τῷ διδασκάλῳ σιτοῦνται, παρὰ σοὶ κεῖται σῶσαι τὴν Ἑλλάδα. Μετ' αἰτιατικῆς δὲ τὸ πλησίον ἐπὶ ἀψύχων, διάρκειαν, διαφορὰν, ἢ τὸ ἐναντίον, ἢ τὸ ἐκτός· οἶον, παρὰ τὴν θάλασσαν πορεύονται, παρὰ τὸν ποταμὸν κῶμαι εἰσιν, οἷα παρὰ τὸν πλοῦν ἐλάλει, παρὰ τρεῖς ψήφους, παρὰ τὸν νόμον, παρὰ φύσιν, παρ' ἐλπίδα. Ἐν συνθέσει δὲ τὸ πλησίον, ὀλιγωρίαν, παράβασιν, καὶ διαστροφὴν· οἶον, παρακάθημαι, παραπλέω, παρορῶ, παραβαίρω, παρανομῶ, παρερμηγεύω.

2) Ἡ πρὸς σημαίνει μετὰ γενικῆς μὲν καταγωγὴν ἢ συγγένειαν, ποιητικὸν αἷτιον, ὄρκον (τὸ ἐνώπιον) καὶ τὸ πρέπον· οἶον, ὁ πρὸς μητρὸς θεῖος, πρὸς ἀνδρὸς ἢ γυνῆ ἀδικεῖται, πρὸς θεοῦ, οὐ πρὸς ἀνδρὸς σοφοῦ ταῦτα. Μετὰ δοτικῆς δὲ τὸ πλησίον ἢ προσθήκην· οἶον, πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ, πρὸς τοῦτοις, πρὸς τοῖς εἰρημέτοις καὶ ταῦτα εἶπε. Μετ' αἰτιατικῆς δὲ κίνησιν πρὸς πρόσωπον ἢ διεύθυνσιν πρὸς τι, ἢ σκοπὸν· οἶον, ἔγραψε πρὸς τὸν Κῦρον, πρὸς βορρᾶν ἢ πόλιν ἐστραμμένη ἐστὶ, πρὸς τὸ εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν μαρθάνομεν. Ἐν συνθέσει δὲ διεύθυνσιν πρὸς τι, τὸ πλησίον, προσθήκην· οἶον, προσέρχομαι, προσμένω, προστίθημι.

3) Ἡ ἐπὶ σημαίνει μετὰ γενικῆς μὲν τὸ ἐπάνω, τὸ ἐναντίον, ἐποχὴν· οἶον, ἐπὶ γῆς, ἐφ' ἀμάξης, ἐπὶ Σάμου πλεῖ, ἐπὶ Θησέως. Μετὰ δοτικῆς δὲ τὸ ἐπάνω, τὸ πλησίον καὶ τὸ προτρεπτικὸν αἷτιον· οἶον, ὁ Κῦρος ἐφ' ἵππων ἐπορεύετο, ἐπὶ τῷ ποταμῷ ὠκοδόμηται πόλις, ὁ Κῦρος ἤδετο τῇ στολῇ. Μετ' αἰτιατικῆς δὲ τὸ ἐπάνω ἢ κίνησιν ἀπλῆν ἢ ἐχθρικὴν, ἢ σκοπὸν· οἶον, ἀναβάρτες ἐπὶ τοὺς ἵππους ἠγοῦντο, ἐπὶ τὴν θύραν ἐβάδιζεν, ἐπὶ τοὺς πολέμιους στρατεύεται, πορεύομαι ἐφ' ὕδωρ. Ἐν συνθέσει δὲ τὸ ἐπάνω, τὸ ἐναντίον, τὸ ὀπισθεν καὶ προσθήκην· οἶον, ἐποικοδομῶ, ἐπιτίθημι, ἐπιστρατεύει, ἐπιφέρεται, ἐπίκτητος.

4) Ἡ περὶ (καὶ ἀμφὶ) σημαίνουσιν μετὰ γενικῆς μὲν τὸ περὶ οὗ γίνεται ὁ λόγος (τὴν ὑπόθεσιν τοῦ λόγου)· οἶον, λέγει περὶ ἀρετῆς, βουλεύεται περὶ πολέμου. Μετὰ δοτικῆς δὲ αἰτίαν ἢ τὸ πέριξ· οἶον, ἔδεισαν περὶ τῷ χωρίῳ, περὶ τῇ χειρὶ δακτύλιον φέρει. Μετ' αἰτιατικῆς δὲ τὸ πέριξ, ἢ τὸ περιῖπου, ἢ ἐνασχόλησιν· οἶον, περὶ τὴν πόλιν, περὶ ὄρθρον, περὶ λύχνων ἀφάς, περὶ τοὺς τριάκοντα ἀπέθανον, ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη ἐτελεύτα ὁ Κλέαρχος, οἱ περὶ τὴν φιλοσοφίαν σπουδάζοντες. Ἐν συνθέσει δὲ τὸ πέριξ, ἐπίτασιν καὶ περιφρόνησιν· οἶον, περιβλέπω, περιβάλλω, περιβλέπτως, περιχαρῆς, περιορῶ.

5) Ἡ ὑπὸ σημαίνει μετὰ γενικῆς μὲν τὸ ὑποκάτω, τὸ ποιητικὸν

ἡ προτρεπτικὸν αἴτιον· οἶον, ὁ ὑπὸ γῆς χρυσός, ὁ Ἐκτωρ ἀποκτείνεται ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, ὑπὸ λύπης ὑβρίζει. Μετὰ δοτικῆς δὲ καὶ αἰτιατικῆς τὸ ὑποκάτω· οἶον, τί ἔχεις ὑπὸ τῷ ἱματίῳ; ἐπορεύοντο ὑπὸ τὸ τεῖχος. Ἐν συνθέσει δὲ τὸ ὑποκάτω καὶ τὸ κρυφίως· οἶον, ὑποβάλλω, ὑπόγειος, ὑποχείριος, ὑποχωρῶ, ὑποκλέπτω, ὑφαιρῶ.

§ 254. Προθέσεις κατὰ τοὺς νεωτέρους γραμματικοὺς εἶνε καὶ τὰ μόρια *ἐνεκα* (ἐνεκεν), *ἀνευ*, *πλήν*, *ἄχρι*, *μέχρι*, *χωρίς*, *ἕως*, *ὥς*, *ἢ* καὶ *μά*, καὶ συντάσσονται μετὰ γενικῆς, πλήν τοῦ ὥς, *ἢ* καὶ *μά*, ἅτινα συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς· καὶ τὸ μὲν ὥς λέγεται πάντοτε σχεδὸν ἐπὶ προσώπου· οἶον, πορεύεται ὡς τὸν βασιλέα. Τὰ δὲ *ἢ* καὶ *μά* λέγονται ἐπὶ ὄρκου· ἀλλὰ τὸ μὲν *ἢ* ἐπὶ κατωμόσεως (καταφάσεως), τὸ δὲ *μά* ἐπὶ ἀπωμόσεως (ἀποφάσεως)· οἶον, *ἢ* Δί' εἶπον ταῦτα, *μά* Δί' οὐκ εἶπον ταῦτα. Προηγουμένου δὲ τοῦ βεβαιωτικοῦ *καί*, τίθεται τὸ *μά* καὶ ἐπὶ κατωμόσεως· οἶον, *καί* *μά* τὸν Δί' εἶπον ταῦτα. Ἀττικῶς δὲ τίθενται καὶ ὁμοῦ ἀμφοτέρω, ἡγούμενον τὸ *ἢ* καὶ ἐπιφερόμενον τὸ *μά*· οἶον, *ἢ* *μά* Δία

Σημ. Αἱ προθέσεις πολλάκις ἀντὶ νὰ τεθῶσι πρὸ τῶν πλαγίων πτώσεων ἐν συντάξει τίθενται πρὸ τῶν ῥημάτων ἐν συνθέσει φυλάττουσα τὴν αὐτὴν σημασίαν καὶ σύνταξιν, ἣν εἶχον καὶ ὅτε συνετάττοντο μετὰ τῶν πλαγίων πτώσεων· διὸ τὰ οὕτω συντεθειμένα ῥήματα συντάσσονται δυνάμει τῶν προθέσεων καὶ οὐχὶ δυνάμει τῆς φύσεως αὐτῶν· οἶον, κατεψήφισαν τὸ μου = ἐψηφίσαντο κατ' ἐμοῦ, προαπόλλυνται τῶν ἄλλων = ἀπόλλυνται πρὸ τῶν ἄλλων, πλατάνω ὑποτρέχει = τρέχει ὑπὸ πλατάνῳ, κλπ. Πολλάκις δὲ χάριν σαφηνείας ἢ ἐμφάσεως ἢ αὐτῆ προθέσεις τίθενται καὶ πρὸ τοῦ ῥήματος καὶ πρὸ τῆς πλαγίας πτώσεως· οἶον, ἐξήγαγον τὰν δράποδα ἐκ τῆς οἰκίας, ἀπήλασε Χαλδαίους ἀπὸ τῶν ἄκρων, τὸ ἐν ἡμῖν ἐνοικοῦν πνεῦμα. Καὶ τούναντι ἐνίοτε ἐλλείπει ὅλως ἡ πρόθεσις καὶ ἀπὸ τῆς πλαγίας πτώσεως καὶ ἀπὸ τοῦ ῥήματος· οἶον, οἱ Ἀθηναῖοι ἤλθον πολλῶν στρατῶν = σὺν πολλῶν στρατῶν, ἀπώλοντο αἰνῆες αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι = σὺν αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι, Μαραθῶνι = ἐν Μαραθῶνι, τί τὰ τέκνα κλαίεις; = διὰ τί, νεώτατος δ' ἦν Πριαμιδῶν, ὁ καὶ με γῆς ὑπεξέπεμψεν (ὁ πατήρ) = δι' ὁ. ¹

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΤΙΚΩΝ ΜΟΡΙΩΝ.

§ 255. Δύο εἶνε τὰ ἀποφατικὰ μόρια τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλώσσης, τὸ οὐ καὶ μὴ, ἐξ ὧν κατὰ σύνθεσιν ἢ παραγωγὴν γίνονται

¹ Τοῦτο καλεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν σχῆμα ἐλλείψεως τῶν προθέσεων, ὅπερ οἱ νεώτεροι δὲν δέχονται. Ἡ δὲ δοτικὴ πολλῶν στρατῶν, αὐτοῖς ἀνδράσι λέγεται ὑπὸ τῶν νεωτέρων γραμματικῶν δοτικὴ συνοδευτικὴ.

τὸ οὔτε, οὐδέ, οὐδεὶς, οὐκέτι, οὐδαμῶς· μήτε, μηδέ, μηδεὶς, μηκέτι, μηδαμῶς, κλπ. Πᾶν δ' ὅ,τι ἂν εἴπωμεν περὶ τῶν ἀπλῶν ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῶν συνθέτων καὶ παραγῶγων.

§ 256. Τὸ μὲν οὐ σημαίνει ἄρνησιν ἀνεξάρτητον, ἤτοι προερχομένην οἰκοθεν ἐκ τῆς βουλήσεως αὐτοῦ τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος· τὸ δὲ μὴ ἐξηρητημένην, ἤτοι προερχομένην ἔξωθεν, ἐπιβαλλομένην ὑφ' ἐτέρου· διὸ τὸ μὲν οὐ τίθεται ὅπου ἡ ἄρνησις προέρχεται οἰκοθεν καὶ ὅπου τὰ πράγματα εἶνε ὠρισμένα καὶ θετικά, τὸ δὲ μὴ ὅπου ἡ ἄρνησις προέρχεται ἔξωθεν καὶ ὅπου τὰ πράγματα εἶνε ἀόριστα καὶ ἐνδοιαστά (ὑποθετικά)· οἶον, οὐ βούλομαι, ὁ θεὸς οὐκ ἐστὶν ἄδικος, μὴ λέγε, μὴ τι ἀληθὲς ἦ, μὴ γένοιτο, κλπ.

Χρῆσις τοῦ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 257. Ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων τὸ μὲν οὐ συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς, ἢ μετ' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν· οἶον, οὐ λέγω, οὐκ ἂν εἴποιμι. Τὸ δὲ μὴ μετὰ πασῶν τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων· οἶον, μὴ λέγε, μὴ εἴπῃς, μὴ γένοιτο, φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν;

§ 258. Τὸ μὴ συντάσσεται καὶ μεθ' ὀριστικῆς· 1) ἐπὶ ἀπευχῆς παρελθόντων πραγμάτων· οἶον, εἴθε μὴ ἐγένετο· 2) ἐπὶ ἐρωτήσεων, ἐν αἷς περιμένεται ἢ ποθεῖται ἀποφατικὴ ἀπόκρισις· οἶον, μὴ τι κωτερον ἀγγέλλεις;—οὐ· ὅταν ὅμως περιμένηται καταφατικὴ ἀπόκρισις, τίθεται τὸ οὐ· οἶον, τὰ ἀγαθὰ οὐ καὶ καλὰ δοκεῖ σοι εἶναι;—ναί.

Χρῆσις τοῦ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων.

§ 259. Ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων τὸ μὲν οὐ τίθεται εἰς τὰς αἰτιολογικὰς καὶ εἰδικὰς, καὶ εἰς τὰς ἀναφορικὰς, χρονικὰς, πλαγίας ἐρωτηματικὰς, ὅταν ὁ λόγος εἶνε περὶ ὠρισμένων καὶ θετικῶν πραγμάτων, καὶ εἰς τὰς ἀποτελεσματικὰς προτάσεις, ὅταν τὸ ὥστε συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς· τὸ δὲ μὴ εἰς τὰς ὑποθετικὰς, τελικὰς, διστακτικὰς, καὶ εἰς τὰς ἀναφορικὰς, χρονικὰς καὶ πλαγίας ἐρωτηματικὰς, ὅταν ὁ λόγος εἶνε περὶ ἀόριστων καὶ ὑποθετικῶν πραγμάτων, καὶ εἰς τὰς ἀποτελεσματικὰς, ὅταν τὸ ὥστε συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς ἢ προστακτικῆς.

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ ἀπαρεμφάτου.

§ 260. Τὸ ἀπαρέμφατον δέχεται τὸ μὴ, ἀλλὰ πολλὰ τῶν εἰδικῶν δέχονται καὶ τὸ οὐ οἷον, αἰροῦμαι μὴ βραθυμεῖν, χρῆ μὴ καταφροεῖν τοῦ πλήθους, ὁμολογεῖς μὴ εἶναι ἀγαθὸν μηδὲ καλόν, φημί αὐτὸν οὐ διαμενεῖν, ἠγοῦμαι αὐτοὺς οὐ τι διαπράξεσθαι. Καὶ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν' οἷον, οἶός ἐστι μὴ ἄν ἀπαρηθῆναι, οἴεσθε οὐκ ἄν αὐτὴν λαβεῖν,¹

§ 261. Τὸ μὴ τίθεται καὶ ὅταν τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ὥστε (ὡς) ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν' οἷον, ὥστε μηκέτι ἀμαρτάνειν τοιαῦτα αὐτοῖς εἴργασται, ὥστε μήτ' ἄν ψευδόμενον δεινότερα τῶν ὑπαρχόντων κατηγορησῶσι. Ἄλλ', ὅταν τὸ ἀποτέλεσμα θεωρῆται πιθανόν, τότε τίθεται, εἰ καὶ πολὺ σπανίως, καὶ τὸ οὐ οἷον, ὑμᾶς πάντας εἰδέναι ἠγοῦμαι τοῦτον οὕτω σκαιὸν ὄντα, ὥστε οὐ δύνασθαι μαθεῖν τὰ λεγόμενα.

§ 262. Τὰ κωλύσεως, ἀρνήσεως, ἀπαγορεύσεως καὶ ἐναντιώσεως σημαντικὰ ῥήματα (κωλύω, εἴργω, κατέχω, ἀπέχω, ἀπαγορεύω, ἀποτρέπω, ἀροῦμαι, κλπ.) ἀπαιτοῦσι τὸ ἀπαρέμφατον συνήθως μετὰ τοῦ μὴ, ὅπερ δὲν ἀναιρεῖ τὴν τοῦ ἀπαρεμφάτου ἔννοιαν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπιτείνει τὴν φύσει ἐνυπάρχουσαν ἐν τοῖς τοιοῦτοις ῥήμασιν ἀρνησίν' οἷον, ἐκώλυον αὐτὸν μὴ προσεύχεσθαι, ἀπαγορεύω μὴ ποιεῖν ἐκκλησίαν, ἠγοῦντο μὴ πεπτωκέναι, ἀπέσχοτο μὴ ἐπὶ τὴν χώραν στρατεῦσαι. Ὅταν δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα λέγωνται μετ' ἀρνήσεως, τότε εἰς τὸ ἀπαρέμφατον αὐτῶν προστίθεται καὶ τὸ οὐ, οὐχὶ μετὰ τὸ μὴ (μὴ οὐ, μὴ οὐχί) οἷον, οὐ κωλυσόμεθα μὴ οὐ μαθεῖν, οὐδεὶς ἀρεῖται τὴν ἀρετὴν μὴ οὐ καλὴν εἶναι. Καὶ ἐπὶ ἐρωτήσεως οἷον, τίνα οἶε ἀπαρηθήσασθαι μὴ οὐχὶ ἐπίστασθαι τὰ δίκαια ;

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ μετοχῆς.

§ 263. Ἄπασαι αἱ μετοχαὶ δέχονται τὸ οὐ, πλὴν τῆς ὑποθετικῆς, καὶ τελικῆς, καὶ τῆς ἀναφορικῆς καὶ χρονικῆς, ὅταν σημαίνωσιν ἀόριστόν τι καὶ ὑποθετικόν, αἵτινες δέχονται τὸ μὴ² οἷον, παραγο-

¹ Τὸ εἰδικὸν ἀπαρέμφατον, ὅταν ἔχη τὸν δυνητικὸν ἄν, δέχεται τὸ οὐ τὸ δὲ τελικὸν τὸ μὴ.

² Τὸ μὴ τίθεται ἐνίοτε καὶ εἰς αἰτιολογικὴν καὶ ἐναντιωματικὴν μετοχὴν, ὅταν ἡ ἔννοια εἶνε ἐξ ὑποκειμένου καὶ οὐχὶ ἐξ ἀντικειμένου.

μοῦσιν οἱ Λαχεδαιμόνιοι οὐ δίδόντες σοι χρυσίον· τί ταῦτα αἰτιᾶς μ' οὐδὲν ὠφελουμένη; φανερός γέγονας οὐ συγγενής ὦν ὄρω ὑμᾶς οὐ δυναμένους· οἱ οὐ δυνάμενοι (οἱ οὐ δύνανται) ἔρχεται τὰ ληθῆς εἰς φῶς οὐ ζητούμενον (καί τοι οὐ ζητεῖται) ὀμιλητικός ἔσει μὴ δύσερις ὦν (ἂν μὴ δύσερις ἦς)· ἅπαντα δόκει ποιεῖν, ὡς μηδένα λήσων· ὁ μὴ δαρεις οὐ παιδεύεται (ὅς ἂν μὴ δαρῆ)· ὁ μηδὲν ἀδικῶν οὐδεὶς δεῖται νόμου (ὅστις μηδὲν ἀδικεῖ).

Σημ. Τὸ οὐ καὶ μὴ τίθενται καὶ εἰς τὰ οὐσιαστικά ὀνόματα ἢ ἐπίθετα ἢ καὶ ἐπιρρήματα· καὶ τὸ μὲν οὐ, ὅταν ταῦτα σημαίνωσιν ὀρισμένον τι καὶ θετικόν, τὸ δὲ μὴ, ὅταν σημαίνωσιν ἀόριστόν τι καὶ υποθετικόν· οἶον, τὴν τῶν γεφυρῶν οὐ διάλυσιν, χῶρον οὐχ ἄγνόν, ἢ μὴ ἐμπειρία (εἰ μή τις ἔχη ἐμπειρίαν), τὰ μὴ καλὰ (ἄτινα μὴ καλὰ εἰσι), μὴ καλῶς, κλπ.

§ 264. Ὅταν εἰς ἀπλῆν ἄρνησιν (οὐ, μὴ) εἶνε ἀνάγκη νὰ προστεθῆ καὶ τὸ πρόσωπον ἢ ὁ τόπος ἢ ὁ χρόνος ἢ ὁ τρόπος ἀποφατικῶς, φέρεται διὰ τῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀποφατικοῦ μορίου συνθέτων (οὐδεῖς, οὐδαμοῦ, οὐδέποτε, οὐδαμῶς, μηδεῖς, μηδαμοῦ, μηδέποτε, μηδαμῶς), περὶ ὧν σημειωτέον ὅτι, ἐάν μὲν τὸ ἀπλοῦν προτάσσηται, τὰ ἀποφατικά ταῦτα μόρια δὲν ἀναιροῦσιν ἄλληλα, ἀλλ' ἐπιτείνουσι τὴν ἀπλῆν ἄρνησιν· οἶον, οὐκ ἐποίησεν οὐδὲν οὐδαμοῦ οὐδέποτε οὐδεῖς, μὴ λεγέτω μηδεῖς μηδέποτε μηδὲν ὡσαύτως καὶ ἄνευ τοῦ ἀπλοῦ ἀποφατικοῦ οἶον, οὐδεῖς οὐδαμοῦ οὐδὲν πράττει, μηδεῖς μηδαμοῦ μηδὲν λεγέτω. Ἄν δὲ τὸ ἀπλοῦν ἐπιτάσσηται, ἀναιροῦσιν ἄλληλα, ὡς ἐ ἢ ἀποφατικῆ πρότασις ἰσοδυναμεῖ τῇ ἀντιθέτῃ καταφατικῇ οἶον, οὐδεῖς οὐδαμοῦ οὐδέποτε οὐκ ἀγαπᾷ τὴν δόξαν = πάντες πανταχοῦ πάντοτε ἀγαπῶσι τὴν δόξαν, οὐδεῖς τὴν ἡγεμονίαν οὐκ ἀγαπᾷ = πᾶς τὴν ἡγεμονίαν ἀγαπᾷ.¹

§ 265. Τὰ ἀποφατικά μόρια τίθενται συνήθως πρὸ ἐκείνης τῆς λέξεως, τῆς ὁποίας τὴν ἔννοιαν ἀναιροῦσιν· οἶον, οὐ πάντα ὀρθῶς λέγει, πάντα οὐκ ὀρθῶς λέγει, πάντα ὀρθῶς οὐ λέγει. Πολλάκις ὅμως καὶ μάλιστα ἐπὶ ἀντιθέσεως τίθενται καὶ μετὰ τὴν ἀποφατικὴν λέξιν· οἶον, ὑπερφρονοῦσι μὲν ἡμᾶς, ὑπομέρουσι δὲ οὐ θεὸν νόμιζε καὶ σέβου, ζῆτει δὲ μὴ.

Περὶ τῶν οὐ μὴ καὶ μὴ οὐ.

§ 266. Ἐκ τῆς παραθέσεως τῶν οὐ καὶ μὴ γίνεται τὸ οὐ μὴ καὶ μὴ οὐ, ἄτινα ἔχουσι διάφορον ἔννοιαν καὶ σύνταξιν.

¹ « Δύο ἀρνήσεις μίαν κατάφασιν ποιοῦσιν », ἔλεγον οἱ παλαιοὶ γραμματικοί.

α' Τὸ οὐ μὴ σημαίνει ἄρνησιν ἐμφαντικὴν καὶ συντάσσεται μετὰ β' συνήθως ἀορίστου ὑποτακτικῆς ἢ μέλλοντος ὀριστικῆς· οἷον, οὐ μὴ λάθης, οὐ μὴ πισεύσω = ὄχι δὲν θὰ πισεύσω. Σπανίως δὲ καὶ μετ' ἐνεστώτος ὑποτακτικῆς· οἷον, οὐ μὴ δύνηται βασιλεὺς ἡμᾶς καταβαλεῖν.¹

Σημ. α' Τὸ οὐ μὴ ἐπὶ ἐρωτήσεως συντάσσεται μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς β' προσώπου, καὶ σημαίνει ἔντονον ἀπαγόρευσιν· οὐ μὴ λαλήσεις; = μὴ λαλήσης.

Σημ. β' Μεταξὺ τοῦ οὐ καὶ μὴ δυνατόν νὰ παρεμπέση καὶ ἄλλη λέξις· οἷον, οὐ σοὶ μὴ μεθέψομαι· ἀλλ' οὐ ποτε ἐξ ἐμοῦ γέ μὴ πάθης τόδε.

β' Τὸ μὴ οὐ (μὴ οὐχί) σημαίνει ἀπλῆν ἄρνησιν καὶ οὐχὶ ἐμφαντικὴν ὡς τὸ οὐ μὴ καὶ συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ ὑποθετικῆς μετοχῆς, ὅταν προηγήται ἄρνησις ἢ λέξις ἀρνητικὴ· οἷον, οὐχ ὅσιν σοὶ ἐστι μὴ οὐ βοηθεῖν δικαιοσύνη (Πλάτ.), ἀδύνατον ἦν μὴ οὐ μεγάλα βλάπτειν· οὐκ ἂν ἀξιόπιστος εἴην λέγων μὴ οὐχὶ πρότερον φανεῖς οἶός εἰμι· δυσάλητος γὰρ ἂν εἴην τοι· ἀνδρὲ μὴ οὐ κατοικτεῖρων ἔδραν.² Ἔτι δὲ μετ' ἀπαρεμφάτου συντάσσεται τὸ μὴ οὐ, καὶ ὅταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται, εἶνε κωλύσεως, ἀπαγορεύσεως, ἀρνήσεως καὶ ἐναντιώσεως σημαντικόν μετ' ἀποφατικοῦ τινος μορίου (§ 262)· οἷον, οὐ κωλυόμεθα μὴ οὐ βοηθεῖν, οὐδεὶς ἀρνεῖται τὴν ἀρετὴν μὴ οὐ καλὴν εἶναι.

§ 267. Ἐπὶ δὲ τῶν διστακτικῶν προτάσεων συντάσσεται μετ' ὑποτακτικῆς μὲν (ἢ μέλλοντος ὀριστικῆς), ὅταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται εἶνε ἀρχικοῦ χρόνου· μετ' εὐκτικῆς δέ, ὅταν εἶνε ἱστορικοῦ (§ 178)· οἷον, δέδοικα, μὴ οὐ θεμιτὸν ἢ φοβοῦμαι, μὴ οὐκ ἀποθάνῃ· ἐδεδόκειν, μὴ οὐκ ἀποθάνοι· ἐφοβεῖτο, μὴ οὐ δύναίτο ἐκ τῆς χώρας ἐξελθεῖν τῆς βασιλείας.

Σημ. Τὸ οὐ τίθεται ἐνταῦθα, ἵν' ἄρῃ τὴν ἔννοιαν τὴν ἐκφραζομένην ὑπὸ τῆς διστακτικῆς προτάσεως· διότι τὸ μὴ, μόνον διστακτικὸν ὄν, (= μῆπως) δὲν δύναται νὰ πράξη τοῦτο· διὸ τὸ μὲν, δέδοικα μὴ ἀποθάνῃ, λέγει ὁ μὴ ἐπιθυμῶν τὸν θάνατον τοῦ νοσοῦντος (= φοβοῦμαι, μῆπως ἀποθάνῃ), τὸ δέ, δέδοικα μὴ οὐκ ἀποθάνῃ, λέγει ὁ ἐπιθυμῶν τὸν θάνατον αὐτοῦ (φοβοῦμαι μῆπως δὲν ἀποθάνῃ).

¹ Οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ ἔλεγον, ὅτι τὸ οὐ μὴ συντάσσεται δευτέρῳ ἀορίστῳ ὑποτακτικῆς, καὶ ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ μέλλοντι ὀριστικῆς· ἀλλ' οὐ πάντῃ ὀρθῶς· διότι ὁ δαυσηνὸς κανὼν ὁ ὀρίζων, ὅτι τὸ ὅπως, ὅπως μὴ καὶ οὐ μὴ συντάσσονται μετὰ β' ἀορίστου ὑποτακτικῆς καὶ ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς καὶ οὐδέποτε μετὰ α' ἐνεργ. ἢ μέσου ἀορίστου ὑποτακτικῆς δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα· διότι τὰ μόρια ταῦτα εὐρίσκονται ἐνίοτε συντεταγμένα καὶ μετὰ ἐνεργητικοῦ ἢ μέσου ἀορίστου ὑποτακτικῆς.

² Σημειωτέον, ὅτι ἡ πρότασις, εἰς ἣν ἀποδίδεται ἡ μετὰ τοῦ μὴ οὐ ὑποθετικὴ μετοχή, ἔχει πάντοτε τὸν δυνατικὸν ἄν.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ.

§ 268. Τὰ ἐπιρρήματα, ὡς καὶ τὸ ὄνομα δηλοῖ, προσδιορίζουσι τὰ ῥήματα, ὡς τὰ ἐπίθετα τὰ οὐσιαστικά· οἷον, εὖ πράττω, καλῶς λέγω, λίαν πορεῖ. Ἀλλὰ πολλάκις προσδιορίζουσι καὶ τὰ ἐπίθετα ἢ ἐπιρρήματα· οἷον, λίαν ἀγαθός, πάνυ ταπεινός, σφόδρα δριμύς, λίαν πρῶί, πάνυ σαφῶς, ἄλλοθίπου, πάλαι ποτέ, κλπ. Δυνατὸν δὲ καὶ πλείονα τοῦ ἐνός ἐπιρρήματα νὰ ἀποδοθῶσιν εἰς τὸ αὐτὸ ῥῆμα· οἷον, καλῶς καὶ δικαίως καὶ δεόντως πεποίηκε ταῦτα.

Σημ. Ὡς ἐπιρρήματα λαμβάνονται καὶ πολλὰ ἐπίθετα καὶ μάλιστα τὰ οὐδέτερα καὶ τὰ ἀριθμητικά χρονικά καὶ ποσοτικά· οἷον, πολὺ γ' αὐτοῖς μέλει· γελᾷ δὲ αἰεὶ καὶ τὰ πολλὰ τοὺς ἀλαζόνας τούτους φιλοσόφους σκώπτει, ταχὺ γέγραπται (ἢ εἰκῶν), ἐπειδὴν τὰ χίιστα ἀνέλθης, τριταῦτος ἀπῆλθεν, σκοταῖτος ἤλθεν, οἱ Λακεδαιμόνιοι ὕστεροί ἤλθον, ὕρκιος λέγω, μέγα ψεύδεται, κλπ.

§ 269. Τὰ ἐπιρρήματα ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν διαιροῦνται κυρίως εἰς τέσσαρας τάξεις· α') εἰς τὰ μετὰ ῥημάτων συντασσόμενα, β') εἰς τὰ μετὰ πλαγίας πτώσεως οὐσιαστικοῦ, γ') εἰς τὰ μετ' ἐπιθέτων, δ') εἰς τὰ μετ' ἐπιρρημάτων.

Α' Ἐπιρρήματα μετὰ ῥημάτων συντασσόμενα.

§ 270. Τὰ ἐπιρρήματα προσδιορίζουσι τὰ ῥήματα κυρίως τετραχῶς, κατὰ τόπον, χρόνον, τρόπον (ποιότητα) καὶ ποσόν· διὸ καὶ ταῦτα εἶνε κυρίως τεσσάρων εἰδῶν, τοπικά, χρονικά, τροπικά καὶ ποσότητος σημαρτικά.

α' Τοπικά ἐπιρρήματα.

§ 271. Τὰ τοπικά ἐπιρρήματα σημαίνουσι τόπον ἢ ἐν στάσει ἢ ἐν κινήσει, ἥτοι τὴν ἐν τόπῳ στάσιν, τὴν ἀπὸ τόπου κινήσιν καὶ τὴν εἰς τόπον κίνησιν (§ 123)· συντάσσονται δὲ τὰ μὲν κινήσεως σημαντικά μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων, τὰ δὲ στάσεως μετὰ τῶν στάσεως· οἷον, οὐρανόθεν ἔρχεται, οἴκαδε πορεύεται, ἴωμεν ἐκείσε, εἴσω φέρονται, αὐτόθι μένει, Ἀθήνησιν οἰκεῖ, ἔρδον ἦν, κλπ.

§ 272. Τὰ μὲν εἰς οὐ καὶ ἠ λήγοντα σημαίνουσι στάσιν καὶ συντάσσονται μετὰ τῶν στάσεως σημαντικῶν ῥημάτων, τὰ δὲ εἰς οἱ ση-

μαίνουσι κίνησιν καὶ συντάσσονται μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων ὡς οἶον, καὶ ποῦ ἔστιν οὗτος; ποῦ κεῖται ἡ βιβλος; πῆ στῶ; ποῖ βῶ; ὅπου ἄν ἔλθῃ. Ἄλλ' ἐνίοτε εἶτε διὰ τὴν μετὰ κίνησιν στάσιν, εἶτε διὰ σύμπτυξιν τῶν ἐννοιῶν συντάσσονται καὶ ἀντιστρόφως τὰ μὲν εἰς οὐ καὶ ἡ μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων, τὰ δὲ εἰς οὐ μετὰ στάσεως ὡς οἶον, ποῦ βάρτος; ὅπου βέβηκεν οὐδεις οἶδε, πῆ βῶ; πῆ τρέψω; ὅπου γῆς ἐσμεν. Τὸ αὐτὸ δὲ συμβαίνει καὶ εἰς τὰ ἄλλα τοπικὰ ἐπιρρήματα ὡς οἶον, ἐνταῦθα κατέφυγε, παρασκευάζεται οἶκαδε = παρασκευάζεται πορεύεσθαι οἶκαδε (§ 316, β' 3).

Σημ. α' Τὸ δὲ ἐνταῦθα, ἔνθα (συνήθως μετὰ τοῦ δὴ) καὶ ἔνθεν λαμβάνονται ἐνίοτε καὶ χρονικῶς ὡς οἶον, ἐνταῦθα εἶπεν ὁ Κῦρος ἔνθα δὴ ὁ Θρασύβουλος ἔλεξεν.

§ 273. Σημειωτέον δ' ὅτι, ἐάν ὅλον τόπου τινὸς ἐκφράζηται δι' ἐπιρρήματος καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ συνεκφρασθῇ καὶ μέρος τι αὐτοῦ, τὸ μέρος τοῦτο φέρεται διὰ πλαγίας πτώσεως μετὰ τῆς ταυτοσήμου τῆ ἐπιρρήματι προθέσεως ὡς οἶον, ἀπῆρεν Ἀθήνηθεν ἐκ τοῦ Πειραιῶς, ἀπέρχεται οἶκοθεν ἐκ τῆς Ἀττικῆς, κατῆρεν Ἀθήναζε εἰς τὸν Πειραιᾶ, πορευόμεθα οἶκαδε εἰς Πολεμάρχου, ἐλθόντες οἶκαδε ὡς ἐμέ, μένει οἶκοι ἐν Ἀττικῇ. Ἐάν δὲ καὶ τὸ ὅλον καὶ τὸ μέρος παρίστανται ἐν στάσει προθετοπτώτως, τὸ μὲν ὅλον φέρεται διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς ἐν, τὸ δὲ μέρος δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατὰ ὡς οἶον, εὔροις δ' ἄν αὐτὸν ἐν Κορίνθῳ κατὰ τὸ Κράριον.

β' Χρονικὰ ἐπιρρήματα.

§ 274. Τῶν χρονικῶν ἐπιρρημάτων τὰ μὲν σημαίνουσι χρόνον ἐνεστώτα, τὰ δὲ παρελθόντα, τὰ δὲ μέλλοντα, τὰ δὲ καὶ τὰ τρία σημεῖα τοῦ χρόνου διὸ συντάσσονται τὰ μὲν σημαίνοντα ἐνεστώτα χρόνον μετὰ ῥήματος ἐνεστώτος χρόνου, τὰ δὲ σημαίνοντα παρελθόντα μετὰ ῥήματος παρωχημένου χρόνου, τὰ δὲ σημαίνοντα μέλλοντα μετὰ ῥήματος μέλλοντος χρόνου, τὰ δὲ σημαίνοντα καὶ τὰ τρία σημεῖα τοῦ χρόνου συντάσσονται μετὰ ῥήματος παντός χρόνου ὡς οἶον, νυνὶ γράφω, χθὲς ἔγραψα, αὔριον γράψω, ἄρτι ἐπεπαύμην, νῦν γράφω, γράψω, ἔγραψα, γέγραφα.

Σημ. Τὸ νῦν παντὶ χρόνῳ συντάσσεται πλὴν τοῦ ὑπερσυντελικοῦ, τὸ δὲ νυνὶ μόνον ἐνεστώτι, τὸ δὲ αὐτίκα μέλλοντι, τὸ δὲ ἄρτι παρωχημένῳ ὀριστικῆς. Τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἔχει καὶ τὸ σήμερον πρὸς τὸ χθὲς καὶ αὔριον, ἦτοι τὸ μὲν σήμερον συντάσσεται παντὶ

χρόνῳ πλὴν ὑπερσυντελικῶς, τὸ δὲ αὔριον μέλλοντι, τὸ δὲ χθές και πρῶν παρψημένῳ· τὸ δὲ ἤδη συνήθως μὲν μέλλοντι και παρψημένῳ και σπανίως ἐνεστώτι· τὸ δὲ πρὶν ἐπὶ μὲν παρελθόντων πραγμάτων παρψημένῳ ὀριστικῆς, ἢ εὐκτικῆ· ἐπὶ δὲ μελλόντων ὑποτακτικῆς μετὰ τοῦ ἄν· ἔτι δὲ ἀπαρεμφάτω μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ ἢ· οἶον, πρὶν εἶπον, πρὶν εἴποιμι, πρὶν ἄν εἴπω, πρὶν εἴπειν και πρὶν ἢ εἴπειν. Τὴν σύνταξιν τοῦ πρὶν ἔχει και τὸ ἕως, ἄχρι και μέχρι συντασσόμενα ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς (πλὴν ἀπαρεμφ.)· ἔτι δὲ και γενικῆς· οἶον, ἕως συντελείας, ἄχρι ἢ μέχρι τέλους· ἔτι δὲ ἐπιρρήματι· οἶον, μέχρι πρῶν δούλος ἦν· και ἐρωτηματικῶς· οἶον, ἕως ποῦ; ἕως πότε; ἄχρι ποῦ; ἄχρι πότε; μέχρι ποῦ; Τὸ δὲ οὐκέτι και τὸ οὐδέποτε παρψημένῳ χρόνῳ ὀριστικῆς συντάσσονται, τὸ δὲ οὐπω παντὶ χρόνῳ πλὴν μέλλοντος· τούναντίον δὲ τὸ εἴσαει και αὖθις μόνον μέλλοντι. Τὸ δὲ μεταξὺ γενικῆς, ἢ μετοχῆς· οἶον, μεταξὺ τῶν λόγων, μεταξὺ πίνοντες ἐπόθησαν. Πλείονα δὲ και ἀκριθέστερα ζῆται ἐν τῷ περὶ μορίων ἐν τῷ Μεγάλῳ Συντακτικῷ μου.

γ' Τροπικὰ και ποιότητος σημαντικὰ ἐπιρρήματα.

§ 275. Τὰ τροπικὰ και ποιότητος σημαντικὰ ἐπιρρήματα συντάσσονται μετὰ παντὸς χρόνου ῥήματος· οἶον, *καλῶς λέγω, λέξω, ἔλεξα, εἴρηκα*· ὀρθῶς ποιῶ, ποιήσω, ἐποίησα, πεποίηκα, κλπ.

Σημ. Τὸ μὲν εὖ ποιεῖν, κακῶς ποιεῖν (εὐεργετεῖν, κακοποιεῖν) εἶνε ἐνεργητικὰ τῶν παθ. εὖ πάσχειν, κακῶς πάσχειν (εὐεργετῆσθαι, κακοποιεῆσθαι)· τὸ δὲ εὖ λέγειν, κακῶς λέγειν (εὐλογεῖν, κακολογεῖν) τοῦ εὖ ἀκούειν, κακῶς ἀκούειν (εὐλογεῆσθαι, κακολογεῆσθαι)· τὸ δὲ εὖ πράττειν εἶνε τῷ εὐτυχεῖν, τὸ δὲ κακῶς πράττειν τῷ δυστυχεῖν.

δ' Ἐπιρρήματα ποσότητος.

§ 276. Τὰ ποσότητος ἐπιρρήματα συντάσσονται μετὰ παντὸς χρόνου ῥήματος· οἶον, *ἅπαξ ἦλθε, πολὺλάκις ἐρῶ*, κλπ. Εἰς τὸ πᾶν ὑπάγονται και τὰ ἐπιτακτικὰ· οἶον, *λίαν πορῶ, πονήσω, ἐπόνησα*, κλπ.

Β' Ἐπιρρήματα μετὰ πλαγίας πτώσεως συντασσόμενα.

§ 277. Τὰ ἐπιρρήματα συντάσσονται και μετὰ πλαγίας πτώσεως, γενικῆς, δοτικῆς (αἰτιατικῆς).

α' Ἐπιρρήματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 278. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ἐπιρρήματά εἰσι τὰ ἐξῆς·

1) Τὰ μεσότητος τὰ παραγόμενα ἐξ ἐπιθέτων μετὰ γενικῆς συντασσομένων ὄιον, ἀξίως ἡμῶν αὐτῶν πολεμήσωμεν, τῶν μεγίστων παιδευμάτων ἀπείρως ἔχουσιν, κλπ.

Σημ. Τὸ ἔχω, ἦκω καὶ κεῖμαι καὶ τινα ἄλλα μετὰ τροπικοῦ ἢ ποιότητος σημαντικοῦ ἐπιρρήματος λεγόμενα συντάσσονται μετὰ γενικῆς ὀνόματος, ἧτις δὲ εἶνε συντακτικῆ αὐτῶν, ἀλλὰ τοῦ τροπικοῦ ἐπιρρήματος ὄιον, καλῶς ἔχω τοῦ σώματος, εὖ ἦκω φρενῶν, ἡ Κέρκυρα καλῶς παράπλου κεῖται, κλπ.

2) Τὰ χρονικά ὄιον, ὀφὲ τῆς ὄρας, πηρὶκα τῆς ἡμέρας, κλπ.

3) Τὰ τοπικά ὄιον, ποῦ γῆς, ὅπου γνῶμης φέρει, ἔσω, ἐντός, ἐνδον, ἔξω, ἐκτός, ἐγγύς, πλησίον, πόρρω, ἄνω, ἄνωθεν, ἀντικρὺ, πέραν τινός.

4) Τὰ ποσότητος ὄιον, ἅπαξ τῆς ἡμέρας, δις τοῦ μηνός, πολ-
λάκις τοῦ ἔτους.

5) Τὰ τακτικά ὄιον, ἐξῆς τούτων καὶ ἄλλα διηγήσομαι.

6) Τὰ ἐπικρυπτικά ὄιον, κρύφα τῶν στρατιωτῶν, λάθρα τῶν πολεμίων.

7) Τὰ διαιρετικά καὶ ἐξαιρετικά ὄιον, χωρὶς τῶν ἄλλων, δίχα στόματος, πάντα ἔχει πλὴν ὑγείας.

Σημ. Τὸ ἐξαιρετικόν πλὴν συντάσσεται καὶ ὁμοιοπτῶτως τῇ ἡγουμένῳ πτωτικῇ ὄιον, οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν ἐγώ· πάντες ἐξέλιπον τὴν πόλιν πλὴν οἱ τὰ καπηλεῖα ἔχοντες.

8) Τὰ συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά ὄιον, μᾶλλον τῶν ἄλλων, μάλιστα πάντων, πλέον ἐμοῦ, ἥκιστα πάντων.

Σημ. Τὰ συγκριτικά συντάσσονται καὶ ὁμοιοπτῶτως τῇ συγκρινομένῳ, μεσολαβοῦντος τοῦ ἢ (§ 41, 17 σημ. α.) ὄιον, σὲ μᾶλλον ἢ ἐκεῖνον ἄγαμαί, σὺ μᾶλλον ὤφελεις με ἢ ἐκεῖνος ὡσαύτως καὶ μετὰ ῥήματος τῆς αὐτῆς ἐγκλίσεως ὄιον, ὤφελω μᾶλλον ἢ βλάπτω ἐργαζόμενος.

6' Ἐπιρρήματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.

§ 279. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ἐπιρρήματά εἰσι τὰ ἐξῆς·

1) Τὰ μεσότητος τὰ παραγόμενα ἐξ ἐπιθέτων μετὰ δοτικῆς συντασσομένων ὄιον, ὁμοίως τοῖς ἄλλοις, ὁμοφῶρως, ὁμολογουμένως τοῖς εἰρημένοις.

2) Τὰ ἀθροιστικά ὄιον, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, ὁμοῦ τοῖς ἄλλοις, κλπ.

Σημ. Τὰ μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα ἐπιρρήματα εἶνε μόνον τὰ ὁμοιικά, τὰ ὅποια οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ συγκαταλέγουσιν εἰς τὰς προθέσεις· τὴν δὲ σύνταξιν αὐτῶν ζῆτει ἐν § 284.

Γ' Ἐπιρρήματα μετ' ἐπιθέτων συντασσόμενα.

§ 280. Τὰ μετ' ἐπιθέτων συντασσόμενα ἐπιρρήματα εἶνε κυρίως τὰ ἐπιτατικά, τροπικά καὶ ἀριθμητικά· οἷον, *ῥῆς παντελῶς κενάι, ὄλωσ σοφός, λίαν ἐπιμελής, σφόδρα δίκαιος, δις ἔρ, ἕκατόν δις.*

Δ' Ἐπιρρήματα μετ' ἄλλων ἐπιρρημάτων συντασσόμενα.

§ 281. Τὰ μετ' ἄλλων ἐπιρρημάτων συντασσόμενα ἐπιρρήματα εἶνε κυρίως τὰ ἐπιτατικά, τοπικά καὶ χρονικά· οἷον, *λίαν καλῶς, πάνυ σαφῶς, ἐνταῦθά που, πάλαι ποτέ, ἀεί ποτε, πάλιν αὖθις, νῦν πρῶτον* κλπ.

Σημ. Τὰ ἐπιτατικά ἐπιρρήματα τιθέμενα μετὰ τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων δίδουσιν εἰς αὐτὰ ἔννοιαν ὑπερθετικοῦ· οἷον *λίαν σοφός* = σοφώτατος, *πάνυ καλῶς γράφει* = κάλλιστα, *λίαν ταχέως τρέχει* = τάχιστα, κλπ.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΩΝ.

§ 282. Πάντα τὰ ἐπιφωνήματα συντάσσονται μετὰ τῶν πτωτικῶν καὶ οὐδὲν σχεδὸν μετὰ τῶν ῥημάτων· διαιροῦνται δὲ ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν εἰς δύο, εἰς τὸ κλητικὸν καὶ εἰς τὰ παθηματικά.

Α' Τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα συντάσσεται μετὰ κλητικῆς, καὶ τίθεται ἐπὶ τῶν ἀναφωνήσεων· οἷον, *ὦ φίλε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὦ λέγων εὐχερῶς ὅτι ἄρ βουλήθης.*

Β' Τὰ παθηματικά ἐπιφωνήματα συντάσσονται τριχῶς· 1) μετ' ὀνομαστικῆς ἢ κλητικῆς σημαίνουσας τὸ πάσχον πρόσωπον· οἷον, *ὦ τλήμων ἐγὼ! οἴμοι τάλας! ὦ μοι ἐγὼ τί πάθω! φεῦ, φεῦ, μῆτερ ἄθλία!* 2) μετὰ γενικῆς σημαίνουσας τὸ αἷτιον τοῦ ψυχικοῦ παθήματος· οἷον, *φεῦ τῆς ἀροίας! ὦ τῆς μωρίας! βαβαί τῆς κακίας! οἴμοι τῶν κακῶν!* 3) μετὰ δοτικῆς ἢ αἰτιατικῆς, σημαίνουσας τὸ πάσχον πρόσωπον· οἷον, *οἴμοι τῷ ταλαιπώρῳ! οὐαί μοι! αἶ με δειλὴν!*

Σημ. α' Ἡ γενικὴ τίθεται ἐνίοτε καὶ ἄνευ ἐπιφωνήματος· οἷον, *τῆς δυστυχίας! τῆς ἀναιδείας!*

Σημ. β' Πολλὶ τῶν παθηματικῶν ἐπιφωνημάτων τίθενται καὶ ἄνευ πτωτικοῦ τινος· οἷον, *φεῦ, φεῦ, ἰὼ, ἰὼ, ἔ, ἔ, αἶ, αἶ* κλπ.

ΣΥΝΔΕΣΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΑΥΤΩΝ.

§ 283. Ἡ σύνδεσις τῶν προτάσεων καὶ τῶν μερῶν αὐτῶν γίνεται διὰ τῶν συνδέσμων· εἶνε δὲ οἱ σύνδεσμοι κυρίως δέκα εἰδῶν· διὸ καὶ δέκα εἰδῶν προτάσεις ὑπάρχουσιν· εἰδικαί, ἀναφορικαί, χρονικαί, ὑποθετικαί, τελικαί, διαζευκτικαί, ἀντιθετικαί ἢ ἐναντιωματικαί, συμπερασματικαί, αἰτιολογικαί. Καὶ τὰς μὲν εἰδικάς, ἀναφορικάς, χρονικάς, ὑποθετικάς καὶ τελικάς ἐξητάσαμεν ἤδη ἐν τῷ περὶ ἐγκλίσεων (§ 130 κλπ.), ἐνταῦθα δὲ ἐξετάζομεν τὰς λοιπάς.

Σημ. Αἱ προτάσεις εἶνε δύο εἰδῶν, κύρια (πρωτεύουσαι) καὶ ὑποταγεῖς (δευτερεύουσαι). Καὶ κύρια μὲν λέγονται αἱ σημαίνουσαι τὴν κυριωτέραν καὶ ἀνεξάρτητον ἔννοιαν (§ 130), ὑποταγεῖς δὲ αἱ σημαίνουσαι τὴν ὑποδεεστέραν καὶ ἐξηρητημίνην καὶ τίθενται εἰς συμπλήρωσιν τῶν κυρίων. Τοιαῦται δὲ εἶνε αἱ εἰδικαί, ἀναφορικαί, χρονικαί, ὑποθετικαί, τελικαί (διαπορητικαί, διαζευκτικαί καὶ αἱ πλάγαι ἐρωτηματικαί) (§ 135). αἱ δὲ λοιπαὶ εἶνε κύρια· αἱ δὲ ὁμοειδεῖς προτάσεις καλοῦνται ὁμοταγεῖς.

ἁ Συμπλεκτικαὶ προτάσεις.

§ 284. Αἱ συμπλεκτικαὶ προτάσεις συνδέονται διὰ τῶν συμπλεκτικῶν συνδέσμων, καὶ, τὲ καταφατικῶς, οὔτε—οὔτε, μήτε—μήτε ἀποφατικῶς· οἷον, *Σωκράτης διαλέγεται καὶ περιπατεῖ, αἱ Μυκῆναι ἢ Σπάρτη τε, Σωκράτης καὶ Πλάτων ἦσαν σοφοί· οὔτε γράμματα οἶδεν, οὔτε νεῖν ἐπίσταται· μήτε γέλωτα προπετῆ στέργε, μήτε λόγον μετὰ θράσους ἀποδέχου.*

§ 285. Ἀποφατικὴ σύνδεσις γίνεται καὶ διὰ τοῦ οὐδὲ καὶ μηδέ, ἀλλὰ μετ' ἐπιδοτικῆς συνήθως ἐννοίας καὶ σπανίως μεθ' ἀπλῆς ἀποφατικῆς· οἷον, *ἐλπίζω οὐδὲ τοὺς πολεμίους μενεῖν ἔτι—οὐ μόνον τοὺς ἄλλους, ἀλλ' οὐδὲ τοὺς πολεμίους· οὐδ' Ἑρακλῆς πρὸς δύο· πρὸς σοῦ οὐδ' ἐμοῦ φράσω = καὶ οὐκ ἐμοῦ· ὃ μηδ' εἰπεῖν τινα θέμις.*

§ 286. Ὁ μὲν καὶ προτάσεται τῆς λέξεως, ἣν συνδέει, ὃ δὲ τὲ ἐπιφέρεται· διὸ ὁ μὲν καὶ λέγεται προτακτικός, ὃ δὲ τὲ ἐπιτακτικός. Σημειωτέον δέ, ὅτι ἀρκτικὸς ὢν ὁ καὶ, ἀπαιτεῖ καὶ ἕτερον καί· οἷον, *καὶ Σωκράτης καὶ Πλάτων φιλοσοφοῦσι.* Πολλάκις δὲ τίθενται καὶ ἐκ παραλλήλου, προτασσόμενος ὁ τὲ καὶ ἐπιφερόμενος ὃ καὶ πρὸς σφικτοτέραν σύνδεσιν· οἷον, *ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες.*

§ 287. Οί συμπλεκτικοὶ σύνδεσμοι συνδέουσιν ὁμοειδῆ κατ' ἔννοιαν· διὸ συνδέουσιν οὐ μόνον ὁμοειδῆ μέρη λόγου· οἷον, *Σωκράτης καὶ Πλάτων γράφουσι, χρήματα καὶ στρατιώτας πέμπει, ἐγὼ καὶ σὺ περιπατοῦμεν, Σωκράτης διαλέγεται καὶ περιπατεῖ, νῦν καὶ αἰεὶ* ἀλλὰ καὶ ἑτεροειδῆ, ὅταν εἶνε τῆς αὐτῆς ἐννοίας, ἥγουν ὄνομα μετὰ ἀναφορικῆς μετοχῆς ἢ ὀνομαστικοῦ ἀπαρεμφάτου ἢ τῆς ἀναλύσεως αὐτῶν, καὶ ἐπίθετον ἢ ἐπίρρημα μετὰ μετοχῆς ἢ ἐμπροθέτου τινός, καὶ ἐμπρόθετον μετὰ μετοχῆς· οἷον, *τοῖς φίλοις καὶ τοῖς ἄλλως ἔχουσιν, ἢ δειλία καὶ τὸ δεδιέναι προσότας τῆς πατρίδος ποιεῖ, ἐγὼ καὶ ὅστις βούλεται, κοινῆν τὴν πόλιν καὶ τοῖς ἀδικουμένοις ἐπαμύνουσαν διετέλεσαν παρέχοντες, εὐδαιμόνως καὶ ἡσυχος ζῆ, ἀφόβως καὶ μετὰ παρρησίας λαλεῖ, διὰ τὸ φιλεῖν καὶ μεγάλας ἐλπίδας ἔχων.*

§ 288. Εἰς τὴν συμπλεκτικὴν σύνδεσιν ὑπάγεται καὶ ἡ κλιμακωτὴ καλουμένη σύνδεσις, ἣτις γίνεται διὰ τῶν οὐ μόνον—ἀλλὰ καὶ, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ προστεθῆ τι μεῖζον εἰς ἕλαττον, ἢ τοῦναντίον ἕλαττόν τι εἰς μεῖζον· οἷον, *οὐ σοὶ μόνον λαιδορήσεται, ἀλλὰ καὶ ἐμοί· Νηυσικύδης οὐ μόνον ἑαυτὸν καὶ οἰκέτας τρέφει, ἀλλὰ πρὸς τούτοις καὶ ὅς πολλὰς.*

§ 289. Ἐὰν δὲ εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀρθῶσιν ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων αἱ ἔννοιαι, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ ἐπαναλαμβάνεται τὸ οὐ, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τίθεται μετὰ τὸν ἀλλὰ ὁ οὐδὲ ἀντὶ τοῦ καὶ· οἷον, *οὐ μόνον γράμματα οὐκ οἶδεν, ἀλλ' οὐδὲ ρεῖν ἐπίσταται.*

Β' Διαζευκτικαὶ προτάσεις.

§ 290. Αἱ διαζευκτικαὶ προτάσεις συνδέονται διὰ τῶν διαζευκτικῶν συνδέσμων ἢ—ἢ, ἢτοι—ἢ, εἴτε—εἴτε, ἐάντε—ἐάντε, ἄντε—ἄντε, ἢντε—ἢντε· σημαίνουσι δὲ διάζευξιν (χωρισμὸν) δύο ἢ περισσοτέρων ἐννοιῶν¹. διὸ μεταχειρίζομεθα αὐτάς, ὅταν θέλωμεν ἐκ δύο ἢ περισσοτέρων ἐννοιῶν νὰ θέσωμεν μίαν καὶ νὰ ἄρωμεν τὰς λοιπὰς· οἷον ἢ ζῶν ἢ θάνατος, εἰς ἀρχὸς ἀνὴρ ἔστω ἢ Αἴας ἢ Ἰδομενεὺς ἢ δῖος Ὀδυσσεύς.

§ 291. Ὁ ἢ τίθεται δις ἢ πολλακίς κατὰ τὴν χρείαν τοῦ λόγου, ἀλλὰ ὁ πρῶτος δύναται καὶ νὰ παραλειφθῆ, ὅταν δὲν ἀπαιτῆται ἔμφασις· οἷον, *δός μοι χρυσὸν ἢ ἄργυρον ἢ τι τῶν πολυτιμῶν.*

¹ Οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ ἔλεγον· «Οἱ διαζευκτικοὶ σύνδεσμοι διαζευγνύουσι· μὲν τὰς ἐννοίας, συνδέουσι δὲ τὰς προτάσεις».

§ 292. Ὁ ἦτοι προτάσσεται τοῦ ἦ, καὶ τίθεται, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐξαρθῇ τὸ πρῶτον τῶν διαζευγνυμένων μερῶν· οἶον, ἦτοι ἀγαθός ἢ φαῦλος.

§ 293. Οἱ σύνδεσμοι εἶτε—εἶτε, ἐάρτε — ἐάρτε, ἄρτε — ἄρτε, ἦρτε — ἦρτε τίθενται, ὅταν ἡ ἐκλογή τῶν διαζευγνυμένων θεωρηθῆται ἀδιάφορος, καὶ αἱ ἔννοιαι εἶνε ὑποθετικά· συντάσσονται δὲ ὁ μὲν εἶτε μεθ' ὀριστικῆς ἢ εὐκτικῆς ἢ καὶ ὑποτακτικῆς (ἐπὶ διαπορήσεως), ἔτι δὲ καὶ μετὰ μετοχῆς· οἱ δὲ λοιποὶ μεθ' ὑποτακτικῆς (§ 149, δ') οἶον, εἶτε εὐγενῆς πέφυκας, εἶτε ἐσθλῶν κακῆ· εἶτε ἐκ φύσεως μνήμονες εἶεν οἱ παῖδες, εἶτε καὶ τοῦναντίον ἐπιλήσμονες· ἐβουλεύοντο εἶτε κατακάσσωσι τοὺς ἄνδρας, εἶτ' ἄλλο τι χρῆσονται· εἶτ' ἄρα καὶ χρήσιμὸν τι νομίζων αὐτὸν εἶναι, εἶτε καὶ ἀσφαλέστερον οὕτως ἠγούμενος· ἐάρτε βούλη, ἐάρτε μὴ ἄρτε ἄρχων, ἄρτε ιδιώτης ὦρ τυγχάνη· ἦρτε πρὸς ἔω, ἦρτε πρὸς ἐσπέραν, ἦρτε πρὸς ἄρκτον, ἦρτε πρὸς μεσημβρίαν ἄρξεται πορεύεσθαι. Ἔτι δὲ καὶ διὰ τοῦ κἄν(τε) — κἄν(τε)· οἶον, κἄν ῥήγμα ἢ κἄν στρέμμα κἄν ἄλλο τι.

Γ' Ἀντιθετικά ἢ ἐναντιωματικά προτάσεις.

§ 294. Αἱ ἀντιθετικά ἢ ἐναντιωματικά προτάσεις συνδέονται ἰδὰ τῶν ἀντιθετικῶν ἢ ἐναντιωματικῶν συνδέσμων, μὲν — δέ, μὲν — ἀλλὰ, μὲν — ὅμως, μὲν — ἀλλ' ὅμως, μὲν — ὅμως δέ, μὲν — μὲν τοι (γε), μὲν — μήν, μὲν — γέ μήν· σημαίνουσι δὲ ἀντίθεσιν ἢ ἐναντίωσιν δύο ἢ περισσοτέρων ἐνοιῶν· οἶον, ὁ μὲν βίος βραχύς, ἡ δὲ τέχνη μακρά. Τυδεὺς μικρὸς μὲν ἦν δέμας, ἀλλὰ μαχητής· ἡ φύσις βούλεται μὲν, οὐ μὲν τοι δύναται· πάνν μὲν οὐκ ἤθελεν, ὅμως δ' ἠγαγκάσθη ὁμολογήσαι, κλπ.

§ 295. Ἡ ἀντίθεσις λοιπὸν γίνεται διὰ τοῦ μὲν, προηγουμένου, καὶ τοῦ δέ, ἐπιφερομένου ἅπασι ἢ πολλάκις κατὰ τὴν χρείαν τοῦ λόγου ἐπὶ μετριάς ἀντιθέσεως· ἐπὶ δὲ ἰσχυρᾶς ἐπιφέρεται ὁ ἀλλὰ, ὅμως, ἀλλ' ὅμως, ὅμως δέ, μὲντοι, μήν, γέ μήν, οὐ μήν, οὐ μήν ἀλλὰ.

Σημ. Ὁ μὲν τίθεται ἐνίοτε καὶ ἄνευ τοῦ δέ καὶ μάλιστα μετὰ τοῦ οὖν (μὲν οὖν) ἢ, ὅταν μετὰ τὸ πρῶτον μὲν ἐπιφέρηται τὸ εἶτα ἢ ἔπειτα, διότι ταῦτα συνήθως τίθενται ἄνευ τοῦ δέ· οἶον, αἰσχυνθείην γὰρ ἄν, εἰ τῶν μὲν ἄλλῶν μηδὲ τοὺς θεοὺς ἀναμαρτήτους εἶναι νομιζόντων, αὐτὸς τολμῆν λέγειν, ὡς οὐδὲν πῶποτε πεπλημμελέηκαμεν· πρῶτον μὲν οὖν εὐσέβει τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς· πρῶτον σκεπτέον τοῦτο, εἶτα

ἢ ἔπειτα ἐκεῖνο. Καὶ τοῦναντίον τίθεται ὁ δέ, ἄνευ μὲν τοῦ μὲν, ὅταν ἐκ τῆς ἀκολουθίας τοῦ λόγου εὐκόλως ἐννοηται, ἢ ὅταν εἶνε μεταβατικός ἢ προσθετικός· ὅσον, ἐδίδασκες γράμματα, ἐγὼ δὲ ἐφοίτων = σύ μὲν ἐδίδασκες γράμματα, ἐγὼ δὲ ἐφοίτων· βούλομαι δὲ εἰπεῖν. Καὶ τὰ ἄλλα δὲ ἐναντιωματικά μῦρια δύνανται νὰ τεθῶσι καὶ ἄνευ τοῦ μὲν.

§ 296. Εἰς τὴν ἀντιθετικὴν σύνδεσιν ὑπάγεται καὶ ἡ κατ' ἄρσιν καὶ θέσιν σύνδεσις, ἣτις γίνεται διὰ τοῦ οὐ—ἀλλὰ, μὴ—ἀλλὰ, ὅταν εἶνε ἀνάγκη ἐκ δύο ἐννοιῶν νὰ ἀρθῇ ἡ πρώτη καὶ νὰ τεθῇ ἡ δευτέρα· καὶ αἴρεται μὲν ἡ ἔχουσα τὸ οὐ ἢ τὸ μὴ, τίθεται δὲ ἡ ἔχουσα τὸν ἀλλὰ, ὅστις διὰ τοῦτο ἐνταῦθα καλεῖται θετικός· οἷον, μέτρον δὲ αὐτοῦ οὐχὶ ἡ ψυχὴ, ἀλλ' ὁ νόμος ἐστίν· ἀγάπα μὴ τὴν ὑπερβάλλουσαν κτῆσιν, ἀλλὰ τὴν μετρίαν ἀπόλυσιν.

§ 297. Ἡ μὲν ἔχουσα τὸ οὐ ἢ τὸ μὴ πρότασις λέγεται ἄρσις καὶ προηγείται, ἡ δὲ ἔχουσα τὸν ἀλλὰ, θέσις καὶ ἐπιφέρεται· πολλάκις ὅμως προηγείται ἡ θέσις καὶ ἐπιφέρεται ἡ ἄρσις· ἀλλὰ τότε ὁ ἀλλὰ μετατίθεται εἰς τὴν ἄρσιν τιθέμενος πρὸ τοῦ οὐ ἢ τοῦ μὴ (=ἀλλ' οὐ, ἀλλὰ μὴ), καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ καὶ (=καὶ οὐ, καὶ μὴ)· οἷον, οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι δι' ἀρετὴν, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν τύχην ἐρίκησαν = οὐ διὰ τὴν τύχην, ἀλλὰ διὰ ἀρετὴν ἐνίκησαν, ἢ δι' ἀρετὴν καὶ οὐ διὰ τὴν τύχην ἐρίκησαν· εἶναι βούλου τὰ περὶ τὴν ἐσθῆτα φιλόκαλος, ἀλλὰ μὴ καλλωπιστής = μὴ καλλωπιστής, ἀλλὰ φιλόκαλος, ἢ φιλόκαλος καὶ μὴ καλλωπιστής.

Δ' Συμπερασματικαὶ προτάσεις.

§ 298. Αἱ συμπερασματικαὶ προτάσεις συνδέονται διὰ τῶν συμπερασματικῶν συνδέσμων, οὖν, τοίνυν, ἄρα, ὥστε, κλπ., καὶ σημαίνουνσι συμπέρασμα ἢ συνέπειαν προηγουμένων σκέψεων ἢ πράξεων· διὸ καὶ συμπερασματικοὶ ἢ συλλογιστικοὶ λόγοι καλοῦνται· οἷον, ἀταξία ἂν καὶ ἀταξία ἐνόμιζον ἡμᾶς ἀπολέσθαι· δεῖ οὖν πολὺ τοὺς ἄρχοντας ἐπιμελεστέροισιν εἶναι τοὺς νῦν τῶν πρόσθεν· εἴ εἰσι βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί· ἀλλὰ μὴν εἰσι βωμοί, ἄρα καὶ θεοί. ταχὺ δὲ τὰ ἐν τῷ παραδείσῳ θηρία ὁ Κῦρος ἀνηλώκει, ὥστε ὁ Ἀστυάργης οὐκ εἶχεν αὐτῷ συλλέγειν θηρία, κλπ.

Ε' Αἰτιολογικαὶ προτάσεις.

§ 299. Αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις συνδέονται διὰ τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων ἐπεὶ, ἐπειδή, ὅτι, διότι, γάρ, κλπ., σημαίνουνσι

δὲ αἴτιον αἰτιακοῦ τινος καὶ τίθενται συνήθως εἰς ὀριστικὴν· διότι, ἵνα προκύψῃ αἰτιατόν (ἀποτέλεσμα), πρέπει τὸ αἴτιον νὰ εἶνε πραγματικὸν καὶ ἀληθές· οἷον, ἐπειδὴ ἐστὶ τυφλός, οὐχ ὄρα· μὴ λέγε ταῦτα· οὐ γὰρ ἀνέξομαι, κλπ.

Σημ. Τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων ὁ μὲν ἐπεὶ καὶ ἐπειδὴ αἰτιολογοῦσι συνήθως τὰ κατωτέρω, ὁ δὲ γὰρ, διότι καὶ καθότι τὰ ἀνωτέρω, οἱ δὲ λοιποὶ καὶ τὰ ἀνωτέρω καὶ τὰ κατωτέρω· ὁ δὲ ἐπεὶ καὶ ἐπειδὴ λαμβάνονται πολλάκις καὶ χροنيκῶς.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΣΧΗΜΑΤΩΝ.

§ 300. Σχῆμα συντακτικόν¹ λέγεται τὸ ἰδίωμα, καθ' ὃ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες γράφοντες ἢ λαλοῦντες χάριν ἐμφάσεως ἢ συντομίας παρέβαινον ἔκουσίως καὶ ἐν γνώσει τοὺς συνήθεις καὶ κοινούς κανόνας τῆς συντάξεως· διὸ διαφέρει τὸ συντακτικὸν σχῆμα τοῦ σολοικισμοῦ· καθότι τὸ μὲν σχῆμα εἶνε μὲν παράβασις τῶν συντακτικῶν κανόνων, ἔκουσία ὅμως καὶ εὐχρηστος παρά τοῖς ἀρχαίοις· ὁ δὲ σολοικισμὸς εἶναι παράβασις ἀκουσία καὶ ἄχρηστος παρά τοῖς ἀρχαίοις². Εἶδη δὲ τῶν σχημάτων εἰσι κυρίως ὀκτώ, ὑφ' ἃ ὑπάγονται ἕτερα εἰδικώτερα σχήματα.

Α' Σχῆμα κατὰ σύνεσιν.

§ 304. Σχῆμα κατὰ σύνεσιν λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ ἡ σύνταξις γίνεται κατ' ἔννοιαν καὶ οὐχὶ κατὰ λέξιν. Διαιρεῖται δὲ εἰς δύο, εἰς τὸ κατὰ τὸ νοούμενον ἢ σημαίνομενον, καὶ εἰς τὸ κατὰ τὸ συνώνυμον.

α. Σχῆμα κατὰ τὸ νοούμενον ἢ κατὰ τὸ σημαίνομενον λέγεται, ὅταν τὰ περιληπτικὰ καὶ περιεκτικὰ ὀνόματα ἐν ἐνικῷ ἀριθμῷ ὄντα συντάσσωνται μετὰ πληθ. ῥήματος ἢ ἐπιθέτου καὶ μάλιστα μετοχῆς (§ 15, 2· § 32)· οἷον, ὁ δῆμος ἐψηγρίσαντο, ἢ π.ληθὺς ἔφασαν, τὸ π.ληθος οἴονται, τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρουν, ὁ ὄχλος ἠθροίσθη θανμάζοντες, τὸ στρατεύμα ἐπορίζετο σῖτον κόπτοντες τοὺς βοῦς καὶ ὄρους, γάλαγγες ἐλλόμενοι, ἢ βουλὴ ἠσχίαν εἶχεν οὐκ ἀγροοῦντες.

¹ Λέγεται συντακτικὸν πρὸς διάκρισιν τοῦ ῥητορικοῦ καὶ γραμματικοῦ σχήματος.

² Βαρβαρισμὸς μὲν εἶνε παράβασις τῶν τεχνολογικῶν κανόνων, σολοικισμὸς δὲ παράβασις τῶν συντακτικῶν· βαρβαρισμὸς μὲν ἀμάρτημα περὶ λέξιν, σολοικισμὸς δὲ ἀμάρτημα περὶ λόγον» (Γαζής).

β'. Σχῆμα κατὰ τὸ συνώνυμον λέγεται, ὅταν τὰ ἐπίθετα ἢ αἰμετοχαὶ δὲν τίθωνται κατὰ τὸ γένος τῶν οὐσιαστικῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ γένος τοῦ συνωνύμου αὐτῶν· οἷον, *φιλε τέκνον*, ἀντὶ *φιλε υἱὲ ἢ παῖ*, *βρέφος εισορῶ φέροντα τόξον*, ἀντὶ *παῖδα φέροντα*, τὸ μειράκιον ἐγένετο καλός.

§ 302. Τὸ κατὰ σύνεσιν σχῆμα ἐπενεργεῖ καὶ εἰς τὰ ἀναφορικά καὶ δεικτικά· οἷον, τὸ τῶν Ἀθηναίων ναυτικόν, ὃ ὤρμουσι· καὶ τὸ Ἀρκαδικόν, ὧν ἦρχε Κλεάνωρ· πλῆθει, οἵπερ δικάσουσιν· πυρώσω τὰς Ἀθήνας, οἳ γε ἐμὲ ἐπῆρξαν ἄδικα ποιῶντες (Ἡρόδ.). Καλοῦσι δὲ Ἰοκάστην με· τοῦτο γὰρ πατὴρ ἔθετο (τὸ ὄνομα, ἐκ τοῦ καλοῦσι).

Β' Σχῆμα Ἀττικόν ἢ Ἀττικὴ σύνταξις.

§ 303. Σχῆμα Ἀττικόν ἢ Ἀττικὴ σύνταξις λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἀττικῆς διαλέκτου, καθ' ὃ πληθυντικὰ οὐδέτερα ὑποκείμενα συντάσσονται μεθ' ἐνικοῦ ῥήματος (§ 15, 1)· οἷον, τὰ πράγματα ἐστὶ δευρά, ταῦτα εἴρηται μοι.

§ 304. Ἐνίοτε καὶ μάλιστα ἐπὶ ἐμφύχων ἢ ἐπὶ ἐννοίας πληθῆος ἢ ἐκτάσεως εὐρίσκονται πληθυντικὰ οὐδέτερα ὑποκείμενα καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς συντεταγμένα καὶ μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος· οἷον, τὰ τέλη (οἳ ἐν τέλει) τῶν Λακεδαιμονίων ὑπέσχεοντο αὐτοῖς, τὰ μειράκια κατεφρόνησαν, φανερά ἦσαν καὶ ἵππων καὶ ἀνθρώπων ἔχρη πολλά, ἐνταῦθα ἦσαν τὰ Σπεννέσιος βασιλεία.

Σημ. Ἡ σύνταξις αὕτη λέγεται Ἀττικὴ· διότι μεταχειρίζονται αὐτὴν οἱ Ἀττικοί· ἀλλ' εὔρηται ἐνίοτε καὶ παρ' Ὀμήρῳ καὶ Ἰωσὶν· οἷον, δοῦρα σέσηπε.

Γ' Σχῆμα Βοιωτικόν ἢ Πινδαρικόν.

§ 305. Σχῆμα Βοιωτικόν ἢ Πινδαρικόν λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ πληθυντικὰ ὑποκείμενα ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ γένους συντάσσονται μεθ' ἐνικοῦ ῥήματος· οἷον, ὕμνοι τέλλεται.

Σημ. Ὀνομάζεται δὲ Βοιωτικόν τὸ σχῆμα τοῦτο, διότι μεταχειρίζοντο αὐτὸ οἱ Βοιωτοί (Αἰολεῖς)· ἀλλ' εὔρηται καὶ παρ' Ὀμήρῳ (ἐν Ὑμνοῖς), Ἡσιόδῳ καὶ Ἡροδότῳ.

Δ' Σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος ἢ ὁμοιόπτωτον.

§ 306. Σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος ἢ ὁμοιόπτωτον καλεῖται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ τὸ ὅλον ἐν ταῖς διαιρέσε-

σι καὶ ἐπιμερισμοῖς ἀντὶ νὰ τεθῆ κατὰ γενικὴν διαιρητικὴν, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ φυσικωτέρα σύνταξις, τίθεται ὁμοιοπτώτως τοῖς μέρεσιν ἢ τῶν μέρει· οἷον, οἱ δὲ κληροὶ ἐσημήναντο ἕκαστος· οὗτοι μὲν ἄλλος ἄλλα λέγει· οἱ πολέμοιοι οἱ μὲν ἐθαύμαζον, οἱ δὲ ἐβόων, οἱ δὲ συνεσκευάζοντο (§ 212, β'), ἀντὶ τῶν πολεμίων οἱ μὲν, κτλ.

Σημ. Τὸ ἐκάτερος, ἕκαστος καὶ ἄλλο συντάσσονται ὅτε μὲν μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος συμφωνοῦντος πρὸς τὸ ὄλον, ὅτε δὲ μετὰ ἐνικοῦ συμφωνοῦντος πρὸς τὸ μέρος.

Ε' Σχημα ἐφέλξεως ἢ ἀφομοιώσεως.

§ 307. Ἐφέλξις ἢ ἀφομοίωσις λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ χάριν συντομίας ἢ εὐφωνίας ἢ ἐμφάσεως δύο προτάσεις ἢ λέξεις ἀνόμοιοι ἔλκονται πρὸς ἀλλήλας οὕτως, ὥστε ἢ ἡ ἡγουμένη ἀφομοιοῖ πρὸς ἑαυτὴν τὴν ἐπιφερομένην, ἢ τὸναντίον ἢ ἐπιφερομένη ἀφομοιοῖ πρὸς ἑαυτὴν τὴν ἡγουμένην.

§ 308. Ἡ ἐφέλξις γίνεται κυρίως ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν κατὰ τρεῖς μάλιστα τρόπους, καὶ εἶνε ἰδίως τῶν Ἀττικῶν.

α' Ὄταν τὸ ἀναφορικὸν ἐλκόμενον ὑπὸ τοῦ ἀναφερομένου, τίθηται κατὰ τὴν πτώσιν αὐτοῦ καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν πτώσιν, ἣν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως· οἷον, ἀπολαύω τῶν ἀγαθῶν ὧν ἔχω, ἀντὶ ἃ ἔχω· χρώμαι βιβλίοις οἷς ἔχω, ἀντὶ ἃ ἔχω. Καὶ ἐλείψει τοῦ οὐσιαστικοῦ· οἷον, μέμνημαι ὧν ἔπραξα = τῶν πράξεων, ἃς ἔπραξα. Καὶ ἐν ἐμπροσθετοῖς· οἷον, εἰσφέρετε ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔχει, ἀντὶ ἀπ' ἐκείνων, ἃ ἕκαστος ἔχει.

Σημ. Ἴνα γείνη δὲ αὕτη ἡ ἐφέλξις, πρέπει νὰ μὴ ὑπάρχη ἐγκειμένη δεικτικὴ ἀντωνυμία, καὶ τὸ ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως νὰ συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς, τὸ δὲ ἀναφορικὸν νὰ εἶνε ἀντικείμενον καὶ νὰ προσδιορίζῃ οὐσιαστικῶς τὸ ἀναφερόμενον οὐσιαστικόν.

β' Ὄταν τὸ ἀναφορικὸν ἐλκόμενον ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου τίθηται κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτοῦ καὶ οὐχὶ κατὰ τὸ γένος καὶ ἀριθμὸν τοῦ ἀναφερομένου· οἷον, Στυγρὸς ὕδωρ, ὅς μέγιστος ὄρκος· πόλεις εἰσὶν ἐκεῖναι, ὅς φωλιεὺς εἶναι νομιζέεις· τὸν οὐρανόν, ὅς πόλους καλοῦσιν· λόγιοι εἰσὶν, ἃς ἐλπίδας ὀνομάζομεν· παρέστη φόβος, ἣν αἰδῶ εἵπομεν.

Σημ. α' Γίνεται δὲ ἡ τοιαύτη ἐφέλξις, ὅταν τὸ μὲν ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως εἶνε ἐκ τῶν δεχομένων κατηγορούμενον (εἶναι, γίνεσθαι, καλεῖσθαι, ὀνομάζεσθαι, κλπ.), τὸ δὲ ἀναφορικὸν εἶνε ὑποκείμενον ἢ ἀντικείμενον, τὸ δὲ κατηγορούμενον αὐτῆς εἶνε οὐσιαστικόν καὶ ἐπιφέρηται.

Σημ. β' Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἐφέλξεως γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν, οἷον, κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἑλλησιν ἐγένετο, ἀντὶ οὗτος (ὁ πόλεμος) ἐγένετο κίνησις μεγίστη· ἦσαν δὲ ταῦτα δύο τείχη, ἀντὶ αὐταὶ (αἱ πόλεις) ἦσαν δύο τείχη, κλπ.

γ' Ὅταν τὸ ἀναφερόμενον οὐσιαστικὸν ἐλχόμενον ὑπὸ τοῦ ἀναφορικοῦ μετατίθεται εἰς τὴν πρότασιν αὐτοῦ λαμβάνον καὶ τὴν πτῶσιν τοῦτου· οἷον, οὗτος ἐστὶν ὃν εἶδες ἄνδρα ἀντὶ οὗτος ἐστὶν ὁ ἀνήρ, ὃν εἶδες. Καὶ κατ' ἀντιστροφὴν τῶν προτάσεων· οἷον, ὃν εἶδες ἄνδρα οὗτος ἐστὶ· Μελέαγρος τὰς τιμὰς ἄς ἔλαβε φανεραί, ἀντὶ αἱ τιμαί, ἄς ὁ Μελέαγρος ἔλαβε, φανεραί.

Σημ. α' Ἐν τῇ ἐφέλξει ταύτῃ τὸ ἄρθρον τοῦ οὐσιαστικοῦ παραλείπεται, ἀλλὰ μόνον, ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν τίθεται μετὰ τὸ ἀναφορικόν (ὅρα τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα).

Σημ. β' Ἡ ἐφέλξις αὕτη γίνεται συνήθως ἐν τῇ φράσει, οὐδεὶς ἐστὶν ὅστις οὐ· οἷον, Γοργίας οὐδενὶ ὅτι οὐκ ἀπεκρίνατο—οὐδεὶς ἦν ὅτι Γοργίας οὐκ ἀπεκρίνατο· οὐδένα κίνδυνον ὄντινα οὐχ ὑπέμειναν· οἱ πρόγονοι—οὐδεὶς κίνδυνός ἐστιν, ὄντινα οὐχ ὑπέμειναν· οὐκ ἔστιν ἦντινα οὐκ ἤρξεν ἀρχήν.

§ 309. Ἐφέλξις γίνεται καὶ εἰς τὰ ἀναφορικὰ ἐπιρρήματα καὶ μάλιστα εἰς τὰ εἰς θεὸν· οἷον, βῆναι ἐκεῖθεν, ὅθεν περ ἦκει—ἐκεῖσε, ὅθεν. Καὶ ἐλλείπει τοῦ δεικτικοῦ· οἷον, οἱ Ἀθηναῖοι διεκομίζοντο εὐθὺς ὅθεν ὑπεξέθεοντο παῖδας καὶ γυναῖκας—ἐκεῖθεν ὅπου. Ἐντεῦθεν προῆλθον καὶ τὰ συνεπτυγμένῃν ἔννοιαν ἔχοντα· οἷον, τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἤζοντα—τὸν ἐκεῖ ὄντα πόλεμον ἐκεῖθεν δεῦρο ἤζοντα, κλπ.

§ 310. Ἐφέλξις γίνεται καὶ εἰς τὰς παραβολικὰς προτάσεις, δυνάμει τῆς ὁποίας αὐταὶ ἀφομοιοῦνται πρὸς τὴν κυρίαν πρότασιν· οἷον, οἶμαι τοὺς νεωτέρους πυνθάνεσθαι, ὡσπερ καὶ ἐμέ, ἀντὶ ὡσπερ καὶ ἐγὼ πυνθάνομαι· Ἀστυάγης τῷ Κύρῳ ἤδετο οὐ δυναμένῳ σιγᾶν ὑπὸ τῆς ἠδονῆς, ἀ.λ.λ' ὡσπερ σκύλακι γενναίῳ ἀνακλάζοντι, ὁπότε πλησιάζει θηρίῳ—ὡσπερ σκύλαξ γενναίος ἀνακλάζει.

§ 311. Ἡ ἐφέλξις ἐπενεργεῖ καὶ εἰς τὸ ῥῆμα·

α' Ὅταν τὸ συνδετικὸν ῥῆμα συμφωνῇ πρὸς τὸ κατηγορούμενον καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ὑποκείμενον (§ 16)· οἷον, οὗτοι (οἱ σοφισταί) φανερά ἐστι λώβη τε καὶ διαφθορά τῶν συγγιγνομένων· ὑπόλοιπὸν ἐστὶν οἱ στρατηγοί· αἱ Θῆβαι Ἀγυπτὸς ἐκαλεῖτο· οἱ ἀντιλέγοντες ὄχλος καὶ βασκαρία κατεφαίνοντο· οἱ Ἀθηναῖοι ἔκτισαν τὸ χωρίον τοῦτο, ὅπερ πρότερον ἐννέα ὄδοι ἐκαλοῦντο.

β' Ὅταν ἐπὶ τῶν συνθέτων προτάσεων, πολλῶν ὄντων τῶν ὑποκειμένων, τὸ ῥῆμα τίθεται ἐνικῶς κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον ἢ πλη-

σιέστερον (§ 22)· οἶον, ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ στρατόπεδον· οἱ παῖδες καὶ ὁ δῆμος πλέον ἔχει ἔστρατήγει τῶν νεῶν Ἀριστεύς καὶ Καλλιχράτης καὶ Τιμάνωρ· Αἴγυπτος καὶ Κύπρος ἀφέστηκεν.

§ 312. Εἰς τὴν ἐφελξίν ὑπάγουσιν οἱ γραμματικοὶ καὶ τὰ ἐξῆς σχήματα.

α' Τὸ τῆς ὑπαλλογῆς, καθ' ὃ τὸ ἐπίθετον ἀντὶ νὰ συμφωνῇ πρὸς τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ φυσικῶς ἀνήκει, συμφωνεῖ πρὸς ἄλλο, εἰς ὃ δὲν ἀνήκει φυσικῶς· οἶον, λευκοπήχεις κτύπους χειροῖν, ἀντὶ κτύπους λευκοπηχέοιν χειροῖν.

β' Τὸ σχῆμα τῆς μεταθέσεως, καθ' ὃ λέξεις τις χάριν εὐφωνίας ἢ ἐμφάσεως μετατοπίζεται ἀπὸ τῆς οἰκείας θέσεως εἰς ἄλλην μὴ οἰκείαν· οἶον, πάντων γὰρ πᾶσι πάντες ἐχθιστοὶ εἰσι Καρχηδόριοι Ῥωμαίους, ἀντὶ πάντες γὰρ Καρχηδόριοι πάντων ἐχθιστοὶ εἰσι πᾶσι Ῥωμαίους· ἐν ἄλλοτε ἄλλῃ, ἀντὶ ἐν ἄλλῃ ἄλλοτε.

§ 313. Εἰς τὴν μετάθεσιν ὑπάγονται·

1) Ἡ πρόληψις, καθ' ἣν τὸ ὑποκείμενον ὑποταγοῦς προτάσεως μετατίθεται εἰς τὴν κυρίαν εἰς τόπον ἀντικειμένου· οἶον, λέγουσι δ' ἡμᾶς, ὡς ἀκίνδυνον βίον ζῶμεν, ἀντὶ λέγουσιν, ὡς ἡμεῖς· καὶ μοι τὸν νόον εἶπέ, εἰ μεμάθηκε τὴν τέχνην, ἀντὶ καὶ μοι εἶπέ, εἰ ὁ νόος μεμάθηκε τὴν τέχνην.

2) Τὸ ὑπερβατόν, καθ' ὃ λέξεις τις διαχωρίζεται διὰ παρενθέσεως ἄλλης ἀπ' ἐκείνης, πρὸς ἣν ἀποδίδεται· οἶον, τὴν τοῦ ἀγαθοῦ εἰκόνα ἤθους, ἀντὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀγαθοῦ ἤθους.

3) Τὸ χιαστόν, καθ' ὃ δύο ἐπιφερόμεναι λέξεις ἢ προτάσεις ἀποδίδονται εἰς τὰς προηγουμένας κατ' ἀντίθετον τάξιν, ὥστε ἡ ἀνταπόδοσις αὐτῶν παρίστησι τὸ σχῆμα τοῦ Χ' οἶον, οἱ τὴν φροντίδα ἔχοντες, οἰμωγὴν τε καὶ εὐχωλὴν ὀλλύντων καὶ ὀλλυμένων.

οἱ **X** τὴν
φροντίδα **X** ἔχοντες

οἰμωγὴν **X** εὐχωλὴν
ὀλλύντων **X** ὀλλυμένων.

4) Κύκλος, καθ' ὃν πλείονες τῶν δύο λέξεων ἢ προτάσεων ἀποδίδονται εἰς τὰς ἡγουμένας κατ' ἀντίστροφον τάξιν, ὥστε ἡ πρώτη τῶν ἐπιφερομένων ἀποδίδεται εἰς τὴν ἐσχάτην τῶν ἡγουμένων καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς· οἶον, ὃ τὰ τῆς πόλεως πράγματα πράσσων· τριῶν ὄντων τῶν βίω, τοῦ μὲν πρακτικοῦ, τοῦ δὲ θεωρητικοῦ, τοῦ δὲ ἀπολαυστικοῦ, ὃ μὲν ἐκλυτος καὶ δοῦλος τῶν ἡδονῶν ζώωδης καὶ μικροπρεπὴς ἐστίν· ὃ δὲ θεωρητικὸς, τοῦ πρακτικοῦ διαμαρ-

τάνωρ, ἀνωφελής· ὁ δὲ πρακτικὸς ἀμοιρῆσας φιλοσοφίας ἀμουσος καὶ πλημμελής.

5) Τὸ ἀντεστραμμένον, καθ' ὃ αἱ ἀναφορικαί, χρονικαί, ὑποθετικαί, εἰδικαί, τελικαί καὶ ὁμοιωματικαὶ προτάσεις προτάσσονται τῶν κυρίων ἀντὶ νὰ ἐπιτάσσωνται· οἷον, ὅ τις βούλεται τοῦτο καὶ οἶεται· ὅτε ἔμαθε (ὁ ἵππος) μὴ τρώγειν, τότε ἀπέθαρεν· εὐλαβοῦ τὰς διαβολὰς κὰν ψευδεῖς ὦσιν· ὅτι ἀληθῆ λέγεις οἶδα· ἴνα μὴ ἀποπλανῶ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως, ἐκεῖνο μέμνησθε· ὥσπερ γὰρ τῷ σώματι φῶς ὁ ἥλιος, οὕτω ψυχῇ προσευχή.

6) Τὸ πρωθύστερον, καθ' ὃ προτάσσεται τὸ φύσει ὕστερον καὶ ἐπιφέρεται τὸ φύσει πρότερον· οἷον, θρέψασα τεκοῦσά τε πότνια μήτηρ· ἀνεσάρ τε πύλας καὶ ἀπῶσαν ὀχῆας.

ς' Σχῆμα πλεονασμοῦ.

§ 314. Πλεονασμὸς λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ προστίθεται εἰς τὸν λόγον μία ἢ πλείονες λέξεις, αἵτινες φαίνονται μὲν ὡς περιτταί, χρησιμεύουσιν ὅμως πρὸς δύναμιν, χάριν καὶ ἔμφασιν τοῦ λόγου ἢ πρὸς περιγραφὴν τοῦ πράγματος· οἷον, ἔφη λέγων, λέγει φάς, δρόμω θεῖν, φεύγειν φυγῆ, ὀφθαλμοῖς ὄραν, πάλιν αὖθις, αὖ πάλιν, ὀρώντων βλεπόντων ὑμῶν, χιῶν λευκή, λευκὸν γάλα, οἰκοδομεῖν οἰκίαν, ἐξ οὐρανόθεν, ἐκ τῆς οἰκίας ἐξήγαγον τὰνδράποδα, κλπ.

§ 315. Εἰς τὸν πλεονασμὸν ὑπάγονται·

α' Τὸ ἐκ παραλλήλου, καθ' ὃ μία καὶ ἡ αὐτὴ ἔννοια ἐκφράζεται διὰ δύο ἀντιφατικῶν λέξεων ἐκφερομένων, τῆς μὲν καταφατικῶς, τῆς δὲ ἀποφατικῶς· οἷον, γνωστὰ κοῦκ ἄγνωστα, ἐκὼν καὶ οὐκ ἄκων, μέγιστον καὶ οὐχ ἥκιστα ἔβλαψεν ὁ παιανισμὸς, οὐχ ἥκιστα, ἀλλὰ μάλιστα, κλπ.

β' Τὸ ἐν διὰ δυοῖν, καθ' ὃ τὸ ἐπίθετον οὐσιαστικοῦ τινος μεταβάλλεται εἰς τὸ σύστοιχον οὐσιαστικὸν καὶ συνδέεται διὰ τῶν συμπλεκτικῶν συνδέσμων· οἷον, χρυσὸν καὶ φιάλας, ἀντὶ χρυσᾶς φιάλας· ἐσθῆτί τε καὶ χρυσῷ, ἀντὶ ἐσθῆτι χρυσοῦ· στεφάνοις ἵπποις τε, ἀντὶ ἱππικοῖς στεφάνοις, κλπ.

ζ' Σχῆμα ἐλλείψεως.

§ 316. Ἐλλείψις λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ οἱ ἀρχαῖοι λαλοῦντες ἢ γράφοντες παρέλειπον λέξεις τινὰς ἢ

προτάσεις, όταν ἰδύναντο νὰ ἐννοῶνται ἢ ἐξωθεν, ἢ ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἢ κατωτέρω, ὡς πολλαχοῦ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἰδομενῶν οἶον, γράφω (ἐγώ), φασίν (οἱ ἄνθρωποι), ἐστεφάρωσαν Θεμιστοκλέα, ἠρίστευσε γάρ (Θεμιστοκλῆς), Ἀλέξανδρος ἦν Φιλίππου (υἱός), κοιμᾶται βαθύν (ὑπνον), ὀποτέραν τραπῶ (ὁδόν), μετέβησαν εἰς τὴν Φιλίππου (χώραν), μείναντες ἐν ταῖς ἐαυτῶν (πατρίσιν), ἄραγτες (τὴν ἀγκυραν) ἔπλεον, μὴ ληφθῆς (ὄρα), κλπ.

§ 317. Σημειώσεως δὲ ἄξιον ἐνταῦθα εἶνε, ὅτι μετὰ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας (ὁ) παραλείπεται τὸ δεικτικόν (τοῦτο) μετὰ τοῦ ἐστίν· οἶον, καὶ ὁ μάλιστα ἠγίασέ με, ὅτι καὶ ὠνείδιζεν ἐμέ=ὁ μάλιστα ἠγίασεν ἐμέ, ἔστι τοῦτο, ὅτι . . .

§ 318. Ἰδιαιτέρα εἶδη τῆς ἐλλείψεως εἶνε·

α' Ἡ ἀποσιώπησις, καθ' ἣν ἀρξάμενος ἤδη ὁ λόγος διακόπτεται χάριν ῥητορικοῦ σκοποῦ καὶ μένει ἀτελής· οἶον, ἀλλ' ἐμοὶ μὲν . . . οὐ βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν οὐδὲν ἀρχόμενος τοῦ λόγου. Εἰς τὸ σχῆμα τῆς ἀποσιωπήσεως ὑπάρχονται·

1) Τὸ ἀνάταπόδοτον, ὅταν δηλ. παραλείπηται ἡ ἀπόδοσις τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου· οἶον, ἐὰν μὲν ἐκὼν πείθηται (εὖ ἔχει), εἰ δὲ μὴ, ὡς ξύλον διαστρεφόμενον εὐθύρουσιν ἀπειλαῖς καὶ πληγαῖς· ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοὶ (εὖ ἔχει), εἰ δὲ κε μὴ δώωσιν.

2) Ὁ δυνατικός λόγος, ὅταν δηλ. παραλείπηται ἡ πρότασις τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου (§ 152)· οἶον, ἔλεγον ἄν, λέγοιμι ἄν, κλπ.

β' Ἡ βραχυλογία, καθ' ἣν τὰ δυνάμενα ἄλλως νὰ ἐκφρασθῶσι διὰ περισσοτέρων λέξεων ἐκφράζονται δι' ὀλιγωτέρων· εἶδη δὲ αὐτῆς εἶνε τρία.

1) Τὸ ἀπὸ κοινοῦ, ὅταν ἡ αὐτὴ λέξις ἀντὶ νὰ τεθῆ δις τίθεται ἀπαξ· οἶον, ἐγὼ μὲν ἰατρός εἰμι, σὺ δὲ οὐκ εἶ (ἰατρός)· ἐγὼ μὲν διώκω (ἀρετὴν), σὺ δὲ φεύγεις ἀρετὴν· χώραν ἔχετε οὐδὲν ἤττον ἡμῶν ἐντιμον=τῆς χώρας ἡμῶν.

2) Τὸ ἐξ ἀναλόγου, ὅταν ἡ αὐτὴ λέξις λαμβάνηται μὲν ἐκ τῶν ἀνωτέρω, ἀλλὰ κατ' ἄλλον σχηματισμὸν καὶ τύπον· οἶον, ἐστεφάρωσαν Θεμιστοκλέα· ἠρίστευσε γάρ (ὁ Θεμιστοκλῆς)· σὺ Ἐλλήν· εἶ καὶ ἡμεῖς (ἐσμέν).

3) Τὸ ζευγμα, καθ' ὃ δύο ἢ πλείονα ὑποκείμενα ἢ ἀντικείμενα ἀποδίδονται εἰς ἓν ῥῆμα (ἢ μετοχὴν), ὅπερ ἀρμόζει εἰς ἓν ἢ εἰς τινα μόνον τῶν ὑποκειμένων ἢ ἀντικειμένων, εἰς δὲ τὰ λοιπὰ ἐννοοῦνται ἄλλα ῥήματα κατάλληλα πρὸς τὴν ἔννοιαν· οἶον, ὄψει φῶς κάλλιστον καὶ κρότον χειρῶν πολὺν (ἀκούσει), οἴνου πινομένου καὶ

σίτου (ἐσθιομένου), ἢ μὲν (Θέτις) εἰς ἄλλα ἄλτο, Ζεὺς δὲ πρὸς δόμον (ἔβη).

Εἰς τὸ ζευγμα ὑπάγεται καὶ τὸ σχῆμα τῆς συμπτύξεως τῶν ἐννοιῶν, καθ' ὃ πλείονες ἔννοιαι ἐκφράζονται δι' ὀλιγωτέρων λέξεων οἶον, ἀρίστατο εἰς οἰκημα = ἀρίστατο, ἵνα πορευθῆ εἰς οἰκημα' ταύτην τὴν πόλιν ἐξέλιπον οἱ ἐνοικοῦντες μετὰ Συεννέσιος εἰς χωρίον ὄχυρόν = ταύτην τὴν πόλιν ἐξέλιπον, καταφυγόντες μετὰ Συεννέσιος εἰς χωρίον ὄχυρόν παραγγέλλει εἰς τὰ ὄπλα = παραγγέλλει ἰέναι εἰς τὰ ὄπλα ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ἀναφωνήσεων οἶον, βοᾷ πῦρ καὶ δικέλλας = βοᾷ φέρειν αὐτῷ πῦρ καὶ δικέλλας· ἐβόα τις τῶν ξένων, βοήθεια, κλπ.

4) Τὸ ἀσυνδέστον, καθ' ὃ δύο ἢ περισσότεραι λέξεις, ἢ προτάσεις χάριν γοργότητος ἢ ἐμφάσεως ἢ πάθους ψυχῆς φέρονται ἀσυνδέτως οἶον, ἠνίκα Πύδρα, Ποτίδαια, Μεθώρη, Παγασαί, τᾶλλα πολιορκούμενα ἀπηγγέλλετο συμβαλόντες τὰς ἀσπίδας ἐωθοῦντο, ἐμάχοτο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνησκον.

Η' Σχῆμα ἀνακόλουθον.

§ 319. Ἀνακόλουθον σχῆμα λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ τὸ τέλος τῆς προτάσεως δὲν συμφωνεῖ συντακτικῶς πρὸς τὴν ἀρχήν, ἀλλ' ἄλλως ἄρχεται ἢ πρότασις καὶ ἄλλως τελευτᾷ· γίνεται δὲ κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους· ἰδίως δὲ κατὰ τέσσαρας.

α' Ὅταν μετοχὴ ὀνομαστικῆς πτώσεως ἐν ἀρχῇ ἢ ἐν τέλει τῆς προτάσεως τεθεῖσα ἀποδίδωται χάριν ἐμφάσεως ἢ συντομίας εἰς ἕτεροπρόσωπον ῥῆμα οἶον, ἀποβλέψας πρὸς τὸν στόλον, ἔδοξε μοι πάγκαλος εἶναι· καὶ τοῖς Συρακουσίοις κατὰ π.ληξίς ἐγένετο, ὀρῶντες¹.

β' Ὅταν αἰτιατικὴ οὐσιαστικῶς τινος τεθεῖσα ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως, μεταβαλλομένου χάριν ἐμφάσεως τοῦ ἀρχικοῦ εἰρημοῦ τοῦ λόγου, μὲνῃ ἀναπόδοτος οἶον, μητέρα δ' εἶ οἱ θυμὸς ἐφορμαῖται γαμέεσθαι, ἀψ' ἔτω εἰς μέγαρον = ὅσον διὰ τὴν μητέρα, ἐὰν ἡ ψυχὴ τῆς ἐπιθυμῆς νὰ ὑπανδρευθῆ, ἃς ὑπάγη αὕτη εἰς μέγαρον· καὶ γὰρ τὴν Καῦρον πρότερον οὐ βουλομένην συμμαχεῖν, ὡς ἐνέπρησαν τὰς Σάρδις, τότε σφι καὶ αὕτη προσεγένετο.

γ' Ὅταν ἐπὶ τῶν ἐπιμερισμῶν τὸ ὅλον ἀντὶ νὰ τεθῆ εἰς γενικὴν

¹ Τοιοῦτον καὶ τὸ τῆς καθωμιλημένης· ἐγὼ διὰ ταῦτα δὲν με μέλει.

τίθηται ὁμοιοπτῶτως τοῖς μέρεσιν (§ 212, β') οἶον, ὅσοι τυραννεῖν ἐπιχειρήσαντες, οἱ μὲν αὐτῶν καὶ ταχὺ πάμπαν κατελύθησαν, οἱ δὲ θανατίζονται οἰκίαι αἱ μὲν πολλαὶ πεπτῶκεσαν, ὀλίγαι δὲ περιῆσαν.

δ' Ὅταν τὸ ῥῆμα τῶν παραβολικῶν καὶ τῶν διὰ τοῦ ἠ ἐκφερομένων συγκριτικῶν προτάσεων, ἀντὶ νὰ συμφωνῇ πρὸς τὸ ὑποκείμενον τῆς κυρίας προτάσεως, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ἑαυτῶν οἶον, ὅσοι, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς ὑπ' Ἀθηναίων ἐπιβουλεύομεθα, ἀντὶ ὅσοι ἐπιβουλεύονται, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς ἢ τύχη αἰεὶ βέλτιον ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμεθα. Ἀλλὰ τὸ εἶδος τοῦτο ὑπάγεται κυρίως εἰς τὴν ἔφελξιν (§ 307).

Σημ. Εἰς τὸ ἀνακόλουθον σχῆμα ὑπάγεται καὶ ἡ ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος (§ 118).

ΣΧΗΜΑΤΑ ΤΙΝΑ ΤΗΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩΝ.

§ 320. Πρὸς τοῖς εἰρημένοις συντακτικοῖς σχήμασιν ἐπισυνάπτομεν ἔδω καὶ τινὰ τῆς ῥητορικῆς καὶ τῶν γραμματικῶν, ἅτινα συχνότατα ἀπαντῶσιν ἐν τοῖς δοκίμοις συγγραφεῦσι, καὶ οἱ διδάσκαλοι πολλάκις μνημονεύουσιν αὐτά· εἰσὶ δὲ τὰ ἑξῆς.

α' *Εἰρωνεία*, ὅταν μετὰ πικρίας λέγωνται τὰ ἐναντία τῶν ὑπαρχόντων οἶον, ὀκαλός, ὀτίμιος, ὀσοφός, ὀθανυμάσιος, ἀντὶ ὀκακός, ὀἄτιμος, ὀἀμαθής, κλπ.

β' *Προσωποποιία*, ὅταν εἰς τὰ ἄψυχα ἀποδίδωται πρόσωπον οἶον, ὁ μὲν οὖν παρῶν καιρός, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μόνον οὐχὶ λέγει φωνῇ ἀφιεῖς· οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν θεοῦ· ροιὰ καὶ μηλέα ἤριζον περὶ κάλλους.

γ' *Ὀνοματοποιία*, ὅταν τὸ ὄνομα πλάττηται ἀπὸ τοῦ ἤχου τοῦ σημανομένου οἶον, φλοῖσθος (ὁ ἤχος τῆς θαλάσσης), ἔκλαρξεν ὀστοί, κλπ.

δ' *Μεταφορά*, ὅταν λέξις τις μεταφέρηται ἀπὸ τῆς κυρίας σημασίας εἰς ἄλλην μὴ κυρίαν οἶον, ποιμὴν λαῶν, ἀντὶ ἀρχῶν· κορυφή, κρήμη, πόδες ὄρου· πῦρ ἔρωτος· σιδήρειον στῆθος· δόλους γάπτειν· προπέποται τὰ πράγματα τῆς πόλεως, κλπ.

ε' *Εὐφημία*, ὅταν εἰς κακόν τι ἀποδίδωμεν καλὸν ὄνομα· οἶον, εὐώνυμος, ἀριστερὰ χεῖρ, εὐξείνος πόρτος, κλπ.· οὕτω καὶ τὰ παρ' ἡμῖν γλυκάδι = ξεῖδι, τὸν ἔπιασε τὸ καλὸν τοῦ θεοῦ = κατελήθη ὑπὸ ἐπιληψίας, κλπ.

ς' *Λιτότης*, όταν μία καταφατική έννοια εκφράζεται δι' αντιφατικής (άντιθέτου) λέξεως άποφατικώς, όταν είνε ανάγκη νά εκφρασθῆ ἔλαττόν τι τοῦ ὑπάρχοντος· οἶον, οὐκ ἄγνωστα = γνωστά, οὐχ ἥκιστα = μάλιστα, τοῖς Συρακουσίοις κατάπληξις οὐκ ὀλίγη ἐγένετο, οὐκ ἄγνωῶ, κλπ.

ζ' *Ὁξύμωρον*, όταν δύο αντιφατικά (έναντία) λέξεις συμπαρατίθωνται οὕτως ἀγγίνως, ὥστε νά φαίνηται αντίφασίς τις τῶν ἐνοιῶν, ἐν ᾧ δὲν ὑπάρχει τοιαύτη· οἶον, σπεῦδε βραδέως· ὡσαύτως καί ἐπὶ τῆς συνθέσεως τῶν λέξεων· μωρόσοφος, κάλλισχυρος, κλαυσίγελως, κλπ.

η' *Άνθυποφορά*, όταν ὁ λέγων ἢ ὁ γράφων, θέλων ν' ἀναιρέσῃ ἐνδεχομένην ἐνστάσιν τινος τῶν ἀντιδίκων ἢ τῶν ἀκρατῶν, ἐκφέρει αὐτήν ἐρωτηματικῶς, καί εὐθύς κατόπιν ἀναιρῶν αὐτήν διὰ τοῦ ἀνθυποφορικοῦ ἀ.λ.λά· οἶον, τί βουλόμενοι μετεπέμπεσθε αὐτούς; ἐπὶ τὴν εἰρήνην; ἀ.λ.λ' ὑπῆρχεν ἅπασιν· ἀ.λ.λ' ἐπὶ τὸν πόλεμον; ἀ.λ.λ' αὐτοὶ περὶ εἰρήνης ἐβουλεύεσθε.

θ' *Παρήχησις*, όταν συνεχφωνῶνται δύο ἢ περισσότεραι λέξεις, ἔχουσαι μὲν τὸν αὐτὸν ἦχον, διάφορον ὅμως σημαίνόμενον· οἶον, ἔσωσά σ' ὡς ἴσασιν Ἑλλήνων ὅσοι τυφλὸς τά τ' ὦτα τὸν τε τοῦν τά τ' ὄμματ' εἶ.

ι' *Πολύπτωτον*, όταν τὸ αὐτὸ ὄνομα ἐπαναλαμβάνηται εἰς τὴν αὐτὴν πρότασιν ἐν διαφόρῳ πτώσει· οἶον, πάντων γὰρ πᾶσι πάντες ἔχθιστοι Καρχηδόνιοι Ῥωμαίοι· πόρος πόρῳ πόρον φέρι.

ια' *Περίφρασις*, όταν τὰ δυνάμενα νά εκφρασθῶσι δι' ὀλιγωτέρων λέξεων, εκφράζωνται διὰ περισσοτέρων· οἶον, τὴν μάθησιν ποιείσθε, ἀντὶ μαρθάνετε· παραίνεσιν καὶ ἀξίωσιν ἔχομεν, ἀντὶ παραινοῦμεν καὶ ἀξιοῦμεν· τυγχάνομεν ὄντες, ἀντὶ ἐσμέν· νῆες Ἀχαιῶν, παῖδες Ἑλλήνων, παῖδες ἰατρῶν, ἀντὶ Ἀχαιοί, Ἑλληνες, ἰατροί· δι' ὀργῆς ἔχω, ἐν ὀργῇ εἰμι, ἀντὶ ὀργίζομαι· οἱ ἀπὸ τῆς στοᾶς, οἱ ἀπὸ τοῦ βήματος, ἀντὶ οἱ Στωικοί, οἱ ῥήτορες· σὺς χρῆμα μέγα, ἀντὶ μέγας σὺς· τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν, ἀντὶ αἱ νύκτες κλπ.

ιβ' *Ἀντίπτωσις*, όταν πτώσις τις τίθηται ἀντὶ ἄλλης· οἶον, οἱ ἄνθρωποι ἐν τῶν κτισμάτων τοῖς θεοῖς εἰσιν, ἀντὶ τῶν θεῶν ἢ πατρῶα ἡμῖν οἰκία ὑπὸ πολλῶν ποιητῶν ἐγκεχωμιάσται, κλπ.

ιγ' *Ἀντιχρονομός*, όταν χρόνος τις τίθηται ἀντ' ἄλλου· οἶον, Τισσαφέρης διαβάλλει τὸν Κῦρον, ἀντὶ διέβαλε· μέμνημαι, κέκτημαι, οἶδα, ἔρχομαι, καταβαίνω, ἀντὶ καταβήσομαι, ἐλεύσομαι (§ 185—189, σημ.).

ιδ' *Συρωνυμία*, όταν ἡ αὐτὴ ἔννοια ἐκφράζεται διὰ δύο ταῦτο-
σήμεων λέξεων· οἶον, *θάρατον μύρον τε· θοῶν ὠκυάλων νεῶν*.

ιέ' *Ἀρτορομασία*, όταν πατρωνυμικὸν ἢ ἄλλο τι ὄνομα ἐξοχότη-
τος ἔνεκα λαμβάνηται ἀντὶ τῶν κυρίων· οἶον, *Πηλειδης*, ἀντὶ *Ἀ-*
χιλλεύς, *Ἀτρεΐδαι*, ἀντὶ *Ἀγαμέμνων* καὶ *Μερέλιαος*· ὁ ποιητής,
ὁ ῥήτωρ, ἀντὶ ὁ *Ὅμηρος*, ὁ *Δημοσθένης*.

ις' *Συνεκδοχή*, 1) όταν τίθηται τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου· οἶον,
τοῖν *κεφαλῆν* ποθέω, ἀντὶ τοιοῦτον ἄνδρα δῖον ὄμμα = *Ζεὺς*·
κάρᾳ Ἰοκάστης = *Ἰοκάστη* κώπη = *ναῦς*· 2) όταν λαμβάνηται ἡ ὕ-
λη ἀντὶ τοῦ ἐξ αὐτῆς πεποιημένου· οἶον, *σίδηρος* ἀντὶ *ξίφος*, ἢ ὁ-
πλον· *μελία* = δόρυ ἐκ ξύλου *μελίας*· 3) όταν λαμβάνηται τὸ γένος
ἀντὶ τοῦ εἶδους καὶ τούναντίον τὸ εἶδος ἀντὶ τοῦ γένους· οἶον, *λά-*
χαρον, ἀντὶ ἡ *κράμβη*· *πετεινός*, ἀντὶ *ἀλέκτωρ*· *σίτος*, ἀντὶ *τροφή*.

ιζ' *Μετωνυμία*, όταν τίθηται 1) τὸ αἷτιον (ὄργανον, ἐφευρετής)
ἀντὶ τοῦ αἰτιατοῦ· οἶον, *Δημήτηρ*, ἀντὶ *σίτος*· *Βάκχος*, ἀντὶ *οἶνος*·
Ἄρης, ἀντὶ *πόλεμος*· *Ἥφαιστος*, ἀντὶ *πῦρ*· *Ποσειδῶν*, ἀντὶ *θά-*
λασσα· *ἄσπις*, ἀντὶ *ἀσπιδοφόροι*· *ἵπποι*, ἀντὶ *ἵππεῖς*· 2) τὸ ση-
μεῖον ἀντὶ τοῦ σημανομένου· οἶον, *ἐλαιά*, ἀντὶ *εἰρήνην*· *δάφνη*, ἀν-
τὶ *νίκη*, κλπ. 3) τὸ περιέχον ἀντὶ τοῦ περιεχομένου καὶ τούναντίον
τὸ περιεχόμενον ἀντὶ τοῦ περιέχοντος· οἶον, ἡ *πόλις* ἀντὶ *οἱ πολῖ-*
ται· ἡ *βουλή*, ἀντὶ *οἱ βουλευταί*· *ἰχθύς*, *ἐλαιον*, *ὄψα*, *λάχαρα*,
κλπ., ἀντὶ *ἀγορά*, ἐν ἧ πωλοῦνται *οἱ ἰχθύες*, τὸ *ἐλαιον*, κλπ.

ιη' *Ἀντιμέτρεια* ἢ *ἐναλλαγή*, όταν μέρος τι λόγου τίθηται ἀντ' ἄλ-
λου· 1) τὸ ἀφρημένον ἀντὶ τοῦ συγκεκριμένου· οἶον, *πᾶσα συμμαχία*
ἐπιχωρήσει, ἀντὶ *πάντες οἱ σύμμαχοι*· *πᾶσα θεραπεία εἶπετο*, ἀντὶ
πάντες οἱ θεράποντες· ἡ *ἡλικία* = *οἱ ἡλικιωταί*· ἡ *ὀμηλικία* = *οἱ ὀ-*
μήλικες· ἡ *δουλεία*, ἀντὶ *οἱ δοῦλοι*· ἡ *φυλακή*, ἡ *νεότης*, ἀντὶ *οἱ γύ-*
λακες, *οἱ νέοι*, κλπ. 2) τὸ οὐσιασικὸν ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου· οἶον, *τὴν ἡ-*
μετέραν πόλιν παιδεύειν εἶναι τῆς Ἑλλάδος, ἀντὶ *παιδεύτρια*·
ἡ *Ἑλλάς φωνή*, ἀντὶ *Ἑλληνικὴ φωνή*· *βίη Ἡρακλέους*, ἀντὶ *βίαιος*
Ἡρακλῆς· *νόσος*, ἀντὶ *λυμῶν*· *ὄλσθρος*, ἀντὶ *ὀλέθριος*, κλπ. 3) τὰ οὐ-
δέτερα τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν μετοχῶν ἀντὶ τῶν συστοίχων οὐσίας· ἀ-
φρημένων· οἶον, *τὸ πισόν*, τὸ *ἀγαθόν*, τὸ *θεῖον*, τὸ *δεδιός*, τὸ *ὑπερ-*
βάλλον, ἀντὶ ἡ *πίσις*, ἡ *ἀγαθότης*, ἡ *θεότης*, τὸ *δέος*, ἡ *ὑπερβολή*· τὸ
ἐμόν, τὰ *ἡμέτερα*, ἀντὶ *ἐγώ*, *ἡμεῖς*· 4) τὰ ἔναρθρα οὐδέτερα τῶν εἰς
ἰκὸς κτητικῶν ἀντὶ τῶν πρωτοτύπων· οἶον, τὸ *πολιτικόν*, τὸ *ὀπλι-*
τικόν, τὸ *συμμαχικόν*, τὸ *ἐλληνικόν*, τὸ *δωρικόν*, τὸ *βαρβαρικόν*,
ἀντὶ *οἱ πολῖται*, *οἱ ὀπλίται*, *οἱ σύμμαχοι*, *οἱ Ἑλληνες*, κλπ. 5)
τὰ εἰς *μα ῥηματικᾶ* ἀντὶ τῶν πρωτοτύπων· οἶον, *νύμφευμα*, ἀντὶ

ρύμψι ἄλῆμα στρατοῦ, ἀντὶ ἀλήτης στρατός· 6) τὰ κύρια ὀνόματα χωρῶν καὶ πόλεων, ἀντὶ τῶν ἐξ αὐτῶν παραγομένων ἐθνικῶν· οἷον, πᾶσα ἡ Ἑλλάς εὐσηροφόρει, ἀντὶ πάντες οἱ Ἑλλητες· ἢ Πελοπόννησος ἅπασα διεστήκει, ἀντὶ πάντες οἱ Πελοποννήσιοι. Καὶ τούναντίον τὰ ἐθνικά ἀντὶ τῶν ἐξ ὧν παράγονται κυρίων ὀνομάτων χωρῶν καὶ πόλεων· οἷον, εἰς Πέρσας, ἐν Μήδοις, ἐκ τῶν Ἀθηναίων, ἀντὶ εἰς Περσίαν, ἐν Μηδίᾳ, ἐξ Ἀθηναίων· 7) τὰ ἐπίθετα καὶ αἱ μετοχαὶ ἀντὶ ἐπιρρημάτων· οἷον, ἔρχομαι ταχύς, ὁ ποταμὸς βεῖ μέγας, εἰς πρώτους ὑμᾶς ἔρχομαι, ἀντὶ ταχέως, μεγαλωστί, πρῶτον εἰς ὑμᾶς, τελευτῶν εἶπε=τελευταῖον, κλπ.

§ 321. Ἐναλλαγὴ γίνεται καὶ κατ' ἀριθμὸν, καθότι τὰ ὀνόματα τῶν τελετῶν καὶ πανηγύρεων (ἑορτῶν) πρὸς παράστασιν πάντων τῶν ἐν αὐταῖς τελουμένων ἢ χάριν μεγαλοπρεπείας ἢ τιμῆς τίθενται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἀντὶ ἐνικῶ· οἷον, οἱ γάμοι, αἱ ταφαί, τὰ Διονύσια, τὰ Ὀλύμπια. Εἰς πληθυντικὸν δ' ἀριθμὸν τίθενται καὶ τὰ ἐν ἐνικῶ ἀριθμῷ ἀπαντῶντα κύρια ὀνόματα ἐξόχων καὶ περιωνύμων προσώπων, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ συμπεριληφθῶσιν ἢ νὰ ἐξομοιωθῶσι κατὰ τὰς ἀρετὰς ἢ κακίας πρὸς ταῦτα ἄλλα πρόσωπα· οἷον, οἱ Σωκράται, οἱ Ὀδυσσεῖς, οἱ δύο Κρατύλοι, Αἴαρτε, κλπ. (ἴδε Γραμ. Λ. Χρ.)

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.	
Ὅρισμοὶ καὶ ἀπλῆ πρότασις	5	
Σύνθετος πρότασις	9	»
Ἀντικείμενον	10	»
Προσδιορισμοὶ τῆς προτάσεως καὶ ὁμοιόπρωτοι προσδιορισμοὶ	11	»
Ἑτερόπρωτοι προσδιορισμοὶ	13	»
Ὀυσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα	14	»
Ὀνόματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα	16	»
Ὀνόματα μετὰ αἰτιατικῆς συντασσόμενα καὶ σύνταξις τῶν ῥημάτων	17	»
Σύνταξις τοῦ εἰμί	—	»
Σύνταξις τῶν κατηγορηματικῶν ῥημάτων	18	»
Ῥήματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα	19	»
Ῥήματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα	21	»
Ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα	22	»
Ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα	23	»
Ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμενα	24	»
Ῥήματα μετὰ δύο αἰτιατικῶν συντασσόμενα	25	»
Ῥήματα μετὰ δοτικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα	26	»
Σύνταξις τῶν ἀμεταβάτων, οὐδετέρων καὶ παθ. ῥημάτων	27	»
Σύνταξις τῶν μέσων ῥημάτων	28	»
Σύνταξις τῶν ἀποθεματικῶν καὶ ἀπροσώπων ῥημάτων	31	»
Σύνταξις τῶν εἰς τέος ῥηματικῶν ἐπιθέτων	—	»
Σύνταξις τοῦ ἀπαρεμφάτου	32	»
Σύνταξις τῆς μετοχῆς	36	»
Ἀπόλυτος μετοχή	40	»
Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς μετοχῆς	42	»
Κοινοὶ προσδιορισμοὶ τοῦ ῥήματος	43	»
Ἐγκλίσεις τοῦ ῥήματος	48	»
Χρόνοι τοῦ ῥήματος	62	»
Ἄρθρον	66	»
Ἀντωνυμίαι	72	»
Προθέσεις	81	»
Ἀποφατικὰ μόρια	86	»
Ἐπιρρήματα	91	»
Ἐπιφωνήματα	95	»
Σύνδεσις τῶν προτάσεων καὶ τῶν μερῶν αὐτῶν	96	»
Συντακτικὰ σχήματα	100	»
Σχήματ' αἰτιολογικῆς καὶ τῶν γραμματικῶν	108	»

ΛΟΥΚΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΣΧΟΛΑΡΧΟΥ ΘΗΒΩΝ

Συντακτικὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης πρὸς χρῆσιν τῶν γυμνασίων ἐγκεκριμένον ὑπὸ τοῦ Ἰπουργείου.	δρ. 2,8
Συντακτικὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλλ. σχολείων ἐγκεκριμένον ὑπὸ τοῦ Ἰπουργείου.	» 1,65
Γραμματικὴ τῆς Ἑλλ. γλώσσης πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλ- ληνικῶν σχολείων καὶ γυμνασίων ἐγκεκριμένη	» 2,80
Γραμματικὴ τῆς Ἑλλ. γλώσσης πρὸς χρῆσιν τῶν δη- μοτικῶν σχολείων ἐγκεκριμένη ὑπὸ τοῦ Ἰπουργείου.	» 2 —
Κατάλογος τῶν ἀνωμάλων ῥημάτων καὶ ὀνομάτων ιδίως τῶν Ἀττικῶν πεζολόγων τιμώμενος	» 2,30

Τὸ κείμενον τῆς παρούσης ἐκδόσεως διαφέρει τῆς στερεοτύπου τοῦ C. Halm (ἐν Λειψία 1881) κατὰ τὰ ἐξῆς: μάλιστα. Πλεῖστα διορθώσεις εἰσῆχθησαν ἐκ τῆς πέρυσσι γενομένης ἐκδόσεως ὑπὸ τοῦ περικλοῦς Gobet καὶ ἄλλων, ἀπηλλάγη τὸ κείμενον τῶν παρασσόντων τοὺς πρωτοπείρους μαθητὰς ἀρχαῖσμων, ἀπηλείφθησαν αἱ εἰς τοὺς μαθητὰς ἀκατάληπτοι ἀγκύλαι οἱ ἀπαντῶντες ἀριθμοὶ ἐγράφησαν πρὸς εὐκολίαν ὀλογράφως, καὶ τινες δι' διορθώσεις ὑπὸ τοῦ ἐκδότου ἐγένοντο, περὶ ὧν θὰ κρίνωσιν οἱ μέλλοντες, νὰ μεταχειρισθῶσι τὴν νέαν ταύτην ἔκδοσιν τῶν ἡμετέρων Καταστημάτων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000079677

δίνουμε

37 = 20
40
47 = 20

μααχισαν 2
ελορηις 5 2

βερνικι

25	#	Μακρον	παρ	Δικη
25	=	Χρησ	Κοσριασ	διν
25	#	Προδρομ	Κιουζα	
25	=	Αβρααμ	Τωαννου	
25	=	Δικη	Ερια	Αδελφια
125				

Που οηρ οη

20		Κωαρη	Λαβα
25		Δικη	Προδρομ
25		Κοσρια	Κουριδα
25		Κουριδων	Αμυζια
95 =			
25		Κιουζα	Αβρααμ
130			

